
Přistupujte hojně k „Dědictví Svatojanskému“!

Člen platí jednou pro vždy 80 Kč a pak každého roku při vyzvednutí podílu v příslušném knihkupectví 2 Kč 50 h.

Za to obdrží hned po přístupu několik knih bezplatně, dostává každého roku podíl zdarma a mimo to má značnou slevu na knihách „Dědictvím“ vydávaných.

Přihlaste se u Ředitelství „Dědictví“ v Praze-IV., 35.

Žádejte seznam knih, jež „Dědictví“ vydalo. Seznáte z něho, jaké množství cenných knih „Dědictví“ již vydalo, a jistě si je objednáte!

ŽIVOT PODLE BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

Napsal
P. JOSEF JAROŠ S. J.

**S obrázky většinou od Josefa Führicha.
(Iniciálky od Jos. Mánesa.)**

SEŠIT 1.

Cena 6 Kč, pro členy Dědictví 5 Kč.

**Celé dílo vyjde ve třech
sešitech.**

V PRAZE 1922.

Nákladem „Dědictví Svatojanského“.

Tiskem arcib. knihtiskárny.

Ž i v o t
podle
Božského Srdce Páně.

Napsal

P. Josef Jaroš S. J.

S obrázky většinou od Josefa Führicha.

(Iniciálky od Jos. Manesa.)

V Praze 1922.

Nákladem „Dědictví Svatojanského“.

Tiskem arcib. knihtiskárny.

I m p r i m i p o t e s t .

Pragae 20. Novembris 1921.

**Leop. Škarek S. J.,
Praep. Prov. Čechoslovacae.**

I m p r i m a t u r .

Pragae 1. Decembris 1921.

**† Antonius Podlaha,
episcopus Paphiensis,
vicarius generalis.**

Nr. 13.923.

Předmluva.

Vydáváme tímto dílo životní a posmrtní zároveň. Spisovatel jeho P. Josef Jaroš, kněz Tovaryšstva Ježíšova, byl odvolán Pánem vinnice 26. února 1921. Životní pak je dílo toto nejen proto, že spisovatel o něm pracoval posledních třináct let svého života, ale zvláště proto, že za každou jeho myšlenkou, ba za každým slovem stojí život zesnulého sám. Co tu napsal, to sám žil.

Pokládám to tedy za příkaz povinné pozornosti k čtenářům tohoto díla podati aspoň nárys života zesnulého spisovatele knihy, jíž věnoval veškeru svou lásku, zdatnost a energii.

P. Josef Jaroš narodil se 10. září 1877 v Praze. Pocházel z dosti zámožné rodiny pražské. Zbožnost dětinnou, která okolí jeho vždy tak mile dojímal, vštípila v dětskou duši jeho, pokud možno souditi z jeho vzpomínek, zbožná babička. Matka jeho, žena do vůle Boží odevzdaná, pěstovala v něm prakticky lásku k trpícím spolubližním berouc jej k nemocným, kterých se ujímala. Jedna z těch návštěv měla vliv na směr jeho života a stala se

vzdálenou sice ale přece příčinou této knížky. Matka jej totiž poslala s obědem k nemocné. Nemocná stařenka chtěla hochovi udělat radost. I dala mu na památku proslulou knížku o božském Srdci Páně slavného amerického missionáře P. Františka Xav. Weningerera T. J. zvanou Heiliger Liebesbund. (Kniha ta jako misijní knížka měla v Americe r. 1882 již čtyřicáté vydání). Hoch si knížku zamiloval, v letech bohosloveckých a kněžských ji prostudoval a prožíval — a z vděčnosti za to, co knížka ta na něm vykonala, jal se ji překládat do češtiny r. 1907, kdy vydal P. Fr. Hattler čtrnácté její vydání evropské v Inšpruku. Dlouho však nepřekládal. Zanechal této práce rozhodnuv se podati podle vzoru Weningerova lidu českému dílo původní, upravené pro duši českou. Tak povstala knížka tato, a její první počátky možno hledati ve skutku lásky, který konal chlapec vedením své matky.

Od otce průmyslníka a muže praktického, pracovitého a svědomitého přinášel si jedenáctiletý Josef již na studie pracovitost a svědomitost.

Studoval na gymnasiu v Praze na Novém městě v Truhlářské ulici. Se zvláštní pietou mluvíval o svém profesoru náboženství z posledních let, o nynějším biskupu Dr. Antonínu Podlahovi. Ten působil na jeho nitro svou ne-ličenou srdečností, jak čtu v jeho poznámkách. Vedle toho měl však vliv na rozvoj jeho smy-

slu pro umění. Student Jaroš horoval pro církevní umění, znal kde který vzácný obraz v kostelích pražských, kde kterou ozdobu, památnost, dovedl strávit tímto studiem celé hodiny v kostelích pražských a okouzloval svou znalostí uměleckých památek laiky i odborníky. Jako sextán seznámil se s proslulým P. Aloisem Jemelkou Tov. Jež. a svěřil se jeho vedení. Tak se již v letech studentských pojila v jeho duši zbožnost a láska k umění, oba to prvky této knížky.

Po výborně dokonaných studiích gymnasijských rozhodl se sloužiti Bohu a lidem ve stavu kněžském. Stálo ho to však těžký boj. Praktický otec jeho byl rozhodně proti této volbě, poukazoval i k nevážnosti, v jaké je namnoze duchovní stav. Ale energie nadšeného abiturienta byla nezdolatelná. V rodině si vypravují i o vlastnoručním biskupském listě, který rodiče dostali, aby nebránili synovi státí se knězem.

Z osobností, s kterými se seznámil v kněžském semináři, byly pro další jeho život směrodatny zvláště dvě. Byli to spirituál a později rektor Msgre Jan Říhánek a P. Josef Svoboda Tov. Jež. svými exerciciemi. Msgru Říhánkovi, z něhož přešlo mnoho v jeho bytost, zůstal oddán do posledního dechu a z ducha P. Svobody uloženého v četných asketických poznámkách, jež choval u sebe až do smrti, čerpal také až do posledních chvil. Jeho heslo

„Dominus providebit“ t. j. „Pán Bůh se postará“ přijal za své, v P. Svobodovi měl svůj vzor jmenovitě v činnosti spisovatelské a jeho památce věnoval krásnou životopisnou vzpomínku. (Ve službách královny 1914.)

Byl r. 1900 vysvěcen na kněze, byl poslán na kaplánskou do pohraničního místa Wildsteinu u Chebu. Duchovní správě věnoval se s horlivostí a vynalézavostí sobě vlastní.

K žalu však farářovu, osadníků a zvláště dětí odcházel již po roce do touženého už dávno Tovaryšstva Ježíšova na Velehrad. Započal tam noviciát v den svých narozenin 10. září 1901 překonav dříve nové obtíže se strany otcovy. S vděčností a horlivostí pracoval nyní pod vedením novicmistra P. Václava Wirsiga T. J. o to, aby své srdce úplně vzdělal dle božského Srdce Páně. Při tom činil zbožnost líbeznou svému okolí a svým výkladem obrazů poutal při křesťanském cvičení a při kázání děti i dospělé. — 11. září 1903 v den zasvěcený bl. Karlu Spinulovi, missionáři a mučedníku japonskému z Tov. Jež. a rodáku pražskému, kterého vroucně ctil, zasvětil také P. Jaroš navždy svatými sliby život svůj Pánu Bohu v Tovaryšstvu Ježíšově, které miloval a jehož čest mu byla svatá do poslední chvíle.

Po noviciátě konal po dvě léta řádová studia filosofická v Bratislavi. Dříve ještě nežli pokračoval v studiích dogmatických v Inšpruku, pracoval po dva roky v duchovní správě

v Trnavě. Pracoval tam se zvláštním požehnáním. Zdaleka přijížděli Slováci za ním do Trnavy hledající u něho rady a útěchy. Sedával tenkrát ve zpovědnici mnohdy celé dni.

R. 1907 byl poslán do Inšpruku, aby tam prohloubil svá dogmatická studia. Tehdy začal překládati Weningerovu knížku o božském Srdci Páně. Z práce této vzešla, jak pověděno, jeho kniha původní.

Na podzim r. 1909 spatřujeme jej opět na Velehradě v duchovní správě, kde, jak v chrámě památném, tak ve škole pracoval s patrným požehnáním božím — ale jen na krátko. Již koncem téhož roku shledáváme se s ním v Praze, kde mu byla svěřena kazatelna u sv. Ignáce. Bylo i to jen na jeden rok, ale působení jeho bylo pronikavé. Jeho slovo přesvědčivé a poutavé — jeho kázání byla malba — vábilo nové a nové posluchače. Jeho práce, zvláště exercicie, byly provázeny upřímnými konversemi lidí, kteří mu zůstali věrni až za hrob. Vedle těchto prací vedl jako první ředitel Mariánskou družinu studujících středních škol, k jejíž založení dal podnět P. Alois Jemelka. P. Jaroš byl si vědom jejího významu — že má býti důstojnou pokračovatelkou družiny blah. Edmunda Kampiana, první družiny v našich vlastech založené r. 1575, že má být kvasem a tudíž sborem vybraným. Proto byl při výběru sodálů velmi přísný a věnoval jejich výchově péči největší. Mladiství sodálové

byli mu oddáni celou duší a zůstávali s ním v srdečném spojení písemním i když jej poslušnost volala jinam. Korespondence jeho — pokud jsem ji měl k dispozici — je svědkem, jak apoštolsky si vedl, dáváje mladým, nadaným lidem podněty a návod k plodné práci.

Následoval rok třetí probace řádové v Linci pod vedením staříckého, světoznámého moralisty a pěstitele úcty k božskému Srdci Páně P. Jeronýma Noldina T. J. Z jeho vzácných zkušeností čerpal sice již za svého dvouletého pobytu v Inšpruku, kde byl P. Noldin profesorem morálky, ale nyní poddal se dětinně jeho vedení a obdržel i mnohé cenné pokyny pro svou knížku o božském Srdci Páně, o níž právě P. Noldin jevil největší zájem. Konal také po Čechách v postní době řadu missií a exercicií, které zanechaly všude hluboký dojem. P. Jaroš pracoval při nich celou svou bytostí. Ale k těmto svým zamilovaným pracím se hned po probaci nevrátil.

V Praze se chystalo katolické gymnasium. Tovaryšstvo Ježíšovo mělo dát síly. P. Jaroš jako výborný kdysi filolog byl tedy také poslán na filosofickou fakultu, aby se připravoval k profesorským zkouškám z češtiny a z latiny. Z té doby pochází jeho cenný příspěvek k dějinám písně svatováclavské. (Čas. Katol. Duch. 1914.) Ale doba těchto studií byla pro něho dobou utrpení. Bolesti žaludeční, které se již tehdy jevily ve značné míře a bolesti

očí způsobily také konečně, že byl r. 1914 zase vrácen pracím duchovní správy u sv. Ignáce. Byl opět ve svém živlu. Na jeho podnět a jeho návodem zastkvěl se svatostánek v novém lesku, s pietou a uměleckým vkusem obnovena socha Pražského Jezulátka a oltář Panny Marie Piekarské. Obnovování památných uměleckých obrazů a soch i chrámů tam, kde působil, leželo mu vůbec na srdci. Snažil se i tímto způsobem přispěti k obnově živých obrazů Božích a chrámů Ducha svatého. Připomenouti zde možno, že i Fantova vzácná korunka Panny Marie na sv. Hostýně i Vosmíkova socha božského Srdce Páně byly pracovány za činné účasti P. Jaroše, jehož si oba umělci vážili a s nímž se hojně při těchto svých pracích radili. — Kromě toho psal do družinského časopisu *Ve službách královny* a věnoval zvláštní péči opuštěným, nemocným a trpícím, slovem: kráčel věrně v stopách božského Mistra svého, o němž evangelista napsal, že chodil všude dobře čině.

Na podzim r. 1916 ubíral se po třetí na Velehrad. Zakládal se tam apoštolský ústav sv. Cyrila a Metoděje a P. Jaroš byl vyvolen od představených, aby položil základ a byl prvním prefektem chovanců, jejich vychovatelem a částečně i učitelem. Věnoval se úkolu svému zase celou bytostí svou. Ideu cyrilometodějskou sám pronikl a v ní vychovával své chovance. Založil proto i zvláštní

museum Cyrilometodějské při apoštolské škole, snaže se buditi ve svých chovancích zájem a nadšení pro Velehrad. Plodem této nadšené lásky byl i důmyslně sestavený obraz Panny Marie, Matky Slovanů, který pomocí prof. Dítěte provedl a který vzbudil veliký zájem na sjezdě katolíků československých v Praze 1920 a krátce po tom o velkolepé pouti na Velehrad, na sv. Hostýn a do Šaštína. — Jsa rozhodným stoupencem výchovy individuální věnoval se žákům jednotlivým, pěstoval každého podle jeho povahy, rozvíjel jeho vlastní vlohy. Sám hleděl být ve všem vzorem. „Apoštolská škola je cvičná škola budoucích bojovníků. Nutno tedy, abych já sám byl příkladem v apoštolském smýšlení a práci.“ To si napsal a tím byl s apoštolem, který o sobě napsal: „Já pak sám milerád vše vynaložím, ano sám sebe vydám za duše vaše, bych i více vás miluje méně byl milován.“ (2 Kor. 12, 15.) Odpočinku si nedopřál, bděl dlouho do noci a on sám i okolí jeho pozorovalo, že značně slábne. Zákeřná choroba žaludeční hlodala vytrvale na jeho organismu a přinutila jej po tříletém úsilovném působení na apoštolské škole uchýliti se na sv. Hostýn na zotavenou. Odtud měl ještě na sjezdu katolickém přednášku: Panna Maria a idea cyrilometodějská. Přítomný Msgre Dr. Stojan děkoval mu za ni se slzami v očích. Na Hostýně, jak se zdálo, zotavil se tou měrou, že byl povo-

lán do Prahy za spirituála do kněžského semináře. Ředitel Msgre Řihánek se na svého kdysi vzorného bohoslovce, který byl dokonale s poměry obeznámen, upřímně těšil, těšili se bohoslovci a on sám na své nové působení. Než plány Boží byly jiné. Sotva přijel do Prahy, ulehl a zápasil mezi životem a smrtí. V nemocnici u Milosrdných bratří, kteří poznavše jej věnovali mu krajní lásku a péči, se zotavil zase tak dalece, že mohl v prosinci nastoupit aspoň úřad spirituála u sv. Ignáce v Praze po právě zesnulém P. Antonínu Rejkovi T. J. Ale bylo to jenom na měsíc. Ke konci ledna byl nucen opět odejít do nemocnice u Milosrdných bratří. Apoštolsky působiti však nepřestával. Ač byl sám vážně nemocen, snažil se přece čeliti vášnivé agitaci v únoru 1921 pro odpadání od církve. Vydal pseudonymně brožurku „Účtujeme s Římem“ s případnými Führichovými obrázky a vedle toho postaral se o vydání dvou pohlednic s týmiž obrázky a případnými texty. Nejvíce mu však leželo na srdci vydání jeho knížky. Pracoval o ní zimničně. Upravoval text, chystal štočky. Sám ji však již vydati nemohl. Pán vinice pokynul a věrný sluha Páně šel k Němu. Vždyť Jemu žil. Po bolestné operaci (24./2.) skončil tiše večer 26. února 1921 a 1. března ukládali jsme tělesné ostatky jeho na posvátném Vyšehradě pod památný kříž po boku jeho vzoru P. Svobody T. J.

„To byl kněz, jak mají být“. Tento výrok prosté ženy, jejíž jsem u hrobu zachytil, vystihuje obsah života zesnulého. — Život ten, jak patrně, mnoho času mu na spisování ne- nechával. P. Jaroš psal přece, a důvody k tomu nacházím v jeho poznámkách. „Knížkou více dokážeš než kázáním a zpovídáním. Jí oslaviš Boha více než opravami soch, obrazů, oltářů. Knížka vejde s pomocí Boží i k těm, kteří se vyhýbají chrámům. I chrámy hynou ohněm, válkou, kdežto knížka po revolucích působí v úkrytu dále pro Boha“. Proto psal. Ale chtěl mít „dílo důkladné na staletí, knížku plnou moudrosti, ohně a nadšení“. Proto psal dlouho. Rozhodl se ozdobit ji obrázky zbožného a duchaplného umělce Josefa Führicha († 13. března 1876), jehož si zvláště vážil a jehož dílo ovládal. Některé články jsou dokonce jen výklady obrázků Führichových. Chtěl podávat pravdu v rouše krásna. K tomu se mu nejlépe hodil Führich. Ndp. biskup A. Podlaha, který vydává knihu zesnulého svého žáka v „Dědictví sv. Jana Nep.“ z lásky, plní i po této stránce přání zesnulého spisovatele.

Na Dušičky stanul jsem u hrobu zesnulého spolubratra. Na růžovém keři, jejíž tam kterási vděčná ruka zasadila, rděla se podzimní růže. Červená růže tam zkvétala jakoby z hrobu — z jeho srdce. Byla mi symbolem jeho apoštolské lásky, která chce po smrti působit

touto knížkou. Zapadne-li seménko z ní do tvého srdce, milý čtenáři, a vzklíčí-li a rozkvetete v tvé duši květ apoštolské lásky k bližnímu, je touha zesnulého spisovatele splněna.

Nuže, vezmi a čti!

V Praze v prosinci 1921.

František Kubíček T. J.

SPASITELI SVĚTA,

plný milosti a pravdy!

Líto bylo Tvému Srdci lidu, hynoucího na poušti!

Hle, duše rodných bratří našich
*hynou jedem nevěry a lhostejnosti k Tobě,
jediná Spáso světa!*

Všemohoucí Mistře, přijmi tyto nepatrné řádky!
Nečiní nároků ani na učenost, ani na pů-
vodnost, ani na přízeň světa. *Jen o smilování
pro úbohous mou vlast a veškeré člově-
čenstvo prosí Tě každým svým písmenem.*
Vroucně touží znovu rozdmýchat *jiskru lásky
k Tobě, kterou k nám přinesli v srdcích
svých svatí apoštolové naši Cyril
a Metoděj.*

Tvá všemohoucí láska
ráda užívá nástrojů slabých, opovržených,
neschopných.

Prosím Tě, užij této nepatrné knížky, doprovod
ji svou milostí a požehnáním
*pro větší čest a slávu Boží,
ku spáse co nejčtetnějších duší!*
*Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v Tebe
důvěřuji!*

I. O pohanu, „jenž měl štěstí úplně ve své moci“.

Ísto úvodu zamysli se nad štěstím dvou mužů!

Víš, o kom napsali dějepisci, že byl „jediný ze smrtelných lidí, jenž měl štěstí úplně ve své moci?“ Tak zaznamenali o Alexandru Velikém, Macedonském.

Řecko, Persie, Medie, Indie, téměř všecken svět tehdy známý ležel u nohou tohoto vítěze. Poklady pokořeného Damašku, Babylona, Persepole, Tyru, Gazy, Ekbatan a přemnohých měst jiných shromáždil s nadlidským úsilím ve svých rukou.

Štěstí tohoto bohatýra stupňováno bylo podivuhodným nadáním, které sám Aristoteles pěstoval. K tomu pojila se vynikající síla tělesná a mužná krása, takže sám Apelles prý jej maloval. Proto shodují se dějepisci v tom, že „za přešťastné pokládáni byli ti, kteří došli aspoň nejmenší částky tak velikého štěstí.“ I v dějinách výtvarného umění jméno Alexandra

Velikého nabylo významu vpravdě světového. Aby mu pranic nescházelo a dovršila se moc jeho nad štěstím, Egypt prohlásil Alexandra r. 332 za syna boha Jova Ammonskeho a vzdal mu božskou poctu.

Tedy štěstí zahrnulo tohoto muže úžasným bohatstvím, rozkošemi Orientu, zdravím, krásou, slávou světovou, božskou poctou — zkrátka vším, co podle ustálených pojmů světa může učiniti člověka svrchovaně šťastným. Chápeš, proč napsali pohanští dějepisci, že „božský“ Alexander byl „jediný ze smrtelných lidí, jenž měl štěstí úplně ve své moci?“

A přece když slyšel tento muž, že mimo naši zeměkouli jest ještě nescíslný počet jiných světů — jak učil Demokrit — pravil prý s výčitkou: „A ke mně bylo štěstí tak skoupým, že mi dalo jen jeden svět, a ten jenom částečně.“

II.

Pohled' na druhého muže !

Když byl Pavel Thebský šestnáctiletým hochem, byl obžalován, že jest křesťanem. Sám jeho blízký příbuzný jej lstivě obvinil za pronásledování Deciova, aby se zmocnil jeho dědictví.

Toto sobecké jednání zhnusilo se Pavlovi. Přilnul k Bohu láskou tím nezištnější a z touhy sloužiti jenom Bohu odešel do pustiny u egyptského města Theb.

Necelých třicet let po smrti *Pavla Thebského* sepsal sv. Jeronym mistrným slohem jeho život. Líčí Pavla, an sedí u pramene, jenž vyvěral v jícnu vyhaslé sopky, v níž bydlel. Oděvem mu bylo roucho z listí palmového, které si sám hotovil. Zraky jeho vděčně hledí vzhůru, v ruce má skývu chleba, kterou mu donášel havran — jako proroku Eliášovi.

Se rtů Pavlových zní vroucí dík: „Hospodine můj, poznávám, jak neskonale dobrý jsi k těm, kteří Tobě slouží. Aj, opět poslala mi Tvá dobrota tento pokrm. Buď vroucně veleben, můj Pane, kromě Tebe netoužím po ničem!“

Srovnej štěstí obou mužů!

Alexander na trůně vyčítá svému štěstí, že mu nedalo více, než tento jeden svět — Pavel vroucně děkuje, že ve skývě chleba Bůh mu dává vše, čeho jest potřebí k úplnému štěstí.

Snad bys rád zvěděl, jak Alexandrovi prodloužily život jeho steré radosti!

Ve věku třiceti dvou let a osmi měsíců skonal „božský“ Alexander. Umíral nespokojen, v slzách, ba v takovém zoufalství, že chtěl si mečem odpomoci — jak svědčí dějepisci.

A Pavel?

S pouští, kde kromě přátelství Božího neznal jiných radostí, rozloučil se ve věku sto třinácti let. O tom, jak skonal, máme zprávu

sv. Antonína Velikého, který šel hledati Pavla z rozkazu Božího. Našel jej, an právě klečel, ruce maje pozdviženy k modlitbě. Tvář jeho, zářící štěstím, byla obrácena k nebi, odkud prýštila do srdce jediná radost, které Pavel hledal, radost z Boha.

Antonín přistoupiv blíže seznal, že Pavel vypustil duši kleče na modlitbách.

Ani smrt nemohla zaplašiti blaženého míru a nevýslovného štěstí, které bylo odleskem stoleté ctnosti.

Nyní suď sám! Polož na vážky své soudnosti tyto dva pojmy a zvaž, co jest více:

celý svět — ale bez Boha

či

skýva chleba — ale život z víry k tomu.

Bez předsudku se ptej svého rozumu i srdce, zda jest na světě větší štěstí možno, než jaké dává život podle Srdce Božího — a zda jest hroznější neštěstí, než život bez lásky k pravému Bohu?

Tuším, že asi ozve se ti v srdci námitka: „Nejsou snad tyto zprávy pouhá báj a legenda?“ — Ovšem věda dokázala o mnohé dávné zvěsti, že to byla pouhá bajka. Jsou však rovněž případy, že věda na základě nověji objevených pramenů odvolala opět, co dříve dokázala. Avšak dejme tomu, že by vskutku tyto dávné zprávy byly pohádkou. Připusťme, že jsou pouhým pomocným lešením, které se klidně

opět odstraní, když jest stavba ukončena. Viz pravdu, kterou pomocné příklady jen znázornily; stojí prosta lešení. —

Rci, příteli, sám: Může člověk, jenž v nepředpojatém rozumu chová *správný pojem o Bohu* a hledá pravdy velkodušným srdcem — může popřítí takový rozumný člověk souhlas oné živé pravdě, kterou vyslovil Kristus: „*Co prospěje člověku, byť i celý svět získal, na duši však škodu trpěl? Anebo jakou dá člověk výměnu za duši svou?*“ (Mat. 16. 26).

Nevidíš, že tato slova Boží podávají každému poctivému mysliteli touž pravdu úplně neodvisle ode všech příkladů, jasněji nad všecka přirovnání z dějin?

Cítíš sílu té pravdy, která osvobodila od předsudků i rozum důvtipných *bonzů indických*, když ji zaslechli z úst Xaverových?

„Srozumějtež tomu, kteří *zapomínáte na Boha!*“ (Žalm 49, 22.)

II. „Hledám Boha!“

„Slyšte mne vy,
kteří hledáte Hospodina.“
(Isai. 51,1.)

užby Alexandřovy celý svět
nemohl ukójiti, kdežto přání
Pavlova splnila se *všechna*.

Proč? Srdce lidské je ve
svých tužbách větší než celý
svět. A proto nemá klidu, dokud nespo-
čine v Hospodinu, svědčí sv. Augustin.

Ptáš se, v čí moci tedy jest, aby se splnily
všechny tužby naše? — Na to odpovídá sám
Stvořitel lidských srdcí. V Písniě svatém Bůh
nejvyš pravdomluvný výslovně takové štěstí
lidstvu svým slovem zaručuje. „Ale s jak těž-
kou as podmínkou,“ namítneš. —

Zvěstuji ti, radost velikou. Bůh vyslovil pod-
mínku tak snadnou, tak oblažující, plnou takové
lásky, že nelze ti lepší ani mysliti.

V Žalmu praví tobě Bůh sám: „Hledej
svého potěšení v Hospodinu, i dá tobě žádosti
srdce tvého.“ (Žalm 36, 4.) Uznáš, že takovou
podmínku mohl dáti jen Bůh, jenž jest láska
sama.

„Ale já teprve hledám Boha. Kterak tedy se mohu radovati v něm?“ — tak možná odpovíš.

Hledáš Boha? Nejsi sám. Ve všech stoletích byly duše, které Boha hledaly. Divná však věc: někteří lidé ho našli, jiní nenašli. Ptáš se, proč? Názorně odpoví ti obraz, který nakreslil hluboký myslitel, jenž Boha upřímně hledal — a našel.

I.

Pohleď rozjímavě na mistrnou kresbu! Viz prostinké *pastýře* betlémské! Cbvatají, aby celým srdcem se klaněli Bohu. Takovým bezelstným srdcím rád se dává najíti božský Spasitel, i kdyby jim měl s nebe seslati anděla. Čti na př. v Písmě sv., jak Boha našel pohan Kornelius. (Skutk. ap. 10.) Také zprávy sv. misií jsou dosud častým toho dokladem. „Smýšlejte o Hospodinu v dobrotě a v sprostnosti srdce hledejte ho, nebo nalezen bývá od těch, kteří ho nepokoušívají.“ (Moudr. 1, 1-2) „To jest pokolení těch, kdož ho hledají.“ (Ž. 23, 6).

II.

Pohleď, jak obětavě a hrdinně hledají Boha *mudrci* od východu. Sotva zasvitla jim hvězda lásky ku pravdě Boží, vydali se za ní na cestu. Vnuknutí od Boha dbali, neodkládali na zítřek. Nevšímalí si ani poznámek krajanů, ani obtíží cesty.

„ KOHO

HLEDÁTE? “

Proč hledají Boha? Aby pokorně se poklonili svým stvořeným rozumem Moudrosti věčné. Srdcím, rázem přemáhajícím obtíže a bázeň lidskou, rád se dává najíti Spasitel.

A jako našli Boha sv. mudrcové, tak dosud nacházejí a naleznou Boha tisícové mužů *nejuzdělanějších, učenců světového jména, právě duše nejušlechtilejší*. Svědectvím toho jsou životy konvertitů všech stavů. Některé z nich odvedla od Boha věda poloviční — avšak věda plně pochopená zas je přivedla k božskému Mistru. Jen toho žádá Bůh, aby badali upřímně a když pravdu naleznou, aby se k ní přiznali bez bázně před veřejným míněním.

Tak na př. našel Boha Nikodem. Tak i filosof sv. Justin, jenž prozkoumal všechny tehdejší soustavy filosofické. Zajímavé jest stopovati obtíže, jaké měl sv. Augustin, když hledal Boha. Sám doznává, že velkou překážkou obrácení jeho bylo, že neměl o některých člancích katolické víry *jasných pojmů*. Zvykl si totiž v mládí příliš spoléhati na autoritu vědy, takže některé *domněnky* svých učitelů považoval za výzkumy vědecky zjištěné. Tehdy napsal tento veleduch: „Radostí jsem se zarděl, že po tolik let jsem soptil *ne proti církvi katolické, nýbrž jen proti klamu své obraznosti*, V tom však byla opovážlivost a bezbožnost má, že jsem zatracoval, co jsem měl teprve poznati. Měl jsem nejdříve se tá-

zati, jak se tomu vlastně má věřit, a ne s posměchem hned se vzpírat, jako by církev věřila tak, *jak jsem to myslel*, když v zaslepeném odporu obviňoval jsem církev katolickou.“ (Vyznání kn. V. hl. 5.) Rovněž uznává, že *ani připustiti nechtěl; že nemá správných pojmů*, dokud nezkrocená ctižádost a smyslnost oslabovala jeho vůli. Teprve když pokorně hledal pravdy bez předsudků, obětovav lásce k pravdě i své vášně, našel radost v Bohu a pravou víru.

Z českých dějin vzpomeňme aspoň Jana Milíče z Kroměříže († 1374) V „Postile“ prosí Boha: „Dej mi čisté oko srdce, bych jasně rozeznával dobré od zlého, ... abych neohroženě poznával vůli Tvou, třebaš bych pro ni měl zemřít. Dej mi spravedlivou váhu, abych mínění i slova protivníků svých vážil váhou lásky, aby jen *pravda se mi líbila, byť ji pravil kdokoliv*.“ (Cod. univ. Prag III. P. 20. f. 1.)

Takové velkodušné přátele pravdy Hospodin sám vyhledává navzájem, aby je k sobě přivinul. „Pohleďte, naleznete-li muže, hledajícího víry, a budu mu milostiv.“ (Jerem. 5, 1)*).

---

*) Měl bys aspoň jednou z lásky k pravdě přečísti si na př. knihu: „*Několik vynikajících katolických povah XIX. století*.“ R. 1901 přeložil ji z Hammersteinova spisu Dr. Kosina. Příklad hrdinů víry, na př. knížete Dimitrije Galicyna, Ivana S. Gagarina, Ř. Šuvalova a jiných Slovanů ukázal by ti krásu

III.

Vzpomínáš, jak horlivě hledal Krista diplomatický *Herodes* a jeho ozbrojení otroci? (Viz Mat. 2, 13-20.) Hledal vtěleného Boha pokrytecky. Říkal, že se mu chce pokloniti, vskutku však hledal Krista zlomyslně, aby jej odstranil. Ale nad Herodovou vychytralostí a státnickou diplomacií zvítězila moudrost Boží, vražedným rukám pochopů unikl Kristus jako sluneční paprsek.

Vzpomeň však, že ten vychytralý vládce, který si chtěl odstraněním Syna Božího za-

---

sv. víry katol. v novém světle. — Zajímavých podrobností o tom dočetl by ses na př. v časopisu: „*Velehradskij věstnik*“ a v petrohradském časop: „*Věra i Žizn'*“

Více než 40 obrazů ze života ruských konvertitů popsal konvertita Rosenthal: „*Konvertitenbilder aus dem XIX. Jahrhundert.*“ Russland 1893 III. svazek II, oddělení.

Již dvanáct velkých svazků vyplnily životopisy konvertitů z protestantismu. („*Die Konvertiten*“ — napsal Dr. Andr. Räss).

Zvláštního doporučení zaslouží kniha *Dr. Kadeřávka*: „*Padesát profesorů vysokých škol, upřímných katolíků XIX. století.*“ Praha 1904.

Současné názory o náboženství najdeš přehledně v Hlídce brněnské r. 1918 str. 635.

Z nejnovější doby viz knihu: „*Salve Mater*“ — vydal Longman N. York a Londýn 1920. Z ní se dovíš, proč anglikánský biskup Fr. J. Kinsman v Delavaru v Americe obětoval slávu lidskou, pohodlí i lásku přátel, aby přestoupil ke katol. církvi. Srovnej Hlídka brněn. 1921.

bezpečiti trůn na dlouhou řadu let, umírá po krátké době v lázních Kallirhoe o hladu, v pláči, v zoufalství, ode všech jsa opuštěn. (Viz poznámku v Evang. Sýkor. 1909 str. 23) Tak končí ti, kteří se tváří podobně jako Herodes, jako by hleděli jen rozšířiti a očistiti víru Kristovu, vskutku však hledí lstivou diplomacií zveličiti moc státní na úkor církve Boží. Pronásledovatelé sv. víry jen rozmnoží korunami mučedníků slávu Vítěze věčného.

„Neníť moudrosti, neníť opatrnosti, neníť rady proti Hospodinu.“ (Přísl. 21, 30.)

IV.

Hle, také *Jidáš* hledá Boha!

Což nebyla doba, kdy Jidáš Boha měl? Ano, míval jej. Ztratil však Krista *ve zlých spolcích s farizeji, s nimiž v noci tajně se scházival, radil*. Teď hledá Syna člověka, aby lstným políbením zradil krev spravedlivou těm, kteří „*hledali Boha*“ s Jidášem.

Zrádce našel Krista, ale *ke své záhubě*. Vzpomínáš na pohozené peníze ve chrámě, na liché slzy zrádcovy, na mrtvolu bývalého apoštola — sebevraha?

Tak hledají Boha — Světlo světa — někteří *s pochodněmi nepravé vědy, odcizené Bohu*. Hledají *Pravdy* věčné, ale aby ji *zajali*. Stoupeneci Jidášovi, které někdy vodívají odpadlí kněží Kristovi, hledají, *jak by spoutali Krista a jeho sv. církev*. Svůj odpad kryjí hesly:

„svoboda svědomí“ — „vnitřní přesvědčení.“ Horují pro „lásku, která očišťuje,“ aby utajili, že příčinou jejich zrady jest hřích tělesný. Zneužívají křivě pojmů „láska k národu“ — „láska k řeči mateřské“, aby sobecky svedli národ od Krista.

Takoví umírajíce marně volají po Kristu a po smíření, neboť soudruzi jejich jim nedopřejí smíru s Bohem. Nevytrhnou-li se *včas* ze svého otroctví, *zhynou ve své zradě*. „Nebo v zlovolnou duši nevejde moudrost, aniž bydleti bude v těle, které oddáno jest *hříchům*“ (Moudr. 1, 4).

* * *

Chápeš tedy, proč Bůh se někomu *najíti dá*, jiným však nikoli? Boha *naleznou* charaktery šlechetné, upřímné, velkodušné, ať jsou to duše královsky vzdělané, ať duše prostých pastýřů. *Jistě* najdou Boha ti, které zdobí *duševní urozenost a duševní šlechtictví*, totiž obětavá, pokorná *láska k pravdě*. Takoví přijmou vděčně pravdu, kdekoliv ji naleznou a rádi přinesou i oběti z lásky k nalezené pravdě. Proto jest nezvratně jisto, že takovým i v rozumu nad slunce jasněji vysvitnou pravdy: že Bůh opravdu jest, že lidstvu zjevil svou vůli — a základní pravdy, které Bůh zjevil skrze Krista, jednorozeného Syna svého.

Znáš však lidi, kteří po léta s tváří filozofů slovy i knihami deklamují: „Hledám Boha.“ — Ptáš se, proč ho dosud nenašli? Poněvadž

dosud hledali takovým způsobem, aby nenalezli. Neboť naukou božského Učitele — Ježíše Krista — měli a mají příležitost poznati troj-jediného Boha. Dobře znají slova vtěleného Syna Božího: „Nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne.“ (Jan 14, 6) Nikdo nezná Otce, leč Syn a komu by chtěl Syn zjeviti. Pojďte ke mně všichni “ (Mat. 11, 27, 28.)

Avšak takoví vyhýbají se vědomě Kristu, aby tu božskou úctu, kterou nechťi vzdáti Synu Božímu, vzdávali sobě samým. S farizeji klamou sebe lichotíce svému rozumu modlitbou: „Bože, děkujeme Tobě, že nejsme jako jiní lidé. . . My hledáme Boha — bez prostřednictví Krista a církve.“

Víš tedy, proč tito „vědecky nestranní“ sluhové sobectví nemohou najíti Boha?

Poněvadž *Krislus Pán chce býti králem jenom povah poctivých, celých, upřímných.* Jen takové povahy hledají Boha skrze Krista. Dbej tedy hlasu Hospodimova, jenž tě vybízí:

„Hledejte Hospodina, pokavadž může nalezen býti.“ (Isai 55, 6.) „Hledati mne budete a naleznete, když hledati mne budete *celým* srdcem svým.“ (Jerem. 29, 13) „Slyšte mne vy, kteří *hledáte* Hospodina.“ (Isai 51, 1.)

Tu se zamysli! „Duch přemýšlející jest pramenem dobra,“ dí sv. Augustin. Ptej se poctivě sebe sama: „*Jak hledám Boha a spásy své já?*“

III. O dvou národech*).

Znáš dobře ten národ, který Bůh sám si vyvolil, aby z něho vzešla Spása lidstva, světlo k osvětlení národů, Vykupitel světa. Jeho dějiny byly proto řetězem důkazů zvláštní přízně Boží. Vzpomeň jen, jak mocnou rukou jej vedl z Egypta, jaké vůdce a krále mu vzbudil, jaké proroky mu posílal. Jak jej učili proroci ti toužit po Vykupiteli: „Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové dštěte Spravedlivého, otevři se nebe a vydej Spasitele!“

Nadešla plnost času. Spasitel přišel. Přišel v tu dobu, na tom místě, tím způsobem, jak to proroci předpověděli a zvláště zřetelně Isaiáš. Jak jej přijal národ izraelský? Zda jako pravý základ svého národního blaha? „Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali!“ (Jan 1, 11). Tímto klasicky jednoduchým výrazem vyjadřuje evangelista vše. Národ vyvolený byl tehda ve smutném stavu. Vlastní vinou pozbyl již dříve samostatnosti a teď byl rozdělen ve strany. Byli tu Farizeové, kteří si libovali v zevnějším

---

*) Článek tento jsem sestavil po přání zesnulého dle náčrtů jeho a návodu. F. K.

lesku bohoslužeb, ale zbožnost vnitřní byla srdci jejich neznámá. Byli to lidé pyšní, kteří zbožňovali sebe a hledali jen svou slávu a čest. Byli tu Saduceové, kteří neuznávali nesmrtelnosti duše vzkříšení a soudu; lidé to byli, kteří popírali nadpřirozený řád, slovem hmotáři. Tihle lidé byli vůdci národa. Horovali pro samostatnost, čekali Krista Mesiáše, ale ne takového, jak jej zobrazili proroci, nýbrž, jak si jej vytvořili v mysli oni: mocného výbojného krále, který zbaví Židy římské nadvlády a dopomůže jim k panství nad celým světem. Zakladatele království *Božího* na světě, Vykupitele od hříchu Farizeové *nepotřebovali*, a Saduceové oň nestáli! A proto když se Spasitel mezi nimi objevil, pokání kázal a království Boží na zemi zakládal — nepřijali ho, třebaš pečeti Boží t. j. zázraky své slovo a dílo dokazoval. Nesrovnával se s jejich předsudky. Vzbudili proti němu vášnivou agitaci, poštvali veřejné mínění; těch několik poctivců, kteří mezi nimi byli, zastrašili a vzbudili proti Kristu Pánu kulturní boj, který vyvrcholil na Kalvarii.

A následky, které stihly je a národ jimi svedený? Je smutno čísti slova, která se slzami v očích vševidoucích pronáší vševědoucí Syn Boží při vjezdu do Jerusalema: „Přijdou na tebe dnové, ve kterých nepřátelé tvoji obklíčí tě náspem a oblehnou tě a sevrou tě se všech stran a na zem povalí tebe i dítky

tvé, které jsou v tobě a nenechají v tobě kamene na kameni, poněvadž jsi nepoznalo času navštívení svého.“ (Luk. 19, 43. 44.) Smutno je to čísti a ještě smutnější knihu Josefa Flavia „O válce židovské“, v níž on, účastník války a sám Žid, líčí pád města a záhuby národa. Vidiš v ní, jak se do slova vyplnilo, co Kristus Pán předpověděl. Hrozné soudy Boží! Z národa vyvoleného stal se národ zavržený, který i při svém bohatství a vlivu je předmětem nenávisti a pohrdání. A to všecko, že zavrhl Krista, který měl přece být základním kamenem jeho blaha.

Viz jen, jak umělec vyjádřil tu myšlenku, kterou sv. Petr pronesl shromážděným náčelníkům lidu a starším, když byl od nich volán k zodpovědnosti, že uzdravil ve jménu Ježíše Krista chromého od narození Řekl jim: Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, kterého jste vy ukřižovali, kterého však Bůh vzkřísil z mrtvých — skrze toho stojí tento před vámi zdráv. *To jest ten kámen, který byl zavržen od vás stavitelů, který však se stal kamenem úhelním* a není v nikom jiném spásy, neboť není jiného jména dávaného lidem, v němž bychom měli spasení býti. (Skutk. ap. 4, 10—12.)

Pozoruj jen obě postavy na obrázku. Poznáváš je rázem. Vidiš velekněze farizeje s kaditelníci v pravé ruce, kterou oddaluje od kamene označeného Beránkem Božím, levicí

naznačuje odpor k tomuto základnímu kameni a nohou jej odkopává z řady kamenů základních národa izraelského označených jmény Abraham, Mojžíš, David. S ním stojí na témž základě praotců izraelských soudruh jeho Sadržej, politický předák izraelský. I on se odvrací s opovržením v tváři od kamene úhelního a s pohrdavým posunkem ruky, že škoda vůbec se zabývat Kristem. Tak odcházejí ti, kteří představují vůdcovství náboženské i politické v Jeruzalemě. Měli býti staviteli, kteří by vybudovali velikost národní, kterou slíbil Bůh Abrahamovi, ale v zaslepenosti své nepoznali, že nebude-li základem Kristus Mesiáš, marně budou stavět dům lidé. Zničili sebe a strhli ve zkázu celý národ s sebou.

Pohled však výše. Vidíš, jak Bůh mocí svou povznesl odkopnutý kámen a dovršil jím roze-stavené staveniště izraelské i pohanské, jak úhelním kamenem tím spojil duše šlechetné těch, kteří jak v Izraeli tak v pohanstvu upřímně hledali Krista — Spásu. Víš, co to značí. Kristus Pán je úhelním kamenem štěstí jak jednotlivce tak celých národů a pravý poměr k Němu je základem národního štěstí.

A tu již beze vší pochyby chápeš, který je druhý ten národ, jenž je obsažen v titulu článku: O dvou národech. Je to vskutku národ náš, národ, jehož řečí mluvíme a k němuž nám Bůh vložil do srdce zvláštní lásku. Jak miloval Bůh národ náš český! Jak krásnou a bohatou

zemi mu dal, jaké dary ducha a srdce! Jak jej vedl! Záhy mu poslal věrozvěsty. Jako dvě hvězdy, tak mu vzešli na východě a jich srdce apoštolská zdvihla se v Soluni, aby na perutích apoštolské lásky přichvátala k nám. Dva bratři zatoužili sdílet štěstí, které dává pravá víra — *sv. Cyril a Metoděj* velkodušně opustili vše, aby získali láskou Kristu národ celý, aby i nám Čechoslovanům otevřeny byly brány království Božího.

„Od východu kdysi aj dva bratří svatí
ze Soluně vyšli láskou k Bohu vznatí,
s písmem pouze v rukou, s blahou na rtech
zvěstí,

• holoubci dva rajští s míru ratolestí.

Sili zlaté zrní na slovanské roli
a žeň přebohatá vzešla pílí skromnou,
zašuměla blaze nivou přehromnou
za pravými lásky Boží apoštoly.

Místo meče jazyk zvonil dušejemně,
slovo živé k srdcím od srdce tu znělo
a hle! bez boje tam Slávů valné plémě
ochotně své nitro Kristu otevřelo.“

(*Sv. Čech, Dagmar.*)

„Kudy jdou, mře mrákota,
světlo víry bleskotá
a kraj celý ze sna bdělý
k blahu vstává života.“

„Vláda zla již umírá,
pravda žezlo prostírá,
nad Slovany
vyhlídaný
Boží ráj se otvírá.“

(Sušil.)

Ve sv. Cyrilu a Metoději zosobněno jest vše, co v dějinách Slovanů jest nejvzácnějším. Tito řeholní kněží založili *první školy* u nás, písmem stali se *původci osvěty slovanské*, kterou zaroubili do kmene domácí vzdělanosti. Život těchto sv. bratří jest svědectvím všem lidem dobré vůle, že právě srdce kněžská jsou schopna milovati národ láskou nejušlechtilejší v duchu a v pravdě, láskou, která jest schopna obětovati čas, schopnosti, pohodlí, majetek, zdraví — zkrátka vše.

Proto plným právem píše výtečný dějepisec ruský Alex. Féodorovič Hilferding, že „i nyní... iméno jejich (sv. C. a M.) nerozdílně spojeno jest se záležitostmi, úvahami, strastmi souvěkého světa slovanského. Nikdo jiný z historických činitelů minulosti slovanské nemůže v té věci s nimi býti srovnáván.“ . „Oni podnes po tisíci letech nenáleží cele dějinám, nýbrž působí jako představitelé někdejší *kulturní jednoty slovanské*,“ píše v „Dějínách slovanských apoštolů Cyrila a Metoděje“ univ. prof. Pastrnek. (1902 str. 1.)

Až do příchodu sv. Cyrila a Metoděje náš národ podoben byl drahému kameni, jenž obklopen byl prachem pohanství. Sv. apoštolé soluňští pozdvihli národ náš, povznesli náš jazyk tím, že vyprosili od papeže Hadriana II., aby posvěcením schválil překlad bohoslužebných knih na jazyk slovanský. To znamenalo ne pouze, že slovanská řeč stala se řečí lite-

rární, nýbrž to bylo povýšení její v samém srdci Evropy na stupeň jazyka kulturního — píše prof. Pastrnek na uv. m.

V synovské shodě se sv. Otcem v Římě s Hadrianem II. a s jeho požehnáním povznesli národ, slzou apoštolskou svlačili, až konečně položili náš národ jako vybroušený démant do náručí Kristova, aby duše našich praotců v paprscích milosti jeho božského Srdce zářily v duhových barvách ctností křesťanských. To se objevilo zvlášť ve zlatých dobách otce vlasti Karla IV., jenž kráčeje věrně ve stopách sv. Václava pochopil ideály sv. Cyrila a Metoděje. V těch zlatých dobách pronikala víra římsko-katolická všechny vrstvy národa a byla náboženstvím jeho vskutku národním, duše se stkvěly jako drahokamy v kapli svatováclavské spojené navzájem zlatem lásky k bližnímu a národ náš stál v čele celé střední Evropy jak po stránce kulturní tak politické i hospodářské.

A nyní? Získal sice národ náš ve světové válce samostatnost, již byl pozbyl, když se uchýlil s cesty, na niž jej postavili sv. apoštolové Cyril a Metoděj — získal ji. Ale je už opravdu šťasten?

Rozerván jsa na strany, jež se na smrt potírají, vydán na pospas hmotářství a nevěře, zda nepodobá se národu židovskému v oné době, když zavrhoval svého Mesiáše?

Jen pohleď! Vedle zlomku lidí, kteří žijí opravdově z víry, jaká spousta u nás těch, kteří si náboženství, Krista váží málo nebo nic! Jim je bohem požitek, hmota. Vyrostla však u nás silná strana těch, kteří brojí proti náboženství otců našich Cyrila a Metoděje, nazývají je římanstvím a vykořenit snaží se je a zničit úplně v národě našem. Jejich zášť proti církvi římsko-katolické, kterou milovali jedině sv. Cyril a Metoděj, Václav a Otec vlasti Karel IV., (která v době, kdy k ní národ lnul, učinila jej velikým), je tak veliká, že ji prohlašují za jed z Judey, že se snaží z dějin vytrhnout devět desetin stránek, z nichž je patrné, co pověděli poctiví dějepisci Palacký a po něm Tomek a Pekař, že církev, jak křesťanská vůbec všude, tak i zvláště katolická v Čechách způsobila po celý čas svého bytu nepoměrně více dobrého než zlého. (Pokrok 290 r. 1873.) A jsou u nás moderní Saduceové, kteří popírají veškeren řád nadpřirozený, zavrhnou vše, čeho nechápou pouhým svým rozumem, neuznávají, čeho nemohou rukama hmatat, očima vidět, ušima slyšet, a snaží se vočkovati inteligenci i lidu myšlenku, že mezi vědou a věrou, mezi moderní kulturou a katolickou církví je nepřeklenutelná propast. To je cílem jejich přednášek, knih, časopisů, novin, divadelních her i tělocvičných spolků. Ze všeho toho zní heslo: „Pryč s křížem! Pryč s křesťanstvím z výchovy i ze

zákonodárství, pryč s Kristem z veřejného i z rodinného života!“

A následky již v přítomnosti? Vidíme je. Víra Kristova vypuzována jsouc ze života veřejného i soukromého nemůže krotiti vášně lidí. Osobní zájmy nabývají převahy nad zájmy národa, rozpoutána je nemravnost, panuje podvod, klam, násilí a sobectví ve všech způsobech.

A následky v budoucnosti? Budou snad jiné než u národa vyvoleného, když odkopl úhelní kámen štěstí národního: Krista Mesiáše? *Věru, kdyby někdo chtěl zničití náš národ, sotva by našel cestu kratší a jistější, nežli je ta, na kterou vedou národ vůdcové lhostejní a přímo nepřátelští té víře, kterou nám přinesli svatí otcové naši Cyril a Metoděj.*

Nuže, lid československý je sváděn ku zradě víry, je olupován o největší poklad, je veden do jisté zkázy a hanby; můžeme k tomu nečinně přihlížeti a mlčet? Nemilovali bychom lidu, z něhož jsme vyšli, nebyli bychom služebníky Kristovými, kdybychom nehleděli zachránit vlastní národ svůj.

Prostředek je jediný, ale bezpečný: *Blíže ke Kristu Pánu, k úhelnému kameni štěstí jednotlivcova i národního, blíže k jeho božskému Srdci. V dobře pochopené a prakticky prováděné pobožnosti k božskému Srdci Páně*

je radikální lék proti zhoubné rakovině nevěry a hmotářství, které se šíří v našem národě. Úcta k božskému Srdci vede k poznání, a to k hlubšímu poznání nitra Pána Ježíše, jeho zásad, jeho pohnutek, jeho celého smýšlení; úcta k božskému Srdci Páně přivádí k svato-
stánku, k živému Kristu Pánu, který tam z lásky k nám přebývá, aby živil duše naše k životu věčnému; tato úcta přivádí ke zdrojům mi-
losti a důsledně vede k životu dle Srdce Božího. Ne nadarmo ji nazval Lev XIII. korá-
bem záchranným pro moderní lidstvo, Pius X. ji horlivě šířil prováděje heslo: „Obnoviti vše v Kristu“ a Benedikt XV., který za války po-
slední útočiště pro trpící lidstvo hledal u Srdce Páně, pracoval, aby tato úcta jako kvas pro-
nikla rodiny křesťanské, by proměnila život jejich dle Srdce Božího — tak aby Kristus zase vládl v rodině i ve společnosti, jak se modlíme: „Přijď království Tvé.“

IV. Počátek úcty k božskému Srdci Páně.

tojíme na těmeni Golgoty.

Rozpukaná její půda už přestala se chvítí a zatměním pronikly sluneční paprsky, aby osvítily na chvíli — *kříž*. Na něm pní ten, jenž od vůdců vlastního národa byl zavržen v té chvíli, kdy podával svému lidu *důkaz nejuznešenější lásky*. — Ale již přestaly Spasitele páliť trny, vražené do spánků, už vyhaslo mírné oko, zalité krví a slzami, jež největšímu dobrodinci lidstva vynutil soucit s lidem svedeným. Proudů stydnoucí krve zmirňují svůj běh — Srdce Bohočlověka dobušilo.

„Od spodu nohy až do vrchu hlavy není na něm zdraví: vše rána a zsinalost“ (Isai. 1, 6). Jak dobře jsi viděl, proroku!

Ale proč, Isaiáši, dotrpěl na kříži Boží Syn, proč podrobil se zákonům přírody ten, jenž stvořil je? „Obětován jest, *poněvadž sám chtěl*,“ odpovídáš (53, 7). Nám bránu nebes

zavřel zrádce, jehož jméno je *hřích*. Zhřešili jsme. (Řím. 3, 23; 5, 12. 14.) A ovoce hřichu Adamova i hřichů našich osobních jest vyhnanství, pláč, smrt!

Proto pní na Golgotě Ukřižovaný mezi nebem a zemí a s kříže volá: Otče, odpusť jim... Vzal na sebe dluh lidstva padlého hřichem on, „Beránek Boží, který snímá hříchy světa“ (Jan, 1, 29). Vyslyšen byl, ale „zraněn je pro nepravosti naše, potřín je pro hříchy naše . . . a zsinalostí jeho uzdraveni jsme“ (Isai. 53, 5).

Co pohnulo Beránka Božího, že vydal sebe sama za nás?

Láska. Zamiloval mě a vydal sebe sama za mne (Gal. 2, 20). Mohl nám vládnouti jediným paprskem slávy, v níž přijde soudit nás. Mohl nás donutiti ranami egyptskými. Ale nechce býti králem duší otrockých, *chce kralovati láskou duším svobodným, které svobodně splácejí jeho lásku láskou.* Proto vydal sebe za mne — z lásky.

Z jaké lásky? Z lásky nejobětavější. Mohl nás vykoupiti jedinou slzou, ale obětoval mládí, krev, život, vše. „Větší lásky nemá nikdo nad tu, aby kdo *položil život svůj za přátele své*“ (Jan 15, 13).

Věru, Pane Ježíši, nikdo z nás lidí nemůže míti větší lásky nad lásku, která obětuje život. Ale Ty, *vtělená Lásko Boží, Tys měl a máš lásku ještě větší.* Lehko nesl pro Tebe

svatý Pavel pouta, s radostí mohli mučeníci jíti lvům vstříc — po tolika důkazech lásky,

kte­ré jim po­dalo srdce Tvoje. Ale trpěti pro ně­koho, jenž nemá srdce, nemá lásky, umíra­ti z lásky k spáse toho, jenž z pomsty na kříž Tě při­bívá, toť mohl's jen Ty, Pane Je­žíši, jen Ty sám. Vskutku nej­obětavější láska vstříc nám svítí s Golgoty.

Zda nezná­zorňuje pravdu tu právě ona rána, která dle plá­nů Prozře­telnosti Boží byla po smrti zasazena bož­skému Spasi-

teli k oněm již čtyřem velikým ranám na rukou a na nohou? Zda nebyl otevřen bok jeho římským kopím, abychom byli upozorněni na dílnu jeho činů — božské Jeho Srdce?

Evangelista o tom vypravuje, jak na prosbu Židů a na rozkaz Pilátův přišli vojáci a zlámali nohy obou lotrů, kteří byli ukřižováni s Pánem Ježíšem. Když však přišli k němu a uzřeli ho již mrtvého, nezlomili mu nohou, ale jeden z vojínů bodl jej kopím v bok a hned vyšla krev a voda. A ten, jenž to viděl, vydal svědectví o tom a pravdivé je svědectví jeho (Jan, 19, 31—35).

S jak bolestným asi překvapením doprovodilo oko osiřelé Matky Páně, zrudlé pláčem, onu ránu! A když vytrhl vojín kopí a zpěněný proud krve a vody vytryskl na skálu Golgoty — s jakým asi bolem, s jakou láskou a zbožnou úctou pohlížela naše druhá, lepší Eva na ústí výmluvné rány v boku Krista, svého syna.

Výmluvně volala o pomstu krev Abelova (Genesis 4, 10). Ale rána v boku Páně hlásá výmluvněji milosrdnou, nevýslovnou, božskou lásku Srdce Kristova.

Kdo však dovedl pochopiti řeč tu dokonaleji nežli právě Matka Páně pod křížem? Od okamžiku vtělení Syna Božího uchovávala v srdci svém všechna slova i děje týkající se vtěleného Slova a uvažovala je v srdci svém. (Luk. 2, 19 a 51.)

Když tedy probodení Srdce Páně učinilo na evangelistu a Miláčka Páně tak mocný dojem, že je zvláště zdůrazňuje a svědectví svých vlastních očí se dovolává (Jan 19, 35—37), jaký teprve dojem učinilo na Matku Páně! Vždyť jí sám Duch svatý učil božskému umění chápati úmysly a city Boha, jenž se v ní vtělil. Jí nebylo třeba vybízeti: „Učte se ode mne . . .“ Ona nejdříve a nejlépe ze všech tvorů pozorovala, uvažovala v srdci svém a ctíla jeho tichost a pokoru, jeho lásku převyšující veškeré poznání (Efes. 3, 19), slovem celý jeho život vnitřní, jež označujeme pojmem božské Srdce Páně. Ona také pod křížem pozorovala s úctou milosrdnou lásku jeho božského Srdce k nám lidem — a je nám vzorem úcty k božskému Srdci Páně.

V tomto tedy smyslu lze říci, že první květ úcty k božskému Srdci Páně vypučel na Golgotě. Kořeny však této úcty vstípl Duch svatý do panenské duše Matky Páně bolestné od okamžiku Božího vtělení.

V. Dějinný vývoj úcty k Srdci Páně.

1. Jak seznamoval Duch svatý jednotlivé duše s úctou k Srdci Páně.

admíru zajímavá jest stopovati, jak úcta k Srdci Spasitelovu od počátku církve se rozvíjela zvolna, až dospěla té určitosti, jakou se vyznačuje nyní. Duch Páně vyznamenával už v prvních dobách křesťanství jednotlivé duše vyvolené tím, že je vedl ku zvláštní lásce k Srdci Kristovu. Nepopíratelné známky toho jeví listy sv. Pavla.

V listě ke Galatům (2, 20) přiznává veliký apoštol národů, že vzpomínka na lásku Kristovu byla mu vzpruhou k nadlidským pracím jeho. „Láska zajisté Kristova pudí nás,“ píše výslovně tento ideál usilovné práce pro Krista Korintským (2. Kor. 5, 14). V listě pak k Filippenským (1, 8) praví dokonce: „Svědék jest mi zajisté Bůh, kterak toužím po vás všech *v srdci* Ježíše Krista.“ Patrný smysl těchto slov jest: Bůh ví, že toužím po vás

podobnou láskou, jakou k nám má Srdce Ježíše Krista pro nás bijící v jeho útrobách.

Stopy úcty k božskému Srdci Páně nacházíme též u sv. Otců. Význačná je na př. homilie u sv. Augustina (In Ioannem 19, 34. tract. 120), kde praví: „Bok Páně jest nám tedy otevřen, máme volný přístup k srdci Vykupitelovu.“ V pozdějších stoletích je úcta ta patrna ze spisů sv. Bernarda († 1153), sv. Bonaventury († 1274), z exhort a modliteb blah. Petra Kanisia († 1597) a j. Než to byly jednotlivé duše. Upozorniti celou církev svou a celý svět na zvláštní způsob úcty k božskému Srdci a rozdmýchatí tím znovu hasnoucí lásku člověčenstva chtěl Kristus Pán v stoletích pozdějších.

2. Kterak upozornil Kristus Pán celou církev na převzácné účinky této úcty.

Nastávala doba, kdy Prozřetelnost Boží zjeviti chtěla úctu k božskému Srdci. Sv. František Sáleský založil z vnuknutí Božího řád Navštívení Panny Marie. Hlavní úlohou řádu bylo konati skutky křesťanské lásky a cvičiti se ve dvou ctnostech nejmilejších Srdci Ježíšovu, totiž v tichosti a pokoře. Za znak dal sv. František Sal. řádu srdce ovinuté trnovou korunou. Ale Spasitel nepoužil učeného a svatého toho biskupa a učitele církevního

k tomu, aby zvěstoval světu poklady milostí skrytých v Srdci Páně. K tomu vyvolil to, co u světa je mdlé, neurozené, to co svět za nic nepovažuje, dle své zásady, kterou sdělil sv. Pavlovi (1. Kor. 1, 27. 29). Proto vyvolil řeholnici chudobnou, světem nedoceněnou, ale před vševědoucností Boží vzácnou řeholnici z řádu Navštívení Panny Marie. Vyvolil *sv. Marii Markétu Alacoque* *).

V květu nevinného mládí vstoupila do kláštera v Paray le Monial. Bůh ji vedl nejprve k dokonalému opovržení světskou marností a připravil její duši neobyčejným odporem ke hříchu. Spolu pěstoval v ní lásku k utrpení a ponížení. Potom teprve zahrnul ji zvláštními milostmi a zjevil jí své božské Srdce. Po prvé stalo se to o svátku sv. Jana Miláčka Páně 1673. Božský Spasitel otevřel po prvé srdce své služebnici, klečící právě před Nejsvětější Svátostí a prohlásil, že chce lidem zjevit své srdce a obohatiti je poklady potřebných a spasných milostí. *Ji pak*, že vyvolil k tomu nedbaje její nehodnosti a nevě-

---

*) Vystižný život svaté Marie Markéty Alacoque byl napsán na základě životopisu vlastního, který napsala na rozkaz svého duchov. vůdce a na základě jejich listů a spisů od sester Navštívení Panny Marie v klášteře Paray le Monial a vydán r. 1909. Do češtiny jej přeložily a vydaly Školské sestry O. S. F. na Král. Vinohradech. Citáty jsou vzaty z tohoto vydání.

domosti, aby se tím jasněji ukázalo, že on je všeho toho původcem. Od té doby stalo se to několikrát. Světice sama líčí ve vlastním životopise, jež napsala na rozkaz svého duchovního vůdce, Srdce Páně takto: „Božské Srdce mi bylo představeno jako na ohnivém trůně, zářilo jasněji nad slunce a bylo průhledné jako křišťál. Rána jeho byla patrná. Bylo ovinuto trním a ozdobeno křížem. Můj božský Mistr mi ukázal na tato mučidla jako na znaky jeho nekonečné lásky k lidem, neboť jen láska jeho byla pramenem jeho utrpení. Od okamžiku vtělení zřel ustavičně veškery své muky a již tehdy byl kříž do jeho Srdce zasazen. Již tehdy vzal na sebe bolesti a pokoření, jež měl za pozemského žití nésti, již tehdy přijal potupy, kterým ho vydá jeho láska v Nejsvětější Svátosti až do konce světa. Na to mi dal poznati, že jeho touha po lásce lidí je tak veliká, že ho přiměla, aby srdce své zjevil a století našemu tím podal poslední důkaz své lásky. Chce tím lidstvu otevřít poklady milosrdenství lásky, milosti, posvěcení a spásy. Všichni, kdož budou Srdce jeho ctíti, budou hojně oblaženi poklady, jichž je bohatým a nevyčerpatelným zdrojem.“ (Na uv. m. str. 50.)

Nejpamátelnější zjevení stalo se r. 1675. Poslyšme světici samu: „Když jsem jednou

v oktávě Božího Těla*) dlela před Nejsvětější Svátostí, přijala jsem mimořádné důkazy milosti a lásky svého Boha a byla jsem zachváčena touhou, abych mů mohla alespoň poněkud lásku tu splatiti a dáti lásku za lásku. A on mi řekl: „Nemůžeš mi ukázat větší lásky, než když učiníš, čeho jsem již tolikrát od tebe žádal.“ Na to mi odhalil božské Srdce své a pravil: *„Viz Srdce, které lidi tolik milovalo, že nešetřilo ničeho, nýbrž úplně se vyčerpalo a ztrávilo, aby jim lásku svou ukázalo. A odměnou je mi za to u většiny jen nevděk, který mi projevují v této Svátosti lásky neuctivostí a rouháním, chladností a opovrhováním. Ještě bolestnější je mi, že se právě tak ke mně chovají srdce zasvěcená. Proto od tebe žádám, aby byla v pátek po oktávě Božího Těla ustanovena zvláštní slavnost k uctění mého nejsvětějšího Srdce. V ten den necht se přistupuje k sv. přijímání a nechť se mi dostane slavným odprošením náhrady za všechny urážky, které trpím jsa vystaven na oltářích. Slibuji ti, že se Srdce mé rozšíří a vyleje plnost své božské lásky na všechny, kdož je budou takto ctíti a úctu tu i u jiných šířiti.“* (Na uv. m. str. 68 nn.) Rovněž oznámil Spasitel, že zbožná

---

*) R. 1675 trvala oktáva Božího Těla od 13. do 20. června.

úcta k jeho Srdci jest takřka *posledním pokusem*, aby zanítil člověčenstvo láskou k Bohu a učinil je hodným svého milosrdenství.

Dle vůle Spasitelovy oznámila služebnice Boží vše svému zpovědníku P. Klaudiovi de la Colombière, knězi Tovaryšstva Ježíšova. P. Colombière přísně vše prozkoumal a přesvědčiv se o pravdě, zasvětil svůj celý život tomuto úkolu dle vůle Kristovy. „Bude míti překážek mnoho“ — děl Kristus Pán — „ale ať jen je pamětliv, že všechno může ten, kdo nedůvěruje sobě, ale veškeru naději ve mne skládá.“ (Hattler, Lebensbild des ehrw. P. Claudius Colombière, Freiburg 1903, str. 195.)

Možná, milý čtenáři, že se ti v srdci ozývá tato námitka: *Úcta k Srdci Páně se tedy zakládá jen na zjevení soukromém, které může býti klamné?* Než domněnka tato jest bezdůvodná. V Římě vyšetřovali tuto událost s obvyklou opatrností, která hraničila s nedůvěrou. Když Apoštolská Stolica pobožnost samu zkoumala a konečně ji doporučovala, *ponecháno bylo zjevení sv. Markéty úplně stranou*. Apoštolské Stolicí byla tato zjevení jen *příležitostí*, které použil Duch svatý k tomu, aby pohnul církev svou *k hlubšímu zkoumání nezvratných pravd víry*. Náměstek Kristův dbal jedině toho, zda souhlasí úcta k Srdci Spasitelovu s vnitřní pravdou článků víry od Krista zjevených a uložených v písmě sv. a v podání. Zkoumal

dále, zda ze svátku toho by vzešla sláva Spasiteli a spása duším. Tedy vidíš, úcta k Srdci Páně se nezakládá na zjevení soukromém, nýbrž *na rozhodnutí církve sv. která dle ustanovení samého Krista střeží sobě svěřený poklad víry*. Bůh tímto zjevením jenom upozornil církve svou celou na pravdy od počátku církve již známé duším jednotlivým od Boha zvláště vyznamenaným.

3. Jaké bouře a boje se zdvihly proti tomuto květu s Golgoty.

Úcta k Srdci Páně má kořeny své na Kalvarii, proto nese stopy svého původu. Podobná zášť se rozzuřila proti ní, jako proti umírajícímu Kristu. Starý onen had, jenž svedl ku pádu naše prarodiče, předvídal, jakým požehnutím zahrne tato úcta člověčenstvo. Proto způsobil dlouhotrvající bouře proti tomuto nejkrásnějšímu květu lásky k Vykupiteli, proto i hrůzy revoluce vedl do boje proti obrazu Srdce Páně.

Nejdříve začali boj předpověděný Spasitelem Jansenisté^{*)}). Jako když chodil Spasitel po sv. Zemi, posedlí začali křičeti už zdaleka,

---

^{*)} Tito zakuklení kalvinisté stanovili na př. pro sv. přijímání tak nelidsky přísné podmínky, že si lidé ani v čas velikonoční netroufali přistoupiti k stolu Páně.

tak vycítila sekta Jansenistů svého úhlavního odpůrce v úctě k Srdci Páně. Domýšlivá věda, odcizená Bohu, spojila se s násilím, aby vyhladila tuto úctu. Ba šílená „osvěta“ otrávila i srdce některých kněží, takže ideály kněžství Kristova vybledly v nich jako na podzim žlutne a opadává listí stromů. Tím se vysvětluje, že i mnozí kněží bojovali ruku v ruce s Jansenisty proti této „nové pobožnosti.“ Neuvěřitelně jest, kolik potup a lží vychrlila tato sekta proti úctě k božskému Srdci. Ba spojila se v době Josefa II. s mocí státní; z chrámů byly odstraněny nebo aspoň přemalovány obrazy Srdce Spasitelova z rozkazu vládního. Pokutami (na př. dvorní hvězdář Hell), vězením (kanovník Patrik Fast), ve Vídni trestáni byli ti, kteří šířili obrazy Srdce Páně. Ba jansenistický biskup Ricci svolal synodu, na níž zavržena byla tato úcta. Ale Jansenisté sami byli zavrženi od církve Boží a z dlouholetých bouří vyšel květ lásky k Nejsvětějšímu Srdci ještě svěžejší.

Ale už povstal nepřítel jiný — *francouzská revoluce*. V kordilierském chrámu před balsamovaným srdcem krvežíznivého revolucionáře Marata předříkávány byly „litanie k srdci Maratovu,“ rouhavě napodobující litanie k srdci Kristovu! R. 1794 usmrčen byl radní v Bordeaux za to, že choval v peněžence obraz božského Srdce. Řeka Loire a kamenný most z Gigantu a l' Espornaiere mohly by nám

vyprávěti o tisících obětí, které padly za kořist krvežízivému Karrierovi. Na prsou měli obrázek Srdce Spasitelova.

Zatím úcta k Srdci Páně kráčela revolucí jako anděl, těšila ve vězeních, sílila na popravišti. Půda Francie vssála krev nejšlechternějších synů svých, vichr revoluce smetl tolik lidských děl, úcta k Srdci Spasitelovu však ji přetrvala.

4. Ze seménka stal se strom, jehož větve se prostírají po všech dílech světa.

Když se probudil katolický život, zmohutněla úcta k Srdci Zakladatele církve Boží. *Pius IX.* r. 1856 dovolil, aby svátek Srdce Páně slaven byl v celé církvi a r. 1875 *zasvětil církev božskému Srdci*. Nezapomenutelný *Lev XIII.* splnil nejen to, oč žádal *Pia IX.* vatikánský sněm (r. 1870) a povýšil svátek tento k nejvyšší důstojnosti, ale mimo to r. 1899 *zasvětil božskému Srdci celý svět*.

A jak neskonalými díky jsme zavázáni *Piu X.* za to, že *nový život probudil* ve sv. církvi tím, že *klade Srdce Páně ve Svátosti do srdcí dítek* školních, pokud ještě srdce jejich sítkví se krásou nevinnosti. Ano, toť ta pravá cesta, vychovati církvi nové pokolení, zanícené vřelejší láskou k Srdci Páně. Ty miliony mladých srdcí, zušlechtěných podle Srdce

Spasitelova budou schopny vítězně vybojovati boje Hospodinovy *). — Benedikt XV., důstojný zástupce knížete míru, ve hrozném válce světové vedl lidstvo zbědované k Srdci Páně jako k poslednímu útočišti a když pokynul Pán a bouře ustala, ukazuje v Srdci Páně lidstvu zdroj obnovy. Lev XIII. zasvětil božskému Srdci celé pokolení lidské, Benedikt XV. doporučí zasvěcení jednotlivých rodin, aby v nich vládla láska Ježíše Krista, plynoucí z poznání jeho a z hlubšího a stále většího poznání té pravdy a kázně, kterou On sám přinesl **).

Tak se splnilo přes největší překážky všechno, co slíbil Kristus Pán svaté Markétě: „Neboj se, budu kralovati, i kdyby se nepřátelé moji vzpírali sebe více.“ Církev sv. učinila vše, co žádal Spasitel. A lidu právě tato pobožnost stala se nejmilejší. Značný počet časopisů v řečech nejrozmanitějších hlásá lásku a vítězství božského Srdce ***).

---

*) Překrásný list Piův o prvním sv. přijímání dětí i s výkladem vyšel v arcib. tiskárně v Praze 1910.

***) Viz Alf. Daňhy C. Ss. R. Zasvěcení rodiny nejsvětějšímu Srdci Páně. Vyd. na Července u Litovle 1918.

***) V našem jazyku vychází Škola Božského Srdce Ježíšova, vydávaná benediktiny rajhradskými v občanské tiskárně v Brně.

Kdokoli *bez předsudků* uvažuje dějiny této úcty, chce-li spravedlivě souditi, jistě uzná:

Tof dílo Boží.

Hospodin sám dosvědčil trojí pečetí, že od něho samého vznikla ta úcta. *Nástroj* vyvolený byl sám o sobě *neschopný* k takovému úkolu. Úcta tato na počátku byla *zrnem horčičným* v pokoře zasazeným, ale vzrostla obrovsky a zahrnuje požehnáním celý svět. A tohoto skvělého *vítězství* došla tato úcta teprv *po dlouhém boji*, v němž často se zdálo, že podléhá. Zatím však všechny bouře jen upevnily její zdravé kořeny.

Ve světle těchto událostí mizejí všechny pochybnosti a předsudky jako mlhy před sluncem. Některým se zdála tato zbožná úcta příliš vznešenou, duchovní, ideální. Jiní zase mínili, že jest příliš hmotná a tělesná. Opět jiní říkají, že jest citová a blouznivá. Pokud se tento úsudek nevztahuje na upřiljšování jednotlivců — které církve sv. rovněž odsuzuje — zdaž nemusíme se ptáti: „*Ó, člověče, ty kdo jsi, že odmlouváš Bohu?*“ (Řím. 9, 20.) *Kde jde o dílo Boží, tam jest každé odsuzování domýšlivé a každá výtká vzpíráním se duchu Páně.*

VI. Co se rozumí slovem: „božské Srdce Spasitelovo“?

Slovem „*srdce*“ se tu zahrnuje vůbec všechno, co se tímto slovem rozumí v češtině i v jiných řečech. Pojem „srdce“ znamená nejen ústroj tělesný (tělesné srdce) a symbolicky nejen cit, nýbrž ve smysle širším značí také rozum, vůli a zkrátka celou duši s veškerými úkony vnitřního života. Pravíme-li tudíž, že ctíme *Srdce Páně*, vyjadřujeme tím zbožnou úctu nejen k tělesnému Srdci Kristovu, nýbrž zároveň i k celému vnitřnímu, duševnímu životu Spasitelovu. Samo sebou se rozumí, že při tom pomýšlíme také na božství Páně, které jest nerozlučně a podstatně spojeno s jeho celým člověčenstvím a tudíž i s jeho Srdcem. A to vše pojímáme jako pojem jednotný, jako jeden celek.*)

---

*) Tak vysvětluje nadmíru případně a důvodně pojem „srdce“ Slovinec P. Lempl T. J. Viz jeho výbornou knihu, kterou vydal P. Noldin T. J. : „Studie über die verschiedenen Bedeutungen des Wortes Herz.“ (Brixen 1909.) — Viz také mistrné pojednání, které měl při kněžské konferenci o Srdci Páně dr. Bauz O. S. B. (v Einsiedlu 1910).

Abychom pak mohli snadněji upoutati svou pozornost na celý vnitřní život Spasitelův, proto projevil Kristus Pán svou vůli, bychom ctili jeho vnitřní život, znázorňující se jej obrazem srdce. (Tak jako si znázorňujeme na př. vše-vědoucnost Boží obrazem oka.)

Ale k čemu mám uctívati právě Srdce Spasitelovo? Proč ne raději celou osobu vtěleného Syna Božího?

My lidé máme již v povaze, že nejsme schopni najednou prohlédnouti dopodrobna nějaké veledílo. Kráčíš na př. nějakým museem. Náhle staneš před uměleckým dílem, které tě překvapí ohromnými rozměry. Vidiš sice celé dílo — na př. obraz, ale upoutají tvůj zrak všechny části jeho stejnou měrou? Nikoliv. Toho není schopno ani tvé oko tělesné ani duševní. Proto především utkví náš zrak na několika bodech, které jsou pro nás nejdůležitější a proto nás nejvíce zajímají. Ty části zajímavosti svou takřka nám usnadňují přehled celého děje zobrazeného. Z těch bodů rozlévá se světlo pochopení po celém veledíle.

Obrovské dílo Vykoupení přirozeně vábilo vždy věrné křesťany. Avšak se svatým Pavlem jasně si uvědomovali, že člověk není schopen přehlédnouti zrakem duševním „šírokost a délku, vysokost a hloubku lásky Kristovy převyšující všelikou vědomost.“ (Efes. 3, 18. 19.) Proto soustřeďovali svou pozornost k pateru ran Spasitelových, poněvadž krev jejich hlásá

nejvýmluvněji lásku Ježíšovu k nám. (Žid. 12, 24.)

Z ran Páně se rozlévá světlo pochopení po celém veledíle spásy naší. Ale Duch Boží — jak jsme se již zmínili — už od počátku křesťanství vyznamenal duše zvláště dokonalé — ovšem s počátku jen jednotlivé — tím, že je uvedl k vlastní příčině ran Spasitelových. A poněvadž vlastní příčinou Vtělení, Utrpení, vykupitelské smrti Páně a vůbec všeho vnitřního života jest láska jeho božského Srdce k nám, proto milostná rána v boku Páně nad jiné výmluvnější hlásá nesmírnou lásku Kristovu a ideální krásu jeho vnitřního života. *Kdo tudíž v duchu a pravdě uctívá lásky plný život vnitřní Spasitelův, znázorněný znakem jeho Srdce* — jak sám Kristus Pán chtěl — *ten soustřeďuje svou pozornost na příčinu našeho Vykoupení.* A proto celé osobě božského Spasitele projevuje božskou úctu nej-dokonalejším způsobem.

Vidíš-li na př., že člověk líbá ruku, která jej zachránila, že neuhořel, řekneš snad o něm: „Ten člověk nemá lásky k svému zachraniteli, nýbrž k jeho ruce“? — A právě tak věrný křesťan uctívaje Srdce Spasitelovo, podstatně s druhou božskou osobou vzdává dík a božskou čest celé osobě jednorozeného Syna Božího.

VII.

Úcta k obrazu Srdce Páně zušlechťuje charakter.

ychovatelé zabývají se nyní smutným úkazem. Pozorují, že *ubývá zdravých charakterů*. Čím dále tím vzácnější výjimkou stávají se lidé žijící dle ušlechtilých ideálů a zdravých zásad.

Vnitřnímu životu přemnohých chybí hloubka. Odtud tolik spisů právě v nejnovější době volajících po prohloubení duševního a duchovního života. Odkud vzešla tato nemoc moderního lidstva? Jest ovocem výchovy bez Krista. Zavinili ji ti, kteří příkladem i slovem pracovali na odkřesťanění školy a života veřejného. Člověk bez Boha nemůže být ušlechtilým charakterem.

Vychovatelská moudrost božského Mistra poskytla nám neocenitelnou pomůcku v jeho vlastním životě. Vtělený Syn Boží ví nejlíp, že člověk potřebuje názorného vyučování a příkladu. Proto dí „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem (Mat. 11, 29).“

Volá nás k poznávání a k následování svého božského Srdce. „Viz to Srdce!“ praví a názorně nás tak poučuje, jak možno zušlechtiti svou povahu. Poukazuje k obrazu svého srdce. Sv. Augustin píše „Vše, co se nám znázorňuje obrazem neb nějakým podobenstvím, přispívá k tomu, aby v nás živilo nebo roznítilo oheň lásky. Tajemství znázorněné obrazem více budí lásku než kdyby s námi bylo sděleno suše bez takového podobenství. Co jest toho vlastním důvodem, lze těžko říci. Dle mého názoru duše jen nesnadno se odhodlává k činnosti, pokud jest ještě v zajetí věcí pozemských. Upoutáš-li však její pozornost nejdřív na obraz a s obrazem na věc duchovní, snáze povzbudíš takovým postupem duši k činnosti.“ Proto má tak velký význam při sebevýchově úcta obrazu, jenž znázorňuje lásku božského Srdce Spasitelova. Zušlechťuje charakter.

Než odpovězme si nejdříve jasně k otázce: „O kom pravíme, že má pevnou povahu čili *charakter*“? O tom, jenž *rozhodně a vytrvale jedná dle ustálených zásad* a obtíží se neleká. Dle zásad rozeznáváme pak charakter pohanský a křesťanský, charakter zlý a dobrý atp.

A co nám nejvíce překáží, abychom konali své povinnosti dle zásad? Nebývá to pokaždé nevědomost. Často jsi dobře věděl, co činiti máš a přece's toho neplnil. Ani toho neza-
viňují pokaždé ne-
říznivé okolnosti; vždyť jsi

tytéž překážky jindy překonal. Co tedy hlavně člověka svádí, aby se zpronevěřil zásadám? Jsi-li upřímný sám k sobě, řekneš, že's neměl odvahy přemáhati nezkrocené náklonnosti srdce. Naše náklonnosti a vášně samy o sobě nejsou zlé, ale od hříchu Adamova nerady podrobují se rozumu a nechtějí se řídit dle ustálených zásad. Podobají se pak nejednou hadům, vlkům a lvům, jež zříš na umělcově obrázku.

Hne se v tobě nějaká náklonnost, a dřív než si jasně uvědomíš, oč vlastně běží, už se rozpoutala vašeň. Bez boje, bez rozhodného boje nad ní nezvítězíš. Co tedy učiníš? Máš snad všechny náklonnosti a vášně proto zničiti? Mnohé z nich jsou i dobré! Pohleď na obraz Srdce Páně? Učí, že Kristus Pán nežádá, abys ničil všechny vášně své a náklonnosti. Vždyť v srdci jeho byly také náklonnosti a vášně. Jeho božské Srdce cítilo na př. nad neštěstím Jerusalema takový bol, až slzy vytryskly Kristu Pánu z očí. Nadpřirozená *lásky* zazářila z oka Páně vstříc onomu mládenci, jenž ho chtěl následovati. Nad znesvěcováním chrámu rozhorlilo se srdce Syna Božího. Nad zradou Jidášovou rmoutil se božský Mistr. A soucit nejvřelejší rozevřel rty Ježíšovy a z plnosti srdce svého děl vdově Naimské: „Neplač!“ Vidiš tedy, že Kristus Pán nežádá, abys zničil, vykořenil všechny náklonnosti, které ti dal, které sám měl.

Čeho tedy žádá? Abys studoval jeho srdce, dle jeho zásad a příkladu uspořádal své náklonnosti a stal se charakterním člověkem podobným Kristu Pánu.

Vzpomeň na př., jak Srdce Páně cítilo smrtelnou úzkost v Gethsemanské zahradě, takže prosil: Otče, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne (Mat. 26, 39.) Ale hned podřídil vůli svou vůli Otce nebeského a dodal: „Avšak ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“ (Luk. 22, 42.) A jak rozhodně se podrobil, poznáváš již ze slov, která pronesl k Petrovi, když jej bránil mečem: „Nemám-liž píti kalich, který mi dal Otec“? (Jan 18, 11) a zvláště ze slov pronesených na Kalvarii s výšin kříže: „Dokonáno jest“ (Jan 19, 30.) — Tak tě učí pohled na obraz a vzpomínka na božské Srdce Páně plniti základní podmínku k vybudování dokonalého křesťanského charakteru: podrobovati vůli svou vůli Boží vyslovenou i v Otčenaši slovy „Buď vůle tvá!“

Než pojďme dále! Poznáváš na př., že je ti třeba přemáhati určitou neřest a umiňuješ si to, umiňuješ si pěstovati tu ctnost, již je ti zapotřebí. Ihned se však ozvou vášně se svými „ale .!“, nezřízená sebeláska se jich zastane, celou zásobu námitek ti přinese, abys jen vášni povolil.

Tu však pohlédneš okem plným víry na Srdce Páně. Vidiš rozevřenou ránu. Co ti praví tato rána? Že Spasitel tě miloval až

k smrti, a to k smrti kříže, že nedbal obtíží, nedbal slabosti, že prolil za tebe krev do poslední kapky. (Jan 19, 34.) Z rány Srdce Páně ti svítí láska, rozptyluje temnoty, jimiž začala tě obestírat vášeň, dodává nové síly, jsouc silnější než smrt! Ty už nedbáš hlasu nezřízené sebelásky, nýbrž odhodlaně se tážeš svého Mistra se sv. Pavlem: „Pane, co chceš, abych činil?“ Nehledíš na balvany obtíží, nýbrž s týmž apoštolem díš: „Všecko mohu v tom, který mě posiluje.“ (Filip. 4, 13.) A kráčíš vskutku s jeho milostí ve stopách Jeho, charakteru nejdokonalejšího. V tom je právě rozdíl od filosofie a laické morálky. Kristus Pán *dává milost* do duše, jež k němu vzhlíží s důvěrou. Osvěcuje ji světlem božským, posiluje ji silou s hůry, dodává jí chuti k ctnosti. On *dává* nejen, *abychom* chtěli, On *dává* též, *abychom mohli a dílo šťastně dokonali*.

A přijde soužení, přijde nemoc. Klesáš pod tíhou a lekáš se. Spočineš však rozjímavým pohledem na obraze božského Srdce Páně, který máš před lůžkem. Hledíš na kříž a na trnovou korunu, které nesl On s láskou a z lásky k tobě, jak ti naznačuje plamen, z něhož kříž vyčnívá, ty jdeš už odhodlaněji na svou Kalvarii. Trpíš z lásky k němu, obětuješ své utrpení jako pokání, jako náhradu za křivdy a za nevděk, jichž se mu dostává za jeho lásku. Utrpení své snášíš už trpělivě, velikomyslně, ba radostně s Ním a pro Něho.

A charakter tvůj právě utrpením se upevňuje, zakořeňuje v Bohu, jako dub větrem se zakořeňuje pevněji v zemi.

Hle, takový význam má pro zušlechtění tvého charakteru obraz božského Srdce Páně.

Mimo to slíbil všemohoucí Kristus Pán zvláštní milosti těm, kteří s důvěrou ctíti budou obraz jeho srdce. Sv. Markéta Alacoque píše: „Slíbil mi Kristus Pán, že do srdcí všech těch, kteří budou ctíti tento obraz, vyleje hojnost darů, jimiž oplývá srdce Jeho. A na všechna místa, kde obraz božského Srdce k zvláštní úctě bude umístěn, sešle rozličná požehnání.“ (List 121. II. 135.)

Proto si poříd' vkusný obraz Srdce Páně a umísti jej tak, aby kraloval celému tvému příbytku. Tím zavítá dobrý přítel k tobě, který ti bude učitelem života, vůdcem v boji s tělem, světem i ďáblem, těшитelem v soužení, průvodcem v životě i ve smrti. Modlívej se před ním sám i se svou rodinou, zvláště, když soužení dolehne na tvůj dům, a pros s důvěrou: „Srdce Ježíšovo, plné smilování. Tys pomohlo tolika lidem, v Tvé božské Srdce skládám také tuto svou starost.“ Vykonej si také, chceš-li, devítidenní pobožnost, slib po případě, že půjdeš k sv. přijímání, budeš-li vyslyšen. Naváděj k této úctě i své děti a odcházejí-li z domu, dej jim vkusný a příhodný obraz božského Srdce Páně na cestu nebo do výbavy.

Ovšem nezapomínej: obraz není věci hlavní. Je pomůckou, aby sis lehkou vzpomněl na skutečné Srdce Páně, které pro nás bije a žije v Nejsvětější Svátosti. Hlavní věcí jest, abys v duchu a v pravdě ctil Krista Pána ve svato-
stánku přítomného, který nás božsky miluje, a na kterého my zapomínáme. Obraz Srdce Páně je trvalou výzvou — Viz to Srdce . . ! , — abys vždy více poznával svého Spasitele, jeho nitro, jeho smýšlení, jeho zásady, jeho celý život, jak se jeví zvláště ve sv. evangeliích a odráží v životech jeho svatých. Je pobídkou, abys jej vždy více miloval a jeho následoval. Je tím, čím byl prvním křesťanům v katakombách častý tam obraz dobrého Pastýře. Je symbolem božské lásky vtěleného Boha, lásky však za našich dob nepochopené a neuznávané, která se splácí jen chladem a nevděkem, která sama vyzývá k lásce vzájemné, k velikomyslné náhradě, k zadostiučinění a pudí tím mocněji k činům velikým a ustavičně podněcuje touhu po věcech ještě dokonalejších, jak čteš v krásné kapitole páté o lásce v III. kn. Zlaté knížky následování Krista. (III. 5. 3.) — Právě proto však je obraz Srdce Páně z nejúčinnějších prostředků, kterýmž zušlechtiš svůj charakter.

Lásky nejhodnější Ježíši, na důkaz své vděčnosti a náhradou za častou nevěrnost svou já N. N. věnuji tobě své srdce. Úplně se tobě zasvěcuji a umiňuji sobě s tvou milostí, že tě již nikdy neurazím.

(Odpustky 100 dní, které získati můžeš denně, pomodlíš-li se tuto modlitbu před obrazem Srdce Páně. Pius VII. 1807.)

VIII.

**Některá z nejdůležitějších zaslíbení,
jež Kristus Pán učinil těm,
kteří s důvěrou a vytrvale uctívají
jeho božské Srdce.**

(Dle *původních* pramenů, prozkoumaných kongregací posv. obřadů.)

I. Zaslíbení všeobecná: „Mé božské Srdce je naplněno láskou k lidem“, — děl Spasitel blahoslavené Markétě, když r. 1673 ponejprv jí ukázal své Srdce — „že se jim musí zjevití, aby je obohatilo drahocennými poklady, které tobě ukazují: obsahují posvěcující milosti, jichž jest jim potřebí, aby zachráněni byli před propastí záhuby.“ (Životopis sv. M.)

II. Zaslíbení daná těm, kteří se zasvětili Srdci Páně úplně: Slíbil mi Pán: že žádný z těch nezahyne na věky, kteří se nejsvětějšímu Srdci odevzdají a zasvětí úplně“. (List. 33. a 34.)

III. Zaslíbení daná těm, kteří s čistým úmyslem rozšiřují tuto úctu: „Božské úcty nejhodnější Srdce Ježíšovo chce zříditi království své čisté lásky ve všech srdcích a chce ztroskotati a zničiti vládu Satanovu. A zdá se mi“ — dí pokorně sv. Mark. — „že dychtí po tom tak vroucně, že přislubuje veliké odměny všem těm, kteří se o to přičiní, a *dobrovolně* vynakládají *veškeru svou píli, užívajíce osvícení mysli a jiných pomůcek*, které jim budou dány.“ (List. 116.)

IV. Zaslíbení daná těm, kteří uctívají obraz nejsv. Srdce zvláštním způsobem.

„Ujistil mne Pán, že má zvláštní zalíbení v tom, když jest uctíván obraz znázorňující tělesné jeho Srdce. Chtěl, aby obraz jeho vystaven byl k veřejné jeho úctě, aby dojata byla necitelná srdce lidská tímto odznakem lásky. Slíbil mi, že přehojnou měrou veškery dary své, jimiž oplývá, vyleje do srdcí všech, kteří uctívají Srdce Spasitelovo. A kdekoli bude umístěn tento obraz, aby uctíván byl *zvlášť vroucím způsobem*, tam bude svolávati s nebes požehnání všeho druhu.“ (List 128.)

V. Zaslíbení daná kněžím.

„Můj božský Spasitel dal mi poznati, že ti, kteří pracují o spáse duší, obměkčí srdce sebe zatvrzelejší, budou-li sami proniknuti vroucí zbožností k jeho Srdci.“ (List 134.)

VI. Zaslíbení daná křesťanům ve světě žijícím: „Lidé světští najdou v této milé pobožnosti všelikou pomoc, potřebnou jejich stavu, totiž *mír* svým rodinám, *posilu* v práci, ve všech svých podnicích *požehnání*, *nebes* útěchu v útrpení. A právě toto Srdce jim bude útočištěm v životě a především v hodině smrti! O jak sladko umírá ten, kdo uctíval vytrvale Srdce toho, jenž nás bude souditi.“ (List 132.)

VII. Zaslíbení daná řeholníkům.

Kristus Pán mi slíbil, že zavlaží rosou své lásky všechny řeholní rodiny, v nichž bude uctíváno Jeho nejsvětější Srdce a jehož zvláštní ochraně doporučí se ony řehole. Sjednotí tam všechna srdce, takže budou srdcem jediným a tresty spravedlnosti božské odvrátí od nich tím, že je opět uvede do stavu milosti, kdyby ji ztratili. (List 33. a 100.)

Svatá M. A. dokládá: řeholní osoby v této pobožnosti „najdou pomůcku, která sama o sobě by dostačila k tomu, aby opět se navrátily k původní horlivosti a k nejpřesnějšímu zachování pravidel i ve společnostech sebe zvrhlejších. A ty osoby, které jsou již na dobré cestě, přivede k vrcholu dokonalosti.“ (List. 132.)

VIII. Zaslíbení veliké: „Slibuji tobě v nesmírnosti milosrdenství svého Srdce, že vše-

mohoucí láska moje dá milost kajícího skonání všem těm, kteří po devět měsíců po sobě, pokaždé v první pátek půjdou k sv. přijímání. Ti nezemrou v nemilosti a beze sv. svátostí, neboť mé božské Srdce bude jim bezpečným útočištěm v poslední chvíli.“ (List 83.)

(Poučení o tomto velikém zaslíbení máš v této knížce v článku „Vytrvám v dobrém?“ a obšírnější ve spisku: Velká přípověď božského Srdce Ježíšova. Dle P. J. Hättenschwilera S. J. podává P. Em. Kubíček S. J. V Brně v benediktské (nyní Občanské) tiskárně 1909).

IX. Sv. Pavel — ideál ctitelů božského Srdce.

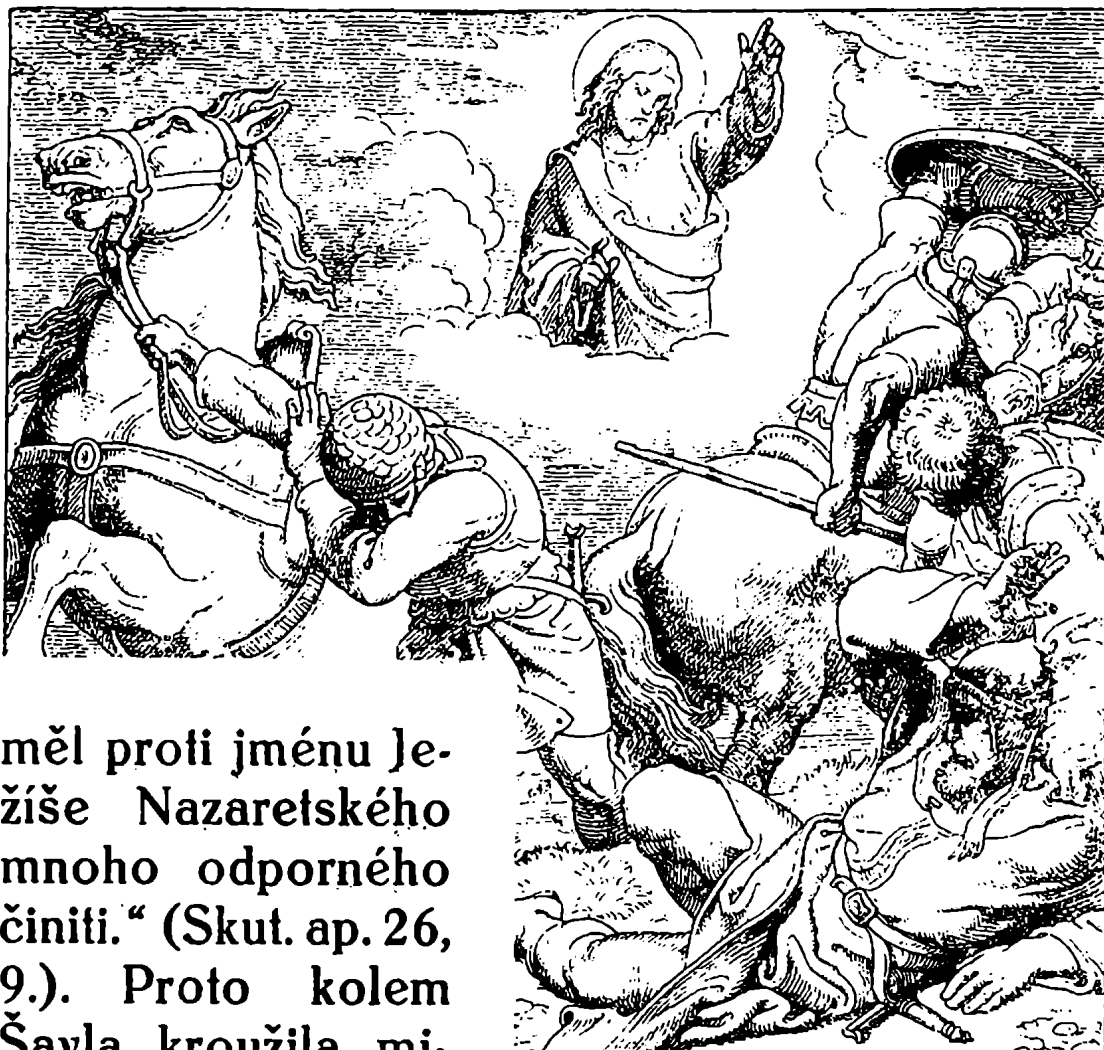
Budtež následovníci moji,
jakož i já jsem Kristův.
(I. Kor. 4, 16.)

Nevýslovně krásné jest ono místo Písma svatého, kde Duch Páně líčí, jak Kristus Pán vydobyl si srdce Pavlovo. Čti ta slova stokrát — nezevšední nikdy, vždy dotkne se v nich srdce tvého osten Boží milosti s jiné strany.

Viz, jak mladý Šavel, pln jsa vášnivé zášti proti Kristu, pospíchá do Damašku. A nad Šavlem zvolna, velebně a jistě jako orel se vznáší Boží milosrdenství. Bůh měl s tou mladou duší zvláštní, vznešené úmysly. Šavel sice pronásledoval církev svatou nadmíru, ale Hospodin, jenž se dívá do srdcí lidských, viděl, že Šavel to činí v nevěře a z nevědomosti, *) poněvadž byl vychován v nesnášlivých předsudcích a proto se domníval „že by

---

*) I. Tim 1. 13. „ale došel jsem Božího milosrdenství, poněvadž jsem to z nevědomosti a v nevěře činil“ (— jako i nyní přemnozí odpůrci sv. církve).

měl proti jménu Ježíše Nazaretského mnoho odporného činiti.“ (Skut. ap. 26, 9.). Proto kolem Šavla kroužila milost Boží, dala mu čas, aby si plány určil dopodrobna. A když byl takřka u cíle, — náhle „obkličilo jej světlo s nebe“ (Skut. ap. 9. a 26...) — paprsek milosti Kristovy vnikl Šavlovi do duše, zahřál, rozpálil studené srdce vášnivého odpůrce Kristova a všechn rez starých předsudků proti Kristu a jeho svaté církvi byl sežehnut a odstraněn z duše Šavlovy. To rázná výtká Spasitelova spojená s milostí Boží uchvátla Šavla, Syn Boží si hledal muže podle srdce svého a Šavlův poctivý, upřímný a rozhodný charakter se líbil Spasiteli.

Vidíš zde sílu, která zasahuje náhle do dějin srdce Pavlova, působí v něm úžasný převrat, z kořene vyvrací jeho nesnášlivost, pýchu, předsudky, na troskách vykořeněného farizejství staví velestavbu pokory, ne mrtvé nečinnosti, nýbrž činorodé pokory, z níž vzejdou velkolepá díla apoštolská.

Se rtů Šavla v prachu ležícího letí k nebi slova :

„Pane, co chceš, abych činil?“.

Ó ! slovo plné nejušlechtilejší energie, slovo plné víry, plné lásky pravé, která s Bohem lakotně nesmlouvá, nýbrž ptá se odhodlaně a bez výhrady: „Pane, co chceš, abych činil?“ . V té příčině jest věru sv. apoštol *vzorem a ideálem pravých ctitelů božského Srdce.*

* * *

Tu se poněkud zamysli a listuj v knize svého života. Snad jsi byl, snad dosud jsi na cestě, která není podle Srdce Božího. Ale milost Boží krouží i kolem tebe — „neboť Bůh jest dobrý a na věky trvá jeho milosrdenství (Žalm 135, 1—26) a hledá si muže podle srdce svého“ (Skut. ap, 13, 22.)

Neříkej *„Tot bych se musil státi jiným člověkem!“* Neodpírej Boží milosti, kdo ví, jak vznešené úmysly má Kristus Pán s tebou. Napomíná tě sv. Pavel, abys nezanedbával milosti Boží (List k Žid. 12, 15.), abys nepřijímal jí nadarmo. (II. Kor. 6, 1.)

Čti obrovské dílo „Acta Sanctorum“ — Skutkové světců — toť dějiny, v nichž líčena jsou nesčíslná vítězství Boží nad srdci lidskými. Nic na světě nemůže vzbuditi větší úžas lidského rozumu, než když vidíme, jak Bůh srdce súžené v prsou farizejských rozevřel láskou tak, že Pavel pokládal svůj život za dluh, kterým jest povinen všem národům k práci apoštolské:

„Řekům i barbarům, moudrým i nemoudrým dlužník jsem“. (Řím. 1, 14.)

Může býti něco podivuhodnějšího, než když Bůh z rozeného farizea učiní si apoštola, jenž takřka se zázračnou smělostí nezná hranic moří a zemí, neleká se Athen ani Říma, v zápas vítězný se dává s veškerým světem, rozmetává vysokost, která se staví proti Bohu, a jímá všeliký rozum ve službu Kristovu. (II. Kor. 10, 5.) !

Dle příkladu Pavlova neodkládej ! Ptej se pokorně ale odhodlaně Spasitele svého :

„Pane, co chceš abych činil ?

* * *

Co chce Kristus Pán od nás ?

Víš, oč se zajímá všemohoucí Syn Boží ? Jednorozený Syn Boží nepovažuje za nedůstojné přiznati se, že miluje — chudé, slabé, tak často i hříšné srdce lidské. V Písmě sv. dosvědčuje sám, že, hněvá-li se, činí tak proto, poněvadž lid odvrátil od něho srdce své. (III.

Král. 11, 2.). Odpouští proto, poněvadž srdcem zkroušeným a pokorným nezhrdá. (Žalm 50, 19.) Mluví-li k nám, mluví k srdci člověka. (Oseáš 2, 14.) Lidé, kteří mají čisté srdce, Boha viděti budou. (Mat. 5, 8.) Zkrátka, jakoby se díval celý den na srdce naše a dle toho cenil člověka.

Proto, když farizeové dávali Bohu zlato do jerusalémských pokladnic a odváděli desátky z máty a kmínu, řekl o nich s bolem: „Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne. Ale nadarmo mne ctí.“ (Mat. 15, 8.)

Farizeové dávali Bohu vše — jenom ne srdce, ale Kristus Pán chce právě srdce.

Ptáš se tedy Spasitele: „Pane, co chceš, abych činil?“ Odpovídá ti slovy Písma:

„Dej mi, synu můj, své srdce! (Přísl. 23, 26.)

X. Dej Kristu Pánu srdce, které se modlí v duchu a v pravdě.

Nebo aj, modlí se!
(Řekl Syn Boží s láskou
o Šavlovi. Skut. 9, 11.)

Čím to jest, že v životě veřejném i soukromém mnohých katolíků jeví se jakási nerozhodnost? Proč některým nedostává se svěží, radostné, podnikavé energie ve službě Boží?

„Vím, komu jsem uvěřil.“ (I. Tim. 1, 12.) „Nestydím se za evangelium“ (Řím 1, 16.) volá s největší rozhodností obrácený Šavel k prvním křesťanům i k nám. A jako vybízel křesťany na počátku, tak vybízí i nás :

„Budtež následovníci moji, jakož i já jsem Kristův!“ (1. Kor. 4, 16.) Jak rozhodni u víře byli první křesťané, víme všichni z dějin. Proč tedy jsme jim tak nepodobni v rozhodnosti?

K sobě samým máme býti nejupřímnější, smíme také sebe přísněji posouditi.

My moderní lidé jsme bojem o život k tomu sváděni, že zanedbáváme život vnitřní, z něhož prýští síla vůle a podnikavá práce pro Boha.

Nám se nedostává právě toho, co se Kristu Pánu tolik líbilo na Šavlovi, když o něm s velikou láskou pravil Ananiášovi: „Nebo aj, modlí se!“ (Skut. 9, 11.) Tím slovem zaznamenal Bůh v Knize knih, co bylo nejhlubší příčinou, že „milost Boží v Šavlovi marná nebyla“ sv. Pavel se modlil — „aj modlí se!“ Ó, chválo z úst Vševědoucího nejvýznamnější, záruko nových milostí a trvalého obrácení, když Bůh o někom praví: „aj, modlí se!“

Neboť modlitba v duchu a v pravdě jest rozmluva s Bohem všemohoucím, od něhož jediné míti můžeme rozhodnost a sílu, radost a vytrvalost v dobrém.

Z nedostatku pravé modlitby — která je z nejdůležitějších projevů vnitřního života — rozmáhá se mezi námi ta bída, že mnozí nevědí, čím vlastně jsou, a obtížemi nebo lidskými řečmi dají se zastrašiti, takže snadno zradí i ideály sv. víry.

Snad tu ozývá se v tvé duši námitka: „*Ale znám některé, kteří by celý den se modlili*

a přece jsou v dobrém slabí, jejich nábožnost jest nevlídná, ba někteří jsou i zlí.“

Ti, o nichž ty se domníváš, že se modlí, nebo kteří to o sobě hlásají a přece modlitbou se nelepší, věř, že buďto se jen tváří jako by se modlili — vzpomeň na farizeje — anebo se modlí špatně.

Tebe však povzbuzuje Bůh a sv. církev, aby ses modlil v duchu a v pravdě — a po takové modlitbě jistě vstaneš silnější, vlídnější, lepší.

Snad doposud marně hledal jsi Boha a pravou životodárnou víru. Chceš-li ten poklad najít, hled, aby Bůh, jenž nám vidí do srdce, řekl s láskou o tobě „aj modlí se!“ — A jako „s oči Šavlových spadly jako lupiny a přijal zrak“ (Skut. 9. 18) — tak spadnou s očí duše tvé předsudky, které ti zakrývají světlo víry a krásu života podle Srdce Božího.

Jsi snad v zármutku? „Jestli kdo z vás v zármutku?“ — ptá se sv. Jakub — „Modliž se!“ (List sv. Jak. 5, 12.) „Kdo se umí dobře modlit, umí i dobře žít“ — svědčí po svém obrácení sv. Augustin. „Největší ctí pro člověka jest, že může mluvit s Bohem,“ dí sv. Jan Zlatoústý a dokládá, že „Modlitbou se stává člověk téměř všemohoucím“ — dle slov božského Učitele samého: „A začkoli budete prositi v modlitbě věříce, všecko obdržíte (Mat 21, 22). — Tedy modlitbou „*Hledej svého potěšení v Hospodinu, i dá tobě žádosti srdce tvého.*“ (Žalm 36, 4.)

XI. „Přeji ti ducha svobody.“

„Kde jest Duch Páně,
tam jest svoboda.“
(II Kor. 3. 17.)

„Přeji ti ducha svobody!“

Tato zlatá slova velikého učitele církevního *) zaslouží plným právem, aby napsána byla v čele těchto řádků a odtud vysílala své vlídné světlo na každou stránku této knížky i do srdcí všech čtenářů.

„*Kde jest Duch Páně, tam jest svoboda*“ — (II. Kor. 3, 17) praví sv. Pavel, a dle jeho příkladu i sv. církve vyučuje věřící právě svobodě ducha ve všem, i v životě vnitřním, také v modlitbách.

Sv. matka církev dobře ví, že *není všecko pro všechny*.

„Jinak se modlí cituplný člověk jihu, jinak klidně rozvažující obyvatel chladného severu. Jinak mluví s Bohem v modlitbě člověk rozohněný apoštolskou láskou ke Kristu a opět jinak ten, jenž není dosud prost sobectví a

---

*) Listy sv. Frant. Sales. III. 3.

ducha světského. Tak jest možno, že srdci, které se ještě nezbavilo náklonností světských, málo se zamlouvají láskou planoucí modlitby sv. Augustina, Bernarda, sv. Alfonsa Lig. a j. Snadno se také státi může, že modlitba, která se nám pranic nelíbí, přemnohým jest nad jiné milá i užitečná. Proto sv. církve nikterak nebrání, nýbrž naopak i doporučuje, aby každý si volil to, co právě jeho povaze je nejvhodnější. Též svobody přej i ty bližnímu svému. „Kde Duch Páně, tam svoboda.“

Také tato nepatrná knížka chce býti s pomocí Boží všem vším, aby všechny získala Srdci Páně. Proto se nediv, že v ní shledáš nejednou věc, která snad se lépe hodí povaze jiné, než je tvá. Ostatně některé věci pochopí člověk teprve tehdy, když jich okusil.

Ptáš se snad „*A nezevšední mi modlitební knížka, kdybych se z ní denně modlil totéž?*“ Nikoli. Knižka tě nechce učiniti nedospělým nemluvnětem, nýbrž má býti podporou tvé paměti. Proto jest tak upravena, abys mohl vkládati své vlastní zbožné myšlenky a prosby, úvahy a rozjímání. Vlastně by měl každý křesťan rozmlouvat s Bohem svým bez knížky, tak jako dobrý syn umí i bez knížky prositi svého otce, umí mu děkovati a. t. d. „Kde Duch Páně, tam svoboda!“

Jen ten by měl obtíž, kdo jasně nerozeznává podstaty od věcí vedlejších. *Podstatou* úcty

k Srdci Páně jest, abychom se božskému Srdci klaněli, bychom následovali jeho ctností, bychom milovali Spasitele láskou vzájemnou a snažili se nahraditi mu lidský nevděk. *Způsob* však a slova, kterými to vyjádříme, toť věc nepodstatná, proto ponechána jest svobodné volbě jednotlivců.

Hleď tedy dle své povahy ctíti v duchu sv. církve Srdce Páně způsobem sobě nejprůmě-
řenějším.

„Přeji ti ducha svobody.“

XII Svítá mně zase nový den — nový život!

„Den svítá — mizi noční stín,
buď chválen Otec Hospodin
a s Duchem Boží Syn...“

Zbožným zpěvem — modlitbou — vítali naši předkové každý nový den. — „Minula noční hodina — pokleknouc na kolena: Ve jménu Otce i Syna...“

Hle, jak poutavě znázornil veliký umělec vznešené myšlenky, které v ušlechtilém srdci lidském budí nový den.

Noc, znázorněná postavou, halící se v plášť posetý hvězdami, prchá. S ní mizí také Jitřenka, kteráž jako na rozloučenou sype růže ranních červánků na cestu novému *Dni*.

Z vycházejícího slunce rodí se nový Den, oběma rukama rozsívá život, štěstí, naději. Kyne lidstvu k práci, posvěcené láskou k Tvůrci.

Církev Boží vítá nový den hymnem:

Noci tmavá, vy mhy husté,
bouř a mraky světa pusté,
prchněte již, světlo svítá
točna bledne — Pán zavítá...“

Opouští člověk z jitra svůj příbytek, který si vděčně ozdobil *svatým obrazem* v průčelí. I veřejně svého domku, dle zvyku předků požehnal v den Zjevení Páně vítězným znamením *kříže Kristova* a jmény sv. mudrců, kteří na východě vyšli ze svých příbytků, aby vtělenému Synu Božímu se poklonili a obětovali mu své dary.

Vychází člověk z příbytku, obtížený — vlastně okrášlený — nástroji své denní práce. Zrak máje vroucně obrácený k trůnu Boha, jenž káže slunci vycházeti, zpívá srdcem Bohu :

„*Tys práci dal nám za podíl
požehnej našich slabých sil.*“

Jak dojíká něžná láska matky, která na prahu ještě vztahuje upracovanou pravici, aby svěcenou vodou přežehnala sebe i dítě v náručí. Tato matka ví, že matka nás všech, církev svatá, svolala vroucími modlitbami do svěcené vody požehnání a ochranu Boží pro věrné děti své.

by vina ze tmy zrodilá
se darem světla zmařila . . .

Také tobě, má duše, svítá s novým dnem nová naděje, nový život, nové vítězství.

*Jitřní modlitbou otvíráme okna duše své
Slunci spravedlnosti; modlitbou večerní zavíráme je před temnotami pekelnými,* — píše sv. František Saleský.

Proto, Hospodine můj, tento den chci žítí tak, jako by to byl poslední den mého života. Ta myšlenka dodá mi zvláštní síly k splnění povinností. Tou myšlenkou došli přemnozí svatosti.

„Ty kyneš mi, mé myšlenky jsou obři,
má vůle roste zas, já chci a mohu ;
Jas vzrůstá ve mně ! *K práci ! Sláva Bohu.*“

(Vrchlický Hilarion.)

Jitřní modlitba.

Ve jménu Otce † i Syna † i Ducha † svatého. Amen. — Pomodli se Otče náš, Zdrávas, Věřím v Boha, a jiné modlitby, kterým ses naučil od své matky neb ze školy.

Nezapomeň na „Anděl Páně.“ — Kdybys nemohl doma, pomodli se jitřní modlitbu při mši sv. —

1. Obětuj první myšlenku.

ud' vroucně veleben, Kriste Ježíši, Spasiteli světa! Hned na úsvitě tohoto dne zasvěcuji Tvému Srdci svou první myšlenku. Jak mne tomu učí matka moje, církev katolická, tak : „Věřím v Tebe, *Bože můj*, protože Jsi věčná Pravda. Doufám v Tebe, poněvadž Jsi všemohoucí, dobrý a věrný. Miluji Tě, protože Jsi svrchované

Dobro.“ Přivlastni si tyto prvotiny duše mé a spoj je s těmi myšlenkami, v nichž probouzelo se Tvoje Srdce, Spasiteli můj, pokud Jsi na zemi přebýval v lidském těle. Pane Ježíši, plný milosti a plný pravdy, dej, ať smím velebiti Tvé Srdce, až se rozední den soudu a tvá věčnost nade mnou.

Vždyť co je mi

vlastně po celém světě, a proč jedině toužím po nebi : než jen proto, abych došel z tohoto vyhnanství k Tobě, jediný pravý Cíli mého života.

Chci tedy tento den opravdu dobře ztráviti s Tvou milostí. Snad bude mi dnes mnoho trpěti na této zemi. Ale není možno, abych byl zotročen od světa, ušlapán od vášní svých, přelstěn od ďábla, leda že bych sám se snížil za jejich podnož hříšným svolením. Proto povznáším své srdce k Srdci Tvému a se Šavlem, toužícím po obrácení, volám : *Pane, co chceš, abych činil?*

2. Rozjímavě pohled na obraz Srdce Páně.

Na tuto nejdůležitější otázku zřetelně mi odpovídá pohled na obraz Tvého Srdce. Neboť jak nemám všecek zahořeti horlivostí a láskou k Bohu i bližnímu, když pohlédnu na Tvé Srdce, láskou planoucí. Ano, dnes chci přemáhati lidskou zlobu šlechetností — podle slov sv. Pavla : „Nedej se přemoci zlému, nýbrž přemáhej zlé dobrým“ (Řím. 12, 21). — nelásku láskou — a šlechetností. Co mohlo by se mi zdáti obtížným, když zamyslím se nad ostrým *trnům*, které svírá božské Srdce Tvé a při tom si pomyslím : „Z lásky k Tobě!“ Kterou povinnost svého stavu nesplnil bych s radostí a odhodlaně, když vidím, jak z plamenů božského Srdce Tvého vstříc mi září *kříž*, v němž také jistě zvítězím ! — Jak bych mohl opovážiti se zhřešit dnes, když rozjímám, že Tvé Srdce *dokrvácelo* mojí vinou. Proč

bych se poddával bázni anebo zármutku, když vzpomínám si na jasné *paprsky* Tvé všemohoucí prozřetelnosti, které mi z Tvého Srdce svítí dnes na cestu k nebi.

3. Vzbud dobrý úmysl.

Cožkoliv tedy dnes pomyslím, promluvím, vykonám, všechno budiž posvěceno Tobě, přesvaté Srdce Páně. V témže úmyslu, s nímž Ty sám se obětuješ na oltářích našich, v témže úmyslu chci také já dnes a pokud budu živ modliti se, pracovati a trpěti. Kolikrát promluvím neb pohlédnu, každým tím pohybem rtů a všech údů svých toužím Tebe velebiti. Ať srdce mé po celý dnešní den blahoslaví svým tlukotem každý úder Srdce Tvého na zemi, ať vděčně si připomíná Tvé utrpení. „Ó, Pane, posiluj mne svou milostí, abych Tě dnes opět nezradil!

4. Urči si, kterého hříchu se budeš zvláště varovati.

Zejména pomoz mi Svou milostí, abych dnes Tě nezranil tímto hříchem: [pojmenuj s upřímnou nenávisí svého největšího tyrana a zrádce, totiž onen hřích, který chceš dnes pronásledovati *zvláštním zpytováním* svě-

domí] *). Abych splniti mohl tento svůj úmysl, prosím Tě slovy Tvého služebníka o *šlechtnou velkodušnost* k službě Tvé :

5. Pros o velkodušnost.

„Věčné Slovo, jednorozený Synu Boží! Nauč mne pravé velkodušnosti! Nauč mne Tobě sloužiti tak, jak toho zasluhuješ — abych totiž nepočítal skoupě své *oběti* pro Tebe — abych nedbal v boji ran — abych netoužil po odpočinku v práci — abych se zkrátka celý obětoval Tvé službě. A za to ať nežádám si jiné odměny, než tu jedinou: abych tím vyplnil přesvatou vůli Tvou! Amen.“

6. Pros P. Marii a svaté o vytrvalost.

I Tebe vroucně pozdravuji na počátku dne, *Panno Maria*. Rozpomeň se, že z božské lásky Syna Tvého smím Tě zváti *Matkou* svou. Ó, vypros nám všem onu milost, abychom dnes sloužili Srdci Páně s tak věrnou láskou, s jakou Jsi Ty plnívala vůli Boží po boku Spasitelově. Vypros také rodičům, příbuzným, přátelům a vůbec bližním mým tolik úlevy ve věcech časných, pokud jen snéstí mohou beze

---

*) Kdybychom se snažili každý rok vymýtiti v sobě aspoň jednu chybu svou, dospěli bychom brzy k dokonalosti. (Násl. Krista I. 11. 5.)

škody na duši. A z lásky k Tvému mateřskému Srdci obětuji dnes vše za duše v očištění.

Svatí andělové *strážní*, všichni *svatí ochrán-*
cové vlasti naší, přimlouvejte se u božského
Srdce za nás. — Nedej zahynouti nám ni
budoucím, sv. Václave; vypros našemu národu
věrnost ve víře, pro kterou Jsi dokrvácel.
Přispěj lidu svému, aby *pod Ježíšovým pra-*
porem se všemi lidmi dobré vůle došel vítěz-
ství, svobody a míru synů Božích na srdci
Krista Pána, Krále králů, jemuž s Otcem
i Duchem svatým budiž věčná sláva. Amen.

Důležitá poznámka.

Prosím tě, milý příteli, z lásky k Bohu a
k duši tvé, aby sis našel čas na ranní mod-
litbu. Máš příliš mnoho zaměstnání? Ale
vždyť také *modlitba* jest *zaměstnání*, a na
věčnosti se přesvědčíš, že jest ze všeho *nej-*
důležitější. Hleď, na jídlo si čas najdeme. A
modlitba jest pokrm duše. Proto, nemůžeš-li
jinak, aspoň cestou do práce se pomodli.

Můžeš to učiniti tímto prostým způsobem:

1. Zbožně se *pokřičuj*.

2. Představ si v duchu *obraz Srdce Páně*.
Jeho významné odznaky připomenou ti tyto
povinnosti :

Srdce hořící: Srdce Páně, dej mi oheň pravé lásky k Bohu a bližnímu.

Kříž: Ať odhodlaně plním *povinnosti* stavu.

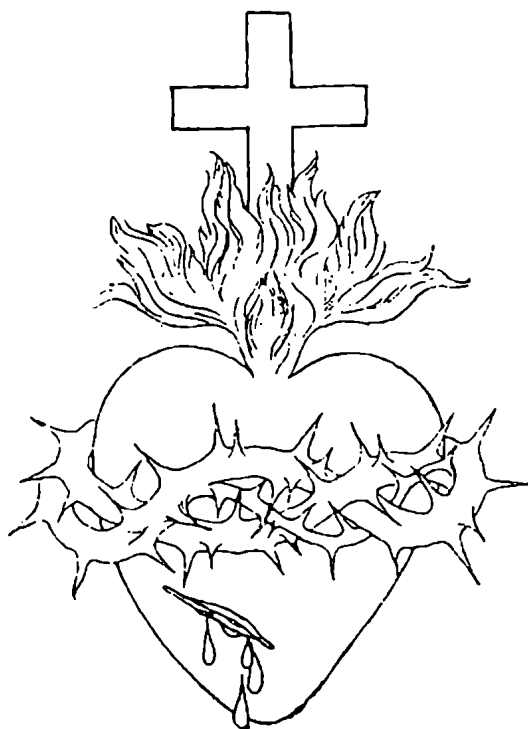
Trnová koruna: Ať velkodušně přemohu lidské ohledy a všechny *obtíže*.

Paprsky: Chci míti vždy radostnou *důvěru* v prozřetelnost Boží.

Krvácející rána: Dnes nechci bodnouti Srdce Páně žádným *hříchem*, zvláště ne tímto . . . !

3. Čím dokáži dnes svou věrnost Kristu Pánu? Tímto skutkem . . . . .

4. Připoj Anděl Páně, Otče náš, Zdrávas, Věřím v Boha. Sladké srdce mého Ježíše, dej, abych tě víc a více miloval.

XIII. Modlitba večerní.

Proč nikdy
nemám opome-
nouti večerní
modlitbu.

„*Modlitbou večerní zavíráme okna duše před úklady pekelných temností*“ — praví sv. František Saleský.

Jak důmyslně znázorňuje Führich požehnání večerní modlitby! Dobrou večerní modlitbou jako nebeskou rosou zavlažíš své srdce. Proto zahanben prchne tvůj úhlavní nepřítel s *pochodněmi* přichystanými *úkladných vášní*. — Tvůj anděl strážný položí ti jako přítel na ustaranou hlavu tvou *ratolest míru* — odpočineš klidným ba záslužným spánkem.

Ve spánku pod štítem Boží ochrany Stvořitel neviditelně obnoví síly duševní i tělesné tobě, jakožto svému věrnému služebníku, který skončil den vděčnou vzpomínkou na Boha. Tedy dobrá večerní modlitba ti bude rosou, štítem, uklidněním, osvěžením sil, korunou celého dne, zárukou požehnání pro příští den.

Věř, večerní modlitba bývá často *předobrazem poslední naší modlitby* před odchodem z tohoto světa. Chceš si zabezpečiti blaženou smrt? Konej dobře večerní modlitbu. V hodině smrti skloní se k tobě tvé svědomí jako dobrý anděl, aby tě podpíral, aby ti vydal oblažující svědectví, že srdce tvé žilo v souzvuku se zákonem Hospodinovým: — Věř, kdo dobře konával večerní modlitbu, ten umírá nevýslovně šťasten. Byť i skonával v lese mezi kapradinami, ode všech lidí jsa opuštěn — anebo, kdyby jej obklopoval hřmotný shon velkoměsta nebo ryk bojiště — nepokoj

tohoto světa úplně zanikne v nebeských zvucích božské útěchy, kterou Bůh doprovází a odměňuje poslední vzdechy věrného služebníka svého.

Budeš-li dobře konati večerní modlitbu, rád oblaží tě Hospodin v hodinu smrti tvé převzácnou milostí: abys dokonal svou pouť jsa posilněn sv. svátostmi — anebo aspoň, aby ti z ran ukřižovaného Spasitele do srdce prýštila milost, která otvírá nebe — totiž *dokonalá lítost* nade všemi hříchy z lásky ke Kristu Pánu. — Tedy chceš-li míti smrt blaženou, nikdy nevynechej dobrou modlitbu večerní. — Proto hled usilovně ale s láskou

opět uvést v život onen krásný zvyk předků našich, abys Pánu Bohu s celou rodinou poděkoval společnou hlasitou modlitbou večerní.

Večerní modlitba k Srdci Páně.

I. Vzpomeň na poslední věci.

riste Ježíši, Bože můj! Uplynul mi tedy opět celý den. Kéž bych Tvému Srdci dnes radost byl způsobil každým úkonem — slovem — myšlenkou. Ó, kéž bych byl dněšní den ztrávil svatě — byl by mi ziskem pro věčnost!

Věru, Pane můj, *přiblížil jsem se* o celý den — *věčnosti* — a Tvému soudu! K čemu jsem tu vlastně na světě, když se nepřičiňuji, abych se líbil Tobě a tím abych došel do své pravé, věčné vlasti? Škoda — věčná škoda — mého života, není-li pro Boha! Tryskem můj život ubíhá a *lůžko* připomíná mi můj *hrob* — tichá noc znázorňuje mi vznešenou zamlklost smrti — a ještě zřetelněji upozorňuje mne spánek, že brzy ulehnu do země, z níž jsem vzat — *vždyť jsem dlé těla jenom prach a v prach se obrátím.* (I. Mojž. 3, 19.)

Což vím, kolik mi ještě zbývá dní? —

II. Zpytuj svědomí.

1. Poděkuj za celý den a obětuj vše.

Milosrdný Spasiteli, vzdávám Ti vroucí dík za milosti, které jsi dnes rozdal nebi i zemi. Zvláště ti děkuji za tu milost, že ještě mi dopřáváš času, abych mohl vzpomínati na věčné pravdy, a tou vzpomínkou abych znova zatoužil po spáse duše své. Děkuji Ti za to, že's i můj národ uvedl do sv. církve katolické. Ó, dej mu v tom vytrvalost a vzbud' mu kněze a vůdce podle Srdce Svého! Chválím Tě jménem duší, kterým jsi dnes dal milost obrácení. Velebím Tě za milosti, kterými jsi posilnil mé bratry v pokušeních.

Co jsem dnes dobrého myslil, mluvil neb vykonal, to vše vkládám vděčně do rány milostného boku Tvého, Králi duší lidských. Ať z plamenů Srdce Tvého vznáší se nepatrná oběť jako vůně kadidla s obětního oltáře.

Pranic nezáleží na tom, zdaž svět mou práci ocenil. Ty's viděl vše — to mi dostačí.

2. Prosba za osvícení.

Ale Ty's viděl i mou nevěrnost v dnešních předsevzetích. Ó, sešli mi ze Srdce Svého jediný paprsek, abych poznal, kolikrát jsem dnes — jako trním — poranil Tvé božské Srdce myšlenkami — slovy — skutky — opomenutím dobrého.

3. Ptej se své paměti:

Kterak jsem plnil své povinnosti k Bohu — k sobě — k bližnímu?

Jaká byla dnes má modlitba? Cvičil jsem svou vůli, aby zesílila? Spojoval jsem usilovnou vůli s pokorou — s láskou — s moudrou opatrností? Nevyhnul jsem se dobrému skutku z bázně lidské před zahanbením? Měl jsem dnes zvláštní pokušení nebo neklid? Proč? — Snažil jsem se, abych vše konal ve stavu

posvěcující milosti, pokud to mohu posouditi?
— S veškerou možnou laskavostí k bližnímu?
Činil jsem dobro, i když jsem předvídati
mohl od lidí nevděk, špatný výklad, výsměch
nebo, že čest sklídí druhý?

Který hřích jsem si dnes ráno umínil pro-
následovati zvláštním zpytováním svědomí?

Jak jsem bojoval? Kolikrát klesl? Proč?
(Poznamenej si počet a srovnej se včerej-
ším!) *)

4. Vzbud' lítost.

Když patřím na Tvé rány, Ukřižovaný Synu
Boží, věru bolí mne, že jsem dnes ostrými
trny hříchů svých rozbodával Srdce Tvé!

---

*) Věhlasný státník a přírodozpytec Benjamin
Franklin denně se zpytoval tímto způsobem: Do
zápisníku nalinkoval si pro každý den v týdnu jednu
vodorovnou čáru, a na ní označoval si večer, koli-
krát denně chybil proti ctnosti, kterou si chtěl
v brzku osvojit. — „To vypravuji svým potomkům
proto“ — píše sám Franklin ve svém životopisu —
„aby věděli, že kromě Božího požehnání tomuto
Ned. . nepatrnému úkonu (totiž *zvlášť-*
Pond. *nímu zpytování svědomí*) musí
Út. . přičítati jejich praděd ono trvalé
Štř. . štěstí, které jej provázelo až
Čtvr. do jeho 79. roku.“ — Franklin
Pát. znal i jiná cvičení, kteráž jsou
Sob. . . . vlastní knize: Duchovních cvičení
Součet: . . . sv. Ignáce. Zdá se totiž odůvod-
něnou domněnka, že tuto převzácnou knihu znal,
ačkoli katolíkem nebyl.

Ráno jsem si umínil, že..... a teď vidím, jak jsem nestálý! Odpusť neužitečnému služebníku! Má vina, má vina — má svrchovaná vina! A nejenom proto želím svých vin, že jsem jimi ztratil spokojenost a blaženost svou a nebe, a nejen proto, že jsem hříchy svými výčitky a tresty zasloužil, nýbrž lituji jich hlavně proto, že jsem rozhněval Tebe, Bože můj, svého největšího dobrodince, Tebe jsem urazil, jež měl jsem milovati celým srdcem.

Můj Ježíši, milosrdenství! Obmyj mne smírnou krví z rány boku Svého a se mnou se smiř, než odvážím se zavřítí oči k spánku. Z hlubin duše své odprošuji Tvé zneuznané Srdce za urážky, které jsem spáchal já i ostatní lidé na celém světě.

5. Předsevzetí.

Zítřka, ano zítřka chci Tobě věrněji sloužiti, dáš-li mi ještě milost, abych se probudil k životu. Přemnohým bude tato noc poslední. Ti všichni postaví se této noci před soudnou stolicí Tvou. Kolik asi z nich z hrůz soudu půjde tam, kde je pláč věčný! — A což kdybys této noci k soudu zavolal duši mou? — Srdce Páně nedopusť, abych skončil nejsa připraven. Aspoň lítostí jsa s Tebou usmířen, doufám, že milosrdně dáš mi ještě zítřejší den na pokání! V té důvěře obětuji Tobě celou tuto noc.

III. Dobrý úmysl.

Kéž každý můj dech i každý můj neuvědomělý pohyb ve spánku Tě velebí. Kéž srdce moje z vděčnosti i ve spánku Tě chválí aspoň svým tlukotem! Kéž posilní mne tato noc k Tvé službě, a jakmile se zítra probudím, mou první myšlenkou budiž: Bůh!*)

Nyní tedy doporučím Tobě duši svou. Kéž bych odpočíval tak, jako Tys mezi námi odpočíval, vtělený Synu Boží, jenž jsi často z lásky ke mně neměl, kam bys hlavy sklonil. — Až pak přijde, Pane života, ten čas, aby duše se rozloučila s tělem, uděl mi tu milost, abych dokonale byl připraven na cestu do věčnosti a posílněn přesvatým Tělem Tvým i sv. pomazáním. Ať v dobrém vytrvám, ať svatě dokonám, ať na věky spočinu na Srdci Tvém, můj Spasiteli, jenž žiješ v jednotě s Otcem i Duchem svatým a kraluješ na věky.

Panno Maria, na sklonku tohoto dne s velikou důvěrou patřím také na Tvé Srdce, plné milosti, které miluje Krista Pána i nás všecky láskou mateřskou. Nebeská Matko má, prosím Tě o požehnání pro tuto noc.

---

*) Tu si urči, v kolik hodin chceš zítra vstáti —! Kdo nezachová promyšlenou pravidelnost ve vstávání i v rozvrhu denním, věř, sotva v životě duchovním prospěje nad prostřednost. — Proto večer promysli si rozvrh příštího dne.

Sv. Josefe, v jehož náručí odpočíval Boží Syn, sv. Jene Evangelisto, jenž jsi spočinul na Srdci Páně, sv. andělové strážní, chvalte Pána mého také náhradou za mne až do té chvíle, kdy se zas probudím. Zítra pak přispějte mi, abych hned od rána Pánu Bohu začal věrně sloužiti, a v jasný den věčnosti abych chválití mohl Srdce Páně s vámi v štěstí ne-skonalém na věky. Amen. —

Rada. Kdyby ti někdy nezbývalo dosti času, vol si tento jednoduchý způsob. I. Vzpomeň na poslední věci člověka a řekni si: Přiblížil jsem se o celý den smrti — soudu — věčnosti.

II. Představ si pak Krista Pána umírajícího na kříži a ucti pět svatých jeho ran. Ucti 1. probodenou pravici, — zahrnula tě dary — *děkuj*. Hledě s úctou 2. na levici, pros o *světlo*. Libaje 3. krvácející ránu jedné nohy *zpytuj se*, čím ses vzdálil dnes od stezky ctnosti. (Desatero. Povinnosti k Bohu, k sobě, bližnímu. Zvláštní zpytování svědomí.) Ucti 4. ránu druhé ruky a pros za odpuštění, vzbud *dokonalou lítost*. Konečně 5. vlož do rozevřené rány Srdce Páně své *předsevzetí*. —

Poznámka.

Nežli ulehneš, dbej těchto věcí :

1. Máš-li dohled v domě, přesvědč se, jsou-li všichni doma. Chtěl-li by se ještě někdo cizí dále bavit, odešli jej domů a po večerní modlitbě domácí pošli spat.

2. Vlastní rukou zamkni, nebo se o tom přesvědč. Dbej, aby při svlékání všichni zachovali křesťanskou slušnost. Běda tomu, skrze koho pohoršení pochází!

3. Pokřížuj se svěcenou vodou a umiň si: Zítřa z lásky k Pánu Bohu vstanu zavčas, abych mohl věnovati Bohu a své duši náležitý čas.

4. Probudíš-li se v noci, hled, abys v bohabojných myšlenkách zase usnul. Sv. Stanislav — anděl v lidském těle — zavěšoval si růženec na krk a když se probudil, uctíval Matku Boží andělským pozdravem, až usnul znova vzpomínaje na přečistou Královnu andělů.

XIV. Dej Kristu Pánu srdce energické.

Pane, co chceš, abych činil?

(Skut. ap. 9, 6.)

Pracuj. (II. Tim. 2, 3.)

Nedej se přemoci zlému,
ale přemáhej zlé dobrým.

(Řím 12, 21.)

Kouli dělovou, která se líně valí po zemi, snadno zastaví rukou slabé dítě, kdežto nepatrné zrnko olova, prudce vymrštěné z pušky, proniká tělem a zůstává je bez ducha. — Nepatrná horská bystřina žene mohutné mlýnské hřídele a otáčí ozubenými koly továren, a spousty vod v Mrtvém moři nehybně leží a otravují celé okolí. — A pohlédněme vzhůru. Tytéž mraky, snesou-li se v květnu jako májová vláha, jsou požehnáním nebes pro úrodu zemskou, ale přinášejí nouzi a bídu, dopadnou-li jako červencové krupobití. Hle, síla a účinky i nepatrné energie, užije-li se jí s důmyslem a rozvahou! A s druhé strany uvaž, jaké spousty její přicházejí naopak nazmar jen proto, že jich nebylo užito s cílem a v pravý čas!

Tak je tomu i v dějinách lidstva i v životě jednotlivců. Šavel — plný energie — ještě na

cestě do Damašku žízni po krvi křesťanů, nenávisť ke jménu Kristovu srší mu z očí. Třeba však vytknouti jeho energii vznešený cíl a ze Šavla bude Pavel, z pronasledovatele Kristova bude jeho následovatel, z nepřítele křesťanství jeho apoštol! Milosrdná láska božského Srdce mu ten cíl ukázala před Damaškem a učinila z něho nástroj vyvolený, aby šířil jméno Kristovo mezi pohanskými národy.

Bůh miluje duše energické. A čím srdnatěji kráčí duše k svému cíli, tím více miluje ji Srdce Spasitelovo.

Není to pýcha, stanovíš-li si opravdu vznešený cíl. Učitelé církevní výslovně svědčí, že touha po velikém cíli dodává lidem síly nesmírné. „Žasnu, když uvážím, — dí učitel církevní sv. František Sal. — jak je výhodno stanoviti si *vznešený cíl*. Byť tam duše nedospěla rázem, nýbrž byla nucena jako *mladý pták* si odpočinouti, přece pokročila značně. . . Nikdy jsem neshledal, že by duše velkodušná opozdila se v pokroku, ani že by duše zbabělá pokročila za mnoho let tou měrou, jako duše odhodlaná v krátké době. — *Zlý duch bojí se duší odhodlaných*, protože ví ze zkušenosti, že mu působí veliké škody, a že se obrátí v jejich prospěch, co si on vymyslíl k jejich záhubě.“ *) Proto „otec lži“, nepřítel

---

*) „Cesta k dokonalosti“ (hlava 23),

duší našich, snaží se křesťanům namluviti, že touha po vznešeném cíli pochází z pýchy, abychom upadli v otroctví zbabělé nečinnosti.

Srdce Páně chce, abys také ty byl energický. Sám Syn Boží s nejobětavější energií plnil dílo toho, kterýž jej poslal (Jan 9, 4). Neustal, dokud na kříži nezvolal: „Dokonáno jest.“ (Jan 19, 30.) Sám pak káže dobře těžiti hřivnami, které nám svěřil, upozorňuje, jak odmění služebníka přičinlivého, a jak lenivý služebník uvržen bude do tmy vnější, kde bude pláč a skřípění zubů. (Mat. 25, 13—30.)

Bůh tedy chce, abys byl *mužem činu.*

Ale někteří katolíci spotřebují tu trochu energie, kterou mají, na záležitosti pouze pozemské a na duchovní jim nezbývá pranic. Takoví se nikdy ve společnosti nezastanou zájmů Kristových. Ustavičně jenom naříkají na zlé časy, aby mohli složit ruce v klín. Svou zbabělost zakrývají pokryteckou mírumilovností: „Budme vděčni za to, co máme; mohlo by se nám vésti ještě hůře.“ Při volbách si vedou nedůsledně a slabošsky. Jsouce plni ohledu k svému „okolí“, zavírají oči, aby neviděli křivd, páchaných na církvi katolické. A domlouvají ještě druhým: „Neznepokojujte svědomí těch, kteří nevědomky činí zlé, nedohánějte jich k nejhoršímu, získajte je ústupky. . . .“ Tyto zásady mají sice zrno pravdy, ale v našich poměrech působí zhoubně. Horlivost ostatních se ochlazuje, nepřítel se

povzbuzuje, a zlý duch má z takových nerozhodných lidí a zbabělců radost. Vždyť takoví lidé vlekou se životem jako chromí! Pro Boha, pro svou duši a pro bližního nevykonají nic a k tomu jsou stále v nebezpečí ze samého ohledu a strachu lidského zraditi Krista a nejsvětější zájmy a nezadatelná práva církve vydati v šanc nepřátelům víry.

Jiní zase *mívali* značnou energii, snad se účastnili také veřejného života katolického, ale teď — leží jako umdlený poutník u cesty, oddávají se mírnějšímu druhu zoufalství a vzdychají: „Svět je čím dál horší. Už nemohou býti daleko dni Antikristovy. Zlí užívají prostředků, jichž užívati nám zakazuje svědomí. Proto vládnou, a všechno je marné!“ Ale vstaň a stůj na nohou svých! (Skut. ap. 26, 16) a znova pracuj jako dobrý bojovník Krista Ježíše. Jsou sice časy zlé, ale Bůh nás postavil právě v tyto časy. Úkol katolíků zůstává možný i v největších překážkách. Což nemusí církve bojující bojovati až do konce světa? Proč bys tedy klesal, vidíš-li, že nepřátelé jsou četní a houževnatí, a že boj trvá už dlouho. Nepřátelé církve dávají nám jenom příležitost, abychom dokázali Kristu Pánu svou obětavost, rozhodnost a ráznost. Srdce Páně miluje duše energické.

Ale řekneš: „*Znám katolíky — i kněze — kteří mají energie až nazbyt a přece ve veřejném životě jen škodí.*“

Máš pravdu, ale hled' jen, jaká je jejich energie! Je buď *bez lásky* nebo *bez pokory* anebo *bez rozvahy*. A energie bez lásky je tyranská, energie bez poctivé pokory je podobná energii ďábelské, energie bez rozvahy neliší se valně od energie zběsilého zvířete. Taková energie nelaskavá, pyšná a nerozvážná ovšem jenom škodí. Ale to není energie katolíka žijícího podle božského Srdce Páně.

Ta je rozvážná, pokorná a trpělivou láskou prodchnutá.

Tážeš se: „*Kde si zjednám tuto energii rozvážnou, pokornou a láskou trpělivou proniknutou?*“

Nejlepší školou této energie dle Srdce Páně jsou ovšem duchovní cvičení sv. Ignáce čili *exercicie*. Toť ta škola válečná, v níž se člověk naučí energicky přemáhati sebe sama, a z níž vychází jako muž činu. Sv. František Saleský před třemi sty lety již o nich napsal, že obrátily více mužů, než mají písmen. V novější době je zajímavavo, že i lidé, stojící mimo církev sv., je cení vysoko. — V Lipsku vyšla před nějakou dobou kniha lékaře Dra Gebhardta: „*Jak se stanu energickým?*“ V ní píše: „Upozorňuji pouze na čtyřnedělní kurs, jemuž právem se podivujeme, a jenž jest jediný toho druhu. Absovování jeho bylo nevyhnutelnou podmínkou vstupu do řádu (totiž do Tovaryšstva Ježíšova). Mužové, kteří svou energii zocelili měsíčním duchovním cvičením,

byli schopni dobýti světa.“ Proto se ptej, kde bys mohl vykonati duchovní cvičení *). Jinak však pros Boha, aby tě vyučil ctnostem a energií podle vzoru Spasitelova a pěstuj je s jeho milostí.

Hlavní věcí jest, abys nebyl skoupý k Bohu svému. Věř, že čím budeš k božské Velebnosti štědrejší a obětavější, tím více zakusíš na sobě samém štědrosti všemohoucího Boha a budeš čím dál tím schopnější, aby tě zahrnula láska Boží většími milostmi.

Není pochybnosti o tom, že věc naše jest spravedlivá a že církev na konec zvítězí. Kristus Pán jest mocný dost, zná úplně své nástroje a jistou měrou činí od nich závislým i dočasný osud své církve. Jak často chtěl, aby nepatrný počet ochránců církve Boží zvítězil nad nesčíslnými nepřáteli — a zas naopak dopustil, že celá vojska byla poražena — protože neměla obětavosti. *Energie bez obětavosti jest nestálá a proto nespolehlivá.* Bůh chce, abys vynikal energií obětavou a

---

*) Každým rokem se konají sv. exercicie na př. na posv. Velehradě pro rozličné stavy: pro kněze, pro učitele, pro akademiky, pro studenty, pro studentky, pro rolníky, pro omladinu mužskou, pro omladinu dívčí, pro paní. Exercicie pro pány akademicky vzdělané konají se o prázdninách v arcib. gymnasiu v Praze v Bubenči vedle exercicií pro studenty středních škol. Exercicie pro studentky konaly se u sv. Voršily v Praze rovněž o prázdninách.

štedrou. Energie obětavá pohlíží na všechny věci se stanoviska Božího a chce obětovati vznešenému cíli vše, co žádá Bůh : *) všechny schopnosti, čas, majetek, pohodlí, krev i život.

Naproti tomu člověk bez obětavé energie nejdřív sobecky vyjednává a smlouvati chce s Bohem a potom teprv „plní“ vůli Boží.

Čím *větší oblíže* musíš přemoci, tím *větší* přinášíš *obět*. A čím více vynikneš velkodušnou obětavostí, tím *hojnější* míru *ctností* si osvojíš a proto i tím *více zásluh* dojdeš u všemohoucího Boha, který se tvou obětavostí zahanbiti nedá! — „Kdo rozsívá skoupě, skoupě též žíti bude: a kdo rozsívá v požehnání, v požehnání též žíti bude.“ (II Kor. 9, 6.)

A ptáš se: „*V čem tedy mám především jeviti pravou energii?*“

Především v *povinnostech stavu*. Neboť tak jako přikázal Hospodin bylinám, aby každá nesla plody podle pokolení svého (I. Mojž. 1. 11), rovněž tak žádá Bůh od tebe, aby tvá energie nesla ovoce svatosti podle tvého stavu a povolání. „Není lepší pomůcky k zdokonalení sebe než právě plnění povinností stavu“, dí sv. František Saleský (Listy VI. 12.)

---

*) Ó, kéž by katolíci v Čechách se spojili a nemarnili sil spory, které nepřátelé jen proto mezi námi lstivě rozsévají, aby nás rozdvojili a získali čas pro své plány. Ale ke svornosti dojdeme jenom, když každý podřídí své soukromé zájmy zájmům Kristovým.

Právě ve vyplnění povinností záleží pravá velikost a svatost člověka.*)

To však nevylučuje, nýbrž naopak zahrnuje i požadavek, aby sis uspořádal čas tak, abys mohl konati své modlitby, abys mohl aspoň každou neděli a svátek na mši sv. a častěji k sv. svátostem. To nejsou překážky, to jsou zdroje síly a pomůcky, jsou tím, čím křídla ptáku.

Třeba však konati své povinnosti i s radostným klidem. Sv. Augustin říkával „Bud'

*) Moudře píše Foerster o poměru křesťanství ku práci: „Křesťanství ukazuje význam práce v novém světle, totiž jako pomůcku k zdokonalení a k mravnímu vývinu sebe sama. Ono dalo novou nevyčerpatelnou pobídku k práci, totiž touhu po cvičení sebe v nezištné a věrné vytrvalosti, v pokorném sloužení a v laskavé péči i o věci nepatrné.“

Ba Josef de Maistre a po něm fyziolog Du Bois Reymond vyznává dokonce, že „přesná práce moderní vědy v podstatě spočívá na křesťanském základě. Neboť teprv křesťanství stvořilo ducha sebezapíravé trpělivosti a pečlivosti, kteréž umožnily obtížné výzkumy a přesnou techniku exaktních věd.“ — Förster pak dí, že „jmenovitě působí idea, že tento život jest jenom pouť.“ Byť tuto velikou naději sebe více vyvraceli a haněti — že prý odvracuje od života skutečného — přece ve skutečnosti se osvědčila a vždy znovu se osvědčí jako nejplodnější povzbuzení k radostné pracovitosti v tomto životě. Zvláště však se osvědčuje jako pobídka k neúhledné každodenní práci, k práci plné sebepřemáhání, jakou mají obyčejní lidé . . . . Svědomitostí se sílí charakter . . .

(Förster, Jugendslehre, 1900; str. 513—540.)

vždycky činný a vždycky klidný!“ A sv. František Saleský radí, abychom konali své povinnosti co nejobratněji, ale při tom s mírností a láskou. „Dvě věci,“ dí týž sv. učitel, „zachovají tě v životě zbožném: 1. rozhodni se vážně, že chceš vyplniti své povinnosti a 2. kdykoli se dopustíš chyby, opovrhni srdnatě veškerou malomyslností a roztrpčeností.“ Chyba tvá tě nemá rozčiliti, nýbrž učiniti pokornějším a opatrnějším. „Bůh má za to, že více souhlasí s jeho neskonalou moudrostí, když ze zlého učiní dobré, než kdyby vůbec zabránil zlému,“ praví sv. Augustin. Když se tedy po chybě klidně pokoříš a hledíš vše *napraviti*, shoduješ se s plánem Božím. Také výsledek své práce poruč klidně Bohu.

S povinnostmi tvého stavu úzce souvisí i ony závazky, které máš *k rodině*. „Nestará-li se kdo o svoje a zvláště o domácí své, zapřel víru a jest horší nežli nevěřící,“ dí apoštol Páně. (I. Tim. 5, 8.) Hleď tedy především, aby tvoji podřízení žili po křesťansku. Dítky navykej poslušnosti, práci a modlitbě, možno-li společné. Když pak dorůstají, voď je na kázání a do katolických spolků dobrých. Čím více je církev vyháněna ze života veřejného, tím více musí vnikati do života rodinného. Po pronásledování vyjde opět křesťanství z rodin, jako Noe z archy.

Dává-li Bůh někomu z tvé rodiny *povolání*, které se snad tobě méně líbí a které vyžaduje

od tebe větších obětí, rad' se s Bohem na modlitbách a s moudrým vůdcem duchovním, a jest-li to vůle Boží, přines s rozhodností tu oběť.

U *služebných a u tovaryšů* nehleď jenom na sílu a obratnost, nýbrž též na křesťanské mravy. Přepetej se na ně pro jistotu a hned první den jim rozhodně řekni, že nestrpíš, aby urážen byl Bůh, svědomí, počestnost v tvém domě. Lidi nevěřící a nemravné pošli z domu co nejdříve.

V životě občanském ukaž, že jsi *katolíkem z přesvědčení* a jako apoštol Srdce Páně hleď získati i bližního. Protože však nepřátelé Boží a církve hlavně volbami strhují na sebe moc, nevyhýbajice se ani lži a lsti, ba ani teroru, proto nepřidávej se slepě k nějaké politické straně, nýbrž řiď se příkladem a radou těch, o kterých víš, že milují Boha a náboženství nade vše, že líp znají státní poměry než ty a že svědomitě volí jenom takové muže do sborů zákonodárných, kteří jsou neohrožení katolíci a jsou k úřadu tak důležitému opravdu schopni.

„Za spravedlnost bojuj pro svou duši; až do smrti zasazuj se o spravedlnost, a Bůh bude bojovat za tebe proti tvým nepřátelům. (Sirach. 4, 33.)

Důvěřuj jenom v Srdce Spasitelovo a pracuj pro ně s vškerou energií. Na konec povíš se sv. Pavlem:

Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje.
(Filip. 4, 12.)

**Modlitba za obětavou energii
ve službě Boží*).**

Věčné Slovo, Jednorozený Synu Boží! Nauč
mne pravé *velkodušnosti*. Nauč mne sloužiti
Tobě tak, jak toho zasluguješ :

abych *nepočítal skoupě své oběti pro
Tebe* —

abych *nedbal v bojích ran* —

bych *nehledal v práci odpočinku* —

zkrátka abych se *Tobě celým nerozděleným
srdcem věnoval*.

A zároveň dej mi tu milost, abych *nehle-
dal jiné odměny, nežli že jsem ve všem
vyplnil Tvou přesvatou vůli*.

Amen.

Pozn. Upozorňuji tě na časovou knížku
Gabriela Paláu-a „Katolík činem.“ Do češtiny
ji přeložil Josef Vraštil S. J. a vydal „Na-
šinec“ v Olomouci 1920.

□ □ □

---

*) Dle sv. Ignáce z L.

XV. Skrytý poklad.

„Jediná mše svatá má větší cenu, než všechny poklady celého světa.“

Sv. Leonard a P. M.

elký pátek. Jak býváš dojat v ten den! Duchem dlíš na Kalvarii a vděčně si představuješ ukřižování Páně. Proto se zvláštní důvěrou přednášíš své prosby Otci nebeskému. Jak by tě pro celý život nevýslovně povzbudilo k dobrému, kdybys byl na vlastní oči viděl, jak tehdy tam za nás umučen byl Boží Syn!

Poněvadž však jsi nebyl při ukřižování na Kalvarii, proto nevýslovná láska Srdce Páně znova ti dává při každé mši sv. neocenitelnou příležitost, abys přítomen byl téže oběti, kterou Syn Boží za tebe přinesl na kříži.

Viz, jak důmyslně znázorněno jest obrazem, že oběť Kristova na kříži přinesená obnovuje se neustále před zrakem tvým. Hle! Bolestným zrakem, vypráhlými rty Syn Boží na kříži

umírající úpí k Otci nebeskému: „Otče, odpusť jim!“ (Luk. 23, 34.)

S nebeských výšin sklání se velebná postava Boha Otce, jenž ústy proroka Malachiáše pravil, že nemá zalíbení na obětech Starého Zákonu. Proto že již nepřijme darů obětních z rukou starozákonních kněží. Na místo těchto bývalých obětí že nastoupí *oběť nová, čistá*, která po celém světě bude obětována jménu Hospodinovu. Nemám zalíbení ve vás, praví Hospodin zástupů, a darů nepřijmu z ruky vaší. Nebo od východu slunce až na západ . . . . obětována bývá jménu mému oběť čistá. (Malach. 1, 10. 11.) Tuto oběť čistou N. Z. ustanovil Syn Boží v té noci, ve které zrazen byl. (I. Kor. 11, 23.) Tehdy při poslední večeři dal apoštolům moc i rozkaz, aby na památku Jeho vykupitelské Krve, kterou na Golgotě prolíje, na památku Jeho Těla, které na kříži za nás vydáno bude, obětovali proměněný chléb a víno „na odpuštění hříchů. (Mat. 26, 28.) To se děje *mší svatou*, při níž kalich Krve Páně a Nejsv. Tělo Jeho pod způsobou chleba takořka vyvažuje hříchy světa. Proto tato oběť čistá je ovocem umučení Kristova, jest výronem lásky božského Srdce Jeho. Proto Církev katolická klade při podávání Velebné Svátosti svým kněžím na rty slova Předchůdce Páně „Ejhle Beránek Boží, který snímá hříchy světa. (Jan. 1. 29.)

„Oběť mše sv. má tutěž *cenu* jako oběť na Kalvarii,“ dí sv. Jan Zlatoústý, učitel církevní. *Co by ti odepřel Bůh na Kalvarii?* — To ti neodepře při mši sv. Syn Boží, který za tebe znova, jenže nekrvavým způsobem obětuje nejen své tělo a krev, nýbrž i všechno to, co po 33 roků činil a trpěl za tebe. To vše představuje Bohu Otci pokorným a dojemným způsobem, opakuje takorča v přehledu všechny své modlitby. Krev jeho — výmluvnější nežli Abelova — volá z kalicha: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.“ (Luk. 23, 34.)

Při tom sice nezahaluje slunce tváře své jako na Golgotě — ale samo *Slunce spravedlnosti zahaluje své božství* způsoby chleba a vína. Nepuká sice země, neotvírají se hroby — ale srdce odcizená Kristu dotčena bývají Boží milostí, pukají nadpřirozeným žalem a vyznávají: „Jistě Syn Boží byl tento!“ (Mat. 27, 54.) Nesestupuje duše Krista Pána s kříže do předpekli, aby osvobodila spravedlivé — ale za to vysvobozuje duše z očištění. Netrhá se opona chrámu jerusalemského — nýbrž v tom okamžení, kdy kněz vysloví slova proměňující, otvírá se opona Jerusalema nebeského, miliony andělů sestupují, aby se poklonili s církví vítěznou, trpící i bojující živému Bohu, na oltáři tak přítomnému, jako když za nás krvácel na Golgotě. Při mši sv. přistupuješ „k prostředníku Nového zákona,

k Ježíši a k pokropení krví, kteráž lépe mluví než Abelova.“ (List k Židům 12, 22—24.) Při mši svaté jsou tvá chvála, tvé díky, tvé prosby, tvé odprošení, zkrátka všechny tvé modlitby takorůzka skropeny krví Syna Božího.

Co ti tedy Bůh odepře při mši sv.?

„Co si nevyprosíš při mši svaté, to sotva si vyprosíš v jiný čas,“ dí sám sv. Jan Zlatoústý, učitel církevní. Není-liž tedy mše sv. nesmírný poklad?

Ba ještě více! Mše sv. jest jakási náhrada za strom života, jehož jsme pozbyli ztrátou ráje.

Jak důmyslně znázorňuje tuto útěchyplnou pravdu naše vyobrazení. — U obětního stolu vyslovuje Kristus božská slova, která mají moc proměnit chléb a víno v Jeho vlastní Tělo a Krev. Jak podivuhodným semenem jsou tato slova Páně! Účinkem jejich vyrůstá z mešního kalicha tajuplný strom se čtverým ovocem. Mše sv. — toť *Oběť* (Sacrificium) — *Oběť chvály* (Latreuticum) — *Oběť díky* (Eucharisticum) — *Oběť prosebná* (Imperatorium) — *Oběť smírná* (Propitiatorium). To dobře ví sv. matka církev katolická, která od té chvíle, kdy ve večeradle jerusalemském zazněla slova Jejího Zakladatele: „To číňte na mou památku!“ — neustála pokorně klečeti před Bohem, přítomným ve Velebné svátosti. Klečela v katakombách, když krvácela pro víru, klečela, když pobloudili synové její rmou-

tili ji odpadlictvím a vysmívali se jí. Doposud klečí před Nejsv. Svátostí. Po příkladu Kristově upírá zrak svůj k nebi, nedbá na rozumy světa, věrně plní slovo apoštolovo : „Kdykoli... jíte chléb tento a pijete kalich, smrt Páně zvěstujete, dokavad nepřijde.“ (I. Kor. 2, 26.) A poněvadž církev katolická věrná jest Kristu, proto také Spasitel plní svůj slib. „Aj, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa.“ (Mat. 28, 20.)

Církev katolická má nejhlubší porozumění pro tajemství Těla a Krve Páně a nejdůsledněji podle toho učí a žije. Proto učí své kněze, aby jako květiny denně rozvírali kalichy svých duší a pozdvíhovali je tomuto Slunci spravedlnosti a denně sílili se rosou Krve Kristovy. Viz, jak na obraze Svatý Otec, jsa povzbuzen k tomu vzorem sv. Petra, povzbuzuje ostatní kněze k lásce k Svátostnému Spasiteli.

Ale církev v mateřské péči své neutahuje zřítně jen pro sebe rajske ovoce toho stromu života. Volá své dítky: „Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin!“ (Žalm 33, 9.) a vede je k živému prameni, jenž tryská z oltáře.

Blažené rodiny, v nichž dítky vidí na rodičích, že často se posilňují Velebnou Svátostí. Takové dítky z vlastní zkušenosti se na rodičích přesvědčují, že časté sv. přijímání vlévá jim do srdcí odvahu a útěchu, aby za Ukřižovaným Mistrem záslužně nesli i oni křížky

své. Proto takovým dětem časté sv. přijímání udílí netušenou sílu v boji za čistotu a vychová z nich hrdiny víry. A kde láska rodinná zakořeněna jest v lásce k Svátostnému Příteli dítek i rodičů, tam slaví své nejtrvalejší vítězství. Víš tedy, proč ti, kteří pravým způsobem přítomni bývají mši sv., vracejí se domů z kostela laskavější, trpělivější, statečnější, šlechetnější? Poněvadž dleli v blízkosti sborů andělských, kteří svého krále na oltář doprovázejí s nebe. Hle — strom života Nov. Zák.!

Hle nebeský chléb, mající v sobě všecku líbeznost!

Proto dí právem P. Colombière: „Věru, Bože můj, když se modlím, postím aneb almužnu dávám, nedůvěřuji sám sobě. Říkám si: snad mé pokání — místo aby mne zbavilo hříchů — potřebuje nového pokání. Ale když sloužím mši svatou, anebo obcuji té přesvaté oběti, tu odvažuji se vyzvati celé nebe, aby činilo něco, co lépe by se líbilo tobě, Hospodine můj, nežli mše svatá. Tu odvažuji se přes všecku svou hříšnost prositi tě za odpuštění a při tom nepochybují ani trochu, že mi je dáš. Nechať cílí mé tužby sebe výše, přece . . . nesmírně jsem vzdálen toho, abych se za svou prosbu styděl a pochyboval o jejím splnění. Ba shledávám, že prosím tě jen o maličkost proti tomu, co ti podávám.“ — A na jiném místě dodává: „Kdybychom chodili v pravém duchu na mši svatou, bylo by to

vydatnější než všechno naše pokání. Nelze mi ani uvěřiti, že by ještě i potom čekal na nás očištec. Ale bohužel bojím se, že naše lenost a způsob, jakým obcujeme mši sv., bude nám příčinou dlouhého a přísného očištee.“

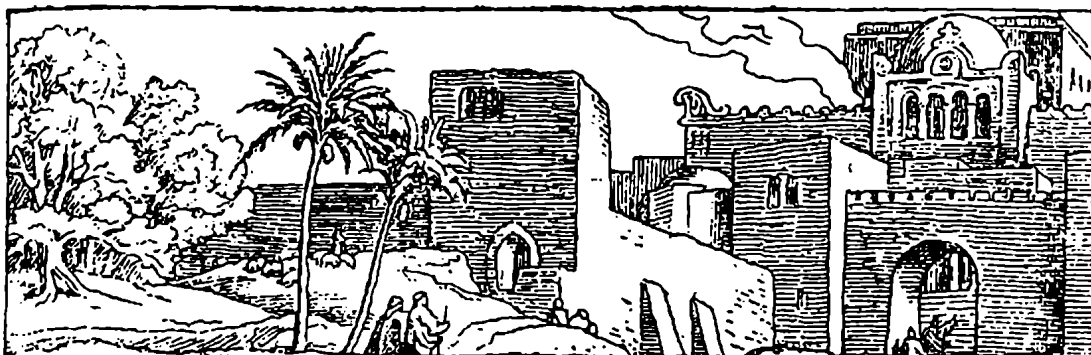
Tu však někdo si pomyslí :

„Ale vždyť Bohu nezáleží na našich zevnějších úkonech. Sám Kristus Pán praví : Varujte se, abyste nečinili spravedlnosti své před lidmi, byste byli od nich viděni.“ (Mat. 6, 1.) — Křesťane, jistě že zasloužíš chvály, dbáš-li, abys měl desetkrát více zbožnosti v srdci než zevně. Proto varuje nás Spasitel před farizejskou zbožností, která se všude shání po lidském uznání, všude se tlačí dopředu, všude o sobě mluví a sebe chválí. *„Když se modlíte, nebuďte jako pokrytci, kteří si libují v synagogách a na rozích ulic stojíce se modliti, aby byli viděni od lidí.“* (Mat. 6, 5.) Ale zároveň učí Syn Boží svým příkladem, že kde jest pravá úcta před Bohem, jistě se projeví i mimovolně zevnějším úkonem, tak jako zdravá míza stromu ukáže se květem. Magdalena byla by mohla také ležíc na měkké podušce prositi Spasitele za odpuštění hříchů. Žena v evangeliu mohla rovněž tak úpěnlivě prositi za uzdravení, sedíc v pohodlné přenosné lenošce. A přece přistoupila s bázní a dotkla se ze zadu obruby roucha Spasitelova. (Luk. 8, 44.) Nelze si ani pomyslit, že by mohl býti někdo proniknut poznáním své

hříšnosti a přítomnosti Boží, když se v chrámu z pouhé pohodlnosti všude opírá anebo stojí tu s pyšným posunkem posuzujícího farizea anebo s lhostejným obličejem tupitele náboženství, ruce maje v kapse, očima těkaje po stěnách — a při tom se „modlí.“ A zase naopak, když vidíme někoho, že jako čelník se bije v prsa (viz Luk. 18, 10) a sklopenýma očima se modlí, i každý pohan o něm řekne: Hle, ten pojímá modlitbu doopravdy.

Proto na př. Kristus Pán klekal na kolena (Luk. 22, 41), padal na tvář svou (Mat. 26, 39), zdvíhal oči k nebi při modlitbě (Jan 17, 1). Proto když Magdalena také zevnějšími úkony projevila svou vnitřní lítost a Šimon farizeus ji za to haněl, Kristus Pán ji pochválil. Tedy Bohu se protiví farizejská, pyšná, samolibá zbožnost vylhaná. Ale kde z plnosti srdce a z vnitřního přesvědčení *pravá zbožnost mluví i zevnějškem*, tam jí nehaní Spasitel, který sám neohlížeje se na lidi jevil zbožnost k Otci svému a na druhých chválil, ba odpuštěním hříchů ji odměňoval. A proto opovrhni lidskými ohledy i v této příčině!

Vkroč tudíž s radostnou úctou do domu Hospodinova! Hledej si místo, kde pravděpodobně nebudeš pokoušen k roztržitostem. Jen nezapomeň, co jest mše svatá! Když uváděl Hospodin jednorozeného Syna svého na svět, přikázal andělům: „Klanějte se mu všichni andělé Boží!“ (Žid. 1, 6.) A proto také

ZALM 121.

„Veselil jsem se z toho, když mi bylo řečeno: Do
domu Hospodinova půjdeme! . Vers 1.

„když jsi na mši svaté, dlíš uprostřed sborů andělských,“ svědčí sv. Jan Zlat. Proto „první křesťané byli při mši sv. tak tiší, jako by ve svatyni ani živé duše nebylo.“ (Sv. Jan Zlatoustý.) A ty by ses ohlížel, smál a šeptal, jako farizeové pod křížem mluvili ukřivující hlav svých, rouhali a posmívali se? (Mat. 27, Mar. 15.) Vzpomeň, jak na Golgotě obcovali oběti Syna Božího Panna Maria a sv. Jan! Ti ať jsou tobě vzorem, a nikoli farizeové!

Chápeš tedy, proč *první křesťané nelekali se žádných překážek*, jen když mohli jíti na mši svatou? Proč po namahavé práci denní vstávali v noci, aby vykonali sebe delší cestu do chrámu? A co dím do chrámu! Do podzemních skrýší, vykopaných z *lásky ke mši svaté*, do katakomb bez denního světla, bez čerstvého vzduchu, beze všeho pohodlí! Takovou měli lásku ke mši svaté — při níž často byli přepadeni, oloupeni, usmrceni. — A ty?

II.

„*Rád bych, ale povinnosti mé mi nedovolují.*“ — Toť ovšem byla by správná omluva. — Ale jak často svaluje člověk na povinnosti to, co zavinila vlastně jeho netečnost, pohodlnost, maření času! Jak často stěžují si na nedostatek času právě takoví, kteří celé hodiny maří ve společnostech! Na noviny, na procházky, na vše možné si čas najdou — ale

na mši svatou, zvláště ve všední den, jim nezbyvá. Ba takové výmluvy rozšířily se jako nakažlivá nemoc, takže sv. církve prikazovati musí pod hříchem, aby věřící aspoň v neděli a ve svátky mši svaté byli přítomni — tak jako prikazuje matka netečnému dítěti: „Aspoň se nauč denně tolik!“

Svět měří, i pokud se týká mše sv., dvojím loktem. Když chodíš s ním po zábavách, když maříš čas klepy, divadlem, tancem — vše je v pořádku, o povinnostech ani se ti nezmíní. Ale jakmile si přivstaneš na mši svatou, hned křičí, že zeslábneš, že se nastudíš, že budiš ostatní, že neplníš povinností atd. (Píše sv. Frant. Sales.) A ty bys křikem světa, závistí ďábla a leností těla svého se dal svést? Obtíže tvé zná i odmění vševědoucí Kristus Pán, ví, jakou máš cestu. Sám zakusil, co to jest zima, lačnost, bdění. Ale což nezaslouží vynalézavá láska Srdce jeho, abys také ty přemýšlel, jak bys sobě čas „udělal“ — když ho „nemáš“? Buď k Bohu svému *šlechetně štědrý!* Snad můžeš něco neužitečného vynechat — snad můžeš se dáti probuditi o něco dřív — snad můžeš ranní modlitbu vykonati při mši svaté — snad můžeš aspoň někoho ze svých domácích poslati místo sebe na mši svatou. Říkáš, že máš těžké povinnosti: proč tedy nespojíš svou slabost s božskou všemohoucností? A to lze nejlépe při mši svaté. „Po celý den bude posilněn, kdo ráno při mši sv. tak blízko stál

u svého Spasitele,“ učí sv. František Sal. Stěžuješ si, že se neumíš dobře modliti: jdi tedy na mši sv., kde se Kristus Pán modlí za tebe a s tebou a doplní tvou nedokonalou modlitbu. Moudře tedy jednáš, modlíš-li se na př. ranní modlitbu při mši sv., pokud možno; neboť „modlitby spojené se mší sv. mají nevýslovnou moc“ — svědčí týž učitel církevní.

Jsi tedy přesvědčen, že bys byl nanejvýš politování hoden, kdybys nechodil denně na mši svatou, ačkoliv bys mohl? Má ti i nadále zůstatí mše sv. pokladem skrytým, nepoznaným? Máš právo na nesmírný poklad -- a ty bys žil v hladu a bídě — z pouhé netečnosti a nevědomosti?

„Ale dosud jsem nezakusil zvláštního užítku ze mše svaté!“ — možná sám se přiznáváš.

Zdaž nezaslouží taková ztráta, abys pátral po příčině? Není snad tvé srdce podobno silnici, na niž sice padá ovoce se stromu života, ale bývá pošlapáno a zmařeno tvou vlastní vinou? Někteří jdou na mši svatou — na tuto novou Kalvarii — z pouhého zvyku, bezmyšlenkovitě, — z lidských ohledů a — nedej Bože — aby tam někdo chodil z pohnutek ještě horších. — Cestou chtějí vyzvědětí všechny novinky a klepy — a potom se diví, že se jim modlitba nedaří, protože se jim hlavou prohánějí roztržité myšlenky, kterých si cestou nasbírali. Proto se při mši sv. nudí, všímají si, je-li

ten či onen člověk přítomen — ale když se-
štoupí na oltář sám jednorozený Syn Boží —
toho si sotva povšimnou, nepozdraví ho, ba
šetří před ním kolen i šatů, které jim daro-
vala jeho štědota. A proto se nediv, že ovoce
spásy bývá v nich zmařeno, že odcházejí ze
mše sv. tak lhostejni, bez citu a bez užitku,
jako na ni přišli.

„*Ale mše svatá jest tak dlouhá — ani
nevím, co mám dělati při ní*“ — myslíš si
možná. Řekni raději, že tvá úcta a láska k Bohu
jest příliš nepatrná.

„Nevíš, co máš činiti při mši svaté?“ ptá
se apoštol Srdce Páně, ctihodný P. Colom-
bière. „Což jsi nikdy nedostal od Boha pra-
žádné milosti? — Už jsi za ni *poděkoval*? —
Nikdy jsi Boha neurazil? — a už jsi dosti
odprosil? — A nepotřebuješ opravdu ničeho
od Hospodina? — Naříkáš na nezvedené děti
— zármutek tě sžírá — snad jsi sám vinen —
příliš jsi shovíval, — zanedbával včasné vy-
chování jich. Už se to stalo — teď nevíš si
rady. Pros Boha, aby srdce tvých dětí na-
pravil.“ — Co ti odepře na Kalvarii? —

Rád bys zlomil pouto nezřízené vášně —
sám uznáváš, že kdybys tak skončil, byl bys
zavržen. Uznáváš, že se ti nedostává pravé
ráznosti, s odporem nosíš pouta lidských
ohledů. — Snad ve tvé rodině není míru, není
požehnání; starostmi jsi stlačen až k zemi. —
Nepřátelství onoho člověka tě žene k zoufal-

ství. — Snad již po celé roky ti brání nějaká klamná představa, aby ses odevzdal Bohu celým srdcem: a stěžuješ si, že nevíš, co máš činiti při mši svaté? — Už jsi o tu milost prosil při nejsvětější oběti? Kolikrát jsi obětoval Všemohoucímu oběť Syna Božího na ten úmysl? — Chceš říci, že krev Kristova má tak nepatrnou cenu, že by ti Bůh nedal za ni sebe větší milosti, kdyby ti byly ku spáse a kdybys spojil své modlitby se mší svatou? Vždyť Bůh nenechává bez odměny ani číši vody studené — (Mat. 10, 42); a kalich krve Syna svého, který mu zbožně podáváš při mši svaté, by neodměnil? —

Nevíš, věru *nevíš, co jest mše svatá!* Jest ti neznámým pokladem. „Když někdo obětuje Bohu Otci krev Kristovu, podává Bohu tak nesmírný dar, že Hospodin nemá dosti pokladů, aby se odměnil“ (dí sv. Magdalena de Paz.).

Tedy roztržitosti své zanechej před vchodem chrámovým a v chrámě na ně nemysli! Ale časné starosti své smíš vnést před oltář. Ne sice, abys je v chrámě rozpřádal dále, až by tvá zbožnost v nich uvízla jako v pavučině, nýbrž abys je předložil Hospodinu jako král Ezechiáš! Když mu totiž assyrský vojevůdce, který jej obléhal, poslal výhrůžný list, Ezechiáš vzal ten list do chrámu, rozvinul jej před Hospodinem a začal se modliti: „Hospodine . . . kterýž sídlíš nad cheruby, ty jediný jsi Bůh

všech králů země... Otevři, Hospodine, oči své a viz! . . . a vysvobod' nás!" (IV. Král. 19, 10—37.)

Příprava ke mši svaté.

Co si nevyprosím při mši svaté,
to sotva kdy jindy si vyprosím.

Představ si cestou na mši svatou, že jdeš *do večeřadla Páně*. Viz Krista Pána, an „oné noci, kdy byl zrazen“, obětuje Hospodinu, společnému Otci našemu, první mši sv. — a Jidáš odchází. — Potom se vmysli pod kříž *na Kalvarii* a uvědom si jasně, že Syn Boží za tebe umřel, abys mohl jíti na tuto mši sv. „V každé mši svaté jest všechno ovoce utrpení Kristova na kříži“. (Sv. August.)

Vzbuď dobrý úmysl (přede mší sv.).

pasiteli můj, což se nespokojila láska Tvého Srdce tím, žes prolil za mne krev svou na Golgotě? Aj, *před mýma očima* — denně — obnovuješ onen důkaz nevýslovné lásky své k nám.

Blahoslavené oči mé, že vidí onu Oběť, která mi otvírá poklady nebes, která mi vrá-

tila pravou svobodu, která takořka kropí mé modlitby předrahou krví Syna Božího a dodává jim neodolatelné výmluvnosti před Hospodinem. Věru, *kdyby pronikla mou duši živá pravda, že mše sv. má touž moc a cenu jako oběť kříže*, kterým pokušením bych nepohrdl, které pouto bych nezlomil?

Chci tedy touto Obětí vroucně *poděkovati* Tobě za všechny dary, zejména *za dar svaté víry katolické*. Chci *odprositi* Tvé božské Srdce za hříchy své i veškerého světa. Chci vyprositi od Tebe *světlo a sílu* svým bratřím, aby odřekli se lhostejnosti náboženské. Toužím prospěti sv. církvi v boji za pravdu. Dychtím přispěti svému národu k spáse věčné i časné, aby rozkvetla mezi Slovany svornost, aby se sjednotili v náručí svaté matky církve katolické. Toužím potěšiti duše v očistci.

Ó, pohleď, Pane můj, *tyto starosti* mi leží na srdci jako kámen . . . *toto pouto* vášně rád bych zlomil . . . o tuto věc . . . Tě pokorně prosím, jestliže to prospívá spáse mé.

Vykupiteli světa, dej, ať září milostmi a láskou Tvé božské Srdce jako slunko v této nekrvavé Oběti, ať způsobí v mé duši a v milionech duší bližních mých přebohatou úrodu ctností!

Prosím Tě, dej *knězi*, který mši sv. slouží, milost, aby s největší zbožností ji Tobě obětoval. A *mne samého* posilni, ať se modlím

tak, jako pod křížem se modlili Panna Maria a sv. Jan, jako apoštolé při první mši svaté, jako první křesťané v katakombách, jako jeden ze sboru sv. andělů, obklopujících tento oltář Tvůj! —

(Poznámky: *Jdeš-li dnes k sv. přijímání*, modli se přípravné modlitby. Ale při tom si přece uvědom — pokud lze — tři podstatné části mše svaté. — 1. *Obětování* (chleba a vína). 2. *Proměňování* (chleba a vína v pře-svaté Tělo a Krev Páně). 3. *Sv. přijímání knězovo*. — Chodíš-li často k sv. přijímání, můžeš modlitby mešní a přípravné střídati. Je-li v chrámě slouženo současně více mší svatých, dbej jen jedné! Zpívá-li shromážděný lid, *zpívej* s ním, ale tak, aby tvůj zpěv byl vlastně vroucí, v duchu a v pravdě promyšlenou modlitbou.)

Jindy zas mohl bys — pro obměnu — pomodliti se tuto odpustkovou modlitbu:

Dobrý úmysl na počátku mše svaté.

Věčný Otče, spojuji svůj úmysl s úmyslem a city bolestné Rodičky Boží Panny Marie na Kalvarii. Oběť, kterou Ti přinesl Tvůj milovaný Syn na kříži a kterou na tomto svatém oltáři obnovuje, přináším Ti: 1. abych se Ti klaněl a vzdal Ti povinnou úctu. Uznávám, že Tys náš jediný a poslední cíl; 2. abych Ti poděkoval za nescísná dobrodiní, kteráž jsi nám

prokázal; 3. abych usmířil Tvou spravedlnost, tolika hříchy uraženou a abych Ti podal příslušnou náhradu; 4. abych milost a smilování vyprosil sobě, . . (tomuto bližnímu, .) zarmouceným, trpícím, hříšníkům, celému světu a duším v očistci.

□ □ □

XVI. Mše svatá.

Část první — přípravná.

1. Před stupni oltáře.

rosím Tě, Hospodine, s knězem
Tvým: Pohlédni na mne vlídně;
volám k Tobě s kajícím celní-
kem: „Bože, buď milostiv mně
hříšnému! Má vina — má
vina — má svrchovaná vina.

Srdce Páně, posvěť mne k této Oběti
pravou pokorou a lítostí!

(Když kněz vystupuje k oltáři :)

Teď pozdvihni se na perutích víry, duše
má, a chval Hospodina, neboť prokázal ti celé
moře dobrodiní. Ó, kéž modlitba má vnikne
před trůn Boží Trojice jako vůně kadidla, kéž
prosby mé dojdou vyslyšení na přímluvu
svatých mučedníků, jichž ostatky odpočívají
v tomto oltáři. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.
Amen.

(Při slavné mši sv. okuřuje se oltář na
znamení, že při této nejčistší oběti má býti
z oltáře srdce našeho vypuzeno vše nečisté,

tak aby vznášela se k nebesům libá vůně pravé zbožnosti.)

2. Introit

(čili začátek z mešní knihy).

Začínám slovy Písma sv., v němž Duch Boží sám takto svědčí o lásce Tvého Srdce, božský Spasiteli :

Smiluje se podle množství slitování svých :
Neponížil zajisté ze srdce svého a nezavrhl synů lidských. Dobrý jest Hospodin doufajícím v něho, duši hledající jeho. (Pláč Jerem. 3.)

Aleluja, Aleluja !

(Od devítíku až do velikonoc neříká se Aleluja.)

Žalm (88): Milosrdenství Hospodinova věčně chci opěvovati : z pokolení do pokolení.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému : jakož byla na počátku i nyní i vždycky i na věky věkův. Amen !

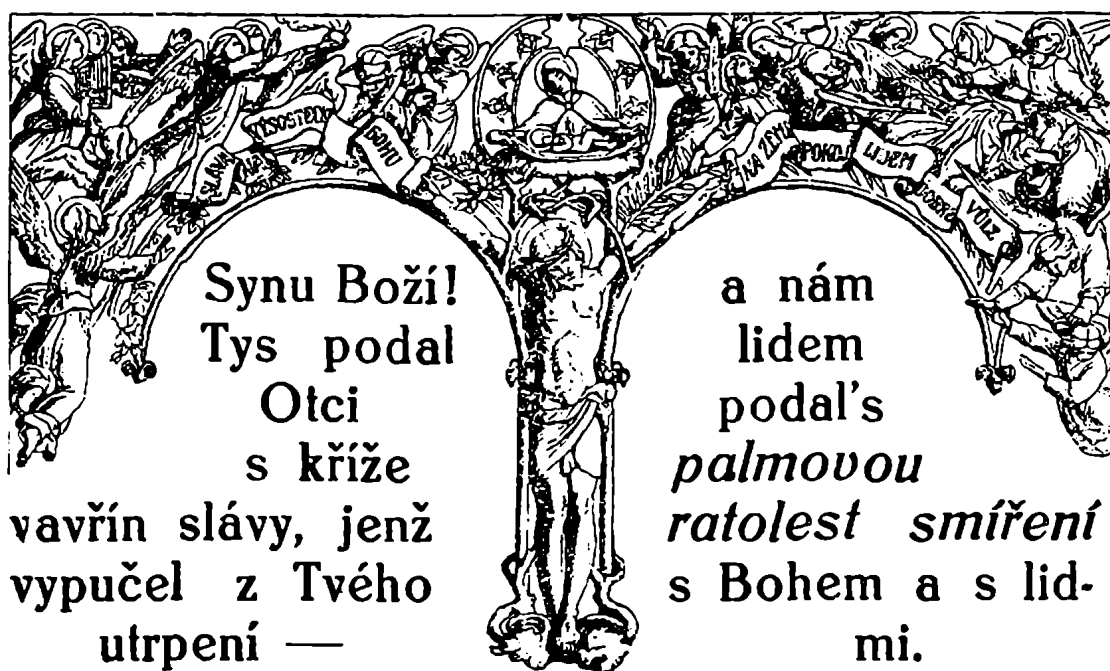
3. Kyrie.

(Kněz uprostřed oltáře pokorně prosí o milosrdenství Boha Otce : Kyrie, eleison (= Pane, smiluj se!) Boha Syna : Christe, eleison (= Kriste, smiluj se!) Boha Ducha sv. : Kyrie eleison (= Pane, smiluj se!)

4. Gloria.

(Tento chvalozpěv andělů modlívá se církev Kristova na znamení radosti. — Proto nebývá

„Gloria“ v ony doby, kdy bohoslužba má buditi v nás spíše kajícnost, na př. v adventě, v postě a ve dnech, kdy se neslaví svátek některého světce, — anebo když jest mše sv. za zemřelé.)

Vnukni mi, co dnes mám činiti významného z lásky k Bohu? — Jak osvědčím dnes, že chci býti bližním svým andělem, podávajícím palmu smíru? Jen tak budu moci zaplesati s andělskými sbory: „*Sláva* na výsostech Bohu — a na zemi *pokoj* lidem dobré vůle.“

(Přemýšlej: co bys mohl dnes učiniti pro slávu Boží a z lásky k duším bratří svých? Nemohl bys odepřítí si čtení špatných novin neb bližním způsobiti radost dobrou četbou? Snad bys mohl pomoci chudšímu spolubratru — snad bys radost způsobil Srdci Páně tím, když se smíříš s bližním, jenž tě urazil?

Kněz líbá oltář, obrací se k lidu, pozdravuje jej a přeje, aby byl Hospodin s lidem při následujících modlitbách, které na epištolní straně ve jménu lidu církve svatá přednese Bohu.)

Kněz : Pán s vámi.

Lid : I s duchem tvým.

Kněz : Modleme se :

5. Modlitby.

(Tu pověz Bohu vlastními slovy, co máš na srdci, a spoj svou prosbu s církevní modlitbou, kterou právě kněz se modlí.)

Nebo se modli :

Všemohoucí Bože, vzpomínám si vděčně na nesmírná dobrodiní, která nám z lásky božského Srdce svého prokázal tvůj milovaný Syn. Prosíme tebe, uděl nám tu milost, abychom pomocí jich vskutku došli věčné spásy skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

(Na *svátky Panny Marie* mohl bys přidati :)

Hospodine, tys proto neposkvrněné Srdce Marie Panny učinil tak podobným svatou láskou a milosrdenstvím božskému Srdci Ježíšovu, abys zachránil hříšné — bys potěšil zarmoucené — bys vyvoleným radost udělil. Daruj nám tu milost, aby také naše srdce připodobila se ctnostmi a milostí přesvatému Srdci Marie Panny. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

6. Epištola

(vlastně znamená „poslaný list“. V širším smyslu rozumí se tím slovem vůbec čtení Písma sv., pokud není evangeliem. Od počátku církev Boží při mši sv. také vyučovala lid u víře výkladem epištoly a sv. evangelia. Proto zvláště v neděli a ve svátky patří k přípravné části mše sv. i výklad sv. čtení čili kázání. — Chodíš každou neděli na kázání?

Písmem sv. zjevil nám Bůh svá přikázání, a proto jest příhodno, abys *někdy* mezi epištolou s rozvahou se modlil „Desatero Božích přikázání“

1. V jednoho Boha věřiti budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.

Jindy zas pro obměnu rozjímavě si čti na př. výňatek epištoly sv. Pavla: „Pro tu příčinu klekám na kolena svá k Otci Pána našeho Ježíše Krista“ „aby Kristus přebýval

skrze víru v srdcích vašich, abyste v lásce vkořeněni a založeni jsouce, mohli poznati se všemi svatými, která jest širokost a dlouhost a vysokost a hlubokost, i poznati lásku Kristovu, převyšující všelikou vědomost.“ (K Efes. 3, 14, 17—19.)

Anebo zpytuj se podle epištoly sv. apoštola národů (I. Korint. 13): „Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící anebo zvonec znějící. Kdybych měl proroctví a znal všechna tajemství i (měl) všeliké umění a kdybych měl všechnu víru, takže bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi to neprospívá. Láska trpělivá jest, dobrotivá jest; nezávidí, nečiní nic na chloubu, nenadýmá se, není ctižádnostivá, nehledá, co jejího jest, nevzpouzí se, nemyslí zlého, neraduje se z nepravosti, ale raduje se pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. Láska nikdy nevypadá.“

Po epištole odpověď lidu: Bohu díky!

(Kdyby kněz právě začínal evangelium, můžeš vynechat Graduale i onu modlitbu před evang.; neboť při mši sv. dlužno dbáti, abys — pokud možno — spojen byl s modlitbami knězovými.)

7. Graduale

(čili verš po epištole; od Devítníku až do velikonoc neříká se Aleluja!)

Ó, vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest jako bolest má. (Pláč Jerem. 1.) Když miloval své, kteří byli na světě, až do konce je miloval. (Jan 13, 1.) Aleluja, Aleluja!

Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pokoj duším svým. Aleluja. (Mat. 11, 29.)

8. Evangelium (čili radostná zpráva).

(Mešní kniha přenáší se na znamení, že evangelium Kristovo přeneseno jest od nevěřícího lidu izraelského k pohanům. — Zatím co kněz uprostřed oltáře se modlí, hluboce jsa skloněn, modli se:)

Věčný Bože, jenž jsi poslal serafa, by ohněm očistil rty proroka Isaiáše, prosím tě, očisti také moje srdce, abych sv. evangeliu nejen porozuměl, nýbrž *podle něho také živ byl*. Dej, ať se sv. Pavlem vždy říci smím: „Nestydím se za evangelium.“ (Řím. 1, 16.) Amen.

(Při sv. evangeliu z úcty k slovu Božímu *vstaň* a obnov předsevzetí, že veškerým cho-

váním dokážeš zbabělým otrokům světa, že se nestydíš za Kristovo evangelium. Toho znamením jest *sv. kříž*, který činíš *na čele* — že podrobuješ svůj *rozum* sv. evangeliu a sv. víru mužně vyznáš zvláště *životem veřejným* — potom na *ústech* — že se víry i slovem *zastaneš* — a *na prsou* — že dle zásad Spasitelových spořádáš svůj soukromý a rodinný život tak, aby Syn Boží ti nevytkl v den soudný: „Lid tento ctí mě ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne.“ (Mar. 7, 6.)

Kněz: Pán s vámi. — Lid: I s duchem tvým.

Kněz: Část sv. evangelia podle svatého (Matouše — Marka — Lukáše — Jana). — Lid: Sláva tobě, Pane!

Evangelium sv. Jana 19, 31—35.

Za onoho času: Poněvadž byl pátek, tedy židé, aby nezůstala těla na kříži v sobotu, neboť den ten soboty byl veliký, prosili Piláta, aby se jim zlámaly kosti a (oni) sňali se (s kříže). Přišli tedy vojáci a zlámali nohy jednomu i druhému, jenž s ním byl ukřižován. Když však přišli k Ježíši a uzřeli ho již mrtvého, nezlomili mu nohou, ale jeden z vojínů kopím bok jeho otevřel a hned vyšla krev a voda. A ten, jenž (to) viděl, vydal svědectví (o tom) a pravdivé jest svědectví jeho.

Kéž by také *můj celý život vydával svědectví*, že jsem věren tvému Srdci, můj Ježíši, v síle sv. evangelia!

(*Někdy* místo tohoto evangelia můžeš rozjímati, že Syn Boží nám přikazuje ve sv. evangeliu: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a z celé duše své a ze vší síly své i ze vší mysli své a bližního svého jako sebe samého.“ (Luk. 10, 27.)

Nebo též: „Milujte nepřátele své, dobře číňte těm, kteří vás nenávidí, a modlete se za ty, kteří pronásledují a pomlouvají vás.“ (Mat. 5, 44.)

Jindy zas: „Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto všechno bude vám přidáno.“ (Mat. 6, 33.)

„Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl? (Mat. 16, 26.)

Odpověď lidu po evangeliu: Chvála tobě, Kriste! — A když jsi uslyšel učení Kristovo, neptej se s Pilátem: „Co jest pravda?“ (Jan 18, 38.) — *nýbrž s přesvědčením modli se s církví sv. „Věřím v Boha“.*

9. „Věřím v Boha“ (Credo).

Vyznání víry (čili Kredo) modlí se kněz jen v ty dny, které mají *zvláštní význam k rozšíření sv. víry* nebo *k větší slávě bohoslužeb.* — Proto jestliže se toho dne kněz nemodlí Kredo, rovněž je vynech a začni hned po evangeliu modlitbu k obětování. — Církev sv. modlí se sice při mši sv. nicejsko-cařihradské

vyznání víry, *tobě však bude příhodnější stručnější vyznání víry apoštolské:*

Věřím v Boha, Otce všehomoucího, Stvořitele nebe i země. — I v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho — *jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny (poklekni s knězem)* — trpěl pod Pontským Pilátem, ukřižován, umřel i pohřben jest; — sstoupil do pekel, třetího dne vstal z mrtvých; — vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha, Otce všemohoucího; — odtud přijde soudit živých i mrtvých. — Věřím v Ducha svatého, — svatou církev obecnou, svatých obcování; — odpuštění hříchů; — těla vzkříšení; — život věčný. Amen.

Druhá část mše svaté.

První podstatný díl svaté Oběti:

Obětování.

Kněz: Pán s vámi. — Lid: I s duchem tvým.

(Kněz čte modlitbu k obětování. Zatím při zpěvu žalmů kladli věřící chléb a víno před oltář a věnovali je k svaté oběti a k výživě duchovenstva. Za dnů našich obyčejně opatřují si kostely chléb a víno ze zbožných nadání. Věřící však dávají někdy peněžitý dar knězi, aby na jejich úmysl obětoval mši sv., anebo jdouce kolem oltáře kladou dárky na oltář, čemuž se říká ofěra.

Do vína přilévá se něco vody. Kalich mešní připomíná Srdce Páně, z něhož vyšla krev a voda.)

1. Modlitba k obětování (čili offertorium).

(Žalm 102.) Chval, má duše, Hospodina a nezapomínej žádného dobrodiní jeho, jenž naplňuje dobrými věcmi tvou žádost. (Aleluja!)

Když kněz odkrývá kalich: Přijmi, Pane, tuto oběť, která se promění v neposkvrněné tělo Syna Tvého. (A když jsi obětoval chléb a víno skrze ruce služebníka Páně, obětuj také něco sám a rci:) Pane Ježíši Kriste, posilni mne, abych obětoval Tobě celé srdce své v oběť zápalnou s takovou láskou a pokorou, s jakou Ty sám jsi obětoval celý svůj život za mne.

Při slavné mši sv. okuřuje kněz dary i oltář. Při tom prosí Boha, aby oběť ta vznesla se k Bohu jako vůně kadidla.

2. Umývání rukou (čili Lavabo).

Pane, dočista mne obmyj krví svého boku ze všech hříchů mých, aby zalíbila se Bohu Otci tato oběť má.

3. O rate fratres.

Kněz obrácen jsa k lidu dí: „Modlete se, bratři, aby Bůh milostivě přijal oběť mou i

vaši!“ (Z toho jest patrnó, že lid má *spolu* obětovati, nikoliv však *nečinně* státi.)

4. Tichá modlitba obětní čili Sekreta.

Ochraňuj nás, Hospodine, při této oběti a zapal srdce naše ohněm lásky Boží, abychom se k ní připravili co nejvróucněji. Jenž žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh jsa na věky věkův. Amen.

(Na svátky P. Marie :)

Bože náš, obětujeme velebnosti Tvé neposkvrněného Božího Beránka. Prosíme Tě, dej ať zaníí naše srdce onen božský oheň, kterým plápolalo přečisté Srdce Marie Panny. Skrze téhož Krista, Pána našeho.

Druhý podstatný díl mše svaté :

Proměňování.

1. Preface

(čili chvalozpěv, kterým podává se mše sv. jako oběť *díků a chvály*. Zároveň jest tento zpěv přechodem ku proměně a zničení daru obětního.)

Kněz: Pán s vámi.

Lid: I s duchem tvým.

Kněz: Vzhůru srdce!

Lid: Máme (je povznesené) k Hospodinu.

Kněz: Díky vzdávejme Pánu Bohu našemu.

Lid: Hodno a spravedlivo jest.

Vpravdě jest spravedlivo a spasitelno, abychom Ti vždy a všude děkovali, všemohoucí Bože Otče! Neboť Tys ustanovil vykoupiti lidstvo na dřevě kříže, aby jako vzešla smrt ze stromu v ráji, tak ze dřeva kříže nám povstal pravý, věčný život skrze Krista, Pána našeho. A proto se všemi anděly, archanděly, se všemi cheruby a serafy a se všemi sbory nebeskými voláme jako hlasem jedním:

2. Sanctus:

Svatý — Svátý — Svátý Hospodin Bůh zastupů! Plna jsou nebesa i země slávy jeho. Hosanna na výsostech!

3. Další modlitby obětní,
kterými podává se mše sv. jako oběť *prosby*
a smíru.

V prachu před velebností Tvou, Hospodine, Králi věkův, na kolenou klečím a patřím k nebi, kde žije Kristus Ježíš, jsa prostředníkem mým i veškerého světa. Otče věčný, pohleď na patero svatých ran jednorozeného Syna svého! — On, věčný Velekněz, ukazuje Ti milostnou ránu Srdce svého a smiřuje nás všechny s Tebou. Požehnej, ó Bože náš, tuto oběť čistou a milostivě shlédni s trůnu svého milosrdenství na celou svatou *církev* bojující, zvláště na její

viditelnou hlavu, na nynějšího náměstka Kristova, římského papeže, na všechnu moc duchovní i světskou. Nechat ku spáse jest jim všem tato oběť. Jmenovitě však prosím Tě, rozpomeň se Pane, a smiluj se nad těmito :

(Tu jmenuj v duchu ty, za něž výslovně se chceš pomodliti: rodiče, příbuzné, dobrodince, svěření...)

Za ty a za všecky, jichž víra i zbožnost jest Ti povědoma, a za ty, za něž sám chceš, aby Tobě sloužena byla tato mše svatá, za všecky úpěnlivě Tě prosím. Spoj volání srdce mého se zásluhami a s přímluvou Panny Marie, Matky Boží, svatých knížat apoštolských Petra i Pavla, se zásluhami a prosbami všech ostatních apoštolů, mučovníků, vyznavačův i panen. Dej, ať tato přesvatá oběť jest Tobě k slávě a jim ke cti, abychom všichni stali se s nimi jednou Boží rodinou skrze Ježíše Krista. Svátí ochráncové moji a sv. andělé zdokonalte nyní zbožnost mou: vždyť právě otvírá se nebe a Ježíš s trůnu svého sestupuje na tento oltář.

4. P r o m ě n a.

(Aspoň nyní poklekni)

Tedy právě nyní se obnovuje podstatně před zrskem mým ono tajemství lásky, kteréž kdysi po prvé se stalo v jerusalemském večeřadle a naplnilo štěstím celý svět.

(Když kněz žehná nejsv. oběť:)

Požehnej, všemohoucí Bože, tuto oběť požehláním trojnásobným, aby se nám stala Tělem a Krví Syna Tvého, Pána Ježíše Krista.

P o z d v i h o v á n í.

(Každý pro sebe v nejhlubším tichu:)

Svaté jest toto okamžení! Vyslovují se božská slova Kristova: *Totoť jest tělo mé!* — Pán Ježíš je s námi!

(Když kněz pozdvihuje Nejsv. Svátost, kleče *pohlédni* s pokornou důvěrou a láskou na Boží Tělo, bij se třikrát mírně v prsa a s vírou vyslov modlitbu:)

„Pán můj a Bůh můj!“

Duše má, klaň se vroucně na oltáři přítomnému Bohu svému. — Zástupce Kristův dí:

„Totoť jest kalich Krve mé, Nového a věčného Zákona, tajemství víry: jenž za vás a za mnohé se vylévá na odpuštění hříchů.“

(Pohleď vděčně na kalich s Krví Páně, potom teprv s kajícím celníkem se ukloň, bij se v prsa a řekni:)

„Bože, buď milostiv mně hříšnému!“

Můj Ježíši — milosrdenství! Pro Tebe chci žíti i umříti, Tvým chci zůstatí v životě i ve smrti. Amen.

5. Pokračování v modlitbách obětních.

(Pán Ježíš, dar náš obětní, obětován před
Velebností Boží.)

„Otevřela se již nebes brána slova zá-
zračná kněz vyslovil. Vítej, duše, vítej Krista
Pána, - jenž se v způsob chleba, vína skryl. -
Občerství tě Krví svou a Tělem, spojíš se
dnes se svým Spasitelem jenžto život drahý
za tě dal a tě Soluňany k sobě zval.“
(Z mešní písně velehradské.)

Nyní jsi tedy skutečně přítomen tu na oltáři
ve Své podstatě, Ježíši, lásko má, jediná moje
radosti! Ó, vítej, milý Jezu Kriste! Blahoslavím
tento okamžik, velebím Tvé nesmírné milo-
srdenství, Tvé utrpení, slavné vzkříšení i na-
nebevstoupení. Za vše, cos vykonal pro spásu
lidstva na zemi, buď vroucně blahoslaven!
S vděčností obětujeme Tvé přesvaté Tělo i
Krev pokorně Bohu Otci. Ó, jak by nyní mohl
Hospodin patřiti na Tebe na tomto oltáři —
a nebýti nám milostiv? Ano, věčný Otče,
shlédni s nebe a přijmi tuto oběť z ruky
svého anděla, který Ti ji donáší, právě tak,
jako jsi přijal oběť Abelovu a oběť Melchi-
sedechovu. Přijmi ji nejen za všechny živé,
nýbrž i za mrtvé i za všecký ubohé duše, které
v očistci činí pokání za hříchy své.

(Mše sv. podává se také jako oběť *smírná*
za duše v očistci i za nás, — živé hříšníky.)

6. Vzpomínka na zemřelé čili Memento.

(Představ si otevřený očistec, slyš, jak ubohé duše prosí tě o pomoc. — Vyslov před Bohem potichu zvláště jména těch, za něž jsi povinen

se modliti. Vzpomeň i na ty, kteří jsou nejopuštěnější. Ale to vše musíš velmi bystře a stručně vykonati, abys mohl sledovati kněze.)

Na tyto a na všechny věrné duše rozpomeň se, Hospodine, podle velikého milosrdenství svého! Kéž zásluhy Krve Ježíšovy plynou s tohoto oltáře do očistcových plamenů a vysvobodí je co nejdříve z očistce. Sjednoť v nebi všechny nás, kteří jsme tu spojeni úctou k Srdci Tvého Syna, ať podíl máme s Tvými vyvolenými skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Skrze něho, s ním a v něm buď Tobě, všemocný Otče, s Duchem svatým všeliká čest a sláva na věky. Amen.

(Obětní modlitby dokončuje sv. církev *malým pozdvižením obětních darů*. Tím naznačuje, že mše sv. jest obětí chvály.)

Třetí podstatný díl mše svaté:

Obětní hostina.

1. Příprava všeobecná.

(Kněz modlí se: *Otče náš (čili Pater noster)*.)

Otče nebeský, jak nás tomu vyučil sám jednorozený Syn tvůj, tak voláme se synovskou důvěrou k tobě slovy Spasitele světa:

Otče náš, jenž jsi na nebesích!

Bůh jest Otec náš, poněvadž nás stvořil k svému obrazu a otcovsky nás miluje. Bůh jest sice všude přítomen, ale v nebi patří naň svatí tváří v tvář.

1. *Posvět se jméno Tvé!*

Budiž od nás lidí náležitě ctěn životem soukromým i veřejným!

2. *Přijď království Tvé!*

Kéž rozšíří se po celém světě církev katolická, zvláště u národů slovanských! Kéž kraluje v duších našich milost Boží, abychom došli království nebeského!

3. *Buď vůle Tvá, jako v nebi, tak i na zemi!*

Všude ať se stane to, co chce Hospodin. „Pane, co chceš, abych činil?“ Proto dnes chci se zvláště přemáhati, abych vyplnil tyto své povinnosti:.....,

4. *Chléb náš vezdejší dej nám dnes!*

Daruj nám pokrm a vše potřebné pro tělo, abychom tím usilovněji pečovali o spásu svých duší. Zvláště však posiluj duše naše slovem Božím a Tělem Páně!

5. *A odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.*

Vinníky jsou ti, kteří nám ublížili. Chceš, aby ti Hospodin odpustil? Odpusť všem nepřátelům svým!

6. *A neuvod' nás v pokušení!*

Nedopouštěj, Pane, aby nás ke hříchu svedlo tělo, zlí lidé, ďábel. — Proto sám se budu varovati zlé příležitosti.

7. *Ale zbav nás od zlého.*

Osvobod' nás ode všeho, co škodí duši i tělu.

Amen. — Staň se!

(Rozlomení svaté oběti ve tři částky znázorňuje násilnou smrt Spasitelovu. — Třetí částku vpouští kněz do Krve Páně. Sv. církev nám tím připomíná pravdu, že tělo Páně při vzkříšení obdrželo zase živou krev. Zároveň se tím naznačuje, že oběť s kříže doplněna byla zmrtvýchvstáním Páně. Vykoupení jsme usmrcením i vzkříšením Páně. Tím obojím udělen nám byl pokoj Kristův, a proto dí Pán po zmrtvýchvstání: „Pokoj vám!“

Tedy mše sv. jest obětováním smrti i vzkříšení Páně a obětní hostina jest pramenem pokoje.)

2. Agnus Dei.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa — smiluj se nad námi.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa — smiluj se nad námi.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa — uděl nám pokoje.

(Hodláš-li skutečně přijmouti Tělo Páně, modli se modlitby ke sv. přijímání. Vlastně žádá si církev Kristova, aby věřící, kteří jsou na mši sv., podle příkladu prvních křesťanů chodili denně k sv. přijímání. Nemůžeš-li však přijímati skutečně, aspoň připrav se na *duchovní* sv. přijímání.)

3. Příprava ku přijímání duchovnímu.

Pane Ježíši, jenž jsi pravil apoštolům: „Pokoj svůj dávám vám, pokoj svůj zanechávám

vám,“ nepohlížej na vinu mou, nýbrž na víru církve svaté a uděl jí pravou sjednocenost ve víře, zvláště v národě mém. A duši mé dej políbení míru, aby naplněna byla láskou, nežli se odvážím přijmouti tebe.

Ježíši, Synu Boha živého, kterýž jsi z vůle Otcovy a s pomocí Ducha svatého vykoupil svět smrtí svou, zbav mne všeliké skvrny, hříchu pro přesvaté tajemství Těla i Krve své. Dej, ať prospívám ctnostmi a svatostí a nikdy ať žádné pronásledování a potupa, žádné pokušení a lidské ohledy, žádné sobectví, ba ani smrt ať mne od Tebe neodloučí! Kéž tedy tato Svátost lásky Tvé, kterou nyní odvažuji se aspoň v duchu přijmouti s knězem, kéž mi není příčinou odsouzení, nýbrž příčinou spásy skrze Tebe, můj Ježíši! Volám tudíž toužebně z hloubi srdce svého :

4. Pane, nejsem hoden,

abys vešel pod střechu mou, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má. (Třikrát s mírným udeřením na prsa.)

5. Sváté přijímání (duchovní).

Spasiteli můj, věru nejsem hoden, abys vešel do srdce mého, a nikdy jsem hoden nebyl a nebudu; neboť kdo by vlastně mohl býti hoden přijmouti Tebe, živého Boha! Protože však nesmírná Tvoje láska má zalíbení v lidském srdci a ráda přebývá v něm, proto

Ti otvírá toužebně toto srdce své. Přijď, Pane Ježíši, přijď aspoň duchovním způsobem do mého srdce a spoj je dokonale se svým božským Srdcem!

(Teď si představ, jako by Rodička Boží Panna Maria, nebo tvůj anděl strážný, nebo sám Kristus Pán s oltáře ti přinášel nejsvětější Tělo Páně pod způsoby chleba, aby tě jím posilnil. Několik okamžiků pomýšlej na to, jak oblažuje člověka svaté přijímání. Pros Pána Ježíše, aby obdařil tě pro lásku Srdce svého všemi milostmi, které určil od věčnosti, že ti dá touto mší svatou.)

6. Krátká modlitba (zvaná Communio)
(na památku zpěvu lidu, když v katakombách hromadně se ubíral ke stolu Páně.)

„Okuste a vizte, jak libý jest Hospodin: blahoslavený člověk, který doufá v něho.“
(Žalm 33, 9.) (Aleluja).

7. Modlitby po sv. přijímání.

Hospodine Bože náš, Tys občerstvil nás lahodnou hostinou Nejsvětější Svátosti. Zapřísaháme úpěnlivě Tvé mírné a pokorné Srdce: dej, ať bezhříšným srdcem s největší rozhodností ošklivíme si pyšné marnosti tohoto světa. Jenž žiješ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha sv., Bůh na věky věkův. Amen.

Na svátky P. Marie:

Synu Boží, jenž jsi nevýslovně oblažoval panenské Srdce Marie Panny tímto tajemstvím lásky, dej nám tu milost, abychom Tě Srdcem jejím nade vše milovali. Jenž žiješ a kraluješ . . .

Kněz: *Ite, missa est* (= Jděte, ukončena jest mše sv.).

Lid: Bohu díky.

(Kněz jsa skloněn modlí se uprostřed oltáře v soukromí. Děkuj se služebníkem Božím za dobrodiní mše sv., poklekni a pokorně přijmi požehnání. Při tom *učiň kříž* tak, že nejprv dotkneš se *čela*, potom *prsou* (na znamení, že Syn Boží sestoupil s nebe na naši zemi), potom *levého ramene* a konečně *pravého* (aby tě Spasitel křížem svým přivedl od *levice* na *pravici* svou).

8. Když kněz žehná lidu:

Požehnej mne všemohoucí Bože Otče (†), Synu i Duše svatý, abych ti zůstal věrný až na věky. Amen.

9. Poslední evangelium

(připomíná tajemství vtělení, které jest základem spásy. Z úcty k němu opět vstaň a požehnej se sv. křížem na čele, na rtech a na prsou.)

Evangelium podle sepsání sv. Jana
(1, 1—14).

Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně a bez něho nepovstalo nic (z toho), co učiněno jest. V něm byl život a Život byl světlem lidí a Světlo ve tmě svítí a tma ho nepojala. -- Vystoupil pak jeden člověk, byv poslán od Boha, jméno jeho bylo Jan; ten přišel na svět, aby vydal svědectví o Světle, by všichni uvěřili skrze něho. On nebyl Světlem, nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo však světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Na světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. Kolikoli však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími, těm (totiž), kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. (Poklekni!) *A slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi*, a viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

Odpověď lidu: Bohu díky.

(Někdy se čte z mešní knihy jiné evangelium.)

Díkuvzdání po mši svaté.

Kéž by ti bylo člověčenstvo vděčno, Spasiteli světa, za každou mši svatou, za každou

krůpěj božské krve Tvé, kterou proměnilo Tvé všemohoucí slovo na našich oltářích.

Vroucně Ti *děkuji*, že's mi dnes dopřál štěstí, že jsem mohl uctítí touto mší sv. božské Srdce Tvé, přítomné v Nejsv. Svátosti. — *Doplň*, předobry Ježíši, doplň, čeho se mi nedostávalo na úctě a na zbožnosti. Abych však nepozbyl těch pokladů spásy, které jsem právě získal pro čas i pro věčnost, proto uzavři a *zapečet' srdce mé svou milostí!* Nyní tedy půjdu po své práci, jsa posílněn a potěšen. Ale své celé *srdce zůstavím tu u Tebe*, můj Ježíši, v duchu je kladu na tento oltář Tvůj — ať hoří láskou před Tebou jako věčná lampa! Synu Boží, dej, abych se dnes znova přesvědčil o tom, že mše sv. těší a sílí a doprovází požehnáním každý krok po celý den. Za to tě prosím, Pane Ježíši Kriste, sílo má, radosti má i spáso má jediná. Amen.

XVII. O dvou léčivých bystřinách.

„Neboť moc vycházela od něho
a uzdravovala všechny.“

Luk. 6, 19.

Íst. o sv. vypravuje, že Naaman,
kníže vojska krále syrského,
byl malomocný. (IV. Král. 5.).
Uslyšel, že v Samaří uzdra-
vuje Eliseus od malomocenství
a odebral se tam. I vzkázal

mu prorok: „Jdi a umej se sedmkrát v Jor-
dáně a čist budeš.“ Naaman měl proti této
radě předsudek. Proto hněvivě odvětil, že prý
se mohl umýti doma, ve vodách damašských,
lepších nad Jordán. Ale služebníci z lásky do-
mlouvali pánu: „I kdyby věc velikou přikázal
ti prorok, jistě měl bys ji učiniti, tím více,
když řekl „Umej se a budeš čist!“.

Naaman poslechl. Rány jeho se ihned za-
hojily.

Jsou rány horší než malomocenství, — jsou
to nakažlivé a smrtonosné *rány hříchu*.

Ptáš se, zdaž také pro ty rány plyne někde
Jordán, který je léčí?

Jest takový Jordán, o kterém se plní slovo Hospodinovo: „Budou-li hříchové vaši jako šarlat, jako sníh zbileni budou. (Is. 1. 18.)

I v tomto slzavém údolí plyne proud, v němž ti, kteří v království lásky Boží zpívají o milosrdenství Srdce Páně, umyli roucha svá a zbilili je . . . (Zjev. 7, 14.)

Je to *krev Beránka Božího*, která byla vylita na odpuštění hříchů. Krví tou umývá křesťan duši svou a hojí rány její *ve svátosti pokání*.

Tvůj Jordán, hříšníku, je tedy svátost pokání.

Z nekonečné lásky svého božského Srdce ustanovil ji Kristus Pán onoho posvátného večera, když po svém zmrtvýchvstání přišel zavřenými dveřmi k svým apoštolům, pozdravil je slovy: „Pokoj vám!“, ukázal jim ruce i milostný svůj bok, dechl na ně a řekl: „Přijměte Ducha svatého! Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterým zadržíte, zadrženy jsou.“ (Jan 20, 22. 23.) A jako od Krista Pána, dokud živ byl na zemi, „moc vycházela a uzdravovala všechny“ (Luk. 6, 19.), tak vychází z této svátosti pokání moc již po devatenáct věků, uzdravuje všechny a dává srdcím ztracený mír a onen pokoj, který přál a dal apoštolům Kristus Pán, když při ustanovení této svátosti děl: „Pokoj vám!“ (Jan 20, 21.)

XVIII. Dej Hospodinu srdce šlechetně kající.

„Srdcem zkroušeným,
Bože, nepohrdáš.“
Žalm 50, 19.

Očista srdce je počátkem vnitřního života. Děje se pokáním a zvláště svátostí pokání.

Viz jenom! Abys mohl očistiti srdce své, nutno, abys především *poznal*, jaké hříchy a nezřízené náklonnosti máš. Těch pak máš vpravdě *litovati* s usilovným *předsevzetím*, že napraviš vše pokáním dle vůle Boží, tedy že se *vyznáš* knězi dle příkazu Páně a *učiníš zadost*. To jsou však právě *částky*, které náleží k hodnému přijetí *svátosti pokání*.

Nadto potřebuješ na cestě životem horlivého a zároveň moudrého průvodce, jenž by tě povzbuzoval, upozorňoval na skryté slabosti tvé, jenž by tě bránil proti nepříteli, aby tě nesvedl na scestí. Zkrátka potřebuješ průvodce, jenž by ti pomáhal na cestě spásy, jako anděl Rafael mladému Tobiášovi.

Nuže, toho najdeš právě v hodném a častém přijímání svátosti pokání. Nic na světě ne-

chrání tě více *na cestě spásy* než sv. zpověď, která tě smiřuje s Bohem a poskytuje ti zvláštní milosti k životu bohumilému.

A jakou ti bude útěchou v hodině *smrti*, zvláště budeš-li už dříve obeznámen s působením božského Srdce v této svátosti. Na věčnosti pak ti bude zdrojem radosti. Sv. zpověď tě totiž obohatí pro věčnost! Rozhřešení netoliko ničí v tobě hříchy, nýbrž buď vrací, nebo měl-li jsi pouze všední hříchy, rozmnožuje v tobě posvěcující milost, kdykoli se zpovídáš. Tím se však rozmnožuje i tvá sláva a blaženost nebeská.

Dává ti tedy každé rozhřešení vzácnější poklady než všechny koruny a království tohoto světa. Zdaž tedy bys neměl zpovídati se často a rád? — A dále — ty miluješ Srdce Ježíšovo a toužíš se s ním spojití. Sv. zpověď je však cesta k sv. přijímání.

Zpovídej se tedy rád, zpovídej se často, jak si to vyjednáš s moudrým zpovědníkem. V den soudu poznáš, že chvíle, které jsi věnoval na dobrou sv. zpověď, jsou z nejdůležitějších chvil tvého života.

XIX. Nedbej zlého příkladu ani řeči proti sv. zpovědi!

Nedbej zlého příkladu a pošetilého úsudku lehkomyšlných křesťanů, které zkazil svět. Vždyť vidíš, jak žijí ti, kteří se málokdy zpovídají. Ve službě Boží jsou vražní, hřeší a nepoznávají svých hříchů; jsou nemocni a nevědí, co jim jest. Nemají nikoho, jenž by je upozornil na jejich slabosti a podal léku jejich nemocné duši, jenž by je povzbudil a provázel cestou spásy.

Až tě tedy pojmenují pobožnůstkářem neb jinak za to, že častěji se zpovídáš, pomysli si: „Ubozí lidé, nevědí, co mluví!“ Až ti vytknou, že mnozí zneužívají časté zpovědi, nevěř jim lehkovážně, neboť často jen slepě opakují, co slyšeli od druhých nebo mluví docela zlomyslně. Ostatně zneužívatí lze na světě každé věci, tedy i svaté zpovědi.

Avšak jisto jest, že tisíce lidí lituje toho na věky, že se zpovídali málokdy a špatně, kdežto nesčíslné zástupy duší v nebi s vděčností vzpomínají na to, že právě časté a hodné

přijímání svátosti pokání pomohlo jim ke koruně slávy.

Či nevidíš sám, že všichni křesťané opravdu zbožní a horliví zpovídají se často a to s největší útěchou a s užitkem? V této svátosti obmyli své duše. Touto svátostí přemohli své nezřízené žádosti, vypleli ze srdce nectnosti a vsadili tam nejušlechtilejší ctnosti pokory, lítosti a lásky k Bohu. Svatou zpovědí dospěli k vytrvalosti. Někteří věrní služebníci Boží zpovídali se docela denně.

Zpovídej se alespoň častěji, možno-li každý měsíc, lépe ještě za dva týdny aneb každý týden, jak ti poradí pro větší spásu a útěchu tvou od Boha osvícený, zbožný zpovědník.

XX. Jak liché jsou námitky proti časté sv. zpovědi.

Praviš, že *neshledáváš na sobě pražádné změny*; ačkoliv se často zpovídáš, že vždy znova upadáš do starých slabostí atd. Což není už to známkou přeměny, že konečně nahlížíš svou velikou slabost? Pokud ses nezpovídá častěji, ani jsi nepoznával tuto svou bídu, nepokořoval ses tak často, neodprošovals tolikrát Hospodina, neprosils Boha o pomoc. Na to vše jsi vůbec ani nepomýšlel. Teď sotva upadneš do jednoho hříchu, ihned ti jej vyčítá svědomí a působí ti užitečný zármutek. Není-liž to změna a počátek života vnitřního, oddaného Bohu?

Ovšem tvé *slabosti*, do nichž poznovu klesáš, *nesmí tě činiti malomyslným, nýbrž pokornějším*. Kde jest spravedlivý, jenž neklesá častěji? Nadto rozvaž, když se cítíš slabým, ačkoliv máš tak silnou oporu ve svátosti pokání, jak by se ti teprve dařilo, kdybys jí užíval jen zřídka?

Nedosvědčuje ti svědomí tvé, že se varuješ hříchů těžkých a že už nepácháš všední hříchy

v tak velikém počtu ani ne tak dobrovolně jako dřív? Není-liž to značná změna a patrné ovoce častější zpovědi? Když od jedné svaté zpovědi ke druhé polepšíš se jenom v tom či onom hříchu nebo jenom počet chyb zmenšíš, zdaž neporosteš tím ve ctnostech a v životě vnitřním, i kdybys to sám snad ani nepozoroval?

Pravíš, že *nepociťuješ pražádné lítosti*, když často se zpovídáš. Ptám se tě, budeš ji pociťovati potom snadněji, když se budeš vzdalovati sv. zpovědi z lenosti? Komu dá Pán Bůh lítost spíše, zda křesťanu vlážnému, či duši, která projevuje vroucí snahu polepšiti se? Hospodin od tebe nežádá, aby proudy slz řinuly se ti z očí. Toť dar, který Pán nedává všem, ani ne téže duši vždycky. Přijmi takový dar s největší vděčností, když přijde, a Pána Boha pros o milost lítosti. Ale nemusíš se nikterak rmoutiti a ani dost málo se znepokojovati, když ti Bůh dar slz nedá. A docela není potřebno, aby ses snad nutil k lítosti citelné. — Bůh žádá od tebe jen to, abys uznal své chyby, i nepatrné, abys uvážil, že's jimi urazil Boha, jenž vzhledem k tobě vždy byl plný lásky, jenž jest bytost nejdokonalejší a nejdobrotivější. Chce, abys nahlédl, že's lehkomyšlně ztratil naději na nebe, zohavil duši svou a tím zasloužil trest. Žádá, abys to vše rozumně uvážil a z lásky k Bohu se odvrátil s hrůzou od hříchu a rozhodně

si umínil, že se varovati chceš veškerých úmyslných chyb a poklesků a zejména že se chceš vystríhati toho či onoho hříchu a že jsi rozhodnut raději podstoupiti smrt než opět těžce rozhněvati Boha, svého Tvůrce a Pána, jenž k tobě vždy byl tak dobrým Otcem, plným lásky, jenž jest bytost nejdokonalejší a nejdobrotivější, jenž v dobrotě své nebe ti připravil, který však jest též tvým přísným Soudcem, trestajícím hřích těžký dle spravedlnosti věčným trestem. To vše je třeba, abys rozumně uvážil a pak od hříchu se odvrátil buďto z lásky k Bohu a Kristu Pánu — anebo aspoň ze strachu před tresty Božími.

Dále třeba, aby sis rozhodně umínil, že se chceš varovati všech hříchů, neboť tvá lítost má býti všeobecná t. j. lítost a předsevzetí musí se na všechny těžké hříchy vztahovati ani jediného nevyjímaje. Máš-li jenom všední hříchy, pak ku platnosti zpovědi stačí, učiníš-li předsevzetí aspoň jednoho z nich upřímně se vystríhati, ačkoli ovšem se doporučí, aby pevné předsevzetí se vztahovalo na všechny i nejmenší chyby.

Lítost tvá musí býti nade všechno veliká. To neznamená, jakoby citelná bolest při sv. zpovědi musila býti větší než při jiném bolu, jiné ztrátě na př. při úmrtí rodičů a pod. Lítost tvá má býti nade všechno veliká, znamená: kdyby ti byla dána volba buďto něco ztratiti, něčeho se vzdáti, co je ti nejvýše milé anebo Pána

Boha s vědomím a dobrovolně hříchem uraziti, tu že bys zvolil raději ztrátu toho, než abys Pána Boha urazil. Takovouto všeobecnou lítost nade vše chce Bůh od tebe a nežádá nikterak citelnou bolest srdce, když jí nepociťuješ.

Nenamítej: „když se zpovídám častěji, *nemachám prázdného hříchu*, z něhož bych mohl se zpovídati.“ Neboť zpytuješ-li denně svědomí dobře, shromažďuješ-li častěji mezi dnem rozptýlené myšlenky, nezavíráš-li oko své před tajnými náklonnostmi svého srdce, vždycky budeš míti, z čeho by ses právem obžaloval před Bohem. Pozoruj, jak se chováš od časného rána při modlitbě, při službách Božích a ostatních cvičeních duchovních. Jak zastáváš svoje povinnosti? Zdaž nepovoluješ příliš pohodlnosti tělesné a smyslnosti v pokrmu, v nápoji, ve spánku? Zdaž jsi nepřipustil nezřízenou žádost? Zdaž nedovoluješ příliš mnoho svým očím, sluchu a zejména jazyku v řečech a smyslům vůbec? Zdaž jsi odpíral po každé a ihned vrozeným náklonnostem zlým? Jakou cenu mělo tvé obcování s bližním? Zdali jsi prokazoval milosrdenství? Kolik dobrého jsi opomenul vykonati? Dáš-li si na to všechno dobrý pozor, najdeš, co bys na sebe žaloval.

Kdybys však přece nic nenašel, čím by ses byl prohřešil od poslední zpovědi, poděkuj

Pánu Bohu, zároveň však pokoř se a lituj svých hříchů, o kterých teď ani nevíš. Zvláště však pohleď na uplynulý život svůj a zpovídej se s novou lítostí a s obnoveným předsevzetím z některého hřichu, z něhož ses již vyzpovídal; tím znovu přijímáš milost svátosti pokání. Jestliže jsi jedenkrát zhřešil ustavičně můžeš se zpovídati a lkáti s prorokem: „Hřích můj proti mně jest vždycky“ (Žalm 50, 5). Aby ses tedy mohl často zpovídati, nikterak není nutno, abys znova nebo častěji hřešil.

Rovněž neříkej: „Obávám se, že *snad nepoznávám své hříchy* ze zaslepenosti a proto se snad zpovídám svatokrádežně.“ — To našeptává ti ďábel, aby tě pomátl a odvrátil od sv. zpovědi. Bůh jest s tebou spokojen, když činíš, co církve a rozumný zpovědník od tebe požaduje.

„A co mám činiti, kdybych bez vlastní viny — na př. ze zapomnětlivosti — z některého hřichu se nezpovídal?“

Na to odpovídá katechismus, že *zapomenutý hřích těžký* máš vyznati dodatečně. „Radno jest, abys to učinil ještě před sv. přijmáním, ale třeba toho není, protože vykonaná zpověď byla platná“. Stačí, řekneš-li jej, až zase přistoupíš ku sv. zpovědi. Byl-li to *hřích všední*, pak nemáš ani povinnosti jej při zpovědi říci, neboť dle učení církve sv. nejsme povinni z všedních hříchů se zpoví-

dati, třebaš to církev sv. velmi doporučuje. Odpuštění všedních hříchů lze totiž dosíci i jinými způsoby: lítostí, sv. přijímáním a svátostninami. Otec nebeský není tyran, proto žádá od tvé paměti jen to, co jest možné. Kdyby chtěl od tebe více, dal by ti lepší paměť.

XXI. „Nebud' malomyslný.“

(Sirach 7, 9.)

„Rcete malomyslným :
posilňte se a nebojte se!“
(Is. 35, 4.)

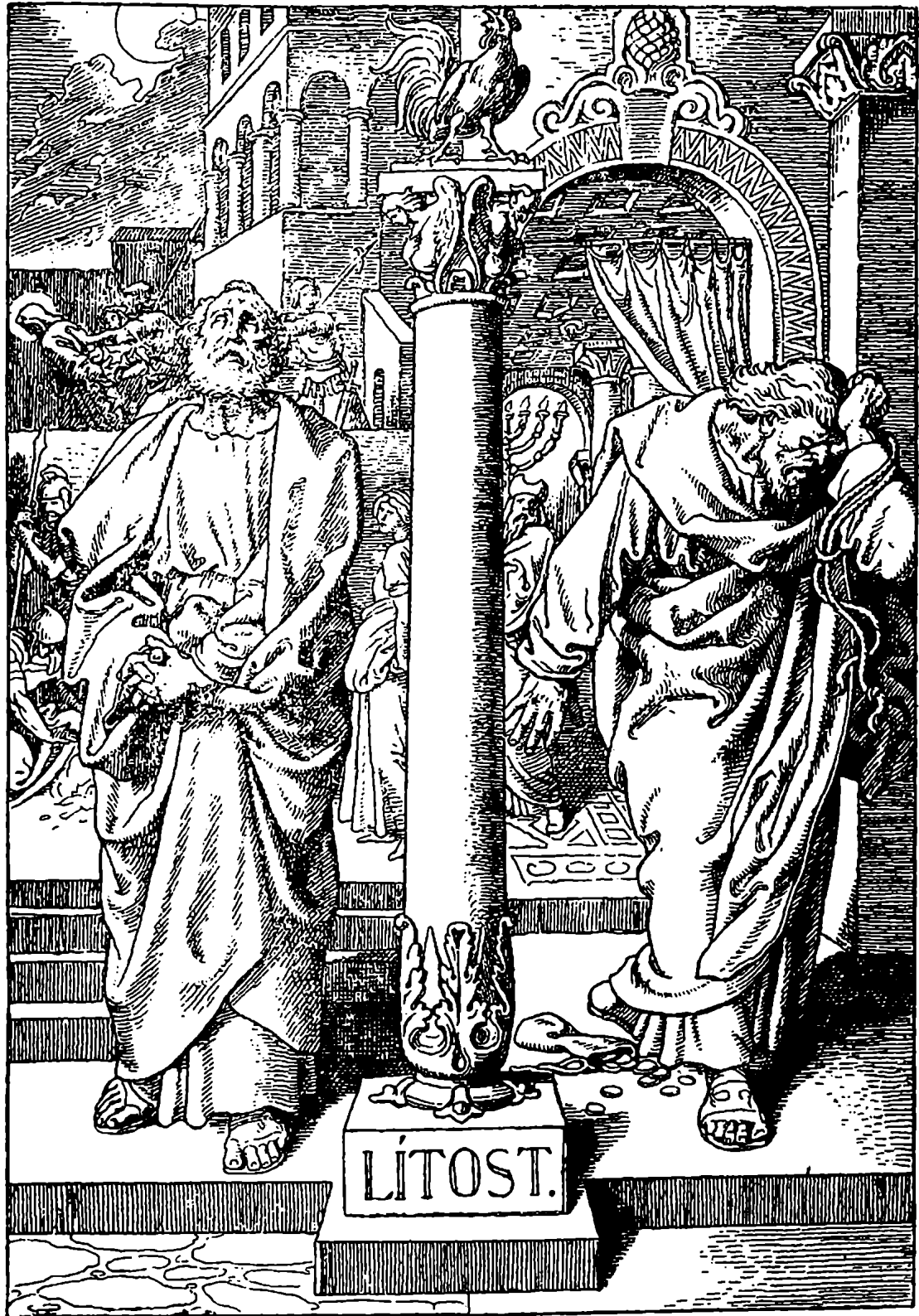
iz dva muže.

Po tři roky vyučoval je příkladem i slovem nebeský Učitel, nyní oba se provinili nevděkem.

Petr přílišně důvěřoval ve svou ctnost (Mat. 26. 35.) — zanedbal modlitbu (Mat. 26, 40.) — a konečně z lidských ohledů zapřel Mistra (Mat. 26, 69—74.)

Nezřízená láska k mamonu učinila z *Jidáše* úplatného zrádce. (Mat. 26, 48.)

Obou se zmocnila po činu *lítost*. Avšak jaký neskonalý *rozdíl* byl mezi lítostí Petrovou a Jidášovou. Petr — opustiv ihned příležitost ke hříchu — vyšel ven, hořce zaplakal nad hříchem svým, pohleděl zaslzeným zrakem k trůnu Božího *milosrdenství* s prosbou o pomoc a zároveň s předsevzetím, že svou vinu napraví *pokáním*.

Ubohý Jidáš na milosrdenství Hospodinovo zapomněl. Řekl si s Kainem : „ Můj zločin je větší, než abych zasluhoval odpuštění.“ (I. Mojž. 4, 13.) K nebi s důvěrou nepohleděl, odhodil stříbrné a „osidlem se oběsil“. (Mat. 27, 5.)

Svět — znázorněný židovským veleknězem a služkou v domě Kaifášově — když svedl oba učedníky ke hříchu, učinil to, co jest jeho zvykem doposud : lhostejně se dívá za svými nešťastnými oběťmi a pokrytecky si říká : „Co nám do toho? ty viz!“ (Mat. 27, 4.)

* * *

Ptáš se s úžasem : „*Odkud* tak osudný *rozdíl* mezi obojí lítostí?“ Věřící umělec mistrně na to odpověděl tím, že zobrazil jednu z poznámek duchovních cvičení sv. Ignáce.*) Sv. spisovatel upozorňuje na to, jakým způsobem jedná s duší lidskou duch dobrý i zlý. *Před hříchem* anděl dobrý varuje nás : „Těžko bys napravil vinu, nehřeš, škoda by tě bylo . . . !“ —

Naproti tomu radívá nepřítel duše : „Čeho by ses bál? Nebuď úzkostlivý! Vždyť hřích jest pouhá maličkost . . . !“ — *Po hříchu* spáchaném anděl dobrý a zlý vymění si v jistém smyslu úlohy a radí jinak než před hříchem.

---

*) Führich konal třicetidenní exercicie v domě Tov. Ježíšova a přesvědčil se sám o netušených hlubinách pravdy Boží a vnitřního života.

Kresba znázorňuje právě toto působení ducha dobrého i zlého na lidské duše. Pohled' na hlavici sloupu. Viz, jak škodolibě děsí lidáše a každou svou oběť nepřítel spásy : „Teď jest vše naprosto ztraceno. Napraviti nic nemůžeš ; k čemu se namáháš ? Život dle vůle Boží jest pro tebe nemožný — vzdej se vší naděje. Spásy pro tebe už není. Nejlépe bude, když si svůj smutný život sám ukrátiš . . .“ — Tak asi radívá po hříchu lhář od počátku. Před hříchem sváděl k lehkomyšlnosti, po hříchu pokouší člověka k malomyšlnosti, ba k zoufalství nad milosrdenstvím Božím.

Avšak pohled', s jakou láskou sklání se i po pádu k Petrovi a ke každému hříšníkovi *anděl dobrý*: „Chybils' ovšem tím, žes' neposlechl. Ale nezoufej, ubohý bratře, nad milosrdenstvím Božím ! Vždyť Bůh mohl tvému hříchu zabrániti na př. náhlou smrtí tvou. Avšak dopustil to zlo ne proto, abys zoufal, nýbrž abys pokorou a pokáním tu křivdu napravil. Bůh, jenž jest láska, nechce smrti hříšníkovy, nýbrž aby se obrátil a živ byl.“

Potřebí jest tedy opatrnosti, abys dobře rozeznával oba hlasy. Kohout, obrácený k Petrovi znázorňuje tuto bdělost. Proto píše sám sv. Petr v listě : „Strízliví buďte a bděte ; neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí.“ (I. Petr. 5, 8.)

Tedy pamatuj si pro celý život : *Pokorou a pokáním lze napraviti každý hřích*, i sebe

hroznější, i sebe tajnější, i ten tvůj! Malomyslnost po hříchu pochází od nepřítele tvé spásy. — „Nevíš-li, že dobrotivost Boží tě ku pokání vede? (Řím. 2, 4.) Neboť líbí se Pánu ti, ... kdo doufají v milosrdenství jeho“ (Žalm. 146, 11.), a proto srdcem zkroušeným a pokorným ani po pádu nezhrdá Hospodin, který „uzdravuje ty, jimž puká srdce a jejich poranění obvazuje.“ (Žalm. 146, 3.)

XXII. Co činiti mají ti, kteří jsou úzkostlivé povahy?

Jsi-li úzkostlivé povahy čili — jak se říká — „skrupulant“ (že totiž považuješ něco za hřích, co hříchem není, anebo že máš stále pochybnosti o platnosti dřívějších zpovědí) můžeš sice nésti to těžké břímě z lásky k Bohu, pokud nelze jinak. Ale nejdi nikdy ke zpovědníku, jenž sám jest úzkostlivý. Takový mohl by tě uvrhnouti do největšího trápení. Vyvol si zpovědníka, jenž všeobecně jest znám, že jest zkušený a moudrý. Toho poslouchej jako Hospodina, odlož svéhlavost, čiň, co ti dle zákona Božího rozkáže, i kdyby tvé úzkostlivé svědomí ti našeptávalo opak.

Stojíť zpovědník na místě Božím; o něm platí slova Krista Pána: „Kdo vás slyší, mne slyší...“ Jen taková dokonalá poslušnost může tě vyhojiti z tvé duševní nemoci tak, aby se ti stala svatá zpověď útěchou a požehnáním.

Ostatně dobře víš, kolik záleží na dobrém zpovědníkovi. Proto modli se vroucně k Pánu Bohu, aby tě vedl k nejlepšímu, kterého jen

můžeš dosíci.*) Čím více prospěješ v životě vnitřním, tím potřebnějším ti bude duchaplný vůdce duchovní, jenž jest rozjímáním obeznámen s cestami, po nichž vodívá Bůh duše k dokonalosti. Ale neklesej nikterak na mysl, kdybys nenašel všude takového zpovědníka. Duch svatý může vnuknouti i nejobyčejnějšímu zpovědníkovi vše, čeho potřebuješ pro život duše své. Svátost pokání sama o sobě jest veliký poklad milostí, jichž rozdavačem jest každý kněz Kristův. (I. Kor. 4. 1.) Mimo to najdeš v tolika knihách duchovních rozmanitá poučení, kterak lze kráčet bezpečně a rychle cestou křesťanské dokonalosti.

---

*) Sv. František Sal. dí, že „máme si hledati zpovědníka mezi tisíci i mezi desíti tisíci.“ Některé duše myslí si, že když zpovědník nenechá je vyprávěti kopu neúčinných věcí, nežli dojdou oklikami k tomu, oč vlastně běží, že se nevyzpovídaly dobře. Tak se jim znechutí právě zpovědník vážný a zkušený, jakého mají právě zapotřebí. Místo něho hledají si jiného, který by s nimi ztrácel čas zbytečným hovorem. Mluv se zástupcem Božím zkrátka, upřímně a pamatuj, že čas kněze musí býti věnován nejvznešenější věcí. „Málo mluv a mnoho jednej!“ toť heslem duší hledajících upřímně spásu svou u Boha. (Fenelon.)

XXIII. Co zachrání toho, jenž po dobrém začátku opět klesá?

Jestliže jsi po dobrém začátku opět zvlažněl aneb dokonce upadl do hříchu těžkého, dobře víš, že jen sv. zpověď tě zachrání. V tom případě se zpovídej ihned. Neříkej, že ti není možno varovati se některého hříchu. Vždyť „Bůh jest věrný, jenž nedopustí pokoušeti nad to, co můžete (snést).“ (I. Kor. 10, 13.) Užívej jen prostředků, které ti poradí zkušený zpovědník. Tím přemůžeš jistě úklady nepřátel své spásy, povstaneš z hříchu a neklesneš znova.

Rovněž nepoddávej se malomyslnosti a zoufalství, byť hříchy tvé sebe větší byly, nýbrž důvěřuj zcela nejmírnějšímu Srdci Ježíšovu, plnému milosrdenství. Ten, který tě obmyl kdysi krví Srdce svého, jenž posud denně chystá ti tuto lázeň spasitelnou, ten čeká na tě s touhou, s láskou, s milosrdenstvím. „Přistupme tedy s důvěrou ke trůnu milosrdenství“ (Žid. 4, 16), abychom došli milosrdenství a našli milost, poněvadž jest dosud čas.

Ale pro lásku Krista Pána a pro lásku a bolest Jeho Srdce, jen o to tě prosím a zapřísahám; *nezamlč pranic*, otevři srdce dokořán, pověz všechno. Věř, nic nedojímá kněze,

jenž tě slyší, více, než když pozoruje, že žaluješ na sebe opravdu upřímně, právě tak, jako bys klečel u nohou samého Krista Ježíše, živého Boha a jemu vyznával se z hříchů svých. Považ, *nač* konati *zpověď neplatnou*, obtížiti se nadto novým těžkým hřichem a vydávati se v nebezpečenství nešťastné smrti? A co by ti pomohlo, kdybys teď utajil hříchy před knězem, jenž tě s tak velikou útrpností poslouchá, když přece v den soudný všechna tajemství srdce tvého budou odhalena, a pak celý svět by se dověděl všechno k největší hanbě tvé, cos ukrýval i při zpovědi! A proto, i kdybys zhřešil sebe více, odhal vše ve sv. zpovědi knězi, o němž přece víš, že s ním tvé tajemství jde do hrobu, i kdyby ho mělo stát život. — A nezoufej! Srdce zkroušeného a upřímného nezamítne Pán Ježíš nikdy. Jeho učedník a miláček sv. Jan ti oznamuje: „Jestliže vyznáváme hříchy své, Bůh jest věrný a spravedlivý, aby odpustil nám hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.“ (I. Jan 1, 9.) Nuže, s důvěrou v toho, který ti v krásném podobenství o marnotratném synu odhalil milosrdné srdce Boží, řekni: „Vstanu a půjdu k Otci svému.“ (Luk. 15, 18.) Neboj se, Kristus Pán tě přijme s láskou, vždyť i tebe a zvláště tebe zve: „Pojďte ke mně všichni, kteří se lopotíte, a jste obtíženi a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.)

XXIV. Co ti usnadní dobrou svatou zpověď?

Když tě tedy zve tvůj Spasitel tak dobrotivě, (Mat. 11, 28) ať jsi hříšný či už ospravedlněný, když očekává tě s takovou trpělivostí a ukazuje ti své otevřené Srdce ve svátosti pokání, naplněné milostmi nebeskými: mohl bys ještě býti hluchý k jeho laskavému pozvání? A když patříš na Nejsvětější Svátost, kterou po očistě svého srdce přijmouti smíš, jest možno ještě, abys nezahořel touhou po častější sv. zpovědi? O nikoliv! Víím, že uposlechněš hlasu Kristova, nebudeš se protiviti milosti, která tě tak mocně volá na cestu spásy. Abys však — zpovídaje se častěji — vždy to činil moudře a připraveným srdcem, proto naznačím ti tu stručně některé pravdy. Kdykoliv půjdeš ke sv. zpovědi, osvěžuj si tyto myšlenky v paměti a hled, aby pronikly celou bytostí tvou.

1. Když jsi vyzpytoval svědomí od poslední sv. zpovědi pozorně (zpovídáš-li se častěji stačí několik minut), potom *pohled* bolestně *na celý uplynulý život*. Rozjímej, jakými dary

a milostmi zahrnul Bůh duši tvou od prvního okamžiku tvého života až po tuto hodinu. Rozpomeň se, že Hospodin jest tvým největším Dobrodincem a ty že's pln hříchů v myšlenkách, slovech, opomenutích. Jen si uvědom poněkud, kolik jsi měl za celý život myšlenek neužitečných, ba zlých. A což teprv ostatní nescíslné hříchy celého života. Jak jsi nevděčný! Jak by nepronikla srdce tvé bolest nad tolika hříchy? Ovšem, jediné slovo neužitečné nepůsobí tobě tolik lítosti. Ale když pojmeš nyní celý život svůj a vzpomeneš kolik tisíc neužitečných slov jsi pověděl, když uvážíš, že řekl Pán Ježíš sám (Mat. 12, 36), že souzeni budeme z každého takového slova: nebude srdce tvé uchvácano lítostí? Což teprv, když myslíš na veškery ty tisíce slov zřejmě hříšných, na skutky, žádosti, myšlenky, kterými ses až dosud provinil. Nevyznáš před Bohem svým v bolesti srdce: „Počet hříchů mých rozmnožen jest nad počet vlasů hlavy mé?“ „Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou.“ (Luk. 15, 18.) Kdo mi dá dosti slz, abych dostatečně oplakal velikost nevděku svého před Srdcem tvým tak milujícím, tak dobrotivým?

2. Abys však dojat byl ještě hlubší lítostí a rozhodněji si umínil, že se napraviš, *patř* klidně a s tichým bolem *na Spasitele*, an před zrakem tvým pni *na kříži*. Nemodli se při tom ústně, nýbrž rozjímej právě tak, jako

bys stál na Kalvarii pod svatým křížem a na vlastní oči viděl Srdce Spasitelovo, probodené pro tebe a rozmýšlej, jakou oběť, jaké utrpení stály hříchy tvé Krista Pána. Užitek této smrti Kristovy plyne ti vsťric z rány Srdce jeho ve svátosti pokání. Kdykoli se zpovídáš, pomysli: „Abych mohl se zpovídati, ráčil Pán Ježíš za mne umřít.“

Pohlížej tedy pokaždé před sv. zpovědí tiše a bolestně na Ježíše na kříži umírajícího a sám zkusíš, že pravdu pověděl sv. František Saleský: „že nic tak snadno nenaplní srdce lítostí jako pohled beze slov na Ukřižovaného, když si při tom člověk vzpomíná na vlastní hříšnou duši, za niž On vykřvácel.“

Zvláště, když se už blížíš zpovědnici, myslí na to, že s kříže patřil na tebe Ježíš očima krví zalitýma, viděl tě tenkrát vševědoucí Kristus a doporučil tě Otci svému ku smíření. Ano, vzpomínej si na to, když klekáš, abys vyznal knězi vinu svou, kterak jednorozený Syn Boží ukazuje rány své nebeskému Otci ku spáse tvé. Spasitel tvůj i milosti plná Matka Boží se všemi anděly a svatými hledí s nebe na tebe a vyprošují tobě smilování. Tedy druhá myšlenka, která připraviti má duši tvou na sv. zpověď, budiž tato: „*Pán Ježíš na kříži — a duše má plná hříchů, které ukřižovaly vtěleného Syna Božího.*

3. Pohled však také na *bolestnou Rodičku Boží*, ona stojí pod křížem s mečem v prsou,

a uvaž, že to byly tvoje hříchy, které tak ukrutně probodly její srdce mateřské, vždyť tyto hříchy tvé usmrtily Jednorozeného Syna jejího. Pohlížej mlčky a útrpně nějakou chvíli na P. Marii — na její krvácející srdce. Potom pros ji zkroušeně za odpuštění. Pros, aby nebyla promarněna na duši tvé krev jejího božského Syna, nýbrž aby prospěla ti k ospravedlnění pro její lásku a přímluvu. Tím jí můžeš potěšiti za tolik bolestí a vynahradiť utrpení, které snášela z lásky k tobě.

4. Když konečně poklekneš ve zpovědnici, mysl na svůj *soud*. Až rozloučíš se s touto zemí, dříve než vystydne tělo tvé, souditi bude osobně Kristus všechny myšlenky, žádosti, skutky tvé i celý život spravedlivým soudem! „Syn Boží bude souditi všechny zpovědi mé.“ Když se's zpovídal vždy úplně upřímně, osvobozen budeš před jeho tváří. Ó, jak šťastni jsme, že soud přísné spravedlnosti Boží můžeme si proměnit v soud milosrdenství! — A tato blažená výměna děje se sv. zpovědí. Proto otevři rty i celé srdce své, zpovídej se a vyznej vše zpovědníkovi ne jako člověku, nýbrž jako zástupci Božímu bez nejmenší ostýchavosti, s důvěrou synovskou. Potom nikdo nedoví se o tvé slabosti a tvých hříších, kdežto kdyby se's nevyzpovídal ze všeho upřímně, celý svět by zvěděl vše při posledním soudu.

Když dožaloval's na sebe všechny hříchy, naslouchej hlasu knězovu tak, jako by s tebou hovořil hlas Krista samého aneb anděla Božího. Ujišťuje totiž Kristus Pán sám: „Kdo vás slyší, mne slyší.“ (Luk. 10, 16.) A sv. Pavel dí: „Tak o nás suď každý jako o služebnících Kristových a správcích tajemství Božích.“ (I. Kor. 4, 1.) Ku konci zpovědi při rozhřešení obnov živě víru a neomezeně důvěřuj ve smrt a neskonale zásluhy Krista Pána. Živě si představ — jak tomu skutečně jest — že stojíš na Kalvarii pod křížem. A nepomýšleje už na to, zdaž jsi snad ještě něco zapomněl, patř v duchu na mrtvolu Ježíšovu pnící na kříži. Pomni, že Pán Ježíš jest skutečně jednorozený Syn Boží, jenž podstoupil smrt za tebe. V této živé víře a důvěře pozdvihni s Ježíšovy mrtvoly zrak k nebi a úpěnlivě zvolej s marnotratným synem k Bohu, nebeskému Otci: „Otče, nejsem hoden slouiti synem Tvým, avšak pro Syna Tvého, jenž se obětoval za mne, přece volám a úpím k Tobě hlasem velikým: „Odpusť mi!“

A když dostáváš sv. rozhřešení, představ si, kterak prýští na tebe nejsvětější Krev Páně ze všech ran, a zejména, že plným proudem jako vodopád se hrne z nejsvětějšího Srdce, aby proběhla celou duši tvou při rozhřešení. Umyj se tedy dočista předrahou Krví Beránka Božího.

Po sv. rozhřešení s největší skromností vstaň, abys duchem zbožným a pozorně vzdal Hospodinu dík a vykonal uložené pokání. Abys pak se upamatoval na vše při každé zpovědi, připojím tuto obšírněji některé modlitby připravující ke sv. zpovědi.

Poznámka: Některá slova jsou proto oddělena pomlčkami, aby ses u význačných slov zamyslíl a vniknutí hleděl do jejich smyslu. „Nehleď, aby se's pomodlil mnoho, nýbrž vroucně. Člověku dává sílu ne tak hojnost pokrmu jako spíše pokrm dobře zažitý. Jeden Otčenáš zbožně pomodlený má před Bohem větší cenu než mnoho růženců a žalmů, které se pomodlíš chvatem.“ (Sv. František Saleský v Bohumile II. 1.)

XXV. Modlitby před sv. zpovědí.*)

1. P o k o r a.

Bože, buď milostiv mně hříšnému!

Smiluj se nade mnou, milosrdné Srdce mého Spasitele! S pokorou kajícího celníka biji se v prsa a vyznávám: má vina — má vina — má největší vina. Běda mi, zhřešil jsem před nebem i před Tebou. Kterak se odváším pozdvihnouti zrak svůj, vždyť jsem urazil Tebe, Králi slávy, Spasiteli můj. A kdyby se mi zdál můj hřích nepatrný — přece jest to, Pane Jěžíši před očima Tvýma urážka a křivda nesmírná. A jen Tvými slzami, jediné Tvou Krví, pouze v Srdci Tvém mohu dojíti odpuštění. Kdybych náležitě uvážil božskou velebnost a spravedlnost, s jakou pokorou bych zvolal: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ — Já, červík z prachu země, já prach a popel, já bytost nicotná, odvážil jsem se urazití všemocného Stvořitele nebes i země. Jaká to křivda! Vtělený Synu Boží, Ty's ve všem hleděl vyplniti vůli Otcovu celým Srdcem — a já?

---

*) Dle P. X. Weninger, T. J.

— Často jsem vůli Boží hleděl přestoupiti — ba přestoupil jsem ji vskutku. A přece nemám ani chvilky, na niž mohu spolehnouti, že božská spravedlnost mne v ní nezavolá, snad ještě dřív, nežli se budu moci nyní vyzpovídati. Což nesvrhla spravedlnost Hospodinova neposlušné anděly na věky do jícnu pekelných právě v okamžení hříchu jejich? *Ó, Bože, buď mi-
lostiv mně hříšnému!* A byl i nezdála se mi vina má tak ohromnou, kdybych snad ani se nemohl rozpomenouti na hřích, ještě bych musil zvolati se sv. Pavlem: „Ničeho nejsem si vědom, ale tím nejsem ospravedlněn, ten však, jenž mne soudí, jest Pán (I. Kor. 4, 4.), je Hospodin, který vidí každý záhyb srdce mého. Vždyť Bůh bude souditi i ctnosti, zdaž byly pravé. *Ó, milosrdné Srdce Ježíšovo, buď mi-
lostivo mně hříšnému! Pokorné Srdce Marie
Panny, sešli bohatý paprsek pokory Své do
pyšného srdce mého, abych tím světlem po-
chopil vinu svou a s lítostí vyznal: „Bože,
buď mi-
lostiv mně hříšnému!“*

2. Lítost a předsevzetí.

Ačkoli vina má jest tak veliká, přece nesmím a nechci jako lidáš zmalomyslněti. Pohled na *kříž* připomíná mi onu utěšenou pravdu: „Živ jsem já — praví Bůh: nechci smrti bezbožného, nýbrž aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl.“ (Ezech. 33, 11.)

Nikoliv, božský Spasiteli světa, Ty nechceš zkázu mou, nýbrž toužíš po tom, abych se upřímně obrátil pravou lítostí, poctivým předsevzetím, plným síly a živ byl životem, proniknutým věrou a láskou k Tobě.

Když Tě vidím, Pane Ježíši, jak *na kříži* pniš, nevinné tělo maje poseté ranami, když patřím na tvou hlavu, ke mně v trnové koruně skloněnou — vzniká mi v hloubi duše pravý bol nad mými hříchy. Když slyším, kterak ústa Tvá, můj Spasiteli, úpějí na kříži k Otci,

aby vinu mou mi odpustil — když zřím Tvé mírné oko, krví zalité, které ještě na kříži prolilo proudy slz, by usmířilo vinu mou, v hlubinách srdce oplakávám nevděk svůj.

Tvá náruč, z touhy po spáse mé rozpjatá, volá tak vroucně duši mé vstříc: „Už dlouho,
tak
dlouho
čekám

na tebe, duše draze vykoupená.“ — Hluboké rány na nohou Tvých jsou mi důkazem shovívavosti, s níž očekával Jsi mne, jsou mi znamením lásky, kteráž Tebe, *Pastýři dobrý*, vyslala za mnou, ovečkou ztracenou. A Ty's mne hledal na bolestných cestách, až Jsi mne našel. Tu jsem, můj dobrý Pastýři!

Bolí mne, že jsem zhřešil, že jsem bolest způsobil tomu Srdci, které vidím v prsou Tvých otevřené. Ó, Srdce Kristovo, blažená záruka milosrdenství Božího, milá útěcho srdce zkroušeného, zdaž potřebuji více, než pohlédnouti na Tebe, abych naplněn byl nejupřímnější lítostí! Vzchopím se tedy s marnotratným synem a vyznám vinu svou: Otče, zhřešil jsem — nejsem hoden slouiti synem Tvým. Ó, nejsvětější Krví Páně, z útrpného Srdce mého Spasitele i ze všech Jeho ran v proudech se na mne řiň! Byť hříchové moji byli jako šarlat, přece Krví Syna Božího zbělení budou jako sníh. A takové ať zůstane srdce mé už navždy. Chci zachovati svědomí čisté. To si umiňuji rozhodně. A právě to budiž důkazem, mám-li pravou lítost: *že totiž už nikdy nechci hřešiti — nikdy!*

Co prospěly by jinak slzy mé — kdyby pramenem jich nebyla vůle, proniknutá rozhodným *předsevzetím*, že se hříchu upřímně budu vystříhati. Věrné Srdce Páně, daruj mé lítosti takovou věrnost, jakou Tobě zachovalo věrné Srdce Matky Tvé, která Tě nikdy neurazila

ani sebemenší poškrvnou. Tak prospěje mi zpověď má k úplnému smíru a k trvalému polepšení života.

(Opět si umiň, že zvláště se nedopustíš *této* své dřívější chyby: .)

3. D ů v ě r a .

„Přijměte Ducha svatého: kterým odpustíte hříchy, *odpouštějí se jim* (Jan 20, 22 a 23). Slyšíš, duše má? Raduj se a jásej, důvěřuj, vyznej všecko. Co vyznáš upřímně, úplně a lítostně na zemi, to nikdy již nebude souzeno na věčnosti. Ó, kéž jen nesvívá mi srdce nemístný stud, kéž zotročující bázeň lidská nezamyká ústa má! Nikoliv, takové neštěstí sám sobě nezpůsobím. Tu radost neučiním zlému duchu, jenž ovšem rád by zneužil ke zkáze mé i svaté zpovědi, této jediné záchrany duše mé. Avšak toho nepřipustím, proto vyznám se upřímně. Vždyť ten kněz, jenž mne slyší na místě Božím, jest služebník Boha, ukřižovaného za hříchy naše. Vždyť jest to tvůj kněz, ó, milosrdný Samaritáne, a proto vyslechne vinu mou s mírností milovaného Srdce Tvého.

Vstanu tedy a pokorně kleknu si k soudnému stolci Božího milosrdenství právě tak, jako bych se vrhal k nohám Tvým můj Spasiteli, abych odhalil s důvěrou své svědomí.

Čím úplněji a svědomitěji to učiním, tím více útěchy způsobím Tobě, knězi i svému srdci

vlastnímu — a vrátí se mi zase mír. Pevně to doufám od milosrdenství Tvého, Bože, ukřižovaný za hříchy mé. *Nespoléhám na svou zásluhu a přípravu, nýbrž důvěřuji v Tebe, nejsvětější Srdce Ježíšovo.*

Důvěřuji nezvratně lásce Tvého Srdce, milosrdný Samaritáne duší lidských, důvěřuji i Tvé mateřské ochraně, *Panno Maria* — útočiště hříšníků, Matko milosrdenství — Matičko moje! Amen.

XXVI. Modlitby po sv. zpovědi. *) Díkuvzdání nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu.

Božské Srdce Páně, opět jsem s Tebou smířen —! jaké to oblažující vědomí! Nevýslovnou radostí jsa překonán vděčně klesám před Tebou na kolena. Ó, kterak bych mohl najíti slov k díkům dostatečným?

Hřích — hřích! toto jediné největší zlo sňato jest se mne — hřích — onen kámen, těžký jako peklo samo, svalil jsi mi se srdce! Ó, jak lehkým se cítí nyní mé srdce, jak posilněným a osvěženým Tvou milostí! — Věřu, jako nebeský balšám rozlilo se milosrdenství Tvé duši mou, když přesvatá krev utrpného

---

*) Od P. X. Weningerera T. J.

(Napřed pomodli se uložené pokání s vroucí zbožností tak, jako by ses je modlil ústy a Srdcem samého Krista Ježíše. Neboť modlitba uložená za pokání jest velmi účinná a svatá. Má totiž sílu a zásluhu přímo z nesmírných zásluh jednorozeného Syna Božího. Modli se ji takořka do rány božského Srdce, aby pronikla až před tvář Boží a tebe úplně usmířila. Potom modli se díkuvzdání.)

Srdce Tvého obmyla mne z veškerých mých hříchů.

Jaká to radost! Zase smím se srdcem čistým Tebe — ó Bože — nazývati svým Otcem — Tebe, ó Ježíši, svým přítelem — Tebe, ó Duše svatý, svou láskou jedinou. Po takových důkazech milosrdné lásky Tvé, jak nemám zahořeti láskou k Tobě, Srdce Páně. Jak nemám jediné toužiti po tom, abych od této chvíle Tobě sloužil co nejhorlivěji bez sebe-menší dobrovolné chyby. S Tebou jsa smířen jsem zase v přátelství Božím, všech andělů a svatých, celý nebe jest mi opět otevřeno! — Toto štěstí mé a toto sladké vědomí nesmí mně uloupiti ani sebe nepatrnější hřích. Vše nyní záleží na tom, *abych od nynějška opravdu se polepšil*. Nuž tedy, staniž se! — To umínil jsem si usilovně před sv. zpovědí a nyní znova rozhodně si umiňuji —. Ode dneška chci s milostí Tvou kráčet cestou svatosti a spravedlnosti, jak mne vybízíš příkladem i slovem: „Budte tedy dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest“ (Mat. 5, 48). Pane Ježíši, Tvé božské Srdce září přede mnou leskem ctností všech, nechať mne ony připodobní Tobě a Oci Tvému. — Tvá zásluha uštedřila mi smíření — kéž vdechne mi nyní také mužnou *odhodlanost* — horlivost — věrnost — a vytrvalost ve všem, co jsem Ti svatě slíbil a Krví Tvou zpečetil ve svátosti pokání. — Sám ze sebe jsem ovšem sláb, — ale všecko zmohu

v božském Srdci Tvém, kteréž mne posiluje! Kéž tato zpověď jest počátkem mého obrácení k Tobě, Hospodine můj! — Kéž jest mi pramenem posvěcení — abych rostl ve ctnostech čím dál tím víc. — Každý pohyb mého srdce děkuj Tobě za dnešní smíření a za všechny milosti, jež jsi mi udělit až doposud. Dej však, můj ležíši, aby každá zpověď budoucí nejen k tomu mi prospívala, abych smyl hříchy s duše své — vždyť přece nechci zhřešiti už nikdy! nýbrž jediné k tomu nechať mi jest každá moje budoucí zpověď, abych se smiřoval s Tebou čím dál tím více lítostí nad hříchy dávno spáchanými.

Dej, ať neustále vzrůstám v Boží milosti a lásce až do svého odchodu s této země, kdy budu smířen s Tebou rozhřešením posledním. Buď mi u soudu milostiv a dej, aby tato dnešní zpověď má, každá budoucí i poslední zajistila mi smíření a spásu.

O to Tě prosím, Pane Ježíši, pro milost Srdce Tvého. Amen.

XXVII. Několik slov na povzbuzenou tomu, jenž miluje Srdce Páně a přece odchází ze zповědnice se srdcem stísněným.

Proč poddáváš se sklíčenosti? Což nevíš, že Bůh jest tvůj nejmilejší, nejdobrotivější Otec? Vyvolil tě z tolika lidí, povolal k poznání spásy, od lůna mateřského zahrnoval tě milostmi a dokázal ti lásku svou tolika způsoby. Proč tedy malomyslníš a strachuješ se úzkostlivě?

Chce ovšem nebeský Otec tvůj, abys žil v bázni Boží. Nechce však, aby ses bál jako otrok, nýbrž jako dítě se bojí *otce*. V té *bázni synovské* zároveň jest láska i důvěra. Které dítě pozbývá důvěry k otci, o němž ví, že je neobyčejně miluje? Nuže tedy, Bůh, Otec tvůj, miluje tě, protože jsi jeho vyvolený tvor, jsi duše lidská. Miluje tě neskonale více, než srdce všech otců i matek dohromady schopna jsou milovati vlastní dítě. Žádnou lásku nelze srovnati s láskou, kterou Bůh má k duším. Myslíš, že tě zavrhl pro hříchy své? Ó, popať

na Ježíše! Což nemiloval Bůh tak neskonale svět, což nemiloval Bůh tak nesmírně tebe, že vydal na smrt svého Jednorozeného Syna za hříchy tvé? Proč tedy pochybuješ a soužíš se?

Či myslíš snad, že Ježíš sám zavrhl tě pro hříchy tvé? Rozjímej o ráně božského Srdce. Jak můžeš tak urážeti svého přelaskavého Vykupitele, že pochybuješ o lásce jeho! Což není toto Srdce, které vidíš, není to Srdce Spasitelovo v přehojném vykoupení? Ovšem, Ježíš Kristus je tvůj Soudce, než jest i tvůj Vykupitel. Když Ježíš jest ti milostiv, kdo tě odsoudí?

„Ale bojím se,“ — pravíš, — *„že snad zpovídám se neplatně a proto přijímám Boha svého nehodně.“* — Než nevidíš, ó duše bojácná, že právě tato bázeň tvá jest znamením, že miluješ Pána Boha? Dítě, které se bojí a velmi bojí, aby snad neurazilo svého otce, má k němu jistě velikou lásku.

Ostatně ptej se svého svědomí: Žiješ skutečně v nějakém zvyku zlém, který tě strhuje do hříchů smrtelných? Či nevyzpovídá ses z nějakého těžkého hříchu *vědomě a dobrovolně, takže můžeš na to přísahati?* Kdyby tomu bylo tak, ano, potom jest tvá bázeň odůvodněna. V tom případě nemůže ti nic jiného pomoci, než lítostná a upřímná zpověď a pevné předsevzetí, že se polepšíš. Avšak

nepadáš-li z Boží milosti do hříchu těžkého, ano, přičiňuješ-li se dle možnosti, aby ses uvaroval všedních hříchů, a žádný těžký hřích ve zpovědi nezatajil vědomě — proč se zbytečně rmoutíš a sužuješ?

„*Ale nemiluji Pána Boha, jak bych měl*“ — namítáš. Odpovídám: takových lidí jest málo, kteří Pána Boha tou měrou milují. Musíš se přičiniti, abys denně vzrůstal v lásce k Bohu. Avšak tvé každodenní chyby a křehkosti nemají tě učiniti malomyslným, nýbrž *pokornějším*. Tím naučíš se umění, kterak má křesťan i chyb svých užívat k prospěchu duše své. Tak rozmnoží se v tobě láska Boží ještě více, poněvadž poznáš důkladněji svou nicotu.

Ostatně, sloužíš-li vskutku věrně Srdci Páně užíváním svatých svátostí a vytrvalostí ve ctnostech: ó, nepochybuji! miluješ Ježíše, a velmi jej miluješ.

„*Ale jest tolik duší,*“ — pravíš, — „*které pociťují samou radost a útěchu při zpovědi a duchovních cvičeních, kdežto já cítím jenom úzkost a nepokoj. Proto patrně daří se mi velmi zle!*“ — Nikoliv, klameš se. Dary a cesty Boží jsou velmi rozmanité. Některé Bůh napájí mlékem, druhé krmí pokrmem tvrdším. Jedny těší, jiné nechává v zármutku. Tebe vodí věrou, druhé vnitřními útěchami.

Jest Pánem a může činiti, co ráčí. Avšak,

co chce Bůh, chtěj i ty. V čem má zalíbení Hospodin, měj také ty, a všechno vždy ti prospěje ku spáse. Obdaří-li tě útěchou citelnou, líbej pravici Páně; zkouší-li tě úzkostmi, líbej Jeho levici. Jen nikdy nepředpisuj Bohu, jak by měl s tebou nakládati, třebaš by tě vodil nejstrmější cestou světa.

Tím způsobem nasbíráti si můžeš větších zásluh svou trpělivostí, než druhé duše veškerou útěchou. Vzpomeň na ony svaté, kteří vytrvalou trpělivostí se posvětili v největší opuštěnosti vniterné a mukách duševních, které snášeli patnáct i dvacet let.

Věř, že dá ti Pán Bůh svým časem, až totiž budeš hluboko zakořeněn v pokoře a vytrváš ve zkoušce; zvláště odevzdáš-li se naprosto do nejsvětější vůle Boží a na slovo poslechneš zpovědníka: dá ti Pán Bůh pocítiti, jak vroucně Boha miluješ, a On že tebe miluje neskonale více.

„Ale rád bych věděl, jsem-li skutečně v Boží milosti.“ — To nevěděl ze sebe sama a s neomylnou jistotou ani veliký apoštol národů Pavel, a málo svatých o tom bylo ujištěno s nebe zvláštním zjevením. Máš svatou víru a naději, máš toliké důkazy, z nichž můžeš právem souditi, že Boha miluješ a že jsi v jeho milosti. Spokoj se tím a polož se do náručí božské prozřetelnosti i milosrdenství s veškerou důvěrou.

Tak se uklidniš a Kristův mír, jenž převyšuje všelikou představu, naplní srdce tvé a oblaží tě v hlubinách duše důkazy přátelství Božího a lásky nadzemské. Svatá zpověď opět naplní tvé srdce mírem.

Kéž ti dá Pán Ježíš tuto útěchu a tento mír pro lásku Srdce svého. Amen.

XXVIII. Čím lid svatováclavský vítězil a čím zvítězí.

„Beze mne nemůžete činiti nic.“
(Jan 15, 5.)

„Všecko mohu v tom,
jenž mě posiluje.“
(Filip. 4, 13.)

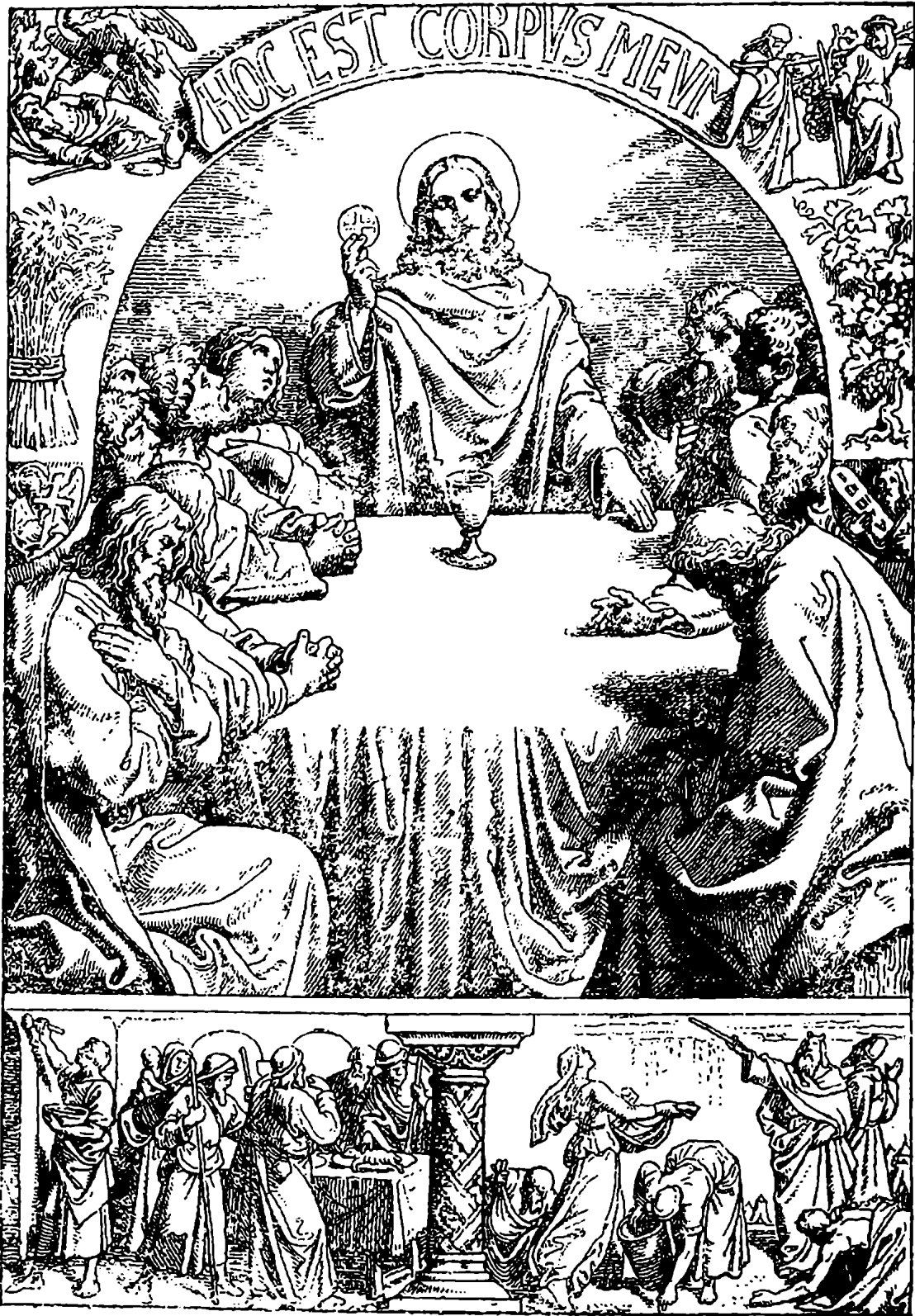

dyž jsme nebyli schopni, bychom šlechetnou láskou se vznesli k Bohu, božská nejšlechetnější láska snesla Syna Božího na svět, takže „*člověčenství naše ráčil vzíti na se!*“ —

Jak jsme *přivítali* Boha, jenž vtělením stal se nám bratrem? — *Turdými jeslemi v chladné jeskyni.*

Když po vysilující práci neměl, kde by hlavy sklonil — čím odvděčili jsme se největšímu Dobrodinci lidstva? — *Turdým křížem*, na němž sklonil svou trním korunovanou hlavu.

Všemohoucí mohl nás donutiti k uzalosti ranami egyptskými. Ale Kristus, jenž jest láska,

chtěl naši nevděčnost překonati novým důkazem svrchované lásky své.

Jen zamysli se nad slovem apoštolovým, že Kristus „v té noci, ve které byl *zrazen*“ (I. Kor. 11, 23), lidským sobectvím, v tu noc, kdy nevděk náš dostupoval svého vrcholu a chystal Spasiteli postaviti kříž — postavil *pomník nejšlechetnější lásky své v pokorných způsobách chleba a vína*. Ustanovením nejsvětější Svátosti oltářní „ukázala se dobrota a lidumilnost Boha Spasitele našeho“ (Tit. 3, 4) „všem lidem učíc nás“ (Tit. 2, 11) a zvuoc nás: „Pojďtež ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ (Mat. 11, 28.)

Tak zval a zve k sobě svátostný Spasitel světa všechny národy, zval i národ náš.

Kdo zná jen poněkud *dějiny naše*, nemůže popříti, že osudy lidu svatováclavského byly vždy více spojeny s úctou k Velebné Svátosti. Hned jak zasvitlo nám světlo víry pravé a s vírou katolickou i světlo vzdělanosti, vzbudil Hospodin v národě našem takového světce, že po tisíciletí celé Evropě byl a jest vzorem úcty k nejsv. Svátosti. Dějiny zachovaly nám tak skvělé zprávy o lásce a úctě *sv. Václava* ke Kristu svátostnému, že nemůže je popírati bez vlastní pohany ani dějepisec chorý nevěrou.

Tato úcta právě příkladem nejslavnějších králů českých mohutně zasáhla do celého na-

šeho života*) a možno říci, že čím větší láskou národ náš lnul k Velebné Svátosti, tím více

*) Připomeneme tu aspoň několik jmen, národu našemu právem milých. Tak na př. zmiňují se dějepisné prameny o neobyčejné vroucnosti, s níž býval *denně* přítomen mši sv. kníže *Spytihněv* (od r. 850—912) [J. Beckovský „Poselkyně“]. — O sv. *Václavovi* († 28. září 929) netřeba se zmiňovati.

Rovněž *Václav II.*, král český (1282—1305), při mši sv. s největší úctou klečival, ruce maje zbožně sepiaté. Při obětování přiklekal k oltáři, aby obětoval dar chrámu. — *Otec vlasti, Karel IV.* (1346—1378) pokornou láskou lnul k svátostnému Kristu Pánu, za vzor maje sv. Václava, jehož životopis překrásně napsal. Kterak šířil úctu k nejsv. Svátosti, jak se účastnil přeslavného průvodu ua svátek Božího Těla, to by ani obšírná kniha dosti vylíčiti nestačila. — Podobně i *Václav IV.* (1378—1419) členem byl Bratrstva Božího Těla, kteréž překrásnou kapli postavilo na nynějším Karlově náměstí (r. 1393). [Viz Dějiny města Prahy od W. Wl. Tomka.] — V Praze samé bylo více než 11 oltářů a kaplí Božímu Tělu zasvěcených, v některých chrámech (na př. v Týně) konal se průvod B. Těla každý čtvrtek. Z této zlaté doby dějin našich pocházejí dvě převzácné písně původní: „Jezu Kriste, sčedrý kněze“ — „Otče, Bože všemohúcí“. — Také spisy slavného *Tomáše ze Štítného* (nar. asi 1325) provanuty jsou nevýslovnou láskou k nejsv. Svátosti. Avšak nad jiné výmluvným svědectvím o lásce předků našich jest úcta, kterou vyníkl k Velebné Svátosti *klášter sedlecký* u Kutné Hory. Příklad ten svědčí, že staří Čechové právě ve zlaté době dějin svých stáli také v čele všech národů svou láskou ke Kristu Pánu. Neboť po jejich — jak pravděpodobno — příkladu začali i národové jiní projevovati svátostnému Spasiteli božskou úctu tím způsobem, že

požehnání, spokojenosti i slávy sestupovalo k nám od trůnu Hospodinova.

A nyní?

Čím to jest, že po takové lásce takový chlad se v mnohých srdcích uhostil? — Neuposlechli jsme napomenutí sv. Pavla: „Naukami různými a cizími sváděti se nedávejte.“ (Žid. 13, 9.)

Přišla k nám učení rozličná z *ciziny* a počala v našem národě dusiti oheň lásky ke Kristu Pánu i k sv. ochráncům vlasti naší. Životodárná pravda o lásce Páně v nejsv. Svátosti nám zevšedněla — zapomínáme na svátostného Krista. V jistém smyslu plní se na nás

---

ve dne v noci vystavena byla v monstranci nejsvětější Svátost na oltáři a před trůnem Syna Božího bez ustání klaněla se v duchu a vpravdě zbožná srdce z Čech, z Moravy, ze Slezska i ze zemí dalekých. Odtud se také vysvětluje touha předků našich, aby byli pohřbeni podle chrámu sv. Filipa a Jakuba v Sedlci a odpočívali v hlíně, promíšené prstí palestinskou, v blízkosti Těla Božího, neustále vystaveného k úctě zvláštnímu Bratrstvu (od r. 1399). Tak milovali vel. Svátost předkové naši, dokud *cizí bludy nezrušily jednotu víry a zlatou dobu dějin našich*. Víra a láska k nejsv. Svátosti přežila i náboženské zmatky i války v Čechách a teprve vlivem bludů z Němec začala hasnouti úcta k Tělu Božímu. Tak na př. teprv r. 1519 odvážil se kališnický farář týnský, jenž klonil se k novotářství německému, zastaviti průvody s vel. Svátostí, které se konaly v týnském chrámě každý čtvrtek ještě jako vzpomínka na dávnou víru předků.

to, co napsal sv. Pavel Korintským: „Proto jest mezi vámi mnoho nemocných a slabých a mnozí umírají.“ Čím umírají mnozí mezi námi? Lhostejností k nejsv. Svátosti neb nevěrou. *Bez svátostného Krista dovede náš národ — jenom zahynouti. Co nás vysvobodí z béd a pohrom našich? Návrat ke Kristu Pánu, přítomnému na oltářích ve Svátosti lásky.*

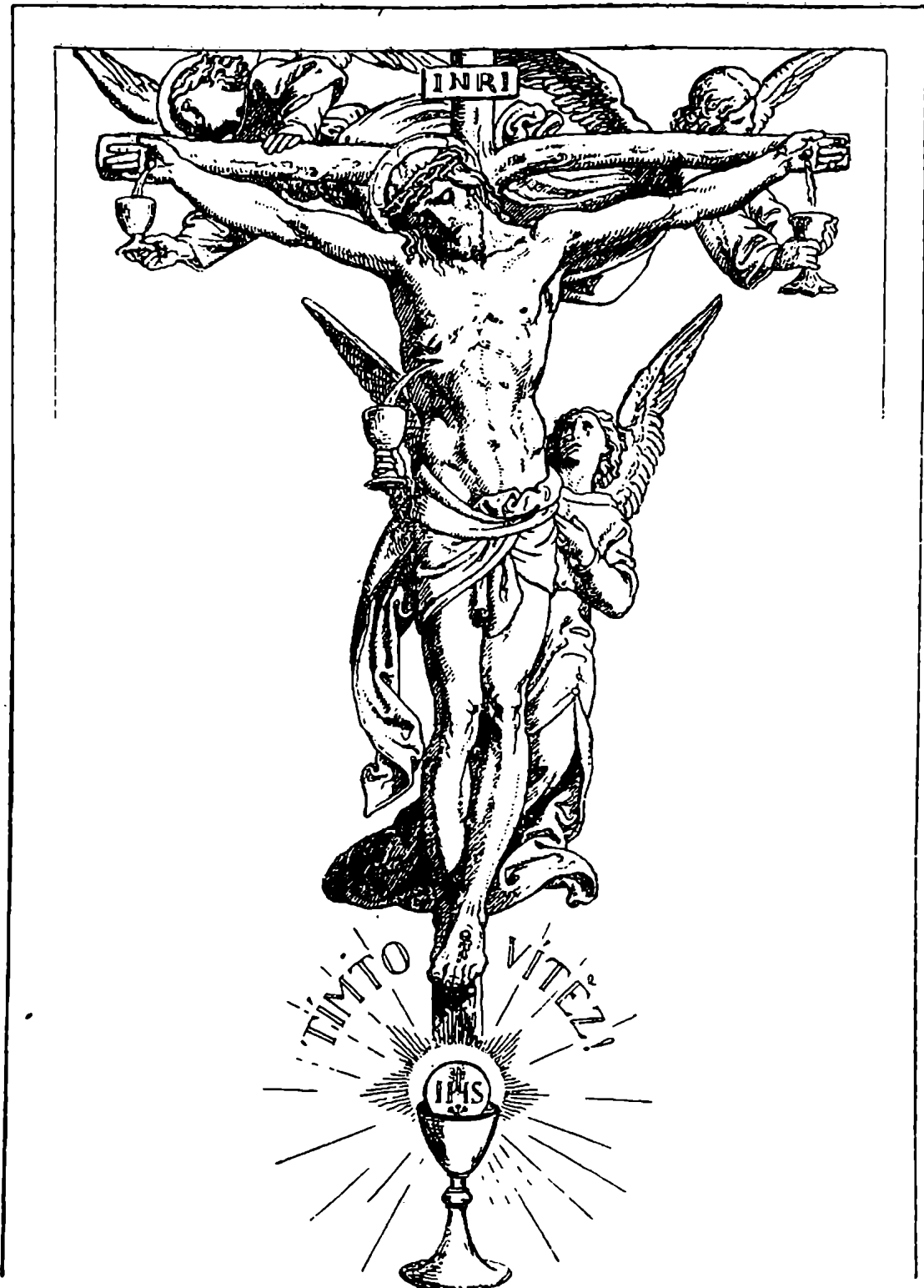
„Tímto zvítězíš!“

Oživí-li se v nás svatováclavská *víra* v nej-světější Svátost, probudí se ve vzkříšených srdcích opět svatováclavská láska k vlasti.

Láska Srdce Páně zase vzejde jako slunce nad vlastní naší, osvítlí, roznítí a posílí všechny k pravé lásce k Bohu i k bližnímu.

Sv. Václav nedá zahynouti nám, lidu svému, jestliže my nedáme uhasnouti jiskře lásky k svátostnému Spasiteli, kterou nám vložili do srdcí sv. Cyril a Metoděj svým slovem, kterou rozplamenil ve svém lidu sv. Václav svým příkladem.

„Tímto zvítězíš!“

XXIX. Čím vypěstujeme ze svých duší zdravé, čisté, vítězné údy Kristovy?*)

„Pojďte ke mně všichni, kteří
se lopotíte a jste obtíženi, a
já vás občerstvím.“

(Mat. 11, 28.)

Čím bylo by jaro bez slunce?

Bez paprsků slunečních hyne všechna setba,
každé poupě.

A bez nejsv. Svátosti nepřehledné zástupy
bratří našich hynou pro Boha i pro nebe.

Anebo čím to jest, že na př. právě mládež
stojí pod praporem nevěry, ačkoliv se tak
snadno dá nadchnouti pro vše vznešené a
veliké?

Čím to jest, že tolik lidí raději nosí pouta
satanova, než by se radovali ze svobody dítek
Božích? Čím to, že mnozí z těch, kteří byli
vychováni po křesťansku, nezachovají z kře-
sťanství nic jiného než mrtvé jméno? Čím to

---

*) Dle P. Jos. Hättenschwillera: „O častém a
denním sv. přijímání“.

Viz i P. Lintelo S. J.: „La Communion fréquente
et quotidienne.“ „Triduum Eucharistique“.

jest, se tážeš? *Hleď, co dokáže větev odříznutá od kmene a uchvácená dravým proudem?* Pluje s proudem — ale květ a ovoce míti nemůže. Nuže, právě tak ti, kteří nejsou spojeni s Kristem Pánem častým sv. přijímáním, ovoce života z víry nenesou, ba často i proti zásadám dají se strhnouti proudem zlých příkladů. Byl sice jim několikrát ukázán Kristus Pán — ale takořka jen v dálce, ne jako bratr, přítel, světlo očí, život srdcí. Zkrátka nenavykli sobě choditi často ku svátostnému Spasiteli. Proto jejich zbožnost časem omezila se na několik náboženských cvičení — a ta odložili časem tak, jako odkládali šaty, ze kterých už vyrostli.

Kdož nás osvobodí z tak smutných poměrů? Milost Boží skrze Ježíše Krista, přítomného v nejsv. Svátosti.

Neboť ve svatostánku přítomen jest Původce víry v celé kráse, plný milosti a pravdy. Z tohoto zdroje čerpali sílu D. O'Connell, Garcia Moreno, C. Ferrini a jiní hrdinové víry. „Dejme tomu, že by celý svět odpadl od Spasitele,“ řekl v mládí zakladatel spolku sv. Vincence, Ozanam, „pro mne spočívá v jediném sv. přijímání tak přesvědčivá síla, že bych i potom nevěře vzdoroval a přivinul se ku kříži Kristovu.“

Ale časté sv. přijímání šíří také oheň pravé lásky k Bohu i k bližnímu. Jako když vyjde slunce, král dne, za horou, rozptýlí

stísňující mlhy, narovná kalichy květin k nebi — tak Slunce spravedlnosti ze svatostánků září a rozptyluje mlhu, a člověk vidí krásu ctnosti, duše jeho ztrácí touhu po „radostech“, jimiž sebe trápí synové světa. Dopřeje si někdy rovněž nevinných radostí — ale lituje těch, kteří neznají nic lepšího. Neboť srdce člověka směřuje k Srdci Páně jako kalich květin ke slunci — a člověk odpočívá jako sv. Jan na prsou Páně, aby na božském Srdci našel bohatou náhradu za radosti zdánlivé, zapovězené. Ale tam nezůstane. Když si odpočinul, jde sloužiti bližním jako apoštol lásky. „Láska zajisté Kristova pudí nás,“ (II. Kor. 3, 14), abychom sdíleli lásku. Láskou Boží jsouce puzeni, podstoupili nevýslovné práce a utrpení sv. Vincenc z Pauly, sv. František Saleský, sv. Xaver a jiní. Ptej se dějin a přesvědčí tě, že většina velkých dobrodiní, prokázaných trpícímu lidstvu, má kořeny u svatostánku.

A jakou *sílu vůle a obětavost* vlévá všemohoucí Kristus těm, kteří jej často přijímají!

„Když přijímám, cítím vůli jako ze železa. Nic mi není těžké,“ řekl studující svému duchovnímu vůdci. — A druhý zase: „Od té doby, co často přijímám, pozoruji, jak se ve mně vyvinuje taková energie k dobrému, kterou jsem před tím nikdy ani netušil. — Teď chápu, proč mi řekl kdysi zpovědník: Chceš-li býti pravým a odhodlaným mužem, požívej „chléb

silných“. — Ti, kteří hodně a často se posilují „chlebem silných“, jsou neodvislí od svého okolí, byť bylo sebe horší.

A když tak neobyčejnou *sílu* udílí časté sv. přijímání, kdož by mohl se vzdáti té síly zvláště v *boji o čistotu*?

Po zkáze Jerusálema nejvznešenější mladíci byli zapřaženi do vítězného vozu Titova a donuceni, by vezli úhlavního nepřítele zpustošeným městem rodným přes mrtvoly rodičů a bratří — aby potom sami hrozně skonali.

Dnes slaví triumfy duch nečistý. Tisícové spoutaných vlekou jeho vůz — někteří se vzdechy — jiní s výskotem.

Kam dojdou?

„Potkali jste lidi“), kteří v květu mládí, sotva jsouce uctěni odznaky mužnosti, již nesou stopy zvadlosti: čelo rozorané, oko zapadlé, pohled nejistý — rty neschopné výrazu dobroty —! — Odkud ty mrtvoly v živém těle? Co uloupilo jim svěžest? Kdo vryl jim do tváře výraz haněbnosti? Nešťastník žil jako obět své zkaženosti, jen po ohavných hříších se sháněl, od nichž s hrůzou se odvrací nebe i země, aby jich neviděly. Hle, teď jde, opojený vínem smrti, kolísavým krokem nese tělo své před časem do hrobu, kde odpočine

---

*) Slova tato jsou z řeči P. Lacordaira O. P.

jeho neřest s ním a znesvěcovati bude jeho popel až do soudného dne.“

Mnozí si myslí, že se toho moru uchrání přirozenými pomůckami: otužováním, probuzením ctížádosti, lékařským poučováním. Avšak dle svého původu jsme hrstka prachu, jenž oživen jest dechem Božím. Jestliže se vzdáli od nás Hospodinův dech — zůstane z nás jen hlína. „Beze mne nemůžete činiti nic,“ řekl Kristus, Pravda věčná. (Jan 13, 5.)

A odkud vane tento silící dech Boží do srdcí lidských, nakloněných ke zlému? Z nejvyšší Svátosti, v níž přítomno jest neposkvrněné Tělo a nejčistší Krev Beránka Božího.

„Nežádám od tebe“ — dí proslulý vykladačel Písma sv. *) tomu, jenž stížen je horečkou nečistých žádostí — „nežádám, abys odešel do kláštera, aby se's bičoval a postil o vodě. To, co žádám, jest lehké a působivé zároveň. Choď často ke stolu Páně. Kristus čistý, narozený z Panny nejčistější, zničí v tobě žár vášní svým nejčistějším Tělem. Buď ujištěn, že časté sv. přijímání jest nejúčinnějším lékem proti té neřesti. To učí Písmo sv., to dosvědčují sv. Otcové, to dokazuje denní zkušenost.

Lze říci: Málo z mladých lidí, kteří nepřijímají často nejsv. Tělo Páně, ubrání se ne-

---

*) Cornelius a Lapide.

řesti nečistoty, kdežto ti, kteří často přijímají, buď zůstanou anděly anebo se jimi ponenáhlu stanou.

„Na tom všechno záleží,“ říkával s nezvratným přesvědčením veliký Don Bosco a vychoval a zachoval častým sv. přijímáním 200.000 opuštěných chlapců, s nimiž si před tím nikdo rady nevěděl.

Na častém sv. přijímání všechno záleží!

XXX. Za jakých podmínek dovoluje sv. církvev, abychom častěji za týden přijímali nejsv. Tělo Páně^{*)}.

Pravidlo I. V jakém stavu má býti duše, která často přijímá?

Nejraději ovšem sestupuje Kristus Pán do srdcí dokonalých. Tak na př. přinášel Spasitel při sv. přijímání do duše sv. Ludvíka Bertranda „moře štěstí.“

Ale sv. přijímání není odměnou za dokonalou ctnost, nýbrž prostředkem k dosažení dokonalosti. Častý přístup ke stromu života nesmí býti zabraňován těm, kteří jsou bez těžkého hříchu (čili ve stavu milosti) a mají pravý úmysl. Dostačí tedy stav milosti, spojený s pevným předsevzetím, že si chceš upřímně navyknouti žiti bez těžkých hříchů. — Vždyť milost Boží není spodní roucho, v němž nelze se ukázat před Králem duší lidských, nýbrž je překrásným rouchem svatebním! Kdo

---

^{*)} Viz brožuru P. Hättenschwillera T. J. a P. Noldina S. J.: Summa theol. moralis III.⁷, str. 180.

má milost posvěcující, jest syn Boží rodiny, má právo jíti ke stolu Otce nebeského. Tedy stačí k přesvaté hostině nejčistšího Beránka Božího sněhobílé roucho posvěcující milosti. Ale ovšem radno jest, abys dle možnosti ozdobil duši svou i ve zlatohlav ctností, a z lásky k Srdci Páně na oltář kladl v oběť zápalnou i své nezřízené náklonnosti, které tě vábí ke hříchům všedním a k vlažnosti.

Pravidlo II. Pravý úmysl.

S pravým úmyslem přistupuje ke stolu Páně ten, kdo přijímá Spasitele z lásky a z touhy po nebeském Léku. Zvyknouti častému sv. přijímání jest dobré, ale neměl by pravý úmysl, kdo by chodil z pouhého zvyku, to jest bez myšlenky a bez srdce, nebo kdo by chodil z marnivosti, aby lidé říkali „ten je nábožný!“ — Kristus Pán se poníží a ukrývá ve způsobě chleba — a ty bys přijímal z marnivosti?

Neměl by pravý úmysl, kao by se z lidských ohledů blížil stolu Páně (— aby si tím vymámil přízeň lidskou anebo z bázně, co by tomu řekl představený, kdyby viděl, že nechodí často).

Ale nejdále jsou od pravého úmyslu ty duše, které kdosi právem nazval: „pavouky domu Božího.“ Takové zdánlivě pobožné duše tiše sedávají v kostele jako pavouk v koutě,

jen aby pozorovaly druhé a opředly je pavučinou podezření a klevet. O všech vědí, kolikrát kdo přijímá, u koho se zpovídá a jak dlouho k tomu potřebuje, jak se připravuje, i jak díky činí. Jazykem, na němž tolikrát odpočíval Kristus, ustavičně porušují lásku k bližnímu a vůbec svým chováním přivádějí zbožnost do zlé pověsti a v ošklivost.

Takové duše jsou ovšem nejvíce vzdáleny od pravého úmyslu.

Pravidlo III. O přípravě a díkůčinění.

Ke sv. přijímání se ovšem předpokládá, že si najdeš nějaký čas na přípravu a dík po sv. přijímání, ale tak, abys nezanedbal svých povinností (na př. výchování dětí, opatrování nemocných atd.). Neměl by tedy pravý úmysl, kdo by měl čas a z pouhé nedbalosti se nepřipravil. Ale církev v mateřské mírnosti dobře ví, že na př. dělník musí býti v určitou hodinu v továrně, služka při práci, matka u dětí, voják ve službě. A proto nežádá dlouhé pobožnosti, ba ani ne ode všech stejnou míru přípravy dle času, nýbrž jen, abys učinil, co snadno můžeš. V té příčině lze říci o čase, který věnovati máš Spasiteli, totéž, co řekl Duch sv. o almužně: „Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho; budeš-li míti málo, hled i z mála rád udělovati“ (Job. 4, 9). A kdybys vůbec nemohl jíti ke sv. přijímání, dle rady sv. Fran-

tiška Sal. spokoj se duchovním sv. přijímáním (to lze konati i mimo chrám i v práci) a obětuj Pánu Bohu dobrou vůli a přemáhání sebe.

Pravidlo IV. P o r a d a s e z p o v ě d n í k e m.

Jestliže vyplníš pravidlo I., II. a III., nejsi povinen prositi zpovědníka o dovolení k častému sv. přijímání. Dovolení dal sám sv. Otec věřícím. Ale záhodno jest, abys prosil svého duchovního pastýře o radu a chybil bys proti opatrnosti, kdybys nepředložil zpovědníkovi k posudku, zda vyplníš uvedené podmínky. Také by snadno chybil proti pokoře ten, kdo by spoléhal jen na svůj úsudek a zbavil by se mnohých milostí. „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost“ (Jak. 4, 6). Proto pověz zpovědníkovi, jaké máš obtíže a jaký užitek duchovní.

P o z n á m k y:

1. Podmínkou některých odpustků jest týdenní sv. zpověď. Avšak sv. Otec Pius X., aby usnadnil věřícím časté sv. přijímání, dovolil, že kdo aspoň pětkrát týdně přijímá, získati může všechny ony odpustky, i bez závazku sv. zpovědi. Ovšem radno jest, by ses zpovídal týdně neb každý druhý týden. Proto popros duchovního správce svého, který čas byl by ke sv. zpovědi nejpríhodnější, aby ti,

kteří chodívají málokdy k sv. zpovědi, nemusili dlouho čekat pro nával kajících pravidelných.

2. Také dívky, i když teprv byly po prvé u stolu Páně, mohou přijímati často. (S. C. C. 15. IX. 1906.) S klidným srdcem bude moci umírat matka, která navykla své děti, zvláště hochy již od obecné školy častému sv. přijímání.

XXXI. Jak liché jsou námitky proti častému sv. přijímání.

Týž závistivý had, který prarodičům záviděl strom života, také nám vnuká námitky proti častému přijímání. Na příklad:

I. „Časté přijímání jest zbytečné — církev je přikazuje jen jednou za rok.“ Lékaři učí, že člověk, aby hladem nezemřel, musí za den aspoň tolik potravy přijmouti, kolik výživné síly má asi jedno vajíčko. — Zdaž spokojí se člověk jen tím, aby doutnala v něm jiskřička života? Či chceš míti kromě toho i sílu k práci? — Podobně i sv. matka církev učí, že kdo chce v sobě zachovati jiskru života nadpřirozeného, musí aspoň jednou za rok přijmouti Původce Života v nejsv. Svátosti. Choď však často a přijímej hodně, aby se rozhojnil v tobě život milosti.

II. „Nejsem hoden!“ Tato námitka má zrnko pravdy, avšak nepřijímáš Krista Pána proto, abys ty jej posvětil, nýbrž aby on posvětil tebe. Tvá duše podobna jest domu na spadnutí, který jenom milost Boží podpírá, aby se nezřítil docela. Nejsi hoden, aby Bůh tě

navštívil — ale potřebuješ podpory. Vyplň tedy podmínky, které stanovila sv. církev k častějšímu sv. přijímání; když je vyplníš, rci pokorně s knězem: „Pane, nejsem hoděn!“ — ale potom jdi s důvěrou přijmouti Původce všech ctností i pokory. Ostatně pravá a dokonalá pokora záleží v tom, abys tak si vážil Boha, že bys raději pozbyl zdraví, majetku, cti, života i všeho, než abys jej hříchem urazil. Neboť kdo dobrovolně v důležité věci přestupuje zákon Boží, ten povyšuje se vlastně nad zákon ten. — Proto odpor a ošklivost před hříchem jest nejdokonalejší druh pokory. Této pravé pokory si hled. Pokorou zdánlivou klamati se nedej.

III. „Ale upadám znova do hříchů.“ Co by z tebe však bylo, ubohá oběti vášní, kdyby ses vzdaloval nebeského Lékaře, který tě chce posilnit? Hřích tě nesmí učiniti malomyslným, nýbrž pokornějším a odhodlanějším, že se znova obmyješ krví Páně a nechceš znova hřešiti už nikdy.

IV. „Ale když přijímám zřídka kdy, mívám větší útěchu — lojím se, aby mi svaté přijímání nezevšednělo.“ Na to odpovídá sám sv. Alfons Ligurský: „Kdo jírává málokdy, jí sice s větší chutí, ale s menším užitkem. Tak budeš-li přijímati zřídka, snad budeš míti něco více citelné zbožnosti a útěchy, ale menší užitek, poněvadž nedopřáváš své duši

pokrmu, jehož silou mohla by se osvoboditi z chyb a poklesků.“ —

Tolik na ukázkou, jak liché a duchaprázdné jsou námitky a výmluvy proti častějšímu svátému přijímání. Zrnéčko pravdy bývá v nich uloženo, aby spíše klamaly nezkušené duše. Nejlépe věř sv. matce církvi a spoj se co nejčastěji se svátostným Spasitelem.

Časté sv. přijímání přivede do církve nové proudy svěží krve, vypěstuje nové pokolení, které bude moci vítězně opřít se bouřím času a útokům šířícího se nového pohanství. Teď potřebí jest nanejvýš mužů, žen, jinochů, panen a dítek, kteří jsou katolíky z přesvědčení, obětaví, plní apoštolské lásky, plní energie. Zkrátka jest potřebí zdravých, silných, čistých duší — a takovými učiní nás: časté přijímání Těla Páně. Na tom vše záleží!

XXXII.

Modlitby před svatým přijímáním*).

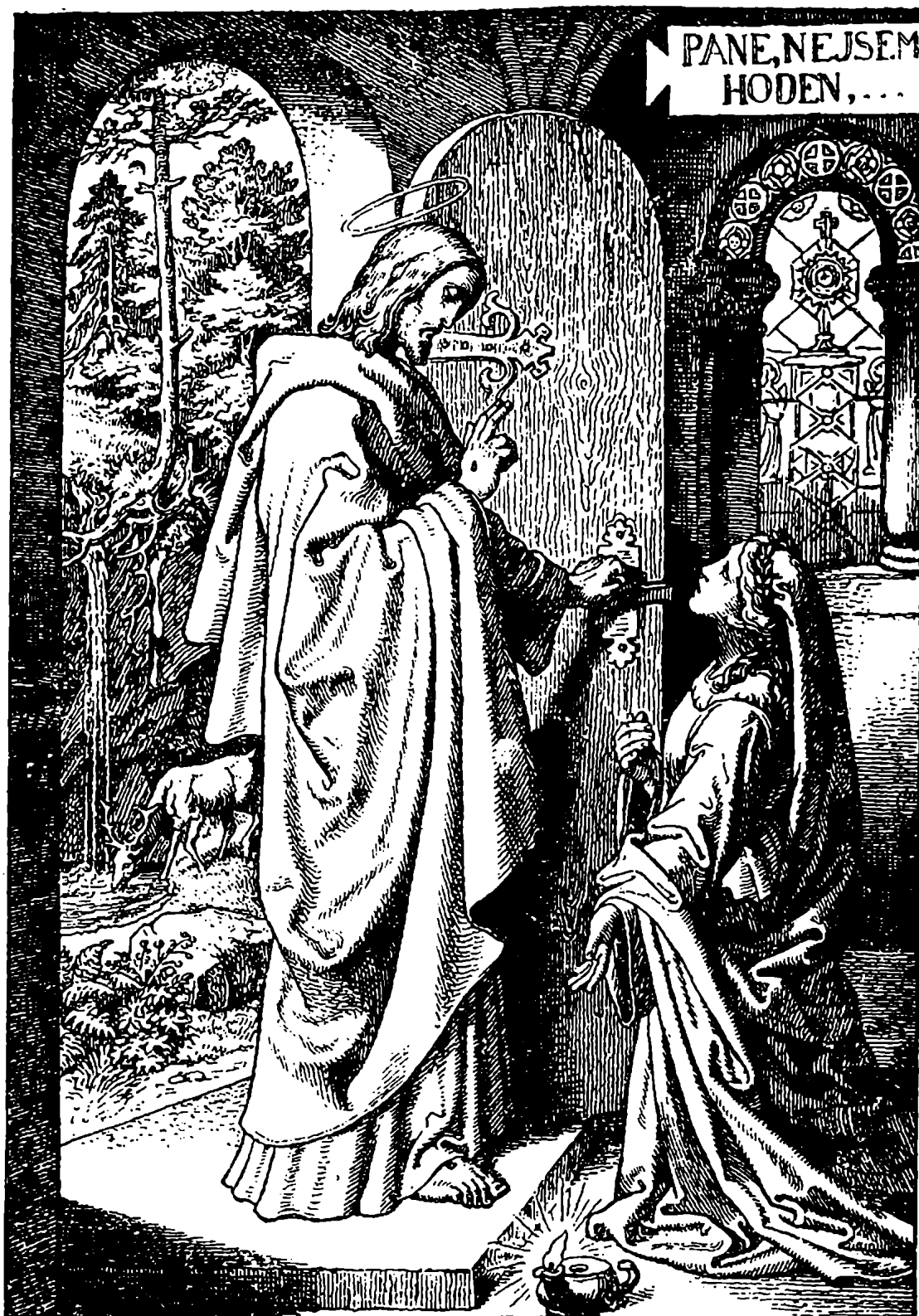
1. Příprava věrou.

udiž mi vítán, šťastný dni života mého! Dnes, ještě dnes — v srdci svém obejmú Ježíše, Boha mého a Spasitele. Dnes ještě přijmu jej z rukou služebníka Páně, které posvětil

Duch svatý. — Tělo mé právě jest pokrm, krev má právě jest nápoj“ (Jan 6, 56), tak slyším mluviti Tebe, věčná Pravdo! „Vezměte a jezte: toto jest tělo mé — toto jest krev má“ (Mat. 26, 26). „Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky“ (Jan 6, 52). — Toť jsou Tvá slova, Tvé ujištění, jednorozený Synu Boží! — Nebe i země pomínou, ale slova Tvá nepomínou. — „Aj, já jsem s vámi po všechny dni až do skonání světa“ (Mat. 28, 20). Věru Tys zůstal u nás, Ježíši, zůstáváš v této přemilé Svá-

---

*) Podle P. Frant. Xav. Weningeru T. J.

tosti. — Pane, věřím — a za tuto víru jsem ochoten prolítí poslední kapku krve srdce svého. — Ó, blažená pravdo — jak milé a drahé jest mi dnes toto mé vyznání! — Ano, Pane, věřím, že Ty sám — Bůh i člověk — s tělem i s duší — přítomen jsi skrytě pod způsobami chleba — a že ještě dnes oblažíš svou přítomností duši mou! — Ano, Pane, věřím — Bože srdce mého — rozmnož tuto mou víru! — S věrou Tvé blahoslavené Matky — s jejím Srdcem volám: „Pane Ježíši, přijď — já věřím!“

2. Příprava pokorou.

Než kterak si zasloužím uvítati takového hosta! — Slyšíš, duše má! — Ježíš přichází! — Ježíš, jenž dlí ve slávě nebes — na pravici Boha Otce — ten Ježíš přece dnes chce vejíti do prabídné skryše srdce mého! — Ó, všemocný Synu Boží! Kdyby rozevřela se nebesa v té chvíli, kdy kněz ukáže mi Tebe ve svaté Hostii, kterou hodlám přijmouti, — kdybych zaslechl zbožný jásot, jimiž pozdravuje Tě v tomto okamžení celé nebe: ach, s jakou pokorou bych zvolal: Kdo jsem já, že se odvažuji se přiblížiti k Tobě? — V prachu před Tebou sklání se ubohý tvor Tvůj. — „Pane, nejsem hoden, nejsem hoden, nejsem hoden!“ Ó, kéž bych mohl Tě přijmouti s pokorou Srdce Panny Marie, nejpokornější Panny! — Ty samo božské Srdce, které přijmu

nyní — doplň, čeho se mi ještě nedostává k této žádoucí pokoře. Jen pokora může nehodné srdce mé poněkud připravit Hospodinu, mému Spasiteli! — Budiž mu za to chvála na věky, že chce dnes učiniti takový div pokory, že ráčí Sám přijíti ke mně, jenž jsem prach a bídný popel!

3. Příprava touhou a láskou.

Ačkoliv jsem si vědom v hloubi duše, že nejsem ani hoden, ani schopen přijmouti Tebe důstojně, přece neodolatelně touží srdce mé po tomto štěstí — poněvadž Tebe miluji, Tebe, můj Ježíši, miluji — tak vroucně miluji, jenž jsi mne miloval až k smrti! — Ó, pohleď na mne — mé srdce dychtí po oltáři Tvém — poněvadž hledá jen Tebe a nenachází klidu leč u Tebe! — Proto, ačkoli jsem tak nehoden, přece odvažuji se toužiti po Tobě — volati Tebe v hlubině srdce — Tebe zváti, abys přišel, abys přišel ke mně. — Ano, „přijď, Pane Ježíši!“ (Zjev. 22, 20.) Hle, Pane, táhne mne k Tobě srdečná touha a důvěra, že neodepřeš mi splnění té touhy — vždyť Tys to byl sám, jenž jsi onen oheň ve mně roznítil. Nikoliv, Ty mi splnění vroucí touhy mojí neodepřeš, to zaručuje mi Srdce Tvé probodené, všemi milostmi oplývající Tvé Srdce, které tak touží po srdcích našich — jež vykoupilo, které chce nás všechny též posvětit a zachovati. — Ó, Srdce Kristovo!

Ty jediný odpočinku můj, zavítej ke mně. — Pojď, tak volá po Tobě duše má vší silou! Pojď, neboť jsi Srdce bytosti nejsvětější, nejdobrotivější, nejušlechtilejší, lásky nejhodnější. Jak by tedy netoužila po Tobě duše má!

Všecko ve mně volá po Tobě! — Jsem tak chudý, tak slabý, tak bídný — Tys tak bohatý, mocný — plný milosti a pravdy. Můj Ježíši, — jak bych netoužil po Tobě! Ó pojď, zbloudil jsem a hledám Pastýře. Jsem poraněn — vyhoj mne — Lékaři nebeský! Ó, Ježíši, smiluj se nade mnou a přijď — do vyprahlé duše mé — úpím k Tobě touhou Srdce Panny Marie: přijď, pojď, o Bože lásky, můj Ježíši! Amen.

(Když otvírá kněz svatostánek — otevři i ty srdce své. — Přijmi požehnání služebníka Páně. Potom v nejhlubší pokoře — s toužebnou láskou — přijmi Pána Ježíše.)

XXXIII. Jak děkovati po sv. přijímání.

Když přijal's Syna Božího, užij toho štěstí a v úplné sebranosti myslí se odevzdej milostnému působení Ježíšovu. Nastala ti vyvolená doba milosti, nejblaženější chvílka života, chvílka duchovního odpočinku v náruči Kristově, chvílka nebeských radostí, kterou dobře znají ti, kteří užívají toho času horlivě pro spásu duší svých. Představ sobě po sv. přijímání, že odpočíváš u nohou Spasitelových jako Máří Magdalena a nasloucháš, co hovoří k srdci tvému. Když užasl's nad tou milostí, že zavítal k tobě sám Hospodin, aby se spojil s tebou a když uznal's svou naprostou nicotu před tímto Bohem předobrym, jenž odpočívá v srdci tvém, potom dbej v tichém klanění jeho milostné přítomnosti, — a miluj, tak vroucně a ohnivě miluj, jak jen můžeš. Zůstaň však při tom zevně co možná klidný. Duši svou však přenech úplně pocitům lásky, jako bys skutečně se sv. Janem odpočíval na Jeho srdci, v Jeho náruči.

S počátku modli se jen srdcem beze slov. Když bys však zatoužil k Ježíši mluvití slovy,

pověz, jak toužíš po spáse duše své, jak toužíš svatě žítí a kdysi šťastně i umřítí. Mluv s ním tak, jak člověk mluvívá se soudcem, jenž ho může osvoboditi. Přiviň se k němu, jako se tulí ztracená ovečka k dobrému pastýři. Hovoř jako přítel rozmlouvá se svým nejvěrnějším přítelem. Pros, aby srdce tvé se pohroužilo sv. přijímáním do moře věčné lásky, by úplně naplněno bylo láskou, ctnostmi, šlechetností Kristovou. Tímto posvátným spojením buď sjednocen se Srdcem Páně ve všech myšlenkách, tužbách, předsevzetích a činech.

Spoj se tedy s Ježíšem ve sv. přijímání a využítuj těchto nejdražších chvil života! Jak snadno a jak mnoho můžeš dosíci od Ježíše v tuto dobu! Svěř se mu se všemi záležitostmi, všemi obavami svého života, ale jen tichým úpěním srdce. Tak se modli, miluj, děkuj, chval!

Toho však dbej, abys přílišným přemítáním vlastním aneb ústní modlitbou nepřekážel Duchu svatému v jeho působení. Jednej jako zahradník, jenž sobě popřeje klidu, když mírný deštík zavlažuje mu rostliny. Jakmile však zpozoruješ, že ustává ten úrodný dešť, že suchopárným se stává srdce tvé a začínají tě znepokojovati myšlenky nepatřičné, ihned použij některé dobré knížky, dobře vštěpuj si do srdce, co čteš, a hled' spíše rozjímati po sv. přijímání než jenom modliti se ústy.

Velmi ti radím, abys po každém sv. přijímání nelitoval obětovati, pokud můžeš, aspoň čtvrt hodiny na díkyvdání. Okamžiky po sv. přijímání jsou opravdu nejdrahocennější v celém tvém životě.

Abys mohl rozjímavým způsobem modliti se po sv. přijímání, můžeš užívat i těchto přiložených modliteb.

XXXIV. Modlitby po sv. přijímání.*)

1. Pozdrav.

Ó, radujte se a jásejte se mnou vy všichni, kteří milujete Hospodina, pojdte a pomozte mi chváliti Spasitele mého! Vždyť našel jsem toho, jež miluje duše má! — Se mnou radujte se. andělové svatí: ovečka ztracená už jest v náručí dobrého Pastýře. Váš Král, váš Bůh jest právě u mne. — Ano, jsi u mne nyní opravdu a podstatně, můj Ježíši! — Ó, vítej, milý Jezu Kriste, Synu Boha živého, vítám Tě v srdci svém — pokorně Tě objímám, předrahý můj Spasiteli: — ó, Pane, nejsem hoden. — Nejsvětější duše Kristova — pozdravuji Tě ve svém srdci a objímám s vděčnou láskou: Ó, Pane, nejsem hoden! — Vy rány skvoucí — ó přesvaté člověčenství Kristovo, pozdravuji Tebe ve svém srdci, — nejsem hoden! — Ó, Srdce mého Spasitele, — hořící nevýslovnou, vpravdě božskou láskou ke mně, touho má — teď jsi věru srdcem mého srdce! — Nastokrát Tě pozdravuji — pokorně líbám — objímám Tě s největší úctou. — Ó, Bože, jak Tebe miluji! — Pozdravem všech svatých andělů, pozdravem všech duší, roznícených láskou Boží,

---

*) Od. P. Fr. Xav. Weningerova T. J.

pozdravem milujícího srdce blahoslavené Matky tvé pozdravuji Tebe. Ó, dopřej mi, abych celou žízni srdce svého požíval Tvé nejsvětější přítomnosti — jenž jsi Velebnost a Láska sama, kteráž jediné zasluhuje veškeré lásky celého člověčenstva, jehož jsi Spasitelem! — —

2. Klanění.

Bůh jest se mnou! ve mně!
— Ježíš jest u mne — v mém srdci! Ó, klaním se Tobě — do prachu své nicoty. — Kam se mám vlastně skloniti před Tebou — vždyť jsi ve mně! Chci tedy aspoň se úplně pohroužiti z úcty před Tebou

do propasti svého „nic“. — Ty, jenž jsi mne z této propasti nicoty povolal k životu — Ty, můj Stvořiteli a Spasiteli, — jak přešťastným mne činíš, že se spojuješ s duší mou. Ježíši, Synu Boha živého, jak rád bych se Ti poklonil tak vroucně, jako se Ti klaněla Panna Maria, když Tě počala z Ducha svatého a když Tě porodila, — jako se Ti klaní všichni andělé a svatí! Přijmi toto klanění jako oběť chvály, kteráž libovůní svou naplní duši mou, v níž Ty, Nejsvětější, vyvolil's v této šťastné hodině sídlo své!

3. Chvála a díkůvzdání.

Rozvesel se, duše má, zajásej a plesej vroucně — — jest u tebe Ježíš sám. Bůh můj a mé všecko! Vše, co ve mně jest, nechať Tebe velebí a chválí. Za každou milost, kterou věčné milosrdenství tvé oblažilo duši mou až po tuto chvíli, vyslovuji Tobě tisícový dík a objímám Tebe v jáсотu srdce svého! — Zejména Tobě děkuji, že's daroval mi dnes sama Sebe, o lásko srdce mého! — Chválou, která ti zní v nebi se rtů všech andělů a svatých, chválou a jáсотem všech nyní Tě milujících srdcí na zemi chválím Tebe a děkuji Ti na věky — na věky! — Vpravdě není národa tak velikého, jenž by měl své bohy tak blízko, jako Ty se k nám blížíš, jediný, pravý Bože a Spasiteli! (5. Mojž. 4, 7.) — Má nebe ještě nějaký poklad, který nemám

nyní také já?! — S Bohem Synem přebývá v srdci mém Nejsvětější Trojice! Spasitele mého s jeho božstvím a člověčenstvím obletují nyní četní svatí andělé klanějící se nyní svému Králi v mém srdci. A ti jasní duchové žasnou vidouce div lásky, jež jsi, Lásko věčná, učinila na nás, dětech lidských! Nikoli andělům, nám, svým bratrům, dáváš Sebe ve Svátosti života. — Děkuj mu za to duše má! Se mnou plesej a chval za to Hospodina nebe i země, vše, co má dech. — Plesám se srdcem tvé Matky, že's shlédl na nízkost mou, že's učinil mi velké věci ty, jenž Jsi mocný a svaté Jméno Tvoje. — Ježíši — Králi srdce mého — když mám Tebe, všechno mám, po čem touží a dychtí srdce mé. — V Tobě mám záruku, že kdysi budeš mým v radostech lásky Své — na věky. — Kterak Ti mám poděkovati náležitě? — Přijmi chválu a dík srdce mého, jež dýše chválou všech andělů a archandělů, všech nebeských Sil a Mocností, všech nebeských Panstev, Knížat a Trůnů, dýše chválou Cherubů a Serafů, i všech srdcí Tobě zasvěcených, jež láskou serafskou Tě milují, jako Tě miluje vděčné srdce Tvé milostné Matky. Jako její plesající, důkoplňné srdce, tak vydechuje Tobě hořící srdce mé chválu a dík, jež spojuji s plesáním a díkem Srdce Tvého, nyní tak podstatně se mnou spojeného. Dej, ať dík můj Tobě zalíbí se, Bože srdce mého. Amen,

4. Přiviň se láskou ke Spasiteli a celé srdce své mu obětuj.

Ježíš jest úplně můj — a já jsem docela Jeho. — Ó, svrchované štěstí, — po němž zatoužili byste — i vy, svatí andělé! — Zdaž odvážil by se kdy duch můj doufati, že by možná byla tak veliká láska Boží ke mně? — A přec je tomu tak, — úplně můj jsi, můj Ježíši! — O *pravdo* radostná, když živou věrou rozjímám o štěstí svém! — Jak jásá mi srdce v nevýslovném plesání — a jak rozhořívá se předtuchou rozkoší nebeských hlubina bytosti mé — působením té lásky, kteráž mne spojuje tak podstatně a vnitřně s tebou. — — Toť ta výheň lásky Srdce tvého, kteráž mne tak občerstvuje a posiluje, abych *pracoval* pro Krista. — Ó, nyní vám nezávidím, učeníci Páně! — Ten, po jehož boku jste chodívali, spočinul v mém srdci. — Jak líbezní jste, stanové Jakubovi — příbytkové pozemského míru! — Než přece nejste tak žádoucí, jako nyní jest srdce mé, v němž právě teď odpočívá Kníže nebeského míru. — — To jest ten mír, ten blahoslavený pokoj tvého Srdce, můj Ježíši. — Ty's povzdechl si kdysi: — „Syn člověka nemá, kde by hlavy sklonil“ (Mat. 8, 20.) — Kriste — Spasiteli můj: — toto srdce mé — jest ti připraveno k odpočinku! — Nerač oslyšeti prosby mé — aby ses úplně spojil láskou se mnou. — Ó, Ty, jenž zpytuješ

srdce lidská víš, že Ti nečiním překážek — abys vlil do srdce mého milosti, jak chceš sám. — A jestliže láska k Tobě nejlépe připravuje srdce na milosti: ó slyš tedy, jak srdce mé — s Tvým Srdcem teď tak vroucně spojené — slyš, jak volá Ti vstříc: „Věčná Lásko — miluji tě. Chci Tě milovati takovou láskou, jakou Srdce P. Marie k Tobě zahorelo — z celého srdce svého — ze vši mysli své — ze vši síly své. — S láskou tvého vlastního Srdce — rád bych Ti pověděl — — že Tě miluji! — Dej, abych Tě tak miloval, jak toho žádá láska tvá! — A kdy mohl bych prositi o tuto milost s větší důvěrou — nežli této chvíle? — Vždyť nyní jsem s Tebou — jedno Srdce — jedna duše — jaký to zázrak lásky! — Smím zvolati se srdcem sv. Pavla: „Živť jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus.“ (Gal. 2, 20.)

Ó, vezmi si, Pane, toto Srdce mé — aby od nynějška žilo — takřka jenom v tobě — přijmi můj rozum i vůli mou — aby veškery myšlenky, tužby i skutky mé jen v tobě žily. — Tvé lásce zasvěcuji všechny síly své — sebe celého — celý život svůj chci obětovati — z celého srdce — Srdci tvému.

Abych však byl tobě obětí příjemnou — očisti, Nejčistější — toto hříšné srdce mé. — Posvěť, o Přesvatý — toto bídné srdce mé — rozněť plamenem lásky studené a zatvrzelé srdce mé. — Srdce *nové* stvoř ve mně, Ho-

spodine — ozdobené ctnostmi Srdce tvého. — Nuž tedy přivlastni si srdce mé jako obět zápalnou v tuto požehnanou hodinu, kdy věnoval's mi božské Srdce své ve sv. přijímání.

Úpím k Tobě, věčná Lásko: pro lásku Matky své — na její přímluvu — *spoj duši* mou s duší svou — v lásce — srdce mé se srdcem svým — v lásce — smysly mé s přesvatými smysly tvými — v lásce — člověčenství mé s Božstvím svým — v lásce — abych od té chvíle náležel výhradně tobě — a v tobě žil — nejvěrnější láskou — můj drahý Jezu Kriste! — Amen.

□ □ □

•

XXXV. Několik slov na potěšenou křesťanu, jenž miluje božské Srdce a přece trápen jest vnitřní opuštěností při sv. přijímání.

Snad budeš někdy, právě když se chystáš k Večeři Páně, znepokojován myšlenkami smutnými. Nábožnost jakoby se ti vyhýbala, a místo ní dobývá se do duše suchopárnost. Člověk se cítí opuštěným a z převelike úzkostlivosti sotva může vzbuditi dobrou žádost. Tím ne- snadněji ovšem může udržeti ducha svého v míru a lásce.

Avšak miluješ-li upřímně Spasitele, máš-li vůli milovati jeho Srdce: nedomnívej se, že už proto daří se ti zle, že tě snad proto už opustil tvůj Ježíš.

Někdy ovšem jest suchopárnost zaviněná. To bylo by tenkrát, kdybys :

1. ještě *nekrotil pořádně své žádosti pozemské*. Tím způsobem může každá maličkost tě pobouřiti, a stává se, že i úkladem zlého ducha něco nemilého tě potká právě v den sv. přijímání. Tu hned propukne tvá nezkro-

cená hněvivost, netrpělivost, závist anebo jiná vášeň. To bývá příčinou, že Duch Boží mlčí a nedává ti poznati svou přítomnost, neboť miluje mír srdce. — Tak se může státi, že člověk sice neztratil milost Boží hříchem smrtelným, a přece trestán bývá od Boha suchopárností za to, že dobře nekrotil zlé žádosti. Zároveň chápeš, jak nutno jest k životu vnitřnímu, abys nestrpěl na sobě pražádné náklonnosti nezřízené, nýbrž pilně je pořádal a krotil. A poněvadž víš, že zlý duch snaží se pobouřiti ducha tvého právě v den sv. přijímání, proto zejména v ty dny *přichystej se na pokušení*. Tím uchováš si srdce nezkalené a vnitřní klid.

2. Kristus Pán ukazuje ti časem vážnou tvář a nedává ti vnitřní útěchy ze dvou příčin: buď proto, že *se's dopustil úplně dobrovolně chyby proti jeho vnitřním vnuknutím* — anebo poněvadž nechceš uznati, že ještě otročíš sebelásce, *nechceš se jí zbaviti*, takže netoužíš po tom, abys osvojil si některé ctnosti tou měrou, kterou žádá od tebe Duch svatý. — Proto ještě nejsi od Krista odloučen a nejsi zbaven milosti. Z toho však vidíš, jak nutno jest, abys úplně se odevzdal působení Boží milosti a nezpěčoval se ani dost málo, chceš-li vždy pocíťovati přívětivou blízkost nebeského Mistra.

3. Opuštěnost při sv. přijímání a vůbec při pobožnosti tvé může býti zvláštním *dopuštěním*

Božím, aby tě docela vyléčil ze všech nedostatků a chyb. Hospodin chce tobě poskytnouti příležitost, bys mu dokázal svou věrnost a získal si zásluhy pro nebe. Neboť když nocíš prázdné útěchy vnitřní a *přece* vytrváš a dále osvědčuješ Pánu Bohu věrnost tím, že horlivě se zpovídáš a přijímáš: z toho je patrné, že *nehledáš sobecky darů Božích*, nýbrž Ježíše samého. Tedy proto tě nechává Spasitel v opuštěnosti, aby se's naučil sloužiti Bohu v radosti i v žalu; aby očistil tvé srdce, zachoval tě v pokoře a rozmnožil tvou blaženost v nebi. A proto se nedej nikterak zstrašiti, důvěřuj pevně v milost Boží a posilňuj se často sv. přijímáním.

4. Časem dopouští Pán k užitku duše tvé, by dorážel na tě *zlý duch* všelijakými zlými představami a *pochybnostmi proti sv. víře*. Ba právě láska, kterou máš ke Spasiteli, právě ta rozmnožuje tvou těžkomyslnost, neboť *nevíš*, zdaž jsi snad svolil v pokušení, což tě bolí nesmírně. Srdce bývá pobouřeno, rozum zakalen, myslíš, že Bůh tě opustil a nemůžeš nijak se ukonejšiti a potěšiti. Ale neboj se, tvůj nepřítel působí na tebe jenom zevnitř. V srdci tvém nepůsobí, protože v hlubině srdce tvého dlí Ježíš v úkrytu, a dívá se, jak z lásky k němu bojuješ, a pomáhá ti k vítězství. — Rozpomeň se na opuštěnost Srdce Ježíšova v zahradě Olivetské. Tam byla duše jeho smutná až k smrti; pomni, jak opuštěným

se cítil na kříži, když volal: „Bože můj, proč jsi mne opustil!“ (Mat. 27, 46.) A proto s trpělivostí snášej ten křížek, pokořuj se před Pánem, volej k němu jako učenníci v bouři: „Pane, zachovej nás, hyneme.“ (Mat. 8, 25.)

5. Pochází-li však tvá zádumčivost z *vrozené bojácnosti a úzkostlivosti*, kromě Boha nepomůže ti nic jiného než trpělivost a dokonalá poslušnost ke zpovědníkovi. Jestliže se totiž odevzdáš opravdu a docela do milosrdné vůle Boží: Hospodín mocný jest tou měrou, aby i tvou úzkostlivou povahu zakotvil poznenáhlu v přístavě svrchovaného míru duševního.

Kdyby se ti něco podobného přihodilo, ačkoliv přičiňuješ se věrně sloužiti Bohu, ač miluješ Božské Srdce a posilňuješ se často sv. svátostmi, a při tom všem přece jsi trápen suchopárností duševní, -- ukryvá-li se tobě Ježíš, ač hledáš jej s bolestí: proto nepozbývej nikterak radostné důvěry a zmužilosti. Užívej svého rozumu a *víry*, abys vzbuzoval v srdci naději, lásku, lítost a podobné ctnosti. Shromazďuj své rozptýlené myšlenky četbou zbožné knihy anebo rozjímáním. A když to učiníš, *buď přesvědčen, že se ti vede dobře v duchovním životě*, jen když zachováš si srdce čisté a věrně konáš nábožná cvičení a nepovolíš v horlivosti.

A kdybys to měl snášeti až do smrti, tím krásnější koruna čeká na tebe v nebi za to.

— *A nebe jest věčné!* — Věru nebe za-
slouží, abys pro korunu nebeskou podstoupil
vše, sebe větší utrpení, zkoušky, opuštěnost!
Ale buď jist, že již tu na zemi zase tě vyvede
z temnosti na světlo nebeský Otec tvůj, budeš-li
mu věrně sloužiti.

Potom ti dá zakusiti nevýslovné lásky své
tím hojnější měrou. — Kéž ukrátká Kristus Pán
dobu tvých zkoušek a vyjasní tvář svou nad
tebou k útěše srdce tvého i svého Srdce bož-
ského. Amen.

XXXVI. Dej Kristu Pánu srdce vpravdě pokorné.

Učte se ode mne, neboť jsem
tichý a pokorný srdcem,
Mat. 11, 29,

Sv. přijímání má učinit tvé srdce podobnějším božskému Srdci Páně. Dvě jsou však ctnosti jemu zvláště milé. „Učte se ode mne“, praví „neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“

Přemýšlel jsi již někdy hlouběji o tom, jak právě pokora září ze Srdce Jeho zvláštní krásou a zve tě k následování?

Pohleď jen rozjímavě na obraz umělcův. Na hořením poli je znázorněno nebe. Tam mezi Otcem a Duchem sv. stojí Boží Syn. Zželelo se mu lidstva — a chystá se, aby je obnovil k obrazu a podobenství svému. Proto odkládá královský háv božské slávy — Bůh Otec mu jej snímá — a přijímá roucho obětní, kterým jej obléká Duch svatý. Přirozenost lidskou schopnou trpěti přijímá z nejčistší Panny působením všemohoucí Lásky Ducha svatého.

Odkládá i zlatou korunu slávy a přijímá z rukou andělových korunu trnovou, odkládá i žezlo a přijímá kříž.

Vidiš tu zobrazeno, co napsal sv. Pavel: sebe sama zmařil přijav způsobu služebníka tím, že podobným se stal lidem a ve vnějším zjevu svém byl shledán jako člověk.“ (Filip. 2, 7.)

A na dolním poli vidíš jej — jednorozeného Syna Božího, krále věků, — již jako dítko chudé matičky — položené v cizích jeslích, obvinuté prostými plénkami, v studené jeskyni betlémské, kam jej vyhnali, dříve než se narodil. To je ponížení, jakého svět neviděl a neuvidí. Ale ve znamení toho ponížení byl celý jeho další pozemský život. — Sestoupil do Nazareta s Pannou Marií a pěstounem svým sv. Josefem a byl jim poddán, On, jemuž náleží vláda nad celým světem, pracoval jako nuzný tesař ukryt jsa očím světa po třicet roků.

Pak počal působit veřejně mocný jsa v činu i v slově před Bohem a přede vším lidem. Jemu svědectví vydalo nebe i země, lidé i příroda, jež poslouchala hlasu jeho, že On je jednorozený Syn Boží. Ale sám nehledal slávy své. Mezi hříšníky se postavil u Jordánu, aby se dal od svého služebníka Jana Křtitele pokřtít vpravdě Beránek Boží, který snímá hříchy světa. Za apoštoly si vyvolil prosté muže z lidu, jednoduché rybáře. S nimi pěšky

procházel a v chudobě města a vesnice, káže království Boží a všude dobře čině. Nepřišel, aby si dal sloužit, nýbrž, aby sloužil.

A jak mu na tom záleželo, aby si toto pokorné smýšlení osvojili jeho učedníci! Se zřejmým pohnutím líčí miláček Jeho Srdce sv. Jan (13, 1—15), jak Božský Mistr jeho umýval při poslední večeři apoštolům nohy. Sv. Petr dobře chápal veliké to ponížení Páně, proto se ho tolik hrozil volaje: „*Pane, ty mně myješ nohy?*“ Rozvaž každé to slůvko a pochopíš i ty! —

A slyš, jak Kristus Pán sám zdůraznil to ponížení. — „Když jim tedy nohy umyl a své roucho vzal a opět se posadil, řekl jim: Vy mne nazýváte Mistrem a Pánem; a dobře pravíte: jsemť zajisté. Jestliže tedy já, Pán a Mistr váš, umyl jsem vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Příklad zajisté dal jsem vám, abyste i vy činili tak, jako jsem já učinil vám.“ (13, 12—15.) Příklad tedy dal k činům *pokorné* lásky způsobem nejdůraznějším — vlastním příkladem — a to v památné chvíli rozloučení před svou smrtí.

Co mohl učiniti více? A učinil více! Jeho ponížení se stupňovalo v domě Kaifášově, kde byl prohlášen za rouhače a poplván, v domě Pilátově, kde byl níže ceněn než Barabáš, v domě Herodově, kde byl oděn v roucho bláznů a potupen a dosáhlo vrcholu na kříži. „Ponížil sebe stav se poslušným až k *smrti*,

a to k smrti *kříže*". (Filip. 2, 8.) Významně vkládá církev sv. právě tato slova mnohokrát v pašijový týden v ústa svých kněží.

Pak následuje oslava. „Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které je nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíšově pokleklo veškeré koleno nebešťanů, pozemšťanů i těch, kteří jsou v podsvětí a aby každý jazyk vyznal, že Pánem jest Ježíš Kristus ke slávě Boha Otce.“ (Filip. 2, 9—11.)

Kristus Pán vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa, na pravici Otcově trůní zase v slávě. — A přece neustává dávatí neodolatelný příklad pokory! Jeho láska vynalezla nejsvětější Svátost. V ní chce v pokorném životě svém pokračovati až do skonání světa. On jednorozený Syn Boží, v němž přebývá všechna plnost Božství tělesně (Kol. 2, 9.), dlí na oltářích pod *prostínkou způsobou chleba*. Co je jednoduššího, co skrovnějšího nežli způsob chleba? A není obklopen oblakem světlým, nehlásají tu lidem legie andělů jeho velebnost a slávu, ba, kdežto „na kříži se jenom Božství tajilo, tady člověčenství též se ukrylo“.

A pomysli k tomu, jak se tu s Kristem Pánem nejednou nedůstojně zachází! Jak špinavý bývá někde oltář i svatostánek i korporál — a zvláště srdce! Jaké to zase ponížení!

Řekni, jest-li možná, aby nás učil božský Spasitel pokoře způsobem dojemnějším, povzbuzoval způsobem důraznějším, než když

„v jesličkách ležel při svém narození,
na kříži umřel pro naše spasení,
teď se tají v oltářní svátosti
z pouhé milosti“.

Té hloubky pokory dosáhnout nemůžeme, ale následovat Krista Pána v jeho pokoře třeba rozhodně a vytrvale. Příkladem i slovem vybízí nás všechny: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“

Jak pěstovati však tuto ctnost, se tážeš? *V čem je pravá pokora?* Dobře se tážeš. Někteří mají o pokoře nesprávný pojem. Pravá pokora není ve slovech, není to také zahazování sebe, není to také nesmělá a nemístná ostýchavost.

Pravá pokora záleží především ve smýšlení a to v tom, abys uznal: „Sám ze sebe nic nejsem, nic nemám, nic nemohu. Ve všem *závisím od Pána Boha* a bez něho nic nemohu.“ „Co máš, abys toho nebyl dostal?“ praví i tobě apoštol Páně (I. Kor. 4, 7). Proto „jedinému Bohu čest a sláva na věky věkův“ (I. Tim. 1, 17).

Pozoruješ *přednosti, dary ducha, milosti* v duši a zdar ve svých podnicích? Vzpomeň na slovo učitele církevního sv. Františka Sal.: „Nemusíme se obávat, že nás pýchou nadme poznání darů Božích v nás, když budeme pamětlivi té pravdy, že to, co dobrého jest v nás, nepochází od nás... Čím živěji uvážíme, kolik milostí jsme dostali, tím budeme

pokornější. Toto poznání vede k vděčnosti.“ (Bohumila III. 3.). — Sv. Terezie představovala si svou duši jako stavení, které se rozpadává. V milostech Božích pak viděla jen opory, chránící je, aby se nezřítilo docela.

Vykonal jsi *dobré skutky*? Sv. Pavel jich vykonal nepoměrně více pro Krista. Uznává je a Korintským na příklad uvádí, ale vyznává: „Milostí Boží jsem, co jsem, a bez milosti Boží nic nejsem.“ Jedná tento ideál ctitelů božského Srdce zcela v duchu Jeho. Nehledá slávy své, slávu Boží hledá a spásu lidí „aby všechny Kristu získal“, sobě ponechává ná-
mahu.

Ale všimni si, přáteli, jak tento veliký apoštol, připomínaje veliké milosti Boží, připomíná si také svou slabost a nejednou s bolestí si na mysl uvádí, jak hřešil a pronásledoval Kristovu církev.

To je také, co máme my ze sebe. *Hříchy* máme a nedokonalosti a přihlédneme-li dobře, lpí i na dobrých skutcích, které jsme konali. Znehodnocují je jako kaz anebo je pokrývají jako prach. To však samo je dostatečný důvod, abychom si po celý život zachovali smýšlení celníka v evangeliu, který se modlil: „Bože, buď milostiv mně hříšnému“ a nevy-
pínali se nad druhé jako farizej. (Luk. 18, 9—14.) Vždycky máme dost příčin k prosbě Otčenáše „Odpusť nám naše viny!“

To je pokora v *smýšlení*: Jsem nedokonalý a hříšný tvor; ze sebe nejsem, nemám a nemohu nic; proto dím: „ne nám, Hospodine, ne nám, ale jménu Svému čest zjednej!“ (Ž. 113. C. 1.) A k tomu mílí činorodé přesvědčení: Všechno mohu v Bohu, který mě posiluje, — to je pokora v smýšlení! Tu si musíš osvojit na prvním místě úvahou i modlitbou a cvikeň.

Z této pokory vyrostete pak jako z kořene pokora v *řečech* tvých i ve veškerém chování. Pamatuj však o řečech zvláště toto: Nemluv o svých přednostech ani o chybách bez náležitého důvodu. Nechval se, nemluv o sobě marnivě, nechlub se tím, cos učinil dobrého. Neomlouvaj se, kde toho není třeba, a jest-li toho potřeba — zvláště pro dobré jméno tvé — omluv se skromně.

Varuj se v řeči nepřiznivých posudků o bližních, posudků ukvapených a nerozvážených. Vůbec snaž se mluvit s rozvahou, prostě a neumělkovaně.

A jak se mám chovati *při chvále*?

Nevyvolávej jí sám a nečekej na ni. To lidé brzy vypozerují a budou tě chváliti k tvé škodě. Chválí-li tvé dary, vzhůru srdce! a vzdej chválu Tomu, jemuž jedinému patří veškera čest a sláva.

Jsi-li však *kárán*, hled' zůstat' v klidu. Zasloužil-li jsi to, poděkuj přívětivě za upozornění a požádej s nelíčenou skromností, aby

tě upozornili i po druhé na chybu. Nezasloužil-li jsi toho úplně, žádá-li toho dobro bližního nebo tvé postavení, omluv se, ale nepsváděj chybu na druhého.

Cítíš-li se *odstrkován*, obrať oko ku Kristu Pánu. Dostal ses mu blíže. Před ním byla dána přednost i Barabášovi. A jakého většího vyznamenání se ti může dostat než státi vedle Krista Pána. A On byl na místě posledním.

A co činiti, jsem-li *tupen* a urážen? Toho se dnes katolíkům z přesvědčení namnoze dostává za jejich přesvědčení od svedených lidí. Nežádá-li tvé postavení, čest Boží a blaho bližního, aby ses hájil, nebo vidíš-li, že to je zbytečno, uvědom si svou hříšnost a řekni si, že sis zasloužil za své hříchy větší potupu než je tato. A tu za tebe nesl tvůj Spasitel. Vzhůru tedy pozdvihni srdce k Jeho Srdci potupami nasycenému. Vzpomeň, jak byl poplván, políčkován, méně ceněn než Barabáš, po měšle jako zločinec a blázen voděn — a posléze mezi dvěma lotry na dřevě potupy ukřižován. „Ponížil ses“, řekni si, „Spasiteli, z lásky ke mně až k potupné smrti na dřevě kříže. A já? Z lásky a úcty k Tobě chci radostně nést aspoň tuto potupu . . . a radovat se s apoštolý, že bylo mně popřáno něco pro jméno Tvé trpěti.“

Tvá pokora musí se konečně jeviti i *v celém tvém zevnějšku*. Proto se varuj marni-

vosti a všeho nápadného v obleku, v chůzi, v pohledu a v každém posunku.

*V obcování s bližními přemáhej svéhlavost a zachovej poslušnost k těm, ku kterým ji dle zákona Božího zachovati máš. Hluboko vštíp si i ty do srdce, co se snaží církve svatá vštípiti svým kněžím v pašijový týden: „Ponížil sebe sama stav se poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“ Poslušnost je známkou pokory. To vidíš i v životech svatých Božích. Poslušnost tě také nejlépe poučí, volá-li tě Bůh k velikým a skvělým skutkům. Pak se jim však nevyhýbej! Hleď se jen učiniti *schopným*, aby tě Pán Bůh mohl vzít jako nástroj do ruky. Nedej se do popředí, nehledej prvních, čestných míst ve spolcích, nečiň nároků na uznání, ale hledej lvi podíl v práci namáhavé, pro celek důležité, na tvé síly vhodné, třebaš méně čestné na venek. Základů domů ani nevidíš, a jak jsou důležité! Celá budova na nich stojí. — Nebezpečenství pýchy je pak při takových pracích menší.*

Konečně jednej s každým skromně. Zvláště však přívětivě chovej se k lidem prostým. Nepohrdej nikým, ani největšími hříšníky, neboť se mohou obrátiti a dojíti veliké slávy v nebi. Lidáš byl apoštolem Páně a Pavel pronásledovatelem. A přece jak různě skončili!

Hleď tedy v smýšlení, v řečech i ve veškerém svém chování osvojiti si pravou pokoru dle příkladu Páně a miláčků Jeho Srdce. Věř

mi, v žádné ctnosti nebyli svatí tak hluboce zakořeněni jako v pokoře. Pokora totiž je všech ctností základem a je podmínkou, aby Bůh mohl vlítí své milosti do duše tvé. „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost“, dí apoštol. (I. Petr. 5, 5.) Jako stéká voda s výšin do údolí a je zavlažuje, tak s výšin nebeských splývají milosti Boží do ponížených srdcí a zúrodňují setbu slova Božího k přebohaté žni. Naproti tomu, kde není pokory, schází i podmínka k víře a ku vstupu do království Božího. Sám Kristus Pán to pověděl: „Neobráte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.“ A pýchu jako příčinu nevěry označil také On sám, vševědoucí znatel lidských srdcí. Privil: „Velebím tebe, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrými a opatrnými a zjevil je maličkým...“ (Mat. 11, 25.) Moudrými a opatrnými na tom místě míní Pán Ježíš farizeje, kteří se spoléhali na svou vlastní moudrost, a maličkými míní lidi prosté a neučené, kteří uznávají v pokoře svoji nedostatečnost v příčině spásy a proto dychtí po pomoci Boží, v Krista Pána věří a učení jeho přijímají.

Tak je pokora života podle Srdce Božího základem a musí být tím hlubší, čím má být život tento dokonalejší.

Prosba o pokoru.

Nejpokornější Ježíši! Přeji si býti pokorný, poctivě pokorný nejen srdcem nýbrž i zevnějším chováním. Nechať mě k tomu povzbudí příklad pokory, který jsi mi dal při svém vtělení, ukřižování a zejména v nejsv. Svátosti oltářní. Ó, kéž bych každým sv. přijímáním stal se pokornějším. Prosím tě, nejpokornější Ježíši, každou žilku mého srdce, která se ještě nekloní k pokoře, vytrhni úplně, ať to bolí, jak bolí. Rád vytrpím všechny bolesti, jen když konečně budu tobě podobnější srdečncu pokorou. Odejmi ode mne toto zlé srdce se vši jeho pýchou a dej mi srdce pokorné dle Srdce Svého tak, aby od této chvíle ze všeho, co činím, vzešla větší sláva Tobě i Otci i Duchu svatému. Amen.

XXXVII. Dej Kristu Pánu srdce tiché.

Učte se ode mne, neboť jsem
tichý a pokorný srdcem.

Mat. 11, 29.

Blahoslavení tiší, neboť oni
zemí vládnouti budou.

Mat. 5, 4.

okora je základem ctností,
proto není tichosti bez po-
kory. Ale kde je pokora pravá,
tam je i tichost. Tak bylo
v nejsvětějším Srdci Spasite-
lově, a On mohl říci: „Učte

se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný
srdcem.“

P. Weninger uvádí v rozjímání o nejtišším
a nejtrpělivějším Srdci Páně, Pána Ježíše k duši
takto mluvícího: „Synu, uč se ode mne, neboť
jsem tichý srdcem. Tomu tě učí celý můj život.
Pokud jsem přebýval na zemi, vábil jsem mír-
ností svého srdce hříšníky a trpělivostí ob-
měkčoval jsem zatvrzelá jejich srdce k po-
kání. Čím více jsem byl pronásledován, tím
více jsem usiloval, abych opět získal roztrp-
čenou mysl odpůrců. S jakou mírností objal

jsem zrádného Jidáše. Jak trpělivě jsem mlčel, když plvali mně do tváře a mne bičovali. Ještě na kříži modlil jsem se za nepřátele, a kopí otevřelo mé srdce mírné i těm, kteří mě křižovali. I nyní po celý den volám hříšníky s veškerou láskou srdce svého z *nejsvětější Svátosti* a dobré duše upozorňuji, aby byly horlivější. Ačkoli však málo jest těch, kteří mne uposlechnou, přece neustávám jich volati. Ustavičně vidím tolik nevděku, tolik vlašných, necitelných srdcí zatvrzelých a ledových, která ani dobrodiním se nedají obměkčiti a nedají se roznítiti mou láskou. A přece zůstávám ustavičně v této Svátosti na zemi. Lidem zevšedněla má přítomnost ve Svátosti oltářní, někteří se mně dokonce posmívají a rouhají, a přece zůstávám v této Svátosti, abych ti i odtud dával příklad mírnosti a trpělivosti. A mírné Srdce mé modlí se i za ty, kteří mě urážejí, aby nebeský Otec osvítil jejich slepotu a odpustil jim. Jako trpělivý beránek nechávám se též bráti do rukou a nositi v této Svátosti, kamkoli se lidem zalíbí. Zda neučím tě tímto svým příkladem tichosti a trpělivosti?“

Vskutku Pán náš je vtělená tichost a trpělivost! Apoštolové svolávali oheň na město, které ho nechťelo přijmouti. Ale on obrátiv se, pokáral je řka: „Nevíte, čí ducha jste. Syn člověka nepřišel duše zahubit, nýbrž spasit.“ (Luk. 9, 52—56.) Jeho duch je duch tichosti ať jedná s prostými a nezřídka nechápavými,

svými učedníky, ať jedná s hříšníky jiným obtížnými, ať jedná s nepřáteli. V životě i ve smrti jeví se tak, jak jej kreslí prorok Isaiáš, (42, 2 nn.) jeví se *beránkem*, jenž před tím, který ho stříže, oněmí a neotevře úst svých, (Is. 53, 7.)

On vpravdě může říci: „Učte se *ode mne!*“

Zdaž nepotřebujeme denně tohoto příkladu? Jak snadno dáváme se podrážditi k hněvu, Malý neúspěch, nešikovnost bližního, drsnější slůvko z úst jeho, odpor sebe menší, slovem vše, co se protiví naší vůli — často převrácené, — nás roztrpčuje a naplňuje hněvem. Tu je třeba *tichosti* srdce, máme-li se stáhati podobnější srdcem svým Srdci Páně a máme-li bližního svého Kristu Pánu získati.

Sv. František Saleský obrátil 70.000 po-bloudilých za první léta svého působení, a Bůh ví, kolik dalších tisíců Kristu Pánu získal, ale získal je svou tichostí a láskou. Byl vtě-lená vlídnost a přívětivost. K jakému mistrov-ství to přivedl v následování tichého Srdce Páně, viděti z jeho výroku, který učinil zary-tému odpůrci svému: „Milý pane, a kdybyste mně jedno oko vyloupl, tedy se na vás aspoň druhým podívám tak laskavě jako před tím.“

Než, *jak to mám činiti*, tážeš se, abych zvítězil nad nezřízeným hněvem a stal se také tichým a trpělivým?

Zachovej tyto rady:

1. Jakmile se začne tvůj cit bouřiti a hněv kypěti, pohlédni aspoň v duchu k Srdci Páně a *modli se*: „Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého!“ Opakuj si několikrát tento povzdech, dokud nenabudeš zase poněkud klidu.

2. Učiň si pravidlem osvědčenou zásadu sv. Františka Sal., tak dlouho *mlčeti* a ani slůvka nepromluvit — ani dopisu nepsat — dokud nepomine první pobouření a klid se nevrátí. Potom teprve mluv, co ti přikáže rozum a nutnost.

To třeba zachovati, i když máš povinnost napomenouti. Sečkej, až se uklidníš ty i tvůj chybuující spolubratr. Kdo se nechá uchvátiti hněvem, nemůže býti lékařem chybuujícího spolubližního; neboť sám jest nemocen a neví o tom. A jeho napomenutí také není nic platné. Duše káraného člověka, která se přirozeně poddá rozumu, vášni se vzpírá jako tyranovi.

3. Pamatuj si, že snáze lze *předejiti hněvu* než jej udržeti v mezích, když už propukl. Proto pozoruj, která příležitost tě svádí k hněvivé netrpělivosti, a přichystej se na to předem, jak se v té neb oné příležitosti přemůžeš. Chyby, do kterých jsi již upadl, ti mohou býti nyní prospěšny, budeš-li z nich čerpat zkušenost.

4. Hleď si osvojiti jemný *klid ve veškerém svém jednání*. Nechovej se drsně, nevrle,

pánovitě a nebuď otrokem nálady. Zvláště pamatuj si napomenutí sv. Františka Sal.: „Buď obzvláště přívětivý k těm, které ti Bůh dal za společníky nebo domácí a nepodobej se těm, kteří mimo dům zdají se býti anděly, doma však se chovají jako ďáblové.“

5. Uč se nazírat na vše s *lepší stránky* a uč se omlouvat a chyby bližního snášet, hledě k chybám svým vlastním, které zase snáší tvůj spolubližní.

Nedávej se do sporu, kde toho nežádá čest Boží, církve sv. a dobro bližního.

Odpouštěj rád a sám nabídni ruku ke smíru, třebaš tvůj odpůrce hněv zavínil. Tím si získáš zvláštní přátelství Srdce Páně a hojné milosti.

6. Káráš-li konečně, varuj se nadávek a urážek a *pokárání oděj křesťanskou láskou*. Sem náleží i to, co pověděl sv. Řehoř o horlivosti. (Homil. 34.) Je dvojí horlivost. Horlivost, jejíž otcem je hněv a matkou pýcha. Ta ničí svornost. A je horlivost, jejíž otcem je mír a matkou pokorná láska. Ta je od Boha. Tato horlivost pravá považuje v duchu za lepší ty, které musí kárati a nikomu z domácích neodhaluje zbytečně cizí chyby.

Budeš-li tedy tímto způsobem vytrvale pracovati, aby sis osvojil tichost srdce, získáš především *pokoj* duši své. „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem,“ řekl Kristus Pán a dodal: „a naleznete pokoj duším

svým.“ A s pokojem a s *vládou nad sebou* přijde i rozmnožení milosti a hojná odměna u Boha.

Ale vedle vlády nad sebou zjednává tato ctnost i *vládu nad dušemi spolubližních*, vládu láskou. „Blahoslavení tiší,“ řekla věčná Moudrost sama, „neboť oni zemí vládnouti budou.“ Kdežto člověk zlostný a prchlivý je jako vosí hnízdo, člověk tichý všechno k sobě táhne jako magnet, stává se králem srdcí a nejschopnějším, aby všechno Kristu získal.

To tedy budiž snaha tvá a prosba vytrvalá:

„Ježíší tichý a pokorný srdcem,
učiň srdce mé podle srdce svého.“

XXXVIII. Pobožnost křížové cesty, posila v životě podle božského Srdce Páně.

Pravou vysokou školou pokory, tichosti a trpělivosti, lásky k Bohu a k bližnímu, slovesností potřebných v životě podle b. Srdce Páně je křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista. Nadto je obdařena hojnými odpustky, které lze přivlastniť i duším v očistci. Proto ji ctitelé božského Srdce Páně rádi konají.

Modlitba přípravná.

Největší Dobrodinče můj, Kriste Pane! Byl bych nevděčný, kdybych rád si nevzpomínal na Tvou poslední cestu, kterou jsi vykonal na popravní místo — vždyť to bylo vinou mou!

A byl bych nemoudrý, kdybych ve svých obtížích zanedbával tak vydatnou pomoc, jakou mi skýtá vděčná vzpomínka na Tvé utrpení.

Blahoslavené oči, které Tě viděly v bolestných tajemstvích vykupitelské lásky Tvé! — Já aspoň v duchu chci kráčetí krvavými šlépějemi Tvými na Kalvarii za Tebou. — Dej, ať to učiním s týmž *uznešeným úmyslem*, s jakým Ty sám nastoupil's svou cestu poslední. Chci při tom vděčně vzpomínati zvláště na bolestné Srdce Tvé, abych je odprosil, abych mu poděkoval za tolik lásky.

Dej mi, Pane, požehnání na tu cestu, aby *rozum* můj přemýšlením vybral si z každého zastavení pravý užitek.

Uděl mi milost, aby srdce mé pojalo každou úvahou *předsevzetí uskutku praktické*.

Z vděčnosti se přičiním, abych Tě následoval přemáháním svých vášní a chyb.

Z bratrské lásky obětuji tuto odpustkovou*) pobožnost za obrácení hříšníků a za duše v očištění.

Tu cestu nastoupím, kde dokrvácel's, Pane, — kde Golgota krev boku Tvého pila.

Ó vykoupená duše má, na místech těch slz lítostných bys proudy neprolila?

Vždyť jenom proto Srdce Páně krev prolilo, by krví tou se moje srdce očistilo.

---

*) Lze získati tytéž odpustky, jako kdybys konal křížovou cestu v *samém Jerusalemě*.

I. zastavení.*)

P. Ježíš na smrt odsouzen.

Ž. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Viz, duše má, na stupních Pilátova domu stojí před tebou Kristus Pán. Vtělený Syn Boží jest zbrocen vlastní krví, vychřadlý bděním v žaláři.

Král králů stojí bos, oděn jsa v rudý plášť, v ruce maje třtinu. Trnovou korunu má hluboko vtačenu do čela a zpod té koruny patří na tebe slzami a krví zalité oči Spasitelovy. V duchu slyš, jak buráci proti Kristu výkřik svedeného lidu: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“, a jak slabý Pilát Krista Pána na smrt odsuzuje.

Ptej se Krista Pána: „Pane, nač pomýšlels tehdy, když tento nevděčný křik pronikl Tvé Srdce jako ostrý trn?“

Ach, tenkráté jsi v duchu zaslechl také můj hlas.

Neboť *kdykoliv jsem hřešil, volal jsem: „Ukřižuj, ukřižuj“* a odsuzoval jsem Tě znovu na smrt. Jak mne to nyní bolí!

Předsevzetí.

Ó, Pane Ježíši, Ty mi vidíš do srdce a víš, jak upřímně jest mi líto všech hříchů. Ó, kéž

---

*) Podle P. Weningerera.

bych je mohl odčiniti! Prosím Tě, dej, ať od nynějška *raději podstoupím smrt, než abych zhřešil dobrovolně*. Bolestné Srdce Páně, kéž bych aspoň lítostí poněkud Tobě vynahradil onen zármutek, který jsem Ti kdysi připravil. Otče nebeský, volám k Tobě z hloubi srdce: „Mne potrestej, neboť já jsem ten vinník!“

Ochotno jest k tomu srdce mé, ó Bože, srdce mé jest připraveno.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci. —

Ů. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

II. zastavení.

P. Ježíš dobrovolně přijímá kříž.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Pohleď, duše má, jak tvůj *Ježíš z lásky k tobě běře na sebe těžký kříž*, hle, jak s láskou vine jej k Srdci svému. Přitom obětuje Otci všechny bolesti, které na něm vytrpí pro spásu tvou. Ptej se: „Pane můj, jakou trýzeň zakusilo Srdce Tvé při tomto objetí kříže?“

Předsevzetí.

Ó, Mistře můj, obětoval jsi tuto bolest Srdce svého nebeskému Otci za mne. Za to přijmi

milostivě toto rozhodnutí mé: „*Už nikdy nebudu reptati proti kříži, který na mne dolehne.*“ Nechci již roztrpčeným okem pohlížeti na ty, kteří mi naloží kříž, nýbrž chci jej přijmouti z ruky Tvé podobně jako Tys přijal kříž z ruky Otcovy. Vždyť bez nejmoudřejšího a dobrotivého dopuštění Tvého nezahyne ani jediný vlas s mé hlavy. A jak mi osladí tato pravda každý kříž, kdykoli si na ni vzpomenu.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci. —

Ů. Smiluj se nad námi, ó, Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

III. zastavení.

P. Ježíš padá pod křížem po prvé.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečímě Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Viz, jak Beránek Boží padá na kamenité cestě pod křížem. Viz i nepravosti naše, které mu vložily na ramena potupné dřevo kříže a přivodily jeho pád. (Is. 53.) Je to *pýcha*, která se drze dívá z oka marnivého světáka, jenž se odvrací od kříže Krista Pána. Je to *žádost těla*, jež si lehkovážně zahrává s věncem čistoty. Je to i *žádost očí*, znázorněná lakomcem, který tiskne měšec a pro zájmy Kristovy a své nesmrtelné duše nemá žádného porozumění. Je to i *závistná nenávisť*, skrývající v záhybech roucha vražednou dýku. Ó, božské Srdce Páně, Ty víš, která z těchto nepravostí způsobila pád můj a zavinila bolestný pád Tvůj! Jak mně je toho nyní líto!

Předsevzetí.

Ó, trpící Srdce mého Spasitele! Za obět bolestnou, již jsi podal nebeskému Otci za mne, padaje po prvé pod křížem, přijmi pevné rozhodnutí mé: *Odříkám se pýchy i všech žádostí* ošemetného světa: Ze všech sil se zvláště přičiním, abych byl *pokorný srdcem* a tím se uvaroval dalších hříchů.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

Ť. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

IV. zastavení.

P. Ježíš potkává svou matku.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Pohled rozjímavě, duše má, jak bolestná Rodička Boží potkává nade vše milovaného Syna na cestě křížové. Ihned si razí cestu zástupem pochopů, nedbá lidských ohledů, až stane před Ježíšem. Hle, jak i s křížem vine Syna na mateřské srdce, pukající bolem. Věru pohled plný bolesti, objetí oplývající hořem! — *A já jsem zavínil loučení* takové Matky od takového Syna, neboť moje hříchy vydaly na smrt Syna Božího. — Můj Ježíši, co cítilo Tvé Srdce při tom objetí!

Předsevzetí.

Ježíši plný bolesti a bolestná Rodičko Boží, přijměte za svrchovanou bolest, kterou jsem vám způsobil a kterou jste obětovali za spásu mou, — ó, přijměte z vděčnosti rozhodný úmysl můj: „*Už nikdy nedám si brániti prážádným ohledem v tom, abych vás nenásledoval celým a nerozděleným srdcem.* Chci býti celý jedině váš a odříkám se otroctví světa, abych nerozlučně spojen byl s vámi.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

Ť. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

V. zastavení.

Šimon cyrenský pomáhá Pánu Ježíši
nésti kříž.

Ť. Klaníme se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Viz a rozjímej, jak P. Ježíš slábne každým krokem a potácí se pod křížem. Proto popravčí nutí Šimona cyrenského, aby nesl kříž za Kristem. Opuštěné Srdce Páně! jakou bolest jsi pocítilo, že jest tak *málo těch, kteří dobrovolně* a s radostnou láskou *nesou kříž svůj* za Tebou.

Předsevzetí.

Ježíši, jenž jsi obětoval i tento bol Otcí nebeskému za mne, přijmi vděčné rozhodnutí milujícího srdce mého: „Chci Tobě sloužití s radostnou horlivostí. Zvláště *horliv* budu *v práci a v nezaslouženém utrpení*, jestliže mne tím navštíví Tvá prozřetelnost.“ — Tak budu radostným srdcem sdíletí tvůj šťastný osud, blažený Šimone!

Otče náš. — Zdravas, Maria. — Sláva Otcí.

Ů. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

VI. zastavení.

Veronika osušuje zkrvácený Ježíšův obličej.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Patř a rozjímej, jak hrdinskou srdnatostí razí sobě cestu Veronika k božskému Spasiteli, aby mu s upřímnou soustrastí podala roušku. Kristus Pán utírá jí svůj obličej, zbrocený potem a krví, a vtiskuje z vděčnosti svatou tvář svou v roušku a vrací ji Veronice. *Jak asi Tě zbolelo, Srdce Páně, že jediná Veronika prokázala Ti tu laskavou službu, ačkoliv takové množství lidu vidělo Tvé útrapy.*

Předsevzetí.

Zneuznané Srdce Kristovo! přijmi předsevzetí srdce mého: „Budu Ti sloužiti od té chvíle velkodušnou horlivostí a proto *naslouchati budu* pozorně a *ochotně Tvým unuknutím beze všeho ohledu na úsudky a posudky zkaženého světa.*“ „Pane, co chceš, abych učinil? Mluv, Hospodine, neboť slyší služebník Tvůj!“

Ótče náš. — Zdrávas, Maria. — Šláva
Ótci.

Ť. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

VII. zastavení.

Pán Ježíš padá pod křížem po druhé.

Ť. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímej a viz, kterak zesláblý Ježíš klesá po druhé. Kati ho trýzní znova, aby sebral zbytek svých sil a došel na Golgotu. — Opovržené a při tom trpělivé Srdce Učitele mého, co jsi zakusilo při tomto novém pádu? — Ach, já jsem připravil Ti tento druhý pád, neboť *znova jsem upadal do starých hříchů*, ačkoliv jsem sliboval polepšení a ústy litoval.

Předsevzetí.

Trpělivě snášel's, Ježíši můj, tento druhý pád a obětoval's za mne. Přijmi vděčné a upřímné předsevzetí mé: Od nynějška učiním vše, abych konečně plnil svá *předsevzetí* věrně. Proto je budu častěji *obnovovati*, zejména při modlitbě jitřní. Den co den hned zrána budu pamětliv věčných pravd, poněvadž mne Duch svatý sám vybízí k tomu slovy:

Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci a na věky nezhřešíš. (Sirach. 7, 40.)

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

℣. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

℞. Smiluj se nad námi!

VIII. zastavení.

Dcery jerusalemské pláčí nad Ježíšem.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

℞. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Rozjímavě pohleď, duše má, jak Pán Ježíš kráčí k popravišti, všude necháváje stopu krvavou. — Slyš srdečný pláč dcer jerusalemských, jimž puká srdce soucitem při pohledu na zuboženého Syna člověka. A Ježíš praví jim a tobě: „*Samy nad sebou plačte . . . ;* nebo činí-li toto na dřevě zeleném, co se bude dít na dřevě suchém?“ (Luk. 23, 28.—31.) Srdce plné útrpnosti, čím odvděčím se za Tvou lásku, že více Tě dojíká bída nás hříšníků než Tvá vlastní?

Předsevzetí.

Ježíši plný soucitu, obětoval's za mne bolest Srdce svého, dojatého útrpnými slzami: dej

mým očím dar slz, abych plakal nad bolestí Tvou a bídou svou vlastní. Dej, abych měl pravý nejušlechtilejší bol, že moji hříchové přichystali Tobě křížovou cestu. Daruj mi kající slzy posvěcené utrpením Tvým, abych soudil sebe sama a nebyl souzen. Přijmi tedy můj rozhodný úmysl: *Budu se zpovídati často a co možná dobře se vždy připravím, abych ušel věčné záhubě.*

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

Ů. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

IX. zastavení.

Pán Ježíš padá po třetí pod křížem.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Pohleď, kterak Ježíš vrávorá a po třetí klesá. Hle, jak ho kati tupí! Rádi by ranami vzpružili jeho kvapem ubíhající síly. — Beránek Boží neotvírá svých úst, jen tichým pohledem k nebi obětuje nevyhovitelné hoře svého Srdce za spásu světa. Mistře můj, pro ne-skonalou trpělivost svou pohleď na mne a v soužení mém spoj srdce mé se Srdcem svým. Nedej, abych podlehl dříve, než dosáhnu

cile. Mé návyky zlé, zejména tato *moje hlavní vášeň* ... (v srdci ji pojmenuj) ta *připravila Ti třetí pád*.

Předsevzetí.

Obětoval's, Kriste Pane, tuto bolest svému Otci za mne. Nezvratně si umiňuji z lásky k Tobě: „Zejména tuto *zlou náklonnost* a tuto *vášeň nezřízenou* ... (v duchu jmenuj je), které mne tak často porážejí, úplně *vypeleju* ze srdce svého jako jedovaté býlí. Proto svatě si umiňuji, že budu se zpytovat každý den zvláštním způsobem, abych je vykořenil.*)

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

Ů. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

X. zastavení.

S Pána Ježíše strhávají roucho.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Duše má, rozjímej a viz! Konečně dospěl Ježíš až na Kalvarii. Před něj kladou kříž na zemi a s jeho rozdrásaného těla strhávají su-

---

*) Poučení o zvláštním zpytování viz na str. 94 a 104.

rově chudobné roucho, které se rdí nejsvětější krví Páně tam, kde se vlepilo do živých ran Beránka Božího. Všechny ty rány znova jsou otevřeny a praménky krve prýští se z nich. — Můj Ježíši, co cítilo při tom Tvé Srdce? — *Hříchy nečistoty*, kterým se oddávají lidé, hlavně *způsobily Tobě tuto hanbu a bolest!* Odpusť, nejčistší Synu Boží, zrozený z čisté Panny!

Předsevzetí.

Vykupiteli můj, za to, že's obětoval bolestné obnažení své Bohu Otci za mne, posilni mne v tomto vděčném předsevzetí, které svatě činím pro vždy a na věky: „*Raději se nechám umučiti, než abych připustil dobrovolně jediný hřích nečistý.* Proto umiňuji si svato-svatě, že bez odkladu odpírati budu každému pokušení i každé myšlence nečisté. — V pokušení vyslovím ihned Tvé nejsvětější jméno, ó Ježíši, milovníku čistoty, a jméno Tvé nejčistší Matky Marie Panny. Vyhýbati se budu jako peklu každé příležitosti a dám si pozor na smysly své, jmenovitě na oči.“

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

✠. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

✠. Smiluj se nad námi!

XI. zastavení.

Pána Ježíše křižují.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Patř a rozjímej, jak tvůj Ježíš klade se na drsný kříž. Slyš, kterak pod pádnými ranami kladiv hřeby prorážejí ruce i nohy Spasitelovy. Viz, jak při každém úderu stříká k nebi božská krev za spásu tvou! Konečně pozdvihují kříž a zapouštějí do země. — Ejhle, *Syn Boží jest ukřižován za tebe!* — Ježíši, jediná lásko má, co cítilo Tvé srdce v tom okamžení? Duše má, teď vděčně poklekni, jako bys byla na Golgotě u paty sv. kříže.

Předsevzetí.

Ó, Ježíši, ukřižovaná lásko má, Tvé srdce prahlo žízni po spáse mé. Přijmi za to upřímné a pevné rozhodnutí mé: kráčet cestou křesťanské dokonalosti. — Ano, Pane Ježíši, *chci býti živ* nejen zbožně — nýbrž podle svého stavu *dokonale a svatě*. Nedám se zastrašiti sebe většími překážkami. V Tvé krvi, Kriste, každá obtíž bude mi sladkou a nepatrnou.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

Ů. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

Ř. Smiluj se nad námi!

XII. zastavení.

Pán Ježíš umírá na kříži a z otevřeného Srdce jeho řine se krev a voda.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Pohleď a rozjímej, vykoupená duše má, kterak Ježíš pozdvihuje zrak k nebi v modlitbě za spásu tvou! Slyš, jak loučí se s touto zemí a volá: „Dokonáno jest!“ „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého!“ Zbožně patř na mrtvé tělo Ježíše Krista! — Ó, jak tě Ježíš miloval! — — V mrtvé hrudi jeho otvírá se božské Srdce jeho. Pozdrav a veleb božské to Srdce, záruku nejvěrnější lásky Kristovy. Kdybys byl tehdy stál pod křížem a viděl na vlastní oči, kterak srdce Spasitelovo se Tobě rozvírá a proud krve a vody prýští se z milostného boku Páně: jak by ti bylo bývalo u srdce? A přece až dosavad *tolik srdcí uzavírá se před láskou Spasitele světa!* — Ach, dlouho chladné jsi bylo ke Kristu Pánu i ty, srdce mé, hluché jsi bylo k jeho vnuknutím: pozdě, příliš pozdě, jsem si zamiloval Boha srdce svého!

Předsevzetí.

Nejvěrnější Ježíši, za lásku Tvou božsky nezištnou otvírám Ti dnes srdce své provždy.

— Přivlastni si toto srdce! Posvěť je, aby mohlo Ti býti příbytkem! Chci býti celý Tvůj. Dej, ať splním tento svůj rozhodný úmysl: „Poněvadž vidím, že Tvé krvácející Srdce především si žádá spasiti duše lidské, proto chci s apoštolskou horlivostí*) sloužiti Tobě. Pokud budu moci, *přičiním se, abych příkladem, modlitbou, slovem, dobrými knihami rozšiřoval na světě Tvé království.* Dej mi k tomu schopnosti, sílu i vytrvalost!

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

℣. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

℟. Smiluj se nad námi!

XIII. zastavení.

Přesvaté tělo Páně kladou na mateřský klín Královny mučedníků.

℣. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

℟. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil.

Pohleď, duše má, a rozjímej, kterak tělo Páně snímají s kříže a na klín Matky Páně kladou. Viz Bolestnou tu Matku Páně, jak Syna objímá a tiskne k mateřskému Srdci!

---

*) O apoštolské horlivosti viz článek další: „Bůh nechce lásku tvou bez apoštolské lásky k bližnímu“.

Hle, slzy Boží Rodičky kanou do hlubin rozevřené rány Srdce Páně! Co asi cítilo nejútrpnější Srdce Marie Panny při tom objetí? Nač pomýšlela Matka Boží při pohledu na krvácející ránu otevřeného boku jednorozeného Syna Božího? — *Mé hříchů to způsobily, že synu jejímu vyrván byl život a že Srdce nejčistější Matky pukalo hořem.*

Předsevzetí.

Vroucně milovaná Matko Boží bolestná, rozpomeň se, že Tvůj Ježíš, umíraje na Golgotě, doporučil mne Tvému Srdci mateřskému. — Tys obětovala bol svůj za spásu mou. Proto vezmi si toto srdce mé. — *Chci býti Tobě věrným a poslušným synem.* Pro krev Ježíše Krista pokorně Tě zapřísahám: *buď mi matkou* a vypros mi od Boha, abych následoval až do smrti Tebe, nebeská Matko má, vzore můj. — Dnes volím si Tě za paní a královnu svou, Tvé službě se odevzdávám úplně a všude chci pečovati o to, by všichni věrně sloužili Synu Tvému a Tobě. A již nyní Tě se synovskou důvěrou prosím a zvu, abys v hodině smrti mé mi mateřsky přispěla. Amen.

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

℣. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

℟. Smiluj se nad námi!

XIV. zastavení.

Nejsvětější tělo Ježíšovo pohřbívají.

Ů. Klaníme se Tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

Ř. Neboť skrze svatý kříž svůj svět jsi vykoupil!

Hle, pohřební průvod ubírá se od kříže do zahrady šťastného Josefa Arimathejského. — V duchu doprovod tělo Páně ke hrobu. Jak dojímavě připomíná ti církev svatá konec života Ježíšova na Veliký pátek! — *Zamysli se nad hrobem Kristovým.* — Jak osamělé a opuštěné bylo před zmrtvýchvstáním Srdce Páně v tichém hrobě! —

Předsevzetí.

Za tolik důkazů nejobětavější lásky Tvé, božské Srdce Páně, přijmi obět mého srdce s tímto pevným předsevzetím: *Úplně obnovím* a dle křesťanských zásad napravím svůj soukromý i veřejný život. Ano, božské Srdce Ježíšovo, chci se obnoviti zejména v této věci (tu se odmlč a pověz Kristu Pánu, v čem se polepšíš) a k tomu nechať mi dopomohou úvahy, které jsem konal, kráčeje v Tvých stopách. — Dej, ať se na mně splní zaslíbení, která jsi dal ctitelům svého božského Srdce! Nejsvětější Srdce Ježíšovo, v tebe důvěřuji!

Otče náš. — Zdrávas, Maria. — Sláva Otci.

V. Smiluj se nad námi, ó Ježíši!

R. Smiluj se nad námi!

Závěrečné věnování.

Ó, Srdce Ježíšovo, Srdce trpící, ukřižované, probodené a v hrobě uzavřené! Přijmi tyto vděčné vzpomínky na hořké utrpení Tvé a spoj je se svou přímluvou, kterou vždy vyslyší nebeský otec tvůj. Ó, kéž bych byl nastoupil i dokončil tuto cestu křížovou s tak zbožným a útrpným srdcem, s jakým tvá přebolestná Matka rozjímavě je vykonala po prvé! Nedo-statečnou zbožnost svou aspoň nyní doplním tím, že obětuji Tobě v pokoře veškeru vroucnost jejího Srdce mateřského. Kéž tyto úvahy mé a všecka předsevzetí má — s úctou bolestného Srdce Rodičky tvé spojená — jako vůně balsámu vynesou se k trůnu Otce nebeského, kde Ty, Prostředníku náš, nyní na věky kraluješ. Nechať sestoupí Tvé milosrdenství na živé i na mrtvé, abys potěšil, spasil, posilnil a zachránil nás všechny. Amen.

Poznámka.

Kdybys pro nemoc a jiné značné překážky nemohl konati křížovou cestu v chrámě, přece můžeš i doma, třebaš i na lůžku, získati své duši posilu, útěchu i sv. odpustky, kterými obohacuje nás křížová cesta. — Podmínkou k tomu jest křížek, zvláště k tomu posvěcený.

Máš křížek? — Zaopatř si jednoduchý, ale takový, aby tě dojímalo pohled Ukřižovaného. Proto hled, aby podoba Ukřižovaného byla důstojná. — Mimo to dbej, aby křížek byl pevný. Nejlepší bývá kovový, dřevem vyložený, na němž jest připevněna podoba Krista Pána (na př. z poniklovaného mosazu a podob.). A pros svého zpovědníka o radu, kde bys mohl pro svůj křížek získati *odpustků křížové cesty* i *plnomocných odpustků pro hodinu smrti*. — (Vypůjčeným křížkem sv. odpustků nelze získati.)

A když jsi na př. nemocen anebo máš daleko do kostela, vezmi kříž *do ruky* a dle výsady (kterou dal Pius IX. roku 1877) pomodli se 20 Otčenášů, 20 Zdrávas a 20krát Sláva Otci (t. j. 14 za křížovou cestu, 5 k ranám Krista Pána a 1 na úmysl sv. Otce).

Kdo jest *těžce nemocen*, získá odpustky, když jen drží křížek v ruce a vzbudí *lítost*.

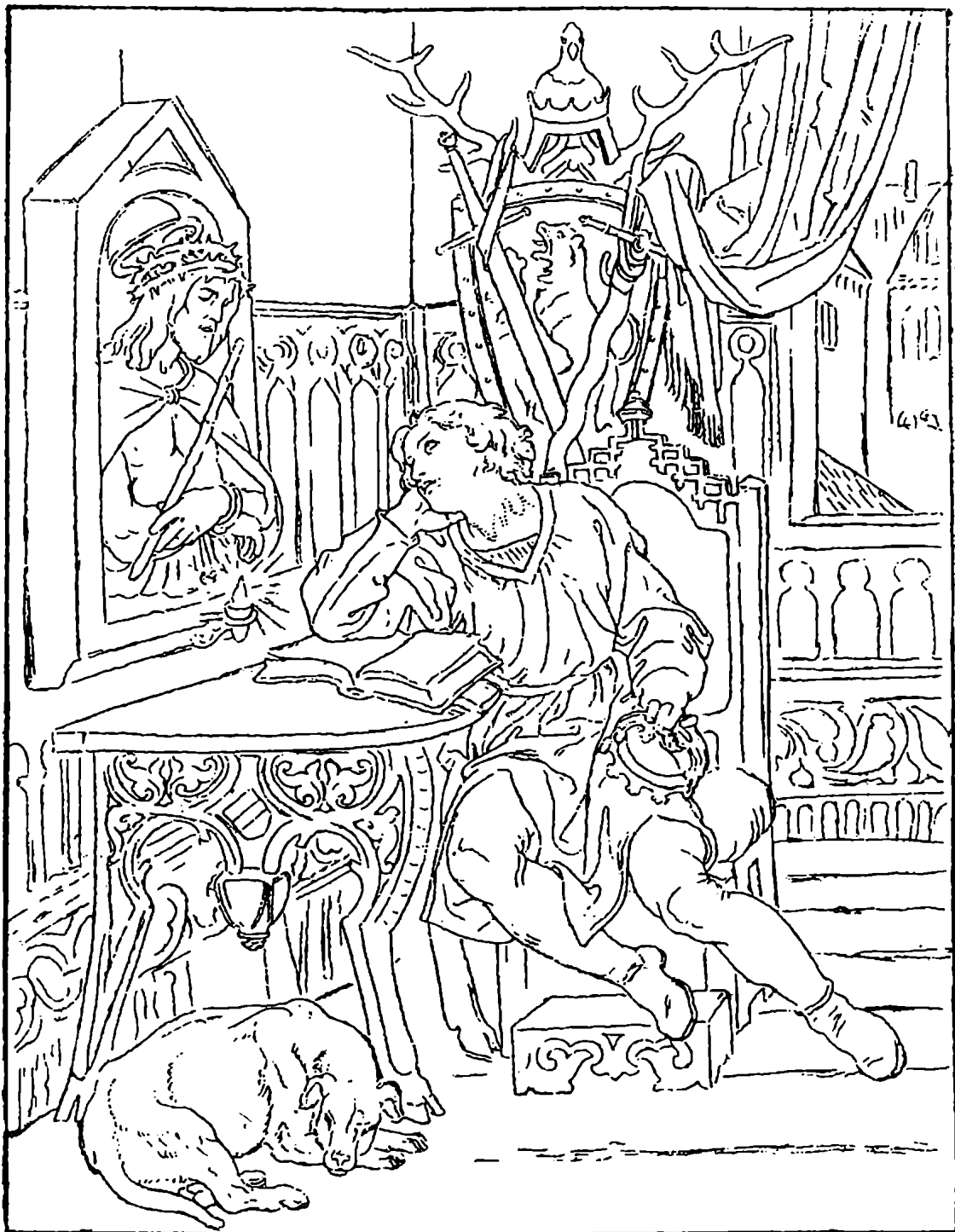

XXXIX. Když si volíš stav, rad' se s Bohem.

„Synu, bez rady nic nečiň,
i nebudeš po činu litovati.“
(Sirach 32, 24.)

Hospodin má právo určití nám, tvorům, stav, v němž mu sloužití máme.

Avšak Otec nebeský dopřává nám *svobody*, bychom sami si zvolili stav, ovšem pokud se nepřiči spáse duše naší. Ochoten jest také dáti nám v každém stavu potřebných milostí, bychom dobře mohli vyplniti povinnosti stavu zvoleného. Mimochodem řečeno, každý počestný stav může vésti ku spáse. Z toho však nenásleduje, že každý stav je také pro tebe stejně příhodný. Ba ani stav, který sám o sobě je nejdokonalejší, nemusí být vhodný právě pro tebe. Ježto pak spása duše naší je vázána vedle milosti Boží na naše skutky, a naše skutky závisí namnoze od stavu, který jsme si zvolili, je patrné, jak důležitá je volba stavu pro život podle Srdce Božího a pro věčnost celou.

Svatý Vendelín před volbou stavu.

Někdy ovšem láska Boží *zve* a volá k určitému stavu. To bývá zvláště tam, kde stav souvisí s radou sv. evangelia (na př. povolání kněžské, v němž služebník Boží následuje Spasitele v zachování čistoty, neb zvláště v povolání řeholním, v němž křesťan z lásky k Bohu slibem čistoty, chudoby a poslušnosti hledí co možná dokonale následovati nebeského Učitele). Kdo by neuposlechl hlasu milosti, kterýmž Bůh radí a volá, pro to samo nikterak neztrácí spásy své. Bůh dá i takovému milosti k spáse potřebné. Avšak mnohem hojnějšími milostmi zahrnuje Hospodin ty duše, které velkodušně poslechnou rady a volání Hospodina.

Poněvadž tedy na volbě stavu tolik záleží, nejmoudřejší jest, když poradiš se nejdřív s Bohem. Věř, že pravda to jest, co sv. církve zpívá v hymnu o Duchu svatém:

„Člověk bez tvé pomoci
slábne a jest bez moci.
Vše mu může uškodit.“

„Jak tedy poznám, k čemu mne volá Bůh?“

To poznáš rozumnou *úvahou* a *modlitbou*. Často mladí lidé říkají: „O svém budoucím povolání jsem dosud nepřemýšlel.“ Někdy ovšem se chtějí pouze vyhnouti touto odpovědí otázkám lidí, kterým nedůvěřují. Ale často skutečně odkládají s úvahou o svém budoucím

stavě. Obyčejnou výmluvou bývá: „Mládí se k úvaze takové nehodí.“ Ale v tom vězí někdy nebezpečný omyl. Dobré sice jest neukvapiti se. Ale když se chýlí ke konci *všeobecné* vzdělání, když se již ukázaly schopnosti duševní i tělesné, neodkládej s úvahou. Tím získáš času, vyhneš se mnohým úskalím, ušetříš si pozdní lítost.

„A kterak mám rozmýšleti o svém povolání?“

I. Pozoruj, k čemu ti dal Hospodin *schopnosti*, sílu a náklonnost. Ale tu nutno dbáti opatrnosti. Cítíš-li k některému stavu sice velkou náklonnost — ale nemáš-li schopnosti k tomu potřebné, dle rady rozumu nedbej chuti, nýbrž vol si stav, k němuž máš od Boha schopnost. Jindy zas má někdo velkou schopnost k povolání — ale nemá chuti, poněvadž si představuje povinnosti horší než jsou. V tom případě se nedej zdržeti obtížemi. Hleď s hřivnou, od Boha danou, spolupůsobiti *).

II. *Patř na cíl svého života.* Ptej se: „V kterém stavu mohu nejvíce dobrého vykonati? Kde mohu nejvíce zásluh si nasbíratí pro věčnost?“ Při tom ovšem smíš a máš dbáti a ptáti se: „Zdaž najdu v tom stavu

---

*) Čti si v evang. sv. Mat. podobenství o hřivnách (hl. 25.)

poctivého zaopatření?“ Ale chybuje, kdo *je-diné* se dá vésti ohledy pozemskými. „Kde budu míti nejvíce pohodlí, peněz, rozkoší...“ Takový bude později považovati povinnost za vedlejší věc, bude ji plniti jen na oko, bude nespokojen sám i druzí s ním. Především hledej spásy své. „Hledejte tedy nejprve království Božího a spravedlnosti jeho a toto bude vám přidáno.“ (Mat. 6, 33.)

III. *Pros moudré, zkušené, bohabojné lidi o radu.* Rodiče tvoji znají tebe i tvé poměry. Pros je o radu a řiď se jí, pokud se srovnává s vůlí Boží. Neboť povolání nedávají rodičové, nýbrž Bůh. Kristus Pán ve dvanáctém roce svém dal nám na srozuměnou, že rodičové nemají práva brániti v povolání, které dal Bůh. (Luk. 2, 42—51.) Tu dlužno přiněsti Bohu i takovou oběť, volá-li na př. Hospodin k přesvatému kněžství Kristovu anebo do stavu řeholního. Tu jest nadmíru potřebná rada moudrého a zbožného zpovědníka, který tě, tvé poměry a vlohy dobře zná. Sv. Vavřinec Justiniani píše o tom: „V záležitostech důležitých — zvláště chceš-li se odřici světa a zvoliti si stav duchovní neb řeholní*), ať nikdo

---

*) Někdy na př. některý mladík má od Boha velikou touhu státi se knězem. Ale na studii buď je pozdě nebo nemá prostředků. Ať se radí s moudrým zpovědníkem, zdaž snad Bůh jej volá, aby v některé řeholi sloužil Hospodinu ne sice jako

nedůvěřuje sobě samému. Spravuj se úplně radou těch, kteří po vytrvalém boji přemohli vášně, osvojili si ctnosti a mají od Boha dar správně rozeznávatí rozličná hnutí mysli. Jestliže při tom velikou láskou k bližnímu se stkvějí — o učenosti jejich se tu nezmiňuji — září-li šlechtictvím mravů a ctností, takoví sotva se mohou mýliti, když po modlitbě, po zralé úvaze všech okolností toho, jenž se ptal o radu, rozhodnou o jeho povolání s pomocí Ducha Božího.“ (Liber de oboedientia c. 26.)

Kristus Pán obrátil Šavla sám, osobně se mu zjeviv. Ale potom jej poslal k svému služebníkovi, *aby Pavel pokorně poučiti se dal ústy lidskými o vůli Boží.* (Skutk. ap. 9, 10.) Ale jako nikdo nemá práva brániti tobě v povolání, které ti dal Bůh, tak rozhodně *nikdy si neděj vnutiti od nikoho povolání — zvláště kněžské nebo řeholní* — jestliže se k tomu nehodíš.

IV. Nechceš-li ve volbě stavu nerozumně jednati, poslechni Ducha svatého, jenž radí: *„Pamatuj na poslední své věci a na věky nezhřešíš.“* (Sirach. 7, 40.) Vmysli se rozumovou, klidnou úvahou v tu chvíli, kdy budeš umíratí. Zmizí ti marnost světa, neoklame tě bohatství, čest, rozkoš. Ptej se: „V kterém

---

kněz, nýbrž jako řeholní bratr. (Na př. sv. Alfons Rodriguez T. J.)

stavě přál bych si v hodinu *smrti*, abych byl ztrávil svůj celý život?“ A ten stav si zvol.

Představ si den *soudu*. „Jak mi bude v den soudný, kdybych si zvolil tento stav? — A kdybych si zvolil tento? .“

Vzpomeň na ono místo, kde v pozdním zoufalství oplakávají svou nerozumnou volbu stavu ti, kteří neplnili vůli Boží. „Nevedlo by mne do *věčné záhuby* toto zaměstnání — tento stav?“

Patř vzhůru k nebeské vlasti. Raď se se sv. andělem strážným a svatými ochránci „Jest ten stav, který si chci zvoliti, schopen, aby mne dovedl do *nebe*? Způsobím tím radost Kristu Pánu?“

Představ si, že by k tobě přišel člověk, kterému přeješ vše, co může mu prospěti tu na zemi i na věčnosti, a prosí tě o radu ve volbě povolání. Co bys mu radil? — To porad sobě.

V. Hlavně však *pros Boha* o světlo, o moudrost a sílu. Nelze si ani mysliti, že by Bůh nepřispěl ti v tak důležitém okamžení, kde se rozhoduje o tvém štěstí časném i věčném. Volej: „Pane, co chceš, abych činil?“ Vykonej na př. devítidenní pobožnost k Srdci Páně neb k P. Marii. *Přístup k sv. svátostem*. Čti životy svatých. Můžeš-li, vykonej si *duchovní cvičení*.

VI. *Po volbě se připrav na pokušení.* Varuj se těch, kteří by tvé rozhodnutí napadali. Poznamenal-lis sobě důvody*), které tě k volbě přiměly, čti si je v pokušení. Obtíže své sděl duchovnímu vůdci. *Bez jeho dovolení nečiň slibu.*

Poznámka. Kdyby někdo nemoudře vyvolil si stav nějaký a pozdě teprv nahlíží svou chybu, radno jest, aby volil znova, ale jen když stav jeho jest *změnitelný* a okolnosti umožňují novou volbu. Rozhodl-li se však někdo neprozřetelně k stavu nezměnitelnému, ať toho lituje, smíří se s Bohem a žije *dobře* v tom stavu, který si už vyvolil. Bůh dopustil tu neprozřetelnost, *ne abys zmalomyslněl, nýbrž aby pokorou a pokáním vyprosil si od Boha hojnější pomoc.* Neboť milost *potřebnou* dá ti Hospodin v každém stavu počestném.

Modlitba za dobrou volbu stavu.

Bože můj, Hospodine *moudrosti a rady!* Ty čteš v srdci mém poctivou vůli, abych se jen tobě líbil a řídil se i při volbě stavu svého úplně přesvatou vůlí tvou. Prosím tě, uděl mi

---

*) Na př. věhlasný Benjamin Franklin — patrně dle duchovních cvičení sv. Ignáce — kdykoliv se měl rozhodnouti k důležité věci, psal si důvody pro a původy proti. Důvody, které se asi vyvažovaly, přeškrtl — až na konec vysvitlo, co činiti má.

na přimlůvu nejsv. Panny Marie, Matky mé, a sv. ochránců mých — zvláště sv. Josefa, sv. Aloisia — té milosti, *bych poznal*, který stav si mám zvoliti. A dej, abych *k němu dospěl*, v něm *rozmnožoval tvou čest*, abych v něm *došel spásy* a zasloužil si onu *nebeskou odměnu*, kterou jsi přislíbil těm, kteří plní tvou božskou vůli. — Amen.

(Odpustky 300 dní jednou za den. —
Pius X. 1905.)

XL. Spasiteli světa, dej nám kněze podle Srdce svého.

Důležité místo mezi rozličnými stavy zaujímá stav kněžský. Cos četl v této knížce o kráse a o ceně mše sv. pro život dle božského Srdce Páně, o potřebě a požehnání časté sv. zpovědi, o milostiplném působení sv. přijímání, to vše je spolu dostatečným důkazem, jak je třeba kněží a to kněží podle Srdce Páně. Bez kněze jsou to pro tebe nepřístupné poklady. Nebo pověz, co je ti platno zřizovati oltář třebas z kararského mramoru, když není kněze, který by na něm obětoval nejsvětější oběť? Co je platna vzácná umělecká kazatelna, když není, kdo by jménem Božím učil tě o Pánu Bohu a o cestě, která k němu vede? Co zpovědnice, není-li, kdo by na místě Božím rány tvé duše vyčistil, nalil do nich oleje, svátostné rozhřešení ti udělil? Dí tedy právem sv. Jan Kř. Vianney: „Kdyby nebylo kněží, ani Kristovo utrpení a jeho smrt neměla by pro nás ceny.“

Proto dobrý Pastýř našich duší, dříve než na nebe vstoupil, ustanovil v lásce svého bož.

ského Srdce stav kněžský. „*Jako mě poslal Otec*“, pravil k apoštolům, „*i já posílám vás*“. (Jan 20, 21.)

Už při poslední večeři dal jim moc *konati nejsvětější oběť mše sv.* slovy: „To čiňte na mou památku.“ (Luk. 22, 19.) Po svém zmrtvýchvstání dal jim moc *učiti* jménem jeho. „Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy, učte *všecky národy* křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávat všecko, co jsem přikázal vám.“ (Mat. 10, 21.) Dal jim moc *odpouštěti hříchy*: „Přijměte Ducha svatého, kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim a kterým zadržíte, zadrženy jsou.“ (Jan 20, 23.)

Moc pak *říditi věřící* na cestě spásy dostali slovy: „Cokoli svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvážete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ (Mat. 18, 18.)

Mohou tedy kněží, kteří tuto podivuhodnou moc obdrželi svátostným svěcením od nástupců sv. apoštolů a zůstávají ve spojení s náměstkem Kristovým na zemi, to jest s nástupcem sv. Petra v Římě, říci právem se sv. Pavlem: „*Na místě Kristově poslání konáme.*“ (2. Kor. 5, 20.)

Viz, jak vznešený, jak důležitý, jak potřebný je stav kněžský!

A hled', jak o tom smýšlejí mužové Boží. Učený a svatý František Saleský, který nad jiné vynikal v lásce k Bohu a k bližnímu, cenil

právě tento stav tolik, že neváhal způsobiti milovanému otci svému zármutek chvilkový — byl to první zármutek dle doznání jeho otce, ježž mu učinil — tím, že se rozhodl sloužit Pánu Bohu a bližnímu ve stavu kněžském. Sám působil s tak patrným požehnáním Božím, že obnovil tvářnost kraje mu svěřeného. Ze zkušenosti pak napsal: „Pro církev není nic nutnějšího než výchova dokonalých kněží.“

Bohem osvícený sv. Karel Boromejský dával pět neděl před svěcením konati ve své arcidiecesi zvláštní pobožnosti prosebné za arcibiskupa, aby posvětil jen hodné muže na kněze a za svěcence, aby se oddali službě Boží celým srdcem. Věřící vyzýval, aby obětovali zvláštní posty a pokání za dorost kněžský, nemocné pak zvláště, aby obětovali své bolesti.

V kázáních vysvětloval a dával vysvětlovati, jak mají *rodiče* s radostí věnovati své syny službě Boží, ne ze ctižádosti, ne z lakoty, nýbrž z vděčnosti za svaté povolání. Od *kněží* svých žádal, by z vděčnosti za své povolání budili mezi studující mládeží apoštolského ducha a denně se vroucně modlili za potřebný dorost. Nebo jako jest nutno při broušení skropiti občas dýmant vodou, tak duše povolane k tak andělskému úřadu dlužno zavlažovati rosou modliteb.

Zda ti nekáží tito a jiní Bohem osvícení mužové svým jednáním i slovy, jak důležité a potřebno je míti kněze podle Srdce Páně?

Nikdo však nevyjádřil jadrněji význam a tím zároveň potřebu hodných kněží než sám Velekněz věčný a původce kněžství novozákonního, Ježíš Kristus. „Vy jste *sůl* země“, pravil apoštolům. „Vy jste *světlo* světa.“ (Mat. 3, 13 a 14.) Čím je sůl pokrmům, čím je světlo světu, tím je dle Moudrosti samé lidstvu apoštolský *kněz*. Chrání lidstvo před hnilobou mravní, dodává příkladem svým chuti k ctnostnému životu. Světlem pak učení Páně lidstvo osvětluje, zahřívá a oživuje.

Jak potřebí je zvláště nyní u nás v Čechách a na Moravě vzorných apoštolských kněží!

Temno z rozličných knih, z románů, z časopisů, z novin, přednáškových síní i z bezbožných škol se šíří, a s ním se rozlézá hniloba mravní, sobecké požitkářství zachvacuje duše vykoupené krví Kristovou a ničí v zárodku i květ nevinnosti v duších dětských!

Těžce pocítujeme v naší vlasti nedostaček soli přirozené, ale tíže pocítíme nedostatek kněží, této soli pro život mravní vůbec a nadpřirozený zvláště. Sůl si dovezeme z ciziny. Odkud však vzít kněze, tuto sůl země dle výroku Spasitele samého? Je to smutná skutečnost! Staří kněží umírají a noví nenastupují na jejich místo. Ubývá totiž ušlechtilých jinochů, kteří by měli odvahu uposlechnouti hlasu Velekněze Ježíše Krista: „Pojď za

mnou“ (Jan 1, 43.) a obětovati své schopnosti a síly nejkrásnějšímu dílu životnímu: oslavě Boží a spáse a zdokonalení svých spolubližních.

Příčin toho je několik. Je to na prvním místě *hmotařské ovzduší*, které nedá vzejít ideálnímu povolání. Naši mladí lidé se netáží, kde vykonám něco velikého pro Boha a pro bližního, nýbrž, kde mám rychlejší postup, větší plat, pohodlnější život! Kněžský stav je však ve znamení *oběti*, kterou kněz denně koná. Požehnání této životní jeho oběti lidé pozemští nechápou, nadpozemské slasti, již dává Kristus Pán okusiti svým hodným kněžím u oltáře, ve zpovědnici, u lůžka nemocného, ve středu dítek, neznají, a koruny slávy, již chystá věčný Král svému knězi, nepozoruje oko světské.

Nepřítelkyní kněžského povolání je zvláště *nevěra* a *zavilá nenávisť proti katolické církvi*. Po celá desetiletí se u nás tisknou a rozšiřují soustavně nejhanebnější *pomluvy proti kněžím*. Tak se kněžský stav před lidmi a to zvláště před mladými ostouzí. Žel Bohu, staly a stávají se pohoršlivé věci i od kněží. Stávají se však proto, že se onen nešťastný kněz neřídí zásadami sv. církve, nýbrž zásadami světa a podléhá pak jeho svodům. Církev svatá toho jistě nejbolestněji želí a hledí tomu čelit. Ale svět — a v tom je jeho nepoctivost — pro toto *své* dílo tupí církev svatou

a hodné kněze. Chyby pokleslých nešťastníků nezřídka zveličuje a pravidelně zevšeobecňuje.

Nedostatek kněžstva způsobují i moderní *nevěrecké školy* s nevěreckým učitelstvem, které kněžské povolání ubíjejí, školy, které ne-umravňují, nýbrž jsou spoluvinný předčasným rozpoutáním vášní, jež ovšem kněžské povolání záhy udusí!

K tomu dlužno přičísti *útoky*, jimž jest vystaven studující abiturient, který se chce státi knězem, i rodiče jeho. Ba u nás zhusta i rodiče sami postaví se z lidských ohledů proti úmyslu synovu státi se knězem. Je k tomu pak třeba mysli vskutku hrdinské, má-li jinoch vytrvati v úmyslu státi se knězem.

Takové a podobné příčiny zaviňují u nás citelný nedostatek kněžstva — soli země — k nenahraditelné škodě nesmrtelných duší a národa celého.

Co tedy mám činiti? Odpověď ti dává zase sám božský Spasitel. „*Proste tedy Pána žní*“, dí, „aby poslal dělníky na žeň svou“ (Luk. 10, 2.) Pros tedy úpěnlivě zvláště po svatém přijímání o svaté a pro Boha nadšené kněze, by jejich modlitba a práce očišťovala morové ovzduší, jež vdechujeme. Pros o kněze svaté, kteří vynikají ušlechtilostí, vzorným životem, obětavostí uprostřed světa sobeckého.

Pros i Matku Páně, aby se ujala hochů, kteří by se mohli věnovati kněžství. „Ukaž se jim býti matkou od dětství“, tak pros, „ochra-

ňuj je ve školách, aby ctnostně žili a své povolání neztratili. Zvláště pak jim vypros velikou a pravou lásku k nejsvětějšímu Srdci Páně, přítomnému v nejsvětější Svátosti.“

„A ty, *sv. Josefe*“, — tu prosbu dodej — „mistře duchovního života, ujmí se už v útlém věku duší, které Bůh volá k podobnému úřadu, jako tys u vtěleného Boha zastával. Nauč je *dobře rozjímati*, vypros zvláštní požehnání rodinám, v nichž vyrůstá Kristův služebník, a dej rozum rodičům, by nikoho nenutili, ale také, aby nebránili svým synům, když je volá Bůh, nýbrž aby vděčni byli za to Hospodinu, že mohou býti aspoň v synech svých účastni na spáse duší.“

Tak se modli! K modlitbě však třeba připojiti *práci a oběť*. Všímej si v rodině své i v rodinách známých, kde je hoch, který je zbožný a jeví náklonnost k povolání kněžskému. Od takového hled' odvrátiti překážky a slovem i příkladem jej upevňuj v dobrém. Uprav mu, třeba-li toho a tobě-li je to možno, cestu ku svatému kněžství. Pamatuj na slova šlechtného lidumila sv. Vincence z Pauly: „Nemůžeš učiniti nic lepšího, než když přispěješ ku vzdělání dobrého kněze.“ Proto podporuj svého biskupa v jeho snaze o dorost kněžský, jest-li ti možno, i hmotně.

„Proste tedy Pána žní!“ Chceš viděti, jak Pán Bůh plní prosbu, kterou nám sám do úst

vložil? Matka slavného kardinála Vaughana z Westminsteru v Londýně, přála si toužebně, aby se její dívky zasvětily Pánu Bohu buď ve stavu kněžském nebo řeholním. Modlila se za to denně před nejsvětější Svátostí. A jak ji vyslyšel Pán Bůh? Všech pět dcer jejích zasvětilo život Pánu Bohu a lásce k bližnímu v životě řeholním. Z osmi jejích synů stalo se šest kněžími, mezi nimi jeden kardinál a dva arcibiskupové. Kéž by se všechny matky tak horlivě modlily, aby si aspoň jednoho z jejích synů Pán Bůh vyvolil za kněze. Brzy by bylo po nedostatku kněží, svatováclavská víra by zas u nás rozkvetla, a synové našeho národa by mohli nést světlo sv. evangelia k národům cizím, kteří sedí ještě v temnotách bludů a pohanství.

Nuže, prosme Pána žní!

Ó, Pane Ježíši, rozmnož počet kněží ve své církvi! (Odpustky 100 dní.)

Modlitba o kněze podle Srdce Božího.

Ó Ježíši, věčný Pastýři duší! Ach, vyslyš naši modlitbu za naše kněze, vždyť tím vyslyšíš i svou vlastní nekonečnou žádost! Viz! Srdce tvoje bije právě pro kněze nejvroucněji a nejněžněji, kněží jsou tvou svrchovanou láskou, v nich všechny duše láskou svou ob-

jímáš! Doznáváme, že jsme se stali nehodnými míti kněze bezúhonné; než smilování tvé nekonečně převyšuje naši bláhovost i naši zlobu! Ó Ježíši, pečuj ty sám o to, aby k důstojnosti kněžské jen duše od tebe povolané se povznášely! Osvěcuj velepastýře při jejich volbě, duchovní vůdce v jejich radách a pokynech a vychovatele ve vzdělávání a poznávání tvého božského povolání! Daruj nám kněze, kteří by se rovnali čistotou andělům a skvěli se dokonalou pokorou, kteří by hořeli svatou láskou Serafínů a pláli hrdinnou obětavostí, kteří by byli plni apoštolské horlivosti jak pro tvou čest a chválu, tak pro spásu a posvěcování duší!

Smiluj se nad tolika nevědomými, jimž mají býti světlem, slituj se nad tolika dělníky, kteří prosebně volají, kdo by je od bludu ochránil a ve jménu tvém spasil, měj soucit s tolika dětmi, dívkami a jiňochy, kteří hledají, kdo by je zachránil a k tobě přivedl, ustrň se nad tolika trpícími, kteří potřebují těšitele, který by je v srdci tvém potěšil! Pomni, kolik duší může dosíci dokonalosti právě činností kněží v pravdě bezúhonných! Protož, ó Ježíši, dej se znova pohnouti soucitem a ustrň se nad zástupy lidu, který lační a žízní! Ach, učiň, ať tvoji kněží celé choré lidstvo k tobě přivedou, aby jimi země ještě jednou byla obnovena, tvá sv. Církev vyvýšena a království Srdce tvého v pokoji utvrzeno.

Neposkvrněná Panno Maria, Matko věčného velekněze a sama kněžko i oltáři, která jsi za svého prvního syna přijala sv. Jana, kněze a miláčka Páně, jenž pak při tobě, ó učitelko a královno apoštolů, ve večeradle stál: ach, přijmi milostivě na své přesvaté rty naši pokornou prosbu a učiň, ať zazní ozvěnou v Srdci božského Syna tvého, a vypros svou všemohoucí přímluvou Církvi svého Ježíše stále se obnovující svátky letnic! Amen.

(Pius X. r. 1907 udělil odpustky 7 let a sedmkrát 40 dní kolikrátkoliv se pomodlíš tutotak časovou modlitbu.)

XLI. Jak mám konati novenu k božskému Srdci Páně ?

Jak vznikla první novena ?

První novena (čili devítidenní pobožnost) jest původu božského. Neboť Kristus Pán rozkázal apoštolům, aby se připravili na příchod Ducha sv. (Skut. ,ap. 1, 4.) Právě po devíti dnech přípravy sestoupil na ně Duch svatý. Na památku toho křesťané doporučívají své záležitosti Hospodinu devítidenní (t. j. vytrvalou) modlitbou.

Jak máme konati novenu, aby Bůh nás vyslyšel ?

1. Nevyhnutelnou podmínkou jest, abys byl ve stavu milosti. Buď přesvědčen a pamatuj, když nevyslyší tě Bůh, často bývá toho příčinou, že nechceš se vzdáliti hříchu. Víš-li tedy, že snad nevyzpovídaný hřích tě činí Bohu nemilým, usmiř se nejprv dobrou sv. zpovědí a vzdal od sebe hříšnou příležitost. Mimo to hledej si příležitost k milosrdným skutkům. „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“

2. Potom s živou věrou navštiv, můžeš-li, živé Srdce Spasitelovo ve svatostánku a pověz,

co budeš z lásky k němu po těch devět dní konati. Na př., můžeš-li, ku cti Srdce Ježíšova jdi na mši sv., anebo si čti o následování tohoto Srdce, nebo se pomodli litanii, růženec a podobně.

3. Do milostné rány boku Kristova vlož svou prosbu s důvěrou, ale zároveň s odevzdaností do vůle Boží. Nedělej si prozřetel-
nost sám, nemysli, žeš vševědoucí a že víš, co ti prospěje, nýbrž se Synem Božím rci: „Otče můj, jest-li možno, ať... , ale ne jak já chci, nýbrž jak ty!“ (Mat. 26, 39.)

4. Za každý den noveny můžeš získati 300 dní odpustků; abys došel plnomocných odpustků, hled' v čas noveny jíti ke sv. zpovědi, sv. přijímání a pomodli se na úmysl sv. Otce. K tomu ti může prospěti na př. tato modlitba:

Kriste Pane, přicházím k tobě, protožeš mne zavolal. Neboť já jsem, který jsem obtížen soužením a kříži a kterého jsi volal řka: „Pojďte ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím!“ Trápí mne tato věc (teď postěžuj si Pánu Bohu nehledanými a upřímnými slovy jako dítě otci.)

Proto tě prosím o pomoc takovým způsobem, jak jsi mne tomu naučil sám příkladem apoštolů. Po devět dní budu úpěnlivě a vytrvale prositi všemohoucí lásku tvého Srdce o tuto milost... Ale chci při tom následovati tvého Srdce, odevzdaného do vůle Otcovy.

Jest-li to vůle Boží, prosím tě o tuto milost. Není-li však to vůle tvá, aspoň mne posilni, bych neklesl pod tímto křížem, nýbrž vyplnil, co a jak chceš ty sám.

A poněvadž mám odůvodněnou obavu, že tato strast mne stihá za hříchy mé, proto z lásky k tobě bolestně lituji všech hříchů svých, napravím vše dobrou sv. zpovědí a zvláště v této noveně chci se varovati této chyby (na př. zanedbávání povinností? — zne-
svěcování neděle? — pyšných či nečistých myšlenek? — nestřídmosti? — závisti? — které jiné chyby?) Maria Panno, Matko má, rozpomeň se, že máš moc nad božským Srdcem svého Syna. Usmiř mne se Synem svým a doporuč mu tuto mou záležitost, abych hodným byl učiněn zaslíbení Kristových. Amen.

Modlitba za obrácení hříšníka.

Bože, buď milostiv mně hříšnému a shlédni milostivě na mne, jenž tvému Srdci pokorně odporoučím jednoho ze svých bratří, hříšníka, jako jsem já sám.

Jen proto se odvažuji za něho prositi tvé Srdce o milost obrácení, poněvadž vím, Lékaři duší, žes hříšníky hledával a na své milosrdné Srdce smířlivě je vinul. Ovšem volají o pomstu jejich urážky — ale výmluvněji než krev Abelova volá k nebi drahocenná krev Srdce tvého a svolává milosrdenství na nás — neboť jsi dobrý a na věky trvá milosrdenství tvé. Svou věrností

odčiň mou i jeho (N. N.) věrolomnost — pokorou svou zhlad' mou i jeho pýchu — rány tvé buďtež náhradou za naši nestřídmost, nečistotu a veškery urážky. Až usmíříš Boží Velebnost, osvěť rozum náš živou věrou, abychom poznali ohavnost hříchů, dotkni se srdce našeho milostným paprskem svého Srdce, abychom se úplně obmyli lítostnými slzami a krví tvou ve svátosti pokání. Dej, ať zakusíme milosrdenství Srdce tvého v tomto slzavém údolí; hlavně však uděl nám tu milost, abychom ti děkovali na věčnosti, že jen milosrdenství tvé způsobilo, že jsme nezahynuli navěky. Amen.

Modlitba za nemocného.

Všemohoucí věčný Bože, Spáso věčná věřících! Vyslyš naše prosby, jimiž milosrdnou pomoc tvou vzýváme za nemocné služebníky tvoje, aby zdraví se jim navrátilo a vroucně tobě děkovati mohli v chrámě tvém. Amen. (Dle missálu.)

Maria Panno, Matko plná lásky! Prosíme tě, ustrň se nad námi pro nejsoucítější Srdce své a přimluv se u Srdce Páně za nás, bychom dosáhli, oč odevzdaně prosíme. Neposkvrněné Srdce Panny Marie, pomoz nám! Božské Srdce Ježíšovo, skloň se k nám! Amen.

XLII. Mám vstoupiti do spolku Srdce Páně ?

1. K čemu jest bratrstvo božského Srdce Ježíšova ?

Sám Kristus Pán dí: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mat. 18, 20.)

Toto zaslíbení Páně plní se zvláště na spolku božského Srdce, který sbratřuje statisíce duší nejšlechetnější láskou k Srdci Spasitele světa.*)

Bratrstva jsou bohumilé spolky k tomu zřízené, aby vedly své dobrovolné členy k životu dokonalejšímu, jaký není přísně přikázán ani desaterem přikázání Božích ani sv. církví. Zbožným cílem bratrstev jest, aby ulehčily věřícím plnění Božích i církevních přikázání a své členy zdokonalily.

Bratrstvo nejsv. Srdce Páně má úlohou uctívati božské Srdce, odvděčovati se mu vzájemnou láskou, děkovati za ustanovení

---

*) Nyní jest Bratrstvo bož. Srdce tak rozvětveno po celém světě, že má více než 10.000 sdružení.

nejsv. Svátosti a *vynahrazovati* lhostejnost, kterou bývá urážen Kristus Pán ve Svátosti lásky.

2. „A co se platí?“ ptáš se. Pranic, ani ne za lístek zápisný. Neboť chce sv. Otec, aby mohl vstoupiti i nejchudší.

3. A jaké mám povinnosti?“ Tak snadné, že je může plniti i dítě.

a) *Denně* se budeš modliti: *Otče náš, Zdrávas, Maria, Věřím v Boha* a připojíš modlitbu: „*Sladké Srdce mého Ježíše, dej at tě miluji vždy více a více.*“ (300 dní odp.)

b) Budeš hledět aspoň *jednou za měsíc* přijmouti sv. *svátosti*, možno-li první pátek anebo neděli měsíce a zúčastníš se pobožností spolkových.

Pozn. Kdybys nemohl, pros o radu zpovědníka. — Kde není bratrstvo zřízeno v osadě, stačí obyčejná návštěva chrámu a pomodliti se soukromě na př. „Odprošení“.

c) *Každoročně* budeš slaviti svátek božského Srdce Páně zvláštní pobožností a přijmeš v ten .den sv. svátosti. — Konečně

d) údové mají se za sebe a za zemřelé údy modliti.

4. „A kdybych tyto povinnosti nesplnil, mám hřích?“ Nikoliv. Žádný z těchto předpisů neváže tě pod hříchem. Kdybys však ne-

konal denních modliteb bratrstva (viz 3 a), nezískal bys sv. odpustků až do té doby, kdy bys opět začal je plnit.

Samo sebou se rozumí, že členové bratrstva budou mít ve svých příbytcích obraz Srdce Páně a přičiní se, aby se na nich splnilo zaslíbení Páně: „Jména těch, kteří rozšíří tuto pobožnost, budou zapsána i v Srdci mém a nikdy z něho vyhlazena nebudou.“

5. „Dává církev svatá členům tohoto spolku zvláštní odpustky?“
Ovšem. Buděš-li se denně modlit Otče náš, Zdrávas, Věřím v Boha s uvedeným povzdechem a když přijmeš hodně sv. svátosti a pomodlíš se něco na úmysl sv. Otce (aspoň Otčenáš), získáš:

plnomocné odpustky v tyto dny:

1. V den zápisu do Arcibratrstva i v hodině smrti, vzýváš-li aspoň srdcem nejsv. jméno „Ježíš!“.

2. Na svátek Srdce Páně (aneb v neděli po něm).

3. Každý měsíc v první pátek (aneb v první neděli).

4. V libovolný den v měsíci.

Mimo to téměř na všechny větší svátky. Zevrubně je najdeš uvedené v Zápisní knížce bratrstva nejsv. Srdce Ježíšova, kterou obdržíš při zápisu.

Kromě těchto odpustků plnomocných lze získati *přečetné neplnomocné odpustky*. Jejich seznam nalezneš též v Zápisní knížce. Všechny ty odpustky lze obětovati za duše v očišči.

6. Co mám tedy činiti, abych se stal členem Arcibratrstva božského Srdce Páně? Pros zplnomocněného kněze, aby zapsal tvé jméno v seznam členů. Není-li v tvé osadě zřízen tento bohumilý spolek, popros o radu svého duchovního pastýře anebo zpovědníka, který tě ochotně poučí, co máš činiti.

Měsíční veřejná slavnost božského Srdce Páně.

V kostelích, při nichž je zřízeno bratrstvo božského Srdce Páně, koná se každý měsíc v první pátek (nebo první neděli) vedle mše sv. též zvláštní pobožnost odpolední.

V kostele u sv. Ignáce v Praze koná se kázání o božském Srdci Páně a pak tato pobožnost.

Litanie k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu.

Pané, smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.
Páne, smiluj se nad námi.

Kriste, uslyš nás.

Kriste, vyslyš nás.

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi.

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi.

Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi.

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi.

1. Srdce Ježíše, Syna Otce věčného,
2. Srdce Ježíšovo, od Ducha svatého
v lůně panenské Matky utvořené,
3. Srdce Ježíšovo, se Slovem Božím
podstatně spojené,
4. Srdce Ježíšovo, nekonečné velebnosti,
5. Srdce Ježíšovo, svatý chrám Boží,
6. Srdce Ježíšovo, stánku Nejvyššího,
7. Srdce Ježíšovo, dome Boží a brána
nebeská,
8. Srdce Ježíšovo, výhni láskou pla-
noucí,
9. Srdce Ježíšovo, schránko spravedl-
nosti a lásky,
10. Srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky,
11. Srdce Ježíšovo, hlubino všech ctností,
12. Srdce Ježíšovo, veškeré chvály nej-
hodnější,
13. Srdce Ježíšovo, králi a střede všech
srdcí,
14. Srdce Ježíšovo, ve kterém jsou
všechny poklady moudrosti a vě-
domosti,

smiluj se nad námi!

15. Srdce Ježíšovo, ve kterém přebývá
veškerá plnost Božství,
16. Srdce Ježíšovo, ve kterém se Otci
dobře zalíbilo,
17. Srdce Ježíšovo, z jehož plnosti jsme
všickni obdrželi,
18. Srdce Ježíšovo, žádosti pahrbků
věčných,
19. Srdce Ježíšovo, trpělivé a mnohého
milosrdenství,
20. Srdce Ježíšovo, bohaté ke všem,
kteří tebe vzývají,
21. Srdce Ježíšovo, prameni života a
svatosti,
22. Srdce Ježíšovo, oběti slitování za
hříchy naše,
23. Srdce Ježíšovo, potupami nasycené,
24. Srdce Ježíšovo, pro nepravosti naše
potřené,
25. Srdce Ježíšovo, až k smrti poslušné,
26. Srdce Ježíšovo, kopím probodené,
27. Srdce Ježíšovo, prameni všelikého
potěšení,
28. Srdce Ježíšovo, živote náš a vzkří-
šení naše,
29. Srdce Ježíšovo, pokoji náš a smíření
naše,
30. Srdce Ježíšovo, oběti hříšníků,
31. Srdce Ježíšovo, spáso v Tebe doufa-
jících,

smiluj se nad námi!

32. Srdce Ježíšovo, naděje v tobě umírajících,
smiluj se nad námi!

33. Srdce Ježíšovo, rozkoši všech svatých,
smiluj se nad námi!

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
odpusť nám Pane.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
uslyš nás Pane.

Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,
smiluj se nad námi.

K. Ježíši tichý a pokorný srdcem.

L. Učiň srdce naše podle srdce svého.

Modleme se :

Všemohoucí věčný Bože, shlédni na srdce nejmilejšího Syna svého a na chvály i dosti-
učinění, která vzdává tobě jménem hříšníkův,
a uděl jim usmířen odpuštění, když žádají
milosrdenství tvého, ve jménu téhož Ježíše
Krista, Syna tvého, který s tebou živ jest a
kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh na
věky věkův. Amen.

Z a s v ě c e n í .

Nejsladší Ježíši, Vykupiteli lidského poko-
lení, shlédni na nás, kteří před oltářem Tvým
v nejhlubší pokoře klečíme. Tvými jsme, Tvými
býti chceme; abychom však pevněji s Tebou
spojeni byli, každý z nás dobrovolně se za-
slibuje dnes Tvému nejsvětějšímu Srdci —

mnozí Tebe sice nikdy nepoznali: mnozí pohrdající příkázáními Tvými, Tebe zavrhli. Smiluj se nad těmi i oněmi, nejdobrotivější Ježíši: mocně přiveď k svatému Srdci Svému všechny. Kraluj, Pane, netoliko věřícím, kteří se neodchýlili nikdy od Tebe, ale také marnotratným synům, kteří Tebe opustili: učiň, by tito brzy navrátili se do domu otcovského, by nouzí a hladem nezhyli. Kraluj těm, které domněnky a bludy oklamaly, které nesvornost rozdvojila, přiveď je do přístavu pravdy a k jednotě víry, aby byl brzy jeden ovčinec a jeden pastýř. Kraluj konečně všem, kdo v staré pohanské pověře trvají, neopomínej osvoboditi je z temnosti a uvésti k světlu a do království Božího. Uděliž, ó Pane, církvi své svobodu jistou s bezpečností; uděliž všem národům pokoj řádných poměrů: učiň, aby ze všech zemských končin zazníval hlas: Budiž chvála božskému Srdci, kterým jsme nabyli blaha, Jemu sláva a čest. Amen.

O d p r o š e n í.

Svrchovaný Králi! Pane nebes i země! Před tvou božskou Velebností u přítomnosti tvé nejsvětější Matky Marie Panny a celého nebeského tvorstva na kolena padáme i odprošujeme tvé Srdce za všechny nevděk, svatochrádež a všechny křivdy, kterých nejvíce ve Velebné Svátosti jest tobě zakoušeti. Ó, nejsvětější Srdce, přijmi za náhradu všechny mše

svaté, modlitby a dobré skutky celé katolické církve. Osvěť pohany, naprav hříšníky, potěš zarmoucené, smiluj se nad dušemi v očistci. Nám pak uděľ milost svou, posilni a zachovej nás a posvátný apoštolát, ó dobrotivé, ó laskavé, ó božské Srdce Páně.

V. Pochváleno a velebeno budiž nejsvětější Srdce Ježíšovo.

R. Od toho času, nyní až na věky.

Modleme se: Učiň, Pane Ježíši, bychom oděni ctnostmi nejsvětějšího Srdce tvého a rozníceni ohněm lásky, zasloužili obrazu tvé dobroty podobni a vykoupení tvého účastni býti. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

P ř í p o v ě ě .

Ó nejsvětější Srdce Ježíšovo! V nejhlubší pokoře tobě se klaníme, tebe oslavujeme a velebíme! Ó Srdce plné slitování, smiluj se nad námi! Buď naší útěchou, když zarmoucení jsme, naší posilou, když malomyslni jsme, Žehnej nás, dokud v slzavém údolí putujeme, spasiž nás, až jednou na věčnost se odebereme. Ó Ježíši, tobě živi jsme, tobě umíráme, tobě lásku zachováme, dokavad neskonáme. Amen.

XLIII. Vytrvám v dobrém?

(Výklad velikého zaslíbení.)

U každého rozhoduje o věčnosti konec jeho života. Sv. Pavel začal zle — Jidáš dobře — ale konec rozhodl.

Proto nejdůležitější otázka jest: Vytrvám? V tom se jeví neobyčejná láska a moudrost božského Srdce Ježíšova, že mezi jeho zaslíbeními jest i toto „*velké zaslíbení*“: „V ne-smírném milosrdenství svého Srdce slibuji tobě“ — řekl Spasitel sv. Marketě Alacogue — „že všemohoucí láska moje dá milost kajícího skonání všem těm, kteří po devět měsíců po sobě po každé v první pátek půjdou k sv. přijímání. Ti nezemrou v nemilosti a bez sv. svátostí, neboť mé božské Srdce bude jim bezpečným útočištěm v této poslední chvíli *).

Tento neocenitelný slib Spasitelův má tři díly.

---

*) Tento původní a neporušený text jest v 83. listě sv. Markety Al. z r. 1688. Nemá sice vážnosti evangelia, avšak církve sv. zkoumala a schválila tento text.

Díl I.: Čeho jest potřebí s naší strany?

1. Abys přijímal nejsv. Tělo Páně devět měsíců vždy první pátek.

2. Abys nepřerušil řadu těchto devíti souvislých měsíců (vyjímaje ten případ, že by byl první pátek v dubnu Velkým pátkem, kdy sv. církvev jen umírajícím podává sv. přijímání). Kdo by tedy přerušil na př. pro nemoc, ať začne znova.

3. Abys právě o těchto devíti pátcích přijímal. (Tedy nemůže zpovědník přeložiti toto sv. přijímání na neděli, aneb jiný den. *)

4. Abys obětoval toto sv. přijímání Spasiteli na usmířenou hříchů**), kterými jsme my sami aneb bližní uráželi Srdce Páně.

II. díl: *Co slibuje Kristus Pán?* Spasitel slibuje těm, kteří vyplní tyto podmínky, že jim dá *milost dobré smrti*. — To slíbil Kristus Pán především těm, kteří by jinak (totiž kdyby tuto milostnou novenu nekonali) zemřeli ve stavu smrtelného hříchu. Kdo tedy vykoná tuto pobožnost s tím pevným předse-

---

*) Tím však nikterak není vyloučeno, že by jiná novena k božskému Srdci pro ty, kteří by při nejlepší vůli nemohli splniti tyto podmínky, nemohla býti pramenem přehojných milostí.

**). Toť patrně také z toho, že Spasitel i při jiných příležitostech vyzval sv. Marketu Al., aby rozšiřovala zvyk, by věřící v první pátky měsíce usmířovali Srdce Páně sv. přijímáním.

vzetím, že potom bude se svědomitě varovati těžkého hříchu, i kdyby přes veškerou dobrou vůli svou upadl do hříchu, přece i takovému slibuje Spasitel, že se nad ním smiluje a dá mu před smrtí milost upřímného pokání, aby nezahynul.

Kdyby však někdo chtěl zneužítí této milosti a myslil si, že vykoná těchto devět pátků a potom že bude žít nerušeně ve svých neřestech, hrozně by se zklamal. Neboť tímto lstivým úmyslem hřešil by proti Duchu sv., svatokrádežně by přijímal a místo milostí uvalil by na sebe hrozný trest od vševědoucího Boha. Neučinil Kristus Pán tohoto zaslíbení, aby jím hřešení usnadnil, nýbrž chce, abys touto novenou navykl si častému přijímání a upevnil se v poctivém, skutky dosvědčovaném křesťanství. Proto tato novena jest vlastně pozváním Spasitelovým, abys odvrátil se od hříchu a vytrval ve ctnosti.

Nikdo nemůže popřítí, že nesmírná láska Spasitelova může slíbiti i dáti tuto milost všem, kteří s dobrým úmyslem vyplní vysvětlené podmínky.

Ale toto zaslíbení vztahuje se i na duše lidí spravedlivých, žijících v Boží milosti. I takové duše dojdou touto pobožností vytrvalosti v dobrém. A toť věru milost, kterou si člověk nikdy nemůže zasloužiti.

III. díl slibu obsahuje ujištění Spasitelovo,

že takoví *nezemrou v nemilosti Boží ani bez sv. svátostí.*

Smysl jest tento: Ti, kteří by po této pobožnosti přece upadli do smrtelného hříchu a blízci byli smrti, dojdou ospravedlnění před Bohem. A toto ospravedlnění může se státi dvojím způsobem: 1. buď nedopustí Bůh, aby skonali bez sv. svátostí — jestliže jim sv. svátosti jsou nevyhnutelně potřebny ku spáse; 2. anebo jim dá Spasitel dokonalou lítost a ta jim bude náhradou za svátost umírajících, kdyby snad skonati měli smrtí náhlou, na př. při neštěstí.

Spravedliví, kteří nepotřebují před smrtí smíření, kdyby snad náhle skonali, dojdou i při takové smrti *zvláštní milosti*, která je posílí a potěší.

Ale není to snad příliš snadné? Není, jen si pomysli: po devět souvisejících měsíců máš choditi právě v první pátek ke sv. přijímání. Někdy počasí není příznivé, jindy necítíš k tomu chuti, opět jindy zábava, pohodlnost, zlí lidé, nebo nepřítel duše tvé bude hleděti, aby přerušil tvou pobožnost. A proto bude nutno, aby ses přichystal na přemáhání sebe. „Synu, přistoupíš-li k službě Boží, připrav. duši svou k pokušení“ (Sirach. 2, 1).

A nezlehkomyslní tím lidé? Nikoliv, navyknou častému sv. přijímání a sněm tridentský

učí, že nejsv. Tělo Páně působí umenšení hříchů a posiluje člověka k vytrvalosti ve službě Boží. Zvláště však ono upřímné a pevné předsevzetí, na něž s největším důrazem upozorňuje sv. církev, vylučuje veškerou lehkomyšlnost. Mimo to nevíme neomylně, zdaž jsme dokonale splnili všechny podmínky a nikdo nemůže s rozhodnou a neomylnou jistotou tvrditi, že vytrvá. (Trid.)

Ale ve všední dny jest obtížno mnohým lidem přijímati!

Ovšem že nejsnadnější bývá většině přijímati nejsv. Tělo Páně v neděli. Ale Kristus Pán zná naše obtíže tak dobře jako my a přece žádal na důkaz zvláštní horlivosti, abychom přemáhali právě tyto obtíže. Co přemůže na př. člověk, aby došel zdraví, majetku atd. A spása duše za přemáhání nestojí? Když to mohou jiní, proč bychom nemohli my? Kterému si horlivému biskupovi bylo divno, co asi udržuje tak pevnou víru v Irsku. Snad noviny, spolky? či vzpomínka na O' Conella, velikého vůdce katolíků irských? Navštívil hlavní město Irska Dublin, aby se přesvědčil. V nejbližším chrámu vidí aspoň půldruha tisíce mužů u sv. přijímání. Ptá se: „Jaký svátek asi slaví dnes?“ Řekli zkrátka: „Dnes jest první pátek v měsíci!“ Hle jak zachovává víru Irsko.

Veliké zaslíbení týká se těch, kteří ctí svou slabost a pokorně se přiznávají se

sv. Bernardem, že ve vážné záležitosti věčné spásy své více se musí spoléhati na Boha než na sebe... A pohnutka lásky jest nejen v lidském jednání nejdokonalejší, nýbrž právě v našich dobách nejčasovější. Neboť nic není tak schopno k lásce roznítit srdce dobře smýšlející, jako naděje spásy, odůvodněná mravní jistotou, že člověk dojde spasení.

Když bude lidem na mysli tanouti Bůh nejen jako přísný soudce — nýbrž i jako Otec, potom lidstvo znova si uvědomí sladkou svobodu synovství Božího a otcovskou mírnost vlády Hospodinovy. I bude člověčenstvo sloužiti v lásce a s láskou svému Hospodinu*).

Praktická poznámka: Začneš-li tuto novenu na př. v první pátek říjnový, připadne deváté sv. přijímání právě v měsíci červnu, v němž se slaví svátek Srdce Páně. Zejména rolníkům hodí se tento čas od října do června, poněvadž nenaléhají polní práce.)

Modlitba pro velkou novenu.

Božský Spasiteli! Dnes, v první pátek měsíce, na kolena padám před Tebou a v nejhlubší pokoře obětuji Ti toto svaté přijímání s tím úmyslem, jaký žádáš ode mne Ty sám. Chci totiž především napravit lhostejnost, nevděk a urážky, kterými jsem já sám zarmu-

---

*) A. Vermeersch: La grande promesse pg. 21.

coval Tvé lásky nejhodnější Srdce. Bože, buď milostiv mně hříšnému!

Zároveň však tímto sv. přijímáním toužím usmířiti, odprostiti a vynahraditi veškeré hrozné urážky a svatokrádeže, jimiž nesčetní lidé rouhají se nejsvětějšímu Srdci Tvému v největším tajemství lásky Tvé. Přijmi, světa Vykupiteli, milostivě tuto náhradu, kterou Ti v pokoře a v lítosti podává duše má, a dej, ať se na mně splní Tvá zaslíbení! Důvěrně to očekávám od nesmírného milosrdenství Tvého a od všemohoucí lásky Tvé!

Tvé Božské Srdce budiž mi bezpečným útočištěm v hodině smrti mé, abych skonal kajícně, posílněn jsa sv. svátostmi. Aspoň ať rozloučím se s tímto životem, jsa jistě ve stavu posvěcující milosti, abych potom v nebi věčně odpočíval v blažené lásce na nejsvětějším Srdci Tvém. Amen.

XLIV. Jak nevýslovně těší a sílí úcta k Srdci Páně v nemoci.

My lidé nemoci neujdeme. Proto opatrnost sama radí, abychom si zodpověděli některé otázky, pokud jsme úplně zdraví. Tak budeme nejen schopni prokazovati bližním v nemoci skutky milosrdenství tělesného i duchovního, budeme též snadno vše chápati, až onemocníme, a druzí budou pomáhati nám.

1. Co učiníš, až tě Pán Bůh navštíví nemocí?

Nežli ulehneš, uklid' vše v pokoji, odstraň, co nechceš, aby druzí viděli a věděli. Při-

chystej si křížek, růženec, knížky modlitební a co asi budeš potřebovati. Potom navštiv aspoň v duchu Velebnou Svátost, popros božské Srdce Ježíšovo o požehnání, aby nemoc ti prospěla ku spáse. Vzbud' dokonalou *lítost* a takto asi hovoř s dobrotivým Spasitelem:

„Pane, ten, kterého miluješ, nemocen jest — více na duši než na těle. Děkuji Tobě, můj Ježíši, že's ráčil na mne seslati toto soužení. Očistuj mne nyní a vypal z duše mé ohněm bolesti všechen rez hříchů. Hospodine, tu pal, tu řež, jenom ušetři mne na věčnosti. Tvá moc se zvláště jeví v lidské slabosti — dej, ať poseto jest toto lůžko bolestné nejvzácnějším kvítím ctností. — *Vše, úplně vše, chci dobrovolně trpěti ve spojení s bolestmi Tvého přebolestného Srdce pro větší slávu Tvou.*“

Zatím pošli pro lékaře, možno-li dobrého katolíka, k němuž máš důvěru. Dle jeho rady ulehni ve jménu Božím. Jakmile zpozoruješ, že tvá nemoc je na pováženou*), *ihned zavolej kněze sv. církve*, vyzpovídej se tak, abys mohl každou chvíli ukázati se před soudnou stolicí Kristovou a přijmi nejsvětější Svátost. Co by tě mohlo více potěšiti

---

*) Neptej se lékaře, máš-li se dáti „zaopatřiti“ — nýbrž jen „jestli nemoc těžká.“ — Toť dostatečný důvod, abys dal zavolati kněze. Pros výslovně také domácí, aby nezatajili tobě nebezpečí.

v nemoci, nežli že Pán Ježíš navštíví tě osobně.

(Pius X. prohlásil 9. března 1904, že dává z moci Boží plnomocné odpustky pro hodinku smrti všem věřícím, kteří *aspoň jedenkrát v životě v libovolný den po dobré sv. zpovědi a hodném přijetí Božího Těla s pravou láskou* k Bohu pomodlí se tuto modlitbu:

„Pane Bože můj, už teď přijímám každý způsob smrti z rukou Tvých, se všemi jejími úzkostmi, trápením i bolestmi, jak se Tobě zalíbí, s úplnou odevzdaností a ochotou.“

Těmito sv. odpustky *velmi usnadnil* svatý Otec každému křesťanu, že může si předem zajistiti, pokud jest ještě docela zdráv, tu nesmírnou milost, aby došel plnomocných odpustků v hodině smrti. Mimo připomenuté podmínky není požadavků jiných. Podmínky vyplniti můžeš v libovolný den, ale odpustky ti budou přivlastněny *teprv až budeš umíratí*. I kdybys měl to neštěstí, že bys po této modlitbě a sv. přijímání znova upadl do těžkého hříchu, přece budou ti uděleny tyto odpustky při smrti, jestliže buď se opět smíříš s Pánem Bohem svatou zpovědí aneb *aspoň dokonalou lítostí*.)

2. Nač máš pomýšleti v nemoci?

Abys úplně se spojil s božským Srdcem, vážně rozjimej:

A) Pán Bůh to jest, jenž na tě dopustil tuto nemoc. Právě jako nepadá vlas s hlavy tvé bez vědomí a dopuštění Božího, rovněž tak nemůžeš se roznemoci bez dopuštění nebeského Otce. *Týž Bůh, který ti doposud zachovával zdraví, týž nejmoudřejší, nejdobrotivější Otec nyní dopouští na tě neuh pro spásu tvou.* Proto důvěrně se odevzdej otcovským jeho rukám. Jeho Prozřetelnost bdí nad tebou: nevytrpíš jiné bolesti pražádné, než kterou chce Bůh, abys vytrpěl. Nebudeš vzdychati a trápiti se *ani o minutu déle*, než pokud chce Bůh. Ó, jak tato myšlenka člověka těší, jak způsobilou jest, aby tě dokonale spojila s nejsvětější vůlí Boží v Srdci Páně.

Pravdu dí kniha Moudrosti: „Kteříž mu věrně slouží v lásce, skrze něho se upokojí.“

B) Mysli potom na to, že Bůh dopustil na tebe churavost *z úmyslů nejlaskavějších a nejmoudřejších.* Vždyť to jest Bůh, Otec tvůj, jenž zkoumavě klade pravici svou na ty, které miluje. Kdyby mohly vyvolené dítky jeho po Adamově pádu i po tolika hříších osobních dojíti nebe bez všelikého kříže a utrpení: jistě by nebeský Otec neseslal na ně pranic odporného na této pouti pozemské. Avšak spravedlivá Moudrost Boží vyvolila cestu křížovou jakožto cestu vedoucí do nebe. Tou cestou kráčel božský Spasitel jsa vzorem všem vyvoleným. Jdi za ním cestou bolesti a strádání,

zvláště v nemoci, a bude ti ta nemoc ku spáse.

Také o tvé nemoci splní se slovo Krista Pána: „Nemoc tato není k smrti, ale k slávě Boží“ (Jan 11, 4). — Jistotně však přispěje nemoc tvá ku slávě Boží i ke spáse duše tvé. Rozvažuj jenom: Dobře vytrpěná nemoc odtrhne srdce tvé od světa a rozhodněji je povznese k nebi. *Nemoc poučí tě velmi důtklivě a názorně o nestálosti a nicotě všech požitků pozemských*, takže budeš o tom pevněji přesvědčen, než by to dovedla kázání a rozjímání. — Naučíš se, jak si máš vážit pro věčnost tohoto pozemského života jakožto nenahraditelné příležitosti ke spáse. Trpělivým snášením bolesti odpykáš si značnou část zasloužených *trestů očištcových*; zároveň budeš mít příležitost mnoho velikých *zásluh* nasbírat si pro život věčný.

Pohleď, jaké výhody poskytne ti nemoc dobře vytrpěná! Když o tom uvážíš, jistě posilní tě taková úvaha, bys i v nemoci a skrze nemoc spojil srdce své s Ježíšem, nebeským lékařem. Vždyť jen proto seslal na tě nemoc, abys patřil mezi ty, o nichž píše Duch svatý: „Maličko byvše pokárání, na mnoze dobře opatření budou, nebo Bůh zkusil jich, a shledal, že jsou hodni jeho.“ (Moudr. 3, 5.)

3. Kterých ctností nejvíce potřebuješ v nemoci, abys zůstal spojen se Srdcem Páně?

Předně potřebuješ: *odevzdanosti do vůle Boží.*

Co ti k tomu dopomůže. právě jsem naznačil. Hleď, nebeský zahradník sám přivázal stromek tvého života ke kříži. Kterak by ses neodevzdal s plnou důvěrou do jeho mocných, dovedných a dobrých rukou? Ovšem nutí-li tě prudkost bolesti k vzděchům atd., můžeš to učiniti a neboj se, že tím zhřešíš. Vždyť ví Pán Bůh, že nejsi z ocele a cítíš bolest. Ale vol k povzdechům slova zbožná: „Posilni mne

Pane! —
P. Maria,
pomoz
mi!“

Ostatně, co ti pomůže nepokoj a nevrlost v nemoci? Tím by sis jenom přitížil, zošklivil se Bohu a zaplašil od sebe utěšenou milost Boží. Nespokojeností zakalil bys lesk koruny křesťanské odevzdanosti, sebe sama bys oloupil o steré zásluhy na věky, rozdmýchal bys pro sebe trestající žár očiště. Konečně nejen bys ublížil sobě na zdraví (neboť nepokoj škodí tělu), nýbrž stal by ses nesnesitelným aneb obtížným těm, kteří dlí u tebe. Znesnadňoval bys jim obsluhu a byl bys příčinou, že by neměli té útěchy, kterou by jim působil příklad tvé odevzdanosti. Snad dokonce by tvá nevrlost zasadila nové rány tvé vlastní duši i duším druhých. *Když už stůněš na těle, aspoň ať zůstane tvá duše zdráva!*

Měj tedy zalíbení v tom, v čem má libost Hospodin, a líbej oddaně tu ruku otcovskou, která tě *místo na kříž přibíjí na lůžko*, kteráž raní, aby zhojila, vodí k branám smrti, aby přivedla do života věčného. — Tím způsobem stane se ti nemoc záslužnou (byť i navštívila tě proti vůli). Byť dorážely na tě nejtravnější bolesti, vždy najdeš v Srdci Páně mír a posilu, když se budeš s ním spojovati.

Jenom když bude tvůj duch takto připraven, zůstaneš *trpělivý a odhodlaný*. Také k těmto ctnostem dává ti nemoc příležitost.

Anebo co myslíš? — Co mohlo by ti více usnadniti *trpělivost*, než když vzpomeneš, že tou pomíjející bolestí odpykáš si trápení ne-

skonale větší a delší, která by na tě čekala v očištění? Proto, jak se ozve netrpělivost, řekni s kajícím prorokem: „Pane, proti tobě samému jsem zhřešil“ (Ž. 50, 6) — dej Pane, ať v soužení nic jiného nepovím než se služebníkem tvým Davidem: „Smiluj se nade mnou!“

Takovým duchem kajícím naplnění byli v nemoci svatí — a proto snášeli nejbolestnější nemoc po mnoho let s podivuhodnou trpělivostí. Chceš-li jich následovati v slávě, čiň, co činili oni v nemoci. Vzpomínej na lůžku, když Pán Ježíš tolik vytrpěl pro tebe, proč bys nerad trpěl něco z lásky k němu? Proč bys nechtěl trpěti takovým způsobem, jako trpěl On — o němž psáno jest, že jako ovce k zabití veden byl a jako beránek před tím, kterýž ho stříže, neotevřel úst svých (Is. 53, 7; Skut. ap. 8, 32).

Když uložíš utrpení své do Srdce Spasitelova otevřeného tobě, když spojíš bolest svou s jeho bolestmi a smrtí — jak blaze ti bude na zemi, jak záslužno pro nebe.

Ó kéž bys pochopil cenu utrpení, kteréž připodobňuje tě Pánu Ježíši a které proto ti musí býti milým, jestliže jej miluješ vskutku!

Pohleď, *kolik pohnutek* ti skýtá svatá víra, abys v nemoci se spojil s trpícím Srdcem Spasitelovým *šlechetnou trpělivostí a obětavou hrdinností.*

Mimo tyto hlavní ctnosti hled' si zachovati *zbožnou náladu srdce*; rád si dej vypravovati aneb předčítati něco náboženského, ale dbej pravé míry, poněvadž zvláště v nemoci Pán Bůh od tebe chce umírněnost a poslušnost k radám lékařovým.

Konečně, a to jest nejdůležitější: Jakmile začne býti tvá nemoc poněkud na pováženou, *buď v příčině spásy své* tak pečliv, jako by skutečně to byla tvá poslední nemoc.

a) Hled' se *včas smířiti s Bohem dobrou a lítostnou zpovědí**). Uzná-li zpovědník za dobré, vyzpovídej se z celého života, jestliže jsi tak nikdy neučinil, jinak jen od poslední generální zpovědi. Neodkládej se zpovědi ze dne na den, aby snad vzrůstající nemoc nečinila ti zpovídání buď příliš obtížným aneb úplně nemožným. Přijmi *nejsvětější Svátost*, nejmocnější lék duševní i tělesný, pravý pokrm na cestu do věčnosti. Uvítej Ježíše vroucí láskou, vždyť nejlepším přítelem i pomocníkem tvým jest On.

Přijímáš-li *sv. pomazání*, nelekej se, že už musíš umřít. Budiž tobě útěchou tato veliká svátost, která čistí duši od hříchů a sílí ji v boji proti pokušením. Konečně může i

---

*) Umírá-li jinověrec, hled' mu pomoci, aby vzbudil dokonalou lítost (že Boha, největší Dobro své urazil...) Možno, že tím zachráníš jeho duši,

zdraví tělesné uděliti, prospívá-li tobě ku spáse. Dosvědčuje to často sama zkušenost. I církevní sněm tridentský (Ses. 22, hl. 2) ubezpečuje nás, že někdy docházíme také tělesného zdraví touto svátostí, pomáhá-li nám to ku spáse. Tedy byla by to veliká lehkomyšlnost, kdybys nepečoval o to, bys přijal v pravý čas svátost, pro tělo i pro duši před důležitou.

b) Když uspořádals svědomí, spořádej i *časné záležitosti*. Učiň *zákonitě platnou závěť* a také všechny ostatní věci zřetelnými nařízeními urovnej. Neodkládej s posledním pořízením, abys v posledních okamžicích života, které máš věnovati výhradně duši své, v těchto drahocenných okamžicích nemusel se starati o věci časné.

Pomni, že tě může smrt zastihnouti náhle, a že bys musel se zodpovídati před soudnou stolicí Kristovou, kdyby tvou bezstarostností někomu bylo ukřivděno. Kolik nepořádků a nepřátelství povstává ze zanedbání *platné**)

---

*) V Československé republice stačí *závěť* psaná vlastní rukou toho, jenž odkazuje. Ale dlužno dobře si pamatovati tyto podmínky, aby *závěť* byla platna před zákonem.

1. Napiš celou *závěť* od začátku až do konce sám svou vlastní rukou.

2. Zřetelně napiš jméno města nebo dědiny kde bydlíš, kde jsi dopsal *závěť*.

3. Zřetelně přiřipíš datum (to jest den, měsíc, rok) kdy jsi dopsal *závěť*.

a zřetelné závěti! Máš-li cizí majetek, vrať jej; máš-li dluhy, zaplať je. Běda ti, jestliže

4. Podepiš čitelně své úplné jméno i příjmení vlastní rukou. Tento tvůj podpis musí býti umístěn na konci závěti tak, aby nad ním napsáno bylo ono datum i místo. Neboť podpis má dosvědčovati, že sám jsi napsal i datum i místo.

5. Jestliže závěť jest napsaná na několika arších papíru, podepsati se musíš na každém archu na konci a sešij archy jako knížku a stránky očíslej.

Kdybys ale těmto řádkům dobře nerozuměl, pro jistotu raději zavolej notáře.

Vzor závěti jedné osoby:

Já Václav Čech, obchodník v Praze, činím tuto závěť: (Napiš, co komu odkazuješ.)

To vše jsem napsal vlastní rukou.

Připsal jsem datum i podepsal se.

V Praze dne 1. ledna 1909. Václav Čech.

Vzor závěti společné:

(dovolena jenom manželům)

My manželé: Václav Čech, obchodník v Praze, a Marie rozená Moravská napsali jsme svou společnou závěť:

Pro případ smrti určujeme toto

(tu ať se napíše, co komu odkazuješ atd.)

To vše jsem napsal já, Václav Čech, připsal jsem datum a podepsal jsem se.

V Brně, dne 1. května 1909.

Václav Čech.

Tato závěť budiž od soudu uznána také za mou poslední vůli. Tuto poznámku vlastní rukou jsem napsala, připsala jsem datum a podepsala jsem se.

V Brně 1. května 1909.

Marie Čechová, rozená Moravská.

tíží duši tvou nespravedlivý majetek a ty, *ač bys mohl nahraditi*, vědomě nevynahradíš a odebereš se na věčnost*). Pouze jako dobrou radu připomínám z lásky k duši tvé, abys nezapomněl postarati se v závěti zbožnými odkazy o duši svou; neboť děti tvoje či dědicové, až umřeš, možná si na tebe dobrými skutky nevzpomenou.

c) Povolej lékaře a užívej léků; neboť Nejvyšší stvořil je a dal lékům moc léčivou. Ale především *důvěřuj v Boha, jenž osvěcuje lékaře a od něhož mají moc svou léky.*

d) Nepromarni čas nemoci neúčinnými rozprávkami aneb nemírnou péčí o zdraví tělesné. Vzpomeň, že věčná spása tvá závisí na tom, jak použiješ nemoci. Urči si mezi dnem chvíle, *kdy se něco pomodlíš*, na př. růženec, žalmy kající, litanie. Můžeš si čítati nábožnou knihu, anebo pros, aby ti někdo předčítal, zejména o utrpení Páně. Můžeš osvěžiti srdce své zbožnou rozmluvou. Kdyby

---

Kdo by si dal napsati závěť od jiného, musí se aspoň vlastní rukou podepsati sám a mimo to ještě 3 svědkové. V tom případě dlužno připsati ku konci závěti: „Na potvrzenou této závěti podepsal jsem ji vlastnoručně v přítomnosti tří svědků, které jsem k tomu současně zavolal a kteří se rovněž podepsali.“

*) „Vynahradím vše až po smrti, vše jsem napsal v závěti.“ — toť nebezpečno. I nejlepší testamenty bývají špatně vyplněny!

tě unavovala delší modlitba neb četba, pozdvihni často srdce k Bohu svatým povzdechem, kratičkou *modlitbou střelnou*. (Str. 346.)
 Vezmi *křížek* do ruky, často jej přitiskni vroucně k srdci a rtům a řekni v srdci: „*Ó můj Ježíši, tyto bolesti spojuji s Tvými bolestmi; rád je ponesu, abych pokání činil za hříchy své!*“

Blízko lůžka zavěs *obraz Panny Marie* a měj k ní velikou důvěru. Obracej se k ní jako k milované Matičce, nikdy tě neopustí v soužení. — Uctívej také anděly Boží a svaté, jmenovitě ty, k nimž máš zvláštní důvěru.

e) Trvá-li nemoc déle, pros duchovního otce svého, by tě někdy navštívil a posilnil tě *svatým přijímáním**).

---

*) Pius X. nadmíru ulehčil nemocným sv. přijímání. Neboť dle dekretu (7. pros. 1906 a 6. března 1907) dal nemocným tato práva:

1. Nemocný, který nemůže do kostela pro nemoc po celý měsíc a jenom nesnadno může zůstat lačným, smí dle rady svého zpovědníka jednou anebo dvakrát měsíčně (v ústavech, kde je Velebná Svátost v domě anebo aspoň se tam slouží mše sv. smí dvakrát týdně) přijímat Tělo Páně i když před tím požil tekuté potraviny.

Dle rozhodnutí (4. června 1890) dovoleno jest, aby přimíšeno bylo tekutině (polévce, kávě, mléku, čokoládě a podob.) i něco málo pevnější potraviny (na př. houska, chléb...) jenom když se může říci o této potravě vůbec, že to je tekutina.

f) Vzpomínej také na utrpení svatých a jejich trpělivost. Jak trpělivý byl sv. Job, takže až příjmení dostal „trpělivý!“ Jak trpělivě snášel slepotu starý Tobiáš! Sv. František Xaverský volával v utrpení: „*Ještě více, Pane!*“ Sv. Terezie měla heslem: „*Trpěti anebo umřít!*“ Sv. panna Lidvína po *třicet osm roků* tak stonala, že nebylo na ní zdravého údu. Při tom zůstala nanejvýš trpělivou a zachovala si veselou mysl. Následuj jí a nečíslného počtu svatých Božích.

Tak spojí se tvé srdce v nemoci se Srdcem Ježíšovým i se Srdcem Matky Boží a v této době zkoušky sklidiš bohatou úrodu milostí a zásluh pro život věčný. Kéž ti k tomu dopomůže milost Boží.

Několik zbožných povzdechů
a odpustkových modliteb střelných.

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.
Amen. (100 dní odp. po každé. *)

*) Tím se rozumí prominutí tolika časných trestů, kolik bychom jich odkáli, kdybychom podle starých ustanovení církevních po 100 dní a pod. pokání činili. Jsouť odpustky odpuštění časných trestů, které církev po odpuštění hříchů mimo svátost pokání uděluje. Uděluje pak je církev sv. mocí, kterou jí dal Ježíš Kristus slovy: „Což bys koliv (Petře) rozvázal na zemi, bude rozvázáno i na nebi“ (Mat. 16, 19) a uděluje je z nevyčerpatelného po-

Nejsvětější Srdce Ježíšovo v Tebe důvěřuji.
(300 dní odp.)

Můj Ježíši, smilování! (100 dní odp.)

Vše k vůli Tobě, nejsvětější Srdce Ježíšovo. (300 dní odp.)

Ježíši, Maria, Josefe! (7 let a 7 kvadr.)

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Na věky Amen. (100 dní odp.)

Ježíši, Tobě živ jsem, Tobě umírám, Tebe chci milovat, dokud neskonám. — O Ježíši, všechno z lásky k Tobě! — Ježíši, Bože můj, nade všechno Tě miluji. (50 dní odp.)

Nejsladší Ježíši, nebudiž mi soudcem, nýbrž Spasitelem. (50 dní odp.)

Srdce Ježíšovo v nejsv. Svátosti, jež hoříš láskou k nám, rozněť srdce naše láskou k Tobě. (200 dní odp.)

Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň, aby srdce mé srdci Tvému se podobalo. (300 dní odp. jednou za den.)

Ježíš, Maria! (300 dní odp.; stačí vysloviti v duchu.)

kladu, ježž má v zásluhách Ježíše Krista, blahoslavené Panny Marie a svatých,

Rozumí se, že musí býti ve stavu posvěcující milosti Boží, kdo chce odpustky získati; jelikož časné tresty se neodpouštějí tomu, kdo je obtížen smrtelným hříchem a věčným trestem.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, přijď k nám království Tvé. (300 dní odp.)

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, vládni v Čechách. (300 dní odp.)

Pane, zachovej nám víru. (100 dní odp.)

Božské Srdce Ježíšovo, obrať hříšníky, zachraň umírající, osvobod' duše v očištění. (300 dní odp.)

Ó, Paní má, ó, Matko má, vzpomeň, že Tobě náležím. Chraň mne a opatruj mne jako statek a majetek svůj. (40 dní odp.)

Ó, Maria, naděje naše, buď nám milostiva! (300 dní odp.)

Sladké Srdce Panny Marie buď mou spásou. (300 dní odp.)

Svatý Josefe, vzore a ochránce ctitelů nejsv. Srdce Ježíšova, oroduj za nás. (100 dní jednou za den.)

Ježíši, Maria, Josefe, vám věnuji své srdce i svou duši. (100 dní.) Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně v hodině smrti. (100 dní odp.) Ježíši, Maria, Josefe, kéž má duše rozžehná se s vámi v míru. (100 dní odp.)

Anděle Boží, strážce můj, jehož ochraně mě dobrotivost božská svěřila, osvěcuji mne a opatruj, řiď a spravuj. (100 dní odp.)

Odevzdání se do vůle Boží. Hle Pane, jsem v rukou Tvých, učiň se mnou, co chceš. — Buď, ó Pane, vůle Tvá. Bez vůle Tvé, Pane, ani vlas s hlavy nepadá.

Ve všem se děj a budiž chválena i na věky velebena nejspravedlivější, nejvyšší a nejmi-
lostnější vůle Boží. (100. dní jednou za den.)

XLV. Zvláštní pomůcky proti rozličným pokušením nemocných.

Hlavním štítem proti pokušením vůbec jsou nejsvětější jména Ježíš, Maria, Josef a znamení sv. kříže. — Ve zvláštních pokušeních zejména se osvědčuje toto :

1. V pokušení *proti sv. víře*. — Abys u víře zvítězil a zahnal všechny pochybnosti, nedej se svést ku hloubání a dlouhým úvahám. nýbrž srdcem i ústy pověz rozhodně :

„Věřím, co věří svatá církev římsko-katolická!“ Děkuj Bohu, že tě povolal k této pravé víře a rci: „Chci žít i umřít jako věrný syn katolické církve!“ Odvráť mysl svou od toho pokušení, vzbud' raději v srdci : naději a lásku. Nehloubej, ani kdyby se ti zdálo, že ti vzchází tím jakési nové světlo u víře a nové důkazy, neboť často se obléká satan v roucho světla, aby člověka oklamal. Vzpomeň, že praví Kristus Pán :

„Blahoslavení, kteříž neviděli a uvěřili.“
(Jan 20. 29.)

2. V pokušení *proti naději*. — To pokušení bývá nejsilnější a nejnebezpečnější. Nemocný

POSLUŠNOST.

TRPĚLIVOST.

souží se pro množství spáchaných hříchů, domnívá se, že jeho zpovědi byly neplatny a neúplny, příliš se hrozí soudu a věčné záhuby. Abys přemohl toto pokušení, často rozjímej o neskonalém a nesmírném milosrdenství Božím. Svatý Pavel jmenuje Boha „Otcem milosrdenství“ (2. Kor. 1, 3). Bůh více hledí spasiti nás nežli my sami. Hledá nás jako dobrý pastýř ztracenou ovečku; miluje nás více, než něžná matka svého milovaného kojenče. „Živť jsem já, praví Pán Bůh: *nechci smrti bezbožného*, ale aby se obrátil bezbožný od cesty své a živ byl“ (Ezech. 33, 11.) „Pakli by bezbožný činil pokání ze všech hříchů svých... všech nepravostí jeho nevzpomenu. (Ezech. 18, 21, 22.)

Jediný vzdech upřímné lítosti ze srdce hříšného může dosáhnouti odpuštění největších hříchů, má-li hříšník pravou vůli se polepšiti a vyzpovídati se ze hříchů, až bude moci.

Publikán, o němž vypravuje Syn Boží v evangeliu, sotvaže dořekl srdcem zkroušeným ta slova: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ ihned byl ospravedlněn od Hospodina. — Sotvaže marnotratný syn se vrhl k nohám otcovým, ihned jej otec objal a odpustil mu vinu. Tak jedná s námi nebeský Otec, kdykoliv se k němu vracíme srdcem zkroušeným.

Hlavním důvodem naděje naší v milosrdenství Boží jest utrpení Krista Pána. Nechať se nebojí věčné záhuby ten, kdo jest dobré vůle:

vždyť proto podstoupil Ježíš smrt na kříži, aby nás zachránil od záhuby věčné. Kromě toho posilnil Spasitel naději naši tím, že slíbil: „Zajisté, zajisté pravím vám: Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dáť vám,“ (Jan 16, 23.)

Tento slib týká se i hříšníků, neboť Ježíš praví: „Každý, kdo prosí, béře. (Mat. 7, 8.) Kdo tedy upřímně prosí o spásu svou, jistě dostane těch milostí a pomůcek, jichž jest mu třeba, by spasen byl. „Dobrý jest Hospodin doufajícím v něho, duši hledající jeho.“ (Pláč Jerem. 3, 25.) Konečně důvěřuj pevně v přímlovu *Matky Boží*, v pomoc svatých i andělů, bojujících za tebe.

Svatá církev jmenuje Marii Pannu „útočištěm hříšníků,“ „životem naším,“ „naší nadějí.“ Maria ujímá se i nejopuštěnějších a nikdo se k ní neutíkal nadarmo. I druzí svatí Boží prosí před trůnem Hospodinovým za spásu naši, pomáhají v posledním zápase. Zvláště vzývej sv. Josefa, sv. archanděla Michaela, sv. anděla strážného a ty světce, které jsi v životě uctíval důvěrněji.

3. Pokouší-li tě *netrpělivost*, že nemoc vleče se už tak dlouho, že bolesti vzrůstají a podobně, uvaž, co vytrpěli pro Ježíše Krista sv. mučedníci, jak byli pálení, křížováni, a trápeni. Jmenovitě rozjímej, co vytrpěl z lásky k nám nevinný Beránek Boží Ježíš. — Uvaž, že netrpělivostí si nikterak nepolevíš, a trpíš-li netrpělivě, nutně budeš trápen v tomto životě

i po smrti. Když však zůstaneš trpělivým, ulehčíš si muka, už na zemi odpykáš si valnou část očistce a dojdeš v nebi větší odměny. „Zármutek váš obrátí se v radost“ — dí Kristus Pán. (Jan 16, 20.) Kříž jest znamením našeho budoucího vyvolení pro nebe. Bůh čistívá své přátele už na zemi utrpením a křížem. — Volejme se sv. Pavlem: „Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás.“ (Řím. 8, 18.) A poněvadž trpělivost jest milost Boží, proto o ni pros. Rovněž odevzdej se do vůle Boží, zdá-li se ti, že lékař neléčí tě náležitě, že ošetřovatelé tvoji neslouží tobě pečlivě. Přijmi to duchem kajícím, velmi se zalíbíš Bohu.

4. Někteří bývají pokoušeni myšlenkou: *„příliš záhy umírám, jsem právě v nejlepším věku.“* Takový nechať uváží, že pozemský život oplývá nebezpečenstvím, zármutkem, starostmi, že na člověka čekají stále nové příležitosti ke hříchu a čím déle žijeme, tím více vzrůstá někdy nebezpečí záhuby věčné. Proto tak toužili někteří svatí po smrti, při každém úderu hodin se radovali, že zas uplynula doba, v níž hrozila jim ztráta Boží milosti. Svatí mučedníci kráčeli často smrti vstříc v nejkrásnějším květu mládí. Slyš, co praví Duch svatý: „Blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají.“ (Zjev. 14, 13.) Jsme jenom poutníky v tomto slzavém údolí „neboť nemáme zde města stálého“. (Žid. 13, 14.) Vděčně se roz-

pomeň, že tě Hospodin nenechal umřít, pokud jsi byl ve hříchu smrtelném, že ti dal příležitost ke sv. zpovědi i svatému pomazání.

5. Snad proto toužíš po delším životě, abys větší pokání činil? *Věř, žádný skutek kající není Bohu milejší, než když přijmeš smrt kajícně z ruky Páně.*

6. Někteří nemocní proto jsou stísněni vzpomínkou na smrt, poněvadž *opouštějí manželku, děti, příbuzné.* — Ať jenom pomyslí, že Bůh jest nejlepší otec a postará se nejlépe o pozůstalé. Hleď zachrániti duši svou a můžeš vyprositi v nebi svým milým pozůstalým od Boha veliké milosti. — Tam v nebi najdeš ještě lepší přátele než tu na zemi, tam najdeš Ježíše, jenž tě spasil, Matku Boží, všechny milé anděly a svaté Boží.

7 Kdyby někdo byl pokoušen *nesmířlivostí* a nepřátelstvím, nechať uváží, že přikazuje Kristus sám: „Milujte nepřátele své.“

Nikdo ať neočekává od Hospodina odpuštění hříchů svých, kdo neodpustil bližnímu svému. „Jestliže odpustíte lidem hříchy jejich, odpustí i vám otec nebeský“ (Mat. 6, 14.) Urazil-li tě nepřítel, počítej, kolikrát urazil's Boha ty. Sv. Jakub objal před smrtí žalobníka svého. Sv. Štěpán modlil se za své vrahy. Sv. Ambrož dlouhou dobu živil zrádce svého. Zejména rozjímej příklad Ježíše Krista, jenž na kříži se vroucně modlil k Otci svému za své nepřátele a rouhače.

XLVI. Co nutno připravit k sv. pomazání nemocných.

Ku sv. pomazání nemocných ať připraví domácí tyto věci:

1. Pokud možno ať očistí jizbu (z úcty ku Kristu Pánu), a postaví stůl tak, aby nemocný naň viděl.

2. Stůl pokryjí bílým ubrusem.

3. Na stůl postaví kříž, dvě hořící svíce, ve skleničce svěcenou vodu, do té ať vloží větvičku a ve druhé sklenici obyčejnou vodu (do té ať vloží čistou lžici.)

4. Ať připraví 2 misky: na jedné trochu soli a chlebovou kůru; na druhé 6 kousků bavlnky.

Nemocný v čisté prádlo oděný a dle možnosti umytý (zvláště na nohou) zpytuje svědomí jako obyčejně. Druzí se zatím modlí. Když kněz zpovídá nemocného, radno jest, aby v předstíni modlili se domácí *nahlas* (na př. sv. růženec). Tak se může nemocný polohlasitě

zpovídati, což mu bývá někdy lehčí, a není nebezpečí, že by venku někdo jeho zpověď zaslechl.

Přípravná modlitba ke
sv. pomazání.

(Snad mohl by ti někdo předříkávati tuto modlitbu.)

Spasiteli můj, přebohatý láskou, věru, tys milosrdný Samaritán tělu mému i duši mé! Tys osvítil věrného apoštola svého, by ve jménu Tvém nám oznámil útěchy plnou pravdu; „Stůně-li kdo z vás, uveď kněží církve, ať se modlí nad ním, mažíce jej olejem ve jménu Páně: a modlitba víry spasí nemocného, a polehčíť mu Pán, a jest-li v hříších, budou mu odpuštěny.“ (Jak. 5, 14. 15.)

Ejhle tedy, nekonečnou dobrotou tvou, můj Ježíši, dopřáno mi dnes toho štěstí, že smím dnes přijmouti tuto velikou svátost na posilněnou duši mé. Ba jestliže to prospívá mé spáse a tobě se tak libí, prospěje ta svátost i tělu mému.

Tak věřím pevně, poněvadž ujišťuješ mne o tom ty, Pravdo věčná. Dej mi tu milost, abych přijal tak důležitou svátost živou věrou. „Pane, rozmnož víru mou !,“ tak vroucně volám mužem v evangeliu, jehož víru jsi odměnil jedním z přčetných zázraků svých. Daruj mi však i upřímnou zkroušenost, aby svaté pomazání smyslů mých doprovázela pravá lítost,

aby poslední prach hříchů sňat byl se mne. Prosím tě pro krev Srdce Tvého za mne prolitou, ty sám, můj Ježíši, pomaz mne rukou kněze svého, tys ten věčný Velekněz, který vlastně udílí skrze služebníky své každou svátost sv. církve. — Proto si představím, že tou výkupnou krví budu pomazán z rány Srdce tvého. Vždyť vlastně všechny svátosti mají svou moc jediné pro zásluhu krve tvé, kteráž se vyprýštila ze Srdce tvého, když otevřelo je kopí, aby tvoje Srdce bylo útočištěm trpícím, zarmouceným, umírajícím. V té víře v tom duchu chci nyní přijmouti skrze tebe svátost pomazání nemocných! —

O Matko milosrdenství, buď mně hříšnému útočištěm v této hodině, přimlouvej se u Ježíše, neboť tys Matka a uzdravení nemocných.

(Když ti kněz Páně maže patero smyslů, při každém vzbud' dokonalou lítost nad těmi hříchy, které jsi spáchal zrakem, sluchem, čichem, chutí, hmatem a vůbec. Zároveň obětuj Bohu Otci v náhradu za své hříchy to utrpení, které snášel Kristus Pán pro tebe na těchto smyslech.)

Modlitba po svatém pomazání.

Přijal jsem, nejdobrotivější Ježíši, tuto svátost, která sílí, očisťuje a obveseluje duši. Budiž za to nastokrát chválen a bez ustání veleben. Pro lásku Srdce svého dej mi zakusiti blahých

účinků této svátosti, neboť tys má jediná naděje. Amen. *)

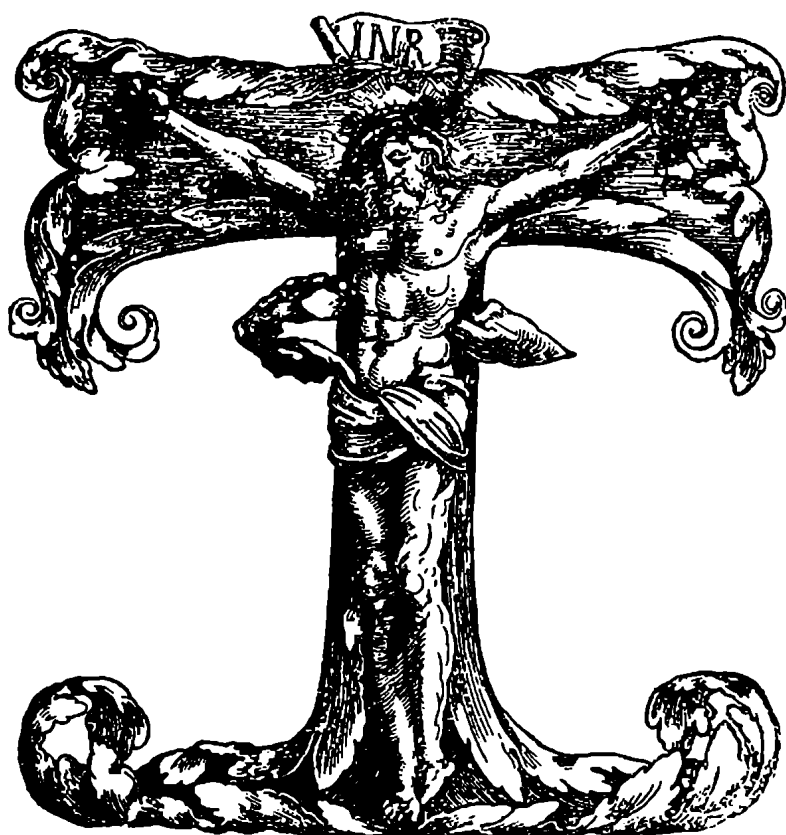
---

*) Mnozí se mýlí, když si myslí, že na nemocné a zvl. umírající nutno křičeti, aby rozuměli. Velmi bolestně se dotýká sluchu umírajících drsnější zvuk a pláč. Stačí úplně, když mírným, lahodným hlasem hovoříme pomalu a s přestávkami, aby nemocný měl čas, rozmyslet si, oč běží. — Zvláště dlužno opatrně, zvolna, laskavě se modlit, velmi pomáhá vlídně ukazovati na kříž, obraz Panny Marie, jmenovati je jménem, těšiti: Bohu obětuj bolesti — neboj se milý N..., jen doufej v Srdce Páně... atd. Když příbuzní se nemohou zdržeti hlasitého vzlykání, ať se jdou vyplakati raději ven, aby umírajícímu neztrpčovali poslední chvíle. Přechasto slyší až do posledního dechu šepot náš i úsudky, ačkoliv jest zdánlivě bez vědomí.

XLVII. Na Srdci Páně se dobře umírá.

„Ó, jak sladko se umírá tomu,
jenž po celý život svůj uctíval
Srdce toho, jenž přijde soudit
nás!“

(Slova sv. Mark. Alacoque.)

ato slova svě-
tice bož-
ského Srdce
Páně svědčí,
že nejdoko-
naleji budeš
připraven na
smrt, když
jsi v životě
svém u-
přímně mi-
loval Srdce
Spasitelovo.

Jestliže ses
tedy s^{te} milostí Boží snažil žít život podle
božského Srdce Páně, nehroz se tak velmi
při zprávě o blízké smrti své, nýbrž vynalož
veškeru sílu svou i péči na to, bys vzácnou
oběť života svého dokonalým způsobem také
dokonal.

Učiniš-li, jak ti nyní poradím, nashromáždíš si možná *více zásiuh takovou smrtí, než sis nasbíral po celý život svůj minulý!*

Tak málo lidí na to myslí! Pamatuj ty na to a cvič se v tom častěji předem, neboť umíráš jenom jedenkrát.

Kdož by jednal nazdařbůh ve věci, která rozhoduje o celé věčnosti a nedá se opakovati? Jak pošetilé a nebezpečné by to bylo! Způsob, v němž máš se cvičiti, abys jej v pravý čas uměl, je tento:

1. Odevzdanost do vůle Boží.

Jakmile se ti bude zdáti, že se blíží konec tvůj, pozdvihni zrak i srdce své k nebi, spoj se v duchu s nejsvětějším Srdcem Ježíšovým a rci z hloubi duše úplně odevzdaně: „Pane, buď vůle Tvá, tu jsem, Stvořiteli mého života! Otče, klaním se úradkům Tvé spravedlivé, moudré, laskavé Prozřetelnosti. Upřímným srdcem ti děkuji, žes mne stvořil a žes ustanovil smrt k tomu, by dovršila mou spásu a proto mi ji teď posíláš. Nechť jen přijde s jakoukoliv bolestí, v tebe jsem doufal, nebudu zahanben na věky. Vždyť tys, o Bože, života Pánem a budeš mou silou i ve stínu smrti.“

Potom rozvažuj, že *smrt* zejména křesťanovi *není tak hrozná*, jak se lidé domnívají obyčejně. Opustíš toto bolestiplné tělo. Duše tvá,

jsouc obrazem Božím, jest nesmrtelná, žije dál i když přestalo se hýbati tělo. Jenom tělo bude pohřbeno, jen tělo se rozpadne, nikoliv duše tvá. Když je připravena a očištěna smrtelným zápasem, vytrpěným po křesťansku, tu jde duše do blaženosti, která nikdy ještě v celé své kráse nevstoupila do srdce lidského.

Ovšem teprve soud rozhodne o tom ; ale ten jest strašlivým pouze pro duši nepřipravenou, nikoliv pro duši věrnou, která následovala ctnosti Srdce Páně. Práví ctitelové Srdce Ježíšova najdou v Soudci svého Spasitele, dobrého Pastýře, jenž rozsudkem svým uzná ctnosti jejich a korunovati je bude věčnou slávou.

To, co děsného jest na soudu Božím, to má člověk často v životě důkladně rozjímati a pak může plným právem v hodině smrti vzpomínati *na to, co jest na soudě potěšitelné.*

Na to si vzpomeň a spoj se nyní důvěrně se Srdcem Spasitelovým. Proto upři zrak na božské Srdce a modli se asi takto:

2. Prosba k božskému Srdci Ježíšovu o milost šťastné smrti.

Božské Srdce mého Spasitele, s tebou spojuji své srdce stísněné úzkostí smrtelnou! Dej, aby od této chvíle až do posledního okamžení života mého bilo ve mně srdce tak, jak bilo

Srdce tvoje až do hodiny deváté na kříži. Každý úder srdce mého budiž úkonem odevzdanosti, chvály a díky za smrt, kterou pošle mi otec můj nebeský. O Ježíši, posilni mne, abych dobře obětoval život svůj Stvořiteli a učiň tak každý okamžik zbývajících života mého a zvláště okamžik smrti mé svatým i záslužným před očima nejsvětější Trojice.

O Ježíši, pro všechny tvé úzkosti a vzdechy, pro všechny bolesti tvé a opuštěnost na dřevě kříže volám úpěnlivě do otevřené rány Srdce tvého: „Neopouštěj, neopouštěj mne v onom nejdůležitějším okamžiku, jež rozhodne vše! Spoj mne se Srdcem svým, až mne opustí veškerá síla má i moji známí! Posilni mne, až mdloba tělesná oznámí kvapně blížící se konec můj, aby duše má úplně se spojila s tebou, až nakloním hlavu jako ty můj Ježíši, a vydechnu duši svou do rány Srdce tvého.

Mým posledním úkonem na zemi nechať jest vroucí láska k tvému Srdci, až vyslovím tvé nejsvětější, nejsladší jméno, můj Ježíši! O můj Ježíši, dáš-li mi tu milost, abych skončil takovým způsobem, jak radostně budu umírat a zvolám se sv. Pavlem: „Ó, smrti, kde je osten tvůj?“

Když úplně se uchýlím v poslední chvíli života do tohoto Srdce tvého, potom už nebude moci mi ublížiti pokušitel. Potom už pranic mne neodloučí od lásky tvé: ani bolest, ani úzkost smrtelná — ani smrt sama. Neboť tím

více se spojí s tebou duše má, čím více odlučována bude od těla.

Jak lehkým srdcem vrátím život svůj jako dobrovolnou oběť Tomu, jenž mi život dal a odvolává mne s tohoto světa. A když vydechnu duši svou do milostné rány otevřeného boku tvého — jak bych mohl s bázní očekávat tvůj soud? Jak mohl bys té duši, která se ti blíží až do posledního dechu života s tak důvěrnou láskou, jak mohl bys jí říci to hrozné slovo: Odejdi ode mne! Nikoliv, to nemůžeš a neučiníš, nýbrž přijmeš na milost duši mou, vcházející úzkou branou Srdce tvého do věčnosti.

Pročež vyslyš nejúpěnlivější prosbu mou a dílo milordenství svého dovrš na mně tím, že spojíš duši mou a srdce mé s milosrdným Srdcem svým. *Umru s radostí na Srdci tvém, na Srdci Spasitele plného milosti a pravdy.*

3. Příprava na sv. přijímání, které jest snad poslední v tomto slzavém údolí*).

Klidně rozjíměj s velikou láskou o tom, že snad naposledy máš to nesmírné štěstí přijmouti svátostného Spasitele na zemi.

---

*) Tu nemluví se o sv. přijímání obyčejném, které nemocní častěji přijímají, nýbrž o tom, které je pravděpodobně poslední a které má býti pokrmem na cestu do věčnosti.

Když přinese ti sluha Páně nebeský pokrm na cestu do věčnosti, vzbud' živou víru, hluboce se pokoř a s láskou volej v hloubi srdce :

Pane Ježíši nejsem hoden — ale přijď ke mně — miluji tě — zachraň mne — ó Ježíši!

Po tomto sv. přijímání nedovol, abys byl zbytečně vyrušován v těchto před důležitých chvílkách přítomnosti Páně. Proto již předem popros své domácí, aby tě po tomto sv. přijímání nechali na pokoji.

4. Krátké modlitby pro umírající.

(Možno je předříkávati zvolna a mírným hlasem.)

Klaním se ti, pravý Hospodine, Otče, Synu i Duše svatý. — Věřím v tebe, věčná Pravdo, doufám v tebe, neskonale Milosrdenství, miluji tě, Dobroto nesmírná.

Svůj život obětuji z lásky k tobě, Pane Ježíši; tys obětoval život svůj z lásky ke mně.

Líto jest mi, že jsem tě urážel, ale doufám v milosrdenství tvé.

Ó, Ježíši! Až postavím se před soudnou stolicí tvou, smiluj se na mě mnou! — Ježíši, tobě žiji, tobě umírám, tobě lásku zachovám — dokud neskonám. Amen.

V ruce tvé poručím ducha svého! — Duše má touží po tobě, ó Ježíši!

Maria, Matko Boží, pros Ježíše za mne! Obrať, Panno Maria, své milosrdné oči ke mně, a ukaž mi Ježíše, požehnaný plod života tvého. Ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria, oroduj za mne! — Ó Maria, ukaž, že jsi Matkou mou! — Neopouštěj mne, dítko své, v největší bídě mé!

Ó krásné nebe, věčná vlasti má, kdy tě uvidím? — Ó můj Bože, kdy budu tě milovati dokonale a spatřím tě tváří v tvář? Ó Ježíši, kdy dojdou jistoty, že nebudu moci ztratiti tebe? Bože můj a mé všechno! — Rád ztratím vše, jen když získám tebe! — Trpím zde radostně vše, jen když tě budu milovati na věčnosti. — Smiluj se, Ježíši, nad služebníkem svým, jež jsi vykoupil drahou krví svou! — Mou láskou jest ukřižovaný Spasitel! — Bože, na pomoc mou pomni! Pane, ku pomoci mé pospěš! — Ježíši, tobě odporoučím duši svou, kterou jsi vykoupil. — Ježíši, Maria, Josefe, vám věnuji srdce své i duši svou! Ježíši, Maria, Josefe, stůjte při mně v hodině smrti! Ježíši, Maria, Josefe, kéž má duše rozžehná se s vámi v míru. (Odp.)

Sv. archanděle Michaeli, bojuj za mne, sv. Josefe, stůj mi po boku! — Sv. anděle strážný, neopouštěj mne! — Všichni svatí Boží, proste za mne. — Zvláště ty, můj svatý ochránce N.! — Ježíši, umírám v důvěře, že tvé zásluhy jsou nesmírné i milosrdenství tvého Srdce! Lituji hříchů svých. — Ó Ježíši,

chci umřít v náruči tvém! — Ó Ježíši, v tvé nejsvětější Srdce kladu duši svou ubohou! — Ó věrné Srdce Ježíšovo, neopouštěj mne! — Ó věrné Srdce Ježíšovo, klaním se ti a chváliti tě chci každým, zvláště však posledním dechem svým. — Ó věrné Srdce Ježíšovo, tobě obětuji srdce své.

Ó věrné Srdce Ježíšovo, každý tlukot mého srdce nechať hlásá: miluji tě! — věrně tě miluji — a milovati budu až do smrti. Odporučuji se věrnému Srdci tvému! — Můj Ježíši, posilni mne! — Můj Ježíši, uveď mne do věčnosti — do království nebeského. — Ó Ježíši, Maria, sv. Josefe, smilujte se nad ubohou duší mou! — Svou nemoc i smrt chci obětovati jako pokání za hříchy své. — Otče nebeský, přijmi duši mou skrze nejsvětější Srdce Ježíšovo!

5. Modlitby za umírajícího.

(Dle římského brevíře. — Modlí se je buď kněz nebo příbuzní tišším hlasem.)

Odporoučíme ti, o Pane, duši služebníka tvého N., a prosíme tě, Vykupiteli světa, Kriste Ježíši, dej, ať odpočine v lůně patriarchů: vždyť z milosrdné lásky k této duši sestoupils na svět. Hospodine, uznej svého tvora. Nebyla ta duše stvořena od bohů vylhaných, nýbrž od tebe samého, živý, pravý Bože náš! Neboť není Boha kromě tebe a nic se nevyrovná

dílu tvému. Naplň jej, Pane, oblažující přítomnosti svou. Nevzpomínej ne-spravedlnosti jeho a poklesků, k nimž ho přivábila prudkost vášní. Zhřešil sice, avšak přece nezapřel víru v Otce i Syna i Ducha svatého. Tu víru vždy zachoval. Měl také horlivost pro slávu Boží a věrně se klaněl Bohu, Stvořiteli všehomíra.

Nevzpomínej, Hospodine, hříchů jeho mladosti a nevědomostí, nýbrž rozpomeň se naň milosrdně v jasné

své velebnosti. Ať nebe se mu rozevře a potěší se s ním andělé. Přijmi, Pane, tohoto služebníka do království nebeského. Nechať ho uvítá sv. archanděl Michael, jenž zasloužil býti knížetem vojska nebeského. Svatí andělé Boží ať mu vyjdou vstříc a uvedou jej do nebeského Jerusalema. Nechať uvítá jej svatý Petr, jemuž odevzdal Bůh klíče nebeské. Kéž mu pomůže sv. Pavel, jenž zasloužil býti nástrojem vyvoleným. Přemilý apoštol Páně Jan, jemuž zjevena byla tajemství Boží, ať oroduje zaň. Prostež zaň všichni svatí apoštolé, jimž svěřil Pán moc hříchů odpouštění aneb zadržovati. Všichni svatí a vyvolení Boží, kteří umučeni byli pro jméno Kristovo, orodujte za něho, aby osvobozen byl tělesných pout a obdržel korunu království nebeského. Uděl mu to, Pane Ježíši Kriste, jenž žiješ s Otcem i Duchem svatým a kraluješ na věky. Amen.

(Trvá-li smrtelný zápas déle, nechať se modlí domácí litanii k P. Marii, po případě růženec, božské ctnosti atd.)

6. Když odevzdal duši v ruce Boží.

Svatí Boží, pojdte na pomoc! Andělé Páně vyjděte vstříc této duši a doprovodte ji před tvář Nejvyššího. Přijmiž tě k sobě Kristus, jenž tě povolal a jeho andělé ať nesou tě do lůna Abrahamova.

Pane, smiluj se nad ním!

Kriste, smiluj se nad ním!

Pane, smiluj se nad ním!

Otče náš.

Odpočinutí věčné dej mu, Pane, a světlo věčné ať mu svítí!

Z bran pekelných mocně ho vytrhni, Pane!

Ať odpočívá v pokoji, Amen.

Pane, vyslyš modlitbu mou — a volání mé přijdiž k tobě.

Modleme se.

Doporoučíme ti, Pane, duši služebníka tvého: aby, rozloučiv se s tímto světem, živ byl tobě; proto z nekonečné dobroty a milosrdenství svého odpušť mu hříchy, které z lidské křehkosti spáchal ve svém životě. O to prosíme tě skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.*)

(U zesnulého postav kříž, svěcenou vodu a světlo. Potěš opuštěné srdečnými slovy a modli se za zemřelého i za ně.)

---

*) Články XLIV.—XLVII. jsou věrně podle P. Fr. X. Weningerera.

XLVIII. Čím člověk začíná býti moudrým.

Ó, smrti dobrýť jest soud tvůj.
(Sirach 41, 3.)

iděl jsi již, jak umí slunko rozháněti mlhy v údolí? Pozorovals, jak jeho světlem vrací se pravá podoba věcem, které byly zahaleny mráкотou?

Pokud putujeme k Bohu údolím světa (II. Kor. 5, 6), snadno podléháme klamům. Někdy totiž zdají se nám věci stvořené drahocennějšími než náš věčný cíl. Zapomínáme na to, že nám mají býti pomůckou k cíli.

Pojď, příteli, a popatř klidně ve světle víry i rozumu na lidský život s hlediska smrti. Duch svatý sám dává nám radu tu: „Pamětliv buď na poslední věci!“ (Sirach 7, 40).

Pohled rozjímavě na duchaplnou kresbu umělcovu. Řekni mi: kdy odtud odejdeš? — Nevíš! Snad ulomí tě smrt jako mladé poupě v rozkvětu tvých sil — snad zlomí ti poutnickou

hůl, až zešedivíš a unavíš se pozemskou poutí — kdož ví? A odznaky tvé moci, tvé nadání, tvá síla, krása, bohatství?

Hle, mají před Bohem jen právě potud cenu, pokud jich užiješ jako pomůcek ke službě Boží. Viz, jak smrt zamete jako smetí vše to, na čem někdy tolik naše srdce lpí. Jak moudře praví sv. Pavel, že vše považuje (jako) za smetí, aby Krista získal. (Filip. 3, 8.)

Pohleď, kolik na tom bude po smrti záležitosti, zda nosíš korunu a třímáš žezlo královské — či chodíš snad v haleně žebrácké. Smrt zametá obojí. Jednomu propůjčeno od Boha to, jinému ono, ale oboje jen jako pomůcka k věčnému cíli.

Pojď, bratře můj, a viz, že jen pomůckou ke spáse má tobě býti, jsi-li krásně urostlý a silný a dobýváš-li si vyznamenání vrozenou statečností. Pro tyto dary Boží sebe nezbožňuj, nejsou tvým cílem. Jen pomůckou ke spáse ti mají býti, ne osidlem k pokušení. Přejde čas, kdy zmizí tyto dary. A proto pokud můžeš, k chvále Boží užívej jazyka a zdravá kolena svá skláněj rád před Stvořitelem k vděčné modlitbě! — A ty zas, příteli, neklesej na mysl a nezoufej proto, že jsi ustavičně nemocen a chodíš o berli. I toho můžeš a máš užítí jako pomůcek ke ctnostem a k spáse.

Pojď sem, ty smyslný, a patř, že tvá výmluva „nemohu se vzdáti této příležitosti ke hříchu“ — jest vlastně sebeklamem v životě.

Smrt ti vezme tu nezřízenou radost — a pře-
svědčíš se, žes to mohl a měl učiniti z lásky
k Bohu již dříve, hned nyní. Neboť můžeš říci
s milostí Boží i ty : „Všecko mohu skrze toho,
kterýž mne posiluje.“ (Filip. 4, 13.)

Pojď sem, ty nezřízeně ctižádostivý, a pře-
svědč se, že tvé nadání, pamět, výmluvnost,
moudrost tvá i krása nemohou býti cílem
člověka. Jsou to jen pomůcky dané k tomu,
abys Boha hledal, poznal, našel, miloval. Kam
se poděje při smrti to, cos získal za 30 let
ve školách, v knihách, z rozmluv s moudrými
lidmi? V hodinu smrti poznáš, že bylo to jen
pomůckou.

Kdybys tedy vynikal důmyslem ve vědě nade
všecky — a kdybys uchvacoval lidstvo uměním
hudebním nebo malbami a kdybys celý svět
získal, ale na duši škodu utrpěl, řekni, bratře,
jakou výměnu dal bys za duši svou? „Věru
moudřejší jest pokorný rolník, jenž slouží
Hospodinu, než pyšný filosof, který zkoumá
oběh hvězd — ale sebe zanedbává“ — dí
„Následování Krista“ (Kniha I. hl. 2.)

Či snad myslíš, že může nahraditi ztrátu
spáasy vavřín lidského uznání aneb výsada
královská či bohatství? „Trochu prachu —
něco kostí zbylo z jejich slovností“ —
(Starožitný nápis na hřbitově v Lounech.)

Kdyby aspoň jen půl majetku zametla ti
smrt v té chvíli, až se s životem rozloučíš —
ale ne! Všecko, čemu jsi přivykl, zmizí ti

v hodinu smrti — neboť bylo dáno vše jen jako pomůcka.

„Čiň tedy, předrahy bratře můj, čiň, co jen činiti můžeš, neboť nevíš, kdy umřeš.“ — „Přijde chvíle, kdy zatoužíš po jediném dni, ba po jediné hodině ku pokání — a nevím, zdaž toho dojdeš.“ — „Ó pošetilče, co pomýšlíš na dlouhý život, když tu nemáš ani jednoho dne jistého!“ (Z „Násl. Kr.“ I. hl. 23.)

Pohleď ke konci své úvahy ještě rozjímavě na obraz a rci sobě :

Věru, Pane, jako tažný pták letí k jihu, tak chvátám já k hodině smrti. Zavře se za ptákem rozražený vzduch a marně bych hledal, kudy proletěl. A tak projdu já světem — a zavře se za mnou život. Jako smetí zmizejí mi všechny věci toho světa a půjdu na Tvůj soud, Hospodine! Jen dobré skutky mne tam doprovodí. Kdybych nezřízeně lnul k věcem stvořeným, zahynulo by s tím i mé srdce. Pozdvihuji tedy srdce své k Tobě, Pane! Tys můj cíl, mé všecko. Vnukni mi, k čemu chceš, abych užíval svého zaměstnání, svého vlivu — nadání? Pane, co chceš, abych učinil? Spasiteli můj, vybeř mi stálého zpovědníka takového, abych si naň rád vzpomínal ve smrti i při soudu. Vnukni mně, nač se ho mám ptáti. A jeho ústy mluv ke mně, Hospodine, neboť slyší služebník tvůj. Pane, co chceš, abych činil — Mistře dobrý, co mám činiti, abych došel života věčného?“ —

Tak rad se s Hospodinem! Uvidíš, že ovocem časté úvahy o smrti nebude pobouření a smutek, nýbrž *klid a radost v Duchu svatém*. Neboť smrt sama není nic zlého. Pouze smrt, na niž jsme se nepřipravili, bývá zlá, neboť jejím ostnem jest hřích. Budeš-li však rozjímati o smrti, řekneš: „Ó, smrti, dobrýť jest soud tvůj.“ (Sirach 41, 3.)

XLIX. Kterak jednou obstojíš před soudcem přísným?

Všichni musíme se ukázati před soudnou stolicí Kristovou.

II. Kor. 5, 10.

ed jsou dni naše.

Žijeme ve dnech obětavé lásky k Bohu — ale i ve dnech zdánlivého vítězství nevěry, v době nenávisti proti Bohu a jeho církvi. Teď jsou nepatrné dni nás nepatrných lidí.

Ale kdy vzejdeš nad námi ty veliký dni Hospodinův? Ty dni nejen spravedlivého hněvu, nýbrž i korunování! Kdy přijdeš už k nám, vznešený dni lásky Srdce Páně, kdy setřeny budou slzy spravedlivých — kdy zároveň však odhaleny tajnosti všech srdcí? — Kdy rozedníš se nad námi?

Věru bolestno mi jest způsobiti snad tobě, příteli, úzkost pohledem na velikolepý obraz dne Páně. Ale nemiloval bych duše tvé, kdybych nejen s veškerou šetrnou láskou,

nýbrž i s upřímností bez lidských ohledů neuvážil s tebou oné velkolepé pravdy, kterou nám doporučí rozjímati Duch svatý sám. (Sirach 7, 40.)

Pohledme tedy rozjímově na den posledního soudu!

I.

Snad již předem ozývá se v tvém srdci námitka: „Což jest vzkříšení všech lidí vůbec možno?“ — Slýchal jsem i čítal častokráte, že těla lidská často přejdou v organismus těl jiných. Na př. když na bojišti rozpadne se statisíce těl padlých vojinů v prach — ten jsa rozorán přejde v prst, v stébla a klasy, stanou se těla jejich částkami těl mladších. Podobně i ti, kteří byli pohřbeni v moři, stávají se potravou ryb. Jiní zase zahynou při požárech anebo po smrti dají svá těla spáliti. Kterak tedy najdou těla svá?

Hleď, příteli, ta námitka zdá se moderní a důležitá. Ve skutečnosti jest stará a dětinská. Již pohané přicházeli s ní k sv. Pavlovi. „Ale řekne někdo: Kterak vstanou mrtví — aneb v jakém těle přijdou?“ (I. Kor. 15, 35—36.)

A veleduch Pavel, nástroj od Boha vyvolený, má pro tuto pohanskou námitku zaslouženou odpověď: „Nemoudrý!! (I. Kor. 15, 16.) Jak přísné slovo z úst toho, jenž jednával s hříšníky tak láskyplně! Ale veliký tento apoštol považuje pochybovače tohoto druhu za lidi zba-

vené zdravého rozumu. — Či není nemoudrým ten, kdo si myslí, že Všemohoucí přestane býti v den soudu všemohoucím? Jako by ten, jenž z ničeho stvořil vše, nemohl ze zřícenin světa vyhledati zbytků našich těl! Ó, nemoudrý! — A týž osud po smrti čeká utlačovaného i tyрана, který zavínil válku? — Zdaž může tak souditi zdravý rozum? — Stejně se tedy míti mají ti, kteří byli dravci lidské společnosti — i jejich nevinné oběti? — A to jen proto, že podle názoru těch, kterým tato pravda o vzkříšení těl je nepohodlná — spravedliví budou nedostupni lásce Boží jako neřestní hněvu Páně? — Věru, kdo s pohany opakuje tu duchaprázdnou námitku, zdaž nedokazuje tím, že jej opustilo světlo zdravého rozumu?

A to bývají ty „důvody“ — „námitky moderní vědy“ a „překážky,“ o nichž si někteří myslí, že se za nimi jako za barrikadami dobře schovají před Bohem. Ubozí nemoudří!

„Nemoudrý!“ Právce Hospodinova nebude moci rozhrnouti všechny překážky? „Aj, není ukrácena ruka Hospodinova!“ (Isai 59, 1.) — najde atomy v organismech cizích, rozevře nádherné popelnice i náhrobky. — Taková řeč jest proti všem vlastnostem Božím, jest proti rozumu. Proto právem takové lidi zařazuje sv. Pavel mezi nemoudré.

Pros o milost živé víry, měj útrpnost s těmi kteří pro nedostatek rozumu svého nebo snad

i pro nedostatek upřímné dobré vůle „pochybují.“ Rci z lásky k Pravdě věčné: „Věřím v těla vzkříšení“ — a teď rozjímej dál!

II.

Rozevři Písmo sv. a čti slova Syna Božího o soudu! Podle nich zřejmě si můžeš představit přípravu toho dne Páně. „Slunce se zatmí, hvězdy budou padatí s nebe, moci nebeské budou se pohybovati.“ (Mat. 24, 29). Tajemný, nesmírně mocný hlas povstane působením andělů, takže rozvlněný vzduch jako zvuky obrovských polnic ozve se nad hroby národů. (Mat. 24, 31). Tehdy ukáže se znamení Syna člověka na nebi (Mat. 24, 30). Když pak přijde Syn člověka v velebnosti své, a všichni andělé s ním, tedy posadí se na trůnu své velebnosti: a shromáždění budou před něj všichni národové. (Mat. 25, 31—32).

Tenkrát „Pán zjeví rady srdcí,“ (I. Kor. 4, 5.) odhalena budou tajemství všech srdcí, mého i tvého.

„Ó, já se nebojím hanby, naopak zakládám si na svých hříších“ — ozývá se snad v něčí duši. — Buď upřímný k sobě samému a odpověz si sám: Honosíš se před lidmi *všemi* hříchy? Kdyby Bůh ukázal na př. onu podlou myšlenku, onu lež, to bezectné postavení, do něhož tě přivedl hřích — honosil by ses tím opravdu? Chlubíš se hříchy všech smyslů, všech údů, všech schopností duševních?

A kterak může mluvit o „síle ducha“ ten, jenž dává se spoutati pýchou a zbabělostí tou měrou, že ani nemá dost síly, aby pod pečeti mlčenlivosti zjevil hřích? A jak pokrytecky honosí se „silou ducha“ ten, jenž zapírá víru jen z toho důvodu, že se bojí myšlenky: „Musil bych se zpovídati!“ —

Jak uleknou se takoví pokrytci, až Hospodin „zjeví rady srdcí“ a ukáže ono strojené opovržení, přetvářku a pokrytectví, kterou okrašlovali názvem „síla duševní.“

III.

Hříšníče, milý bratře můj, prosím tě, *nepřehlédni* toho, co tu psáno z lásky k duši tvé.

V den Hospodinův *nepomůže žádná výmluva*. Někdo si myslí, že řekne: „*Pane, nevěděl jsem to lépe.*“ — Ale ten, jenž „zjeví rady srdcí“ — ukáže, jak marná to jest výmluva.

„A proto jsi *nehleděl poučiti se*, ba vyhýbal ses kázáním, duchovním cvičením i katechismu? — Proto, když Bůh ti rozžehl v duši světlo a touhu po poučení, hleděl jsi uhasiti *nepohodlné světlo* v srdci špatnou četbou a rozmluvou?“

Jiný snad zase doufá, že se vymluví v den soudný: „*Ty víš, Pane, že jsem byl vznětlivé povahy.*“ — A Kristus, jenž se nám dívá do srdce, by mu odvětil: „Zdaž právě proto bylo třeba, abys rozpaloval svou vznětlivou vášeň

ještě více tím, žes dobrovolně chodil do příležitostí ke hříchům? Kdo vrhá vznětlivou věc do plamenů, chce-li, aby nehořela?“

„Ten hřích spáchal druhý. *Já jsem mu jen radil a pomáhal.*“ — S bolem by mu opakoval Spasitel slova, kterými nás v Písmě varuje: „*Běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází.*“ (Mat. 18, 7.) *Vždyť pohoršením se vraždí duše bližních.*

Možná, že jiný si chystá omluvu: „*Pane, to já ze slabosti!*“ Ale ten, jenž zkoumá srdce i ledví člověka, poukáže mu na vyvolené: „*Viz, tito známí tvoji měli tytéž vášně, výčitky i milosti. Oni spolupůsobili s milostmi — tys nedbal. Mohli slabší než ty — mohls i ty. Viz je korunované.*“

„*Hanbil jsem se ve zpovědi vyznati ten hřích!*“ — A teď uvidí všichni, před nimiž ten hřích tajil, jeho neupřímnost. To jest ten, který *zneužíval* svatokrádežně nejsvětějších věcí, jen aby utajil své neřesti. — Anebo užasnou: „*Toť ten, jenž říkal, že nepotřebuje zpovědi, že si to vyjedná s Pánem Bohem sám!*“ — Znal sv. zpověď, ale ve své pýše nechtěl se pokořiti, aby jako Šavel šel po svém obrácení *k člověku* Ananiášovi, jak určil Šavlovi sám Kristus (Skut. apošt. 9). Proto *nedošel odpuštění hříchů ve zpovědi*, že se svátosti Kristově vyhýbal. Byl by sice mohl dosíci odpuštění *dokonalou lítostí*. Ale té se stal pro svou pýchu *nehodným*, neboť

opovrhoval zřízením Spasitelovým — sv. zpovědí. A tak přišel na soud Páně ve svých hříších, neboť Bůh se pyšným protiví, *pokorným dává milost, zvláště milost dokonalé lítosti.*

„*Pokoušení bylo příliš prudké.*“ — Užívals *pomůcek*, na př. častého sv. přijímání, duchovních cvičení, modlitby?

Právě tak *marnými se ukáží všechny ostatní výmluvy*, i tato: „Máš pravdu, Kriste, Pane můj! Chybil jsem, teď to uznávám. Ale — milosrdenství — *můj Ježíši, milosrdenství!*“

Prosbu za milosrdenství odměňuje Kristus Pán tím, že ji splní všem těm, kteří *za živa* litovali hříchů svých. Až do posledního vzdechu může i největší hříšník (byť i zhřešil tolik, co všichni lidé dohromady) může dojíti odpuštění. Ale v den soudu vítězí spravedlnost.

Jakže? ty, který jsi poznané křesťanské pravdě odpíral — ty, jenž jsi jen útrpné pokrčení rameny a pohrdavý výsměch měl pro ty, kteří by z lásky k tvé duši plíce si byli vymluvili — prosíš za milosrdenství teď? Ted viz, zdaž náboženství jest výmysl kněží, zdaž hřešiti na milosrdenství Boží jest „osvětou“ — „zásluhou!“ — „*Teď je pozdě!*“

IV.

Soudce obrátí se k spravedlivým: „*Pojďte, požehnaní Otce mého!*“ (Mat. 25, 34).

Patř, jak vznešeně znázornil umělec tu blaženou chvíli!

Jaká mírnost a láska mluví z tváře božského Spasitele! Celá jeho postava dýše láskou, an rozpíná náruč vsťíc duším věrným. Ukáže se „dobrota a vlídnost Spasitele našeho, Boha.“ (Tit. 3, 4.) „Pojďte, požehnaní Otce mého!“

Víš „kdo vstoupí na horu Hospodinovu?“ „*Nevinný rukama a čistého srdce, kterýž nevezal nadarmo duše své.*“ (Ž. 23, 3. 4.) „Pohleď, jak zajásají vsťíc Beránku Božimu ty duše, které tu na zemi chodily za ním v čistotě.“ (Zjev. 14, 4.) K tomu je sílilo *časté sv. přijímání.*

Viz onoho muže po pravici Spasitelově! V jeho tvář vrývalo tu na zemi své stopy dláto *utrpení*. Ale teď oduševňuje nesmírná radost jeho tvář, vždyť jde k Mistru, pro nějž trpěl a pracoval. „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich.“ (Zjev. 7, 17.)

Tenkrát se ukáže cena *dobrého slova*, ať prosloveného ať tištěného. Pohleď na ty duše, jež do nebe vedla *dobrá kniha*. Ta jim byla ochranným *pláštěm* proti pokušením, ta jim dodávala orlího *vzletu* k Bohu.

Tehdy zavzní vroucí dík se rtů zástupců oněch *učenců a umělců*, kteří hledali Boha — upřímně — aby se Moudrosti věčné svým *vzděláním a uměním klaněli* jako mudrci od východu. Srdcím *upřímně* hledajícím Boha

a rázně přemáhajícím ohledy lidské ráda se dává najíti Pravda věčná.

Kresba, vynikající ideálním zápalem náboženským, duchaplně znázorňuje několika jen postavami onen nepřehledný zástup, jehož žádný spočítati nemůže „ze všech národů a pokolení a lidí a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránkovým, jsouce oblečeni v bílé roucho a palmy v rukou jejich.“ (Zjev. 7, 9.) K těm tedy promluví Kristus Pán: „*Pojďte, požehnaní!*“ Jako by řekl: Jsem ten, z lásky k němuž jste se přemáhali. Stáli jste mne tyto rány. Ale vím, že jen z lásky ke mně užívali jste světa jen jako pomůcky k cíli. Dbali jste mého vnuknutí při volbě stavu, neděsili jste se překážek a odříkání, hájili jste mé pravdy a cti nejen doma nýbrž i v životě veřejném, na kathedrách škol i na soudech. Milosrdní jste byli k bližnímu, a když jsem vás zval k utrpení, šli jste za mnou cestou křížovou, až jste mužně dotrpěli na Kalvarii svých povinností. Teď vás zvu, pojdte, ale již ne k utrpení, nýbrž k radostem nehynoucím.

Vlastní slova Páně jsou: „*Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa.*“ (Mat. 25, 35.)

Tváře spravedlivých vyjasní se jako hvězdy a zvolají s radostným úžasem: Za několik let odříkání — za malé a krátké oběti —

za nepatrné pokoření ve sv. zpovědi — věru jako zadarmo, jako za nic spaseny učinil nás Pán a zahrnuje nás blahem nevýslovným. Aleluja! — „Pojďme, plesejme Bohu, Spasiteli našemu!“ (Ž. 94, 1.), na věky zpívejme o tom, že „Bůh jest láska.“ (I. Jan 4, 7.) Aleluja!

A jako orlové (Mat. 24, 28) vznesou se ke Kristu, „plnému milosti a pravdy“ (Jan 1, 14) v oceán blažené věčnosti.

V.

Pohled na bratry odcházející v korunách roztrpčí srdce zavržených.

Tenkrát se vzdálí od zavržených Panna Maria — dí sv. Augustin.

V den soudný vítězí spravedlnost.

Pohled na velkolepý obraz, který jen živá víra vnuknouti mohla mistru, jenž dovedl svým myšlenkám dáti výraz svrchovaně umělecký.

Viz, jaký bol se zračí ve tváři vtěleného Syna Božího! Vždyť stvořil nás všecky z lásky, zahrnuje nás milostmi. Domlouvá vnitřním vnuknutím, hlasem přítelovým neb dobrou knihou, která jako „náhodou“ ti přichází do rukou. Volá i hříšníky k svému Srdci, chce, aby se přesvědčili úctou Srdce Páně, že *Bůh jest láska*.

A oni? Chystali si výřevy pro den soudu, hleděli omámiti rozum svůj „námitkami a důkazy moderní vědy.“ — Zkrátka, hřešili na

milosrdenství Boží. Den soudu přišel v hodinu, kdy nejméně tušili. (Mat. 24, 34—39.) — Ve světle spravedlivého hněvu Páně uzří, jak nešlechtně si zahrávali s Boží shovívavostí, jak ostny hříchů svých a trním nevěry roz-
bodávali Srdce Páně. „Uzří, koho bodli.“ (Jan 19, 37.)

Kresba Führichova — již znalci neváhají přiřísti k nejpřednějším, klasickým výtvorům umění XIX. století — s úžasnou silou a přesvědčivostí znázorňuje neštěstí hříšníků.

Patř na ubohého muže z lidu, jenž zobrazen jest na levé straně obrazu. Míval víru v božského Spasitele. Ale zlými druhy dal se svěsti, *opustil víru sv. Václava*. Teď ovšem odmítá od sebe zahanbeného svůdce svého a zoufale si rve vlasy. Zoufalé oči upírá na knihu, v níž zapsána jest jeho vina: „*Odpadlictví*.“ — Z úst jeho jako by zaznívala slova pozdní lítosti: „Věru, tak učila církev katolická o Kristu Pánu, varovala mne, zapřisahala. Matce své církvi jsem nevěřil, ji zradil, zrádcům víry a svůdcům národa jsem věřil.“ Teď odřiká se spolku s nimi — jenže pozdě.

(Poznámka: Takových lidí jest ti jistě nad jiné líto; hled' jim býti tedy strážným andělem, pokud jest čas.)

Zamysli se nad výmluvnou skupinou, znázorňující zuřivé zoufalství těch, kteří *perem* svým nebo *přednáškami* snažili se vyrvati

víru v Ukřižovaného ze srdcí bližních. S jakým bolem povstanou duše pohoršené, aby vyčítaly nemravným spisovatelům, že byli *vrahy duší, hrobem rodin, morem národa*. Jak zesinají hrůzou nad sebou sami spisovatelé, kteří pro zisk nebo bídnou čest pohoršovali! Až uvidí, že byli morem nesčíslným duším, v bezmezné zuřivosti ztrestají ruku, která se odvážila psáti proti Spasiteli. — Ubozí!

Oči Páně bolně spočívají na mladém člověku, jenž oběma rukama svírá zoufalou hlavu. „Ach, proč jsem jen nezachovával zákona Kristova? Teď vidím, že jenom z lásky byl mi dán. Ale když jsem byl ve cti, nevážil jsem si své lidské důstojnosti. Bohem jsem učinil své vášně. Proto přirovnán jsem zvířatům nemoudrým a učinil jsem se podobným jim. (Žalm 48, 31. 21.) Ubohý!

Zvláště výmluvná jest postava učence, jenž říkával před lidmi, že hledá upřímně pravdu a Boha. A zatím když Hospodin mu v tiché chvíli promluvil v hlubinách duše — ihned světlo Boží v duši zhasínal. Bylo mu nepohodlné. Co by lidé řekli, kdybych obrátil? Zvali by mne „inferiorním.“ —

Proto bojoval dále proti Kristu, Světlu světa. Ve svých spisech dokazoval, že církev pravdu míti nemůže. Nauku o soudu a pravdách věčných nazýval bajkou. Hlásal ve jménu věd, že po smrti není pranic.

Teď ovšem uznává, že ony tajné výčitky, které v sobě dusil, byly důkazem shovívavé lásky téhož Syna Božího, jež popíral. Zraky jeho nyní nesnesou pohledu na Krista, jenž chtěl býti také jemu *Světlem, Pravdou, Životem*. Hanba jej tlačí v propast při vzpomínce, že příčinou jeho neštěstí byly — ohledy lidské.

Kde jsou ti, kteří mu za to tleskali, že lichotil jejich vášním? Proč mu nejdou na pomoc? — Dřív rouhavě vyzýval v přednáškách před svými posluchači Boha, aby se jen zjevil, existuje-li. Shovívavě poslouchal Bůh svého tvora, červíčka. Čekal, dával čas ku pokání.

Viz, jak nyní rty toho člověka, jenž míval plno rouhavých námitek a důkazů z „vědy,“ pevně jsou zařaty. Jazyk vůči Pravdě věčné oněměl. Zahalen jsa hanbou jako pláštěm v němém zoufalství i se svými spisy řítí se do věčných muk, jež dříve popíral. Ubohý!

A v pádu předchází jej mocný toho světa, jemuž Bůh propůjčil korunu i žezlo, moc nad národem, aby šířil království Boží na zemi. Ale terrorem tisku a „veřejného mínění“ dal se svést ke křivdám na pravdě a právu církve Páně. Nevděk k Bohu a bezcharakternost tíží jeho korunovanou hlavu, a před očima národů, v jichž dějepisu býval tolik chválen, padá v propast hanby věčné. „Neboť u Boha není přijímání osob.“ (Řím. 2, 11.)

Zamysli se nad tím, jaká láska svítí z va-
rovné otázky Spasitelovy: „Co prospěje člověku,
byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl?“
(Mat. 16, 26.)

VI.

Ale, snad také pochybnost na tě doráží:
„Proč „ubozí“? Vždyť nestarali se o Boha
za živa, nezatouží po něm ani po smrti.“ —

Jen buď k sobě upřímný, pokud je čas. —
Znáš ze školy magnetku. Viděls, že pravidelně
ukazuje jedním koncem k severu. Položíš-li
však blízko ní na př. železný klíč, opustí svůj
směr a směřuje ke klíči tak dlouho, pokud
klíč jest na blízku. Jakmile však vzdálí se
předmět, který ji od cíle odváděl, chvatem se
otáčí k severu zas.

Tak duše naše má vrozenou touhu po Bohu.
Někdy však stvořené věci vychýlí duši z této
její ušlechtilé touhy po Bohu, takže zapomene
na svůj věčný cíl. Tak si vysvětlíš, proč na
př. kapka hříšné rozkoše, trochu marné cti,
hrst peněz, paprsek krásy, který vyšel ze slunce
krásy — ze Stvořitele — a odráží se ve
tváři některé osoby, působí někdy, že duše lidská
odvrací se od Stvořitele ke tvoru. — Ale ve smrti
zmizejí z blízkosti těla — jež jest pouhou
schránkou duše — všechny tyto věci: smrt vše
zamete. Tu vidí duše jasně: Ano, pravdu děl sv.
Pavel, že máme podle jeho příkladu vše stvořené

považovati za smetí, bychom Krista získali. (Filip. 3, 8.) Pokud dlela duše v těle, obklopeném věcmi, které jí propůjčil Hospodin jako pomůcky k cíli, možná že nevděčně zapomínala na Boha jen proto, že ty věci jí činily šťastnou na hodinu. Ale jak zavřeš oči, zůstane ti jen Bůh, jenž samojediný může duši učiniti šťastnou na věky. A když tento jediný zdroj blaha volá k duši nevěrné: „Odejdi ode mne!“ — zdaž nemusí s nesmírným žalem volati duše k Bohu dřív lhostejná: „Co jest mi na nebi (krom tebe)? a bez tebe co jsem chtěl na zemi.“ (Žalm 72, 25.) „Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy . . . a slunce rozumnosti nevěšlo nám . . . Co nám spomohla chloubá s bohatstvím? Pominu!o to vše jako stín.“ (Moudr. 5, 6—8.)

Tedy „věz a viz, že zlá a hořká věc to jest, žes opustil Hospodina Boha svého a že není bázně mé při tobě — praví Pán Bůh zástupů.“ (Jerem. 2, 19.)

VII.

Co učiníme my?

„My hříšníci, Tě prosíme, uslyš nás!“ — Pane, ten, jenž toto z lásky k Tobě a duším bratří psal, na prvním místě odprošuje Tebe za nedbalost ve vzpomínce na Tvůj soud, za hříchy své i bližních svých. Co pravíš, Bože náš? Zatrácuješ nás hříšné? „*Rci k nim*“ — odpovídá Hospodin v Písmě svatém — „*rci*

k nim: Živ jsem já, praví Pán Bůh: nechci smrti bezbožného!“ (Ezechiel 33, 11.)

Ó nesmírná lásko Srdce Páně! Ty nechceš naší smrti po tolika urážkách? Čeho tedy žádáš? —

„*Aby se obrátil bezbožný od cesty své!*“ (Ezech. 33, 11.) Slyšíš to, bratře? — Pán Ježíš chce, abychom se obrátili. Víš, abychom odstranili to, co brání Bohu v lásce k nám. Máš-li nepřátelství, aby ses smířil dnes. Máš-li nespravedlivý majetek, abys jej vrátil dnes. — Hospodin chce, aby ses vzdal této příležitosti hříchu, abys . . . prosím tě, rozuměj tomu, co by měla má láska k tvé duši tuto říci, ale napsati tu nelze. — Zkrátka: odstraň vše, co brání tomu, aby Bůh ti mohl býti láskou. —

Spasiteli náš, vševědoucím zrakem Svým pohleď nám do srdce, že chceme se obrátiti upřímně dnes. Čeho žádáš ještě od nás, Pane?

„*Aby se obrátil a živ byl!*“ (Ezech. 33, 11.) Pane! po tolika hříších dáváš nám život? — *Aby se obrátil a živ byl.*“ — „*Spravedlivý pak můj živ jest z víry.*“ (List k Žid. 10, 38.)

Bože, Tyš věru láska! Hrozíš soudem, abys nemusil odsouditi. Radíš častou vzpomínku na soud a dáváš nám na ni čas, abys mohl nám v den soudný dokázati, že jsi láska.

Z lásky nám také dáváš příležitost, bychom mohli se obrátiti k Matce milosrdenství, pokud jest čas. —

VIII.

Modlitba k Panně Marii, útočišti
hříšníků.

Dosud Tě máme, Matko milosrdenství, živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva, ještě Tě máme! Které příležitosti ke hříchu chceš, abych se vzdal, nebeská Matko má? Který předsudek, kterou oběť, který návyk, který důkaz synovské lásky chceš, abych obětoval mateřskému Srdci Tvému?

Vypros mně a všem hříšníkům, bratřím mým, sílu k obrácení a život z živé víry! Rozpomeň se, matko milosrdenství, že nebylo slýcháno, že bys koho opustila. Pros za nás hříšné nyní; ještě je čas ku pokání. Ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Matko Boha, jenž jest láska, vyslyš nás!

L. „Chci se dáti přemoci pravdě.“

(Sv. Augustin.)

I.

*Rozumného člově-
ka není důstojno, za-
hrávat si s pravdou.*

Vždyť „nic nemů-
žeme proti pravdě,
(II. Kor. 13, 8) kteráž

zůstává na
věky (Žalm
116, 2.)

Čím trva-
lejší blaho
zabezpečuje
nám ta
či ona

pravda, tím nerozumněji jedná ten, kdo se nezbaví předsudků proti ní. A čím většimu neštěstí zabrániti může některá pravda, tím hanebnější jest, zbaběle se právě před tou pravdou skrývati, na ni zapomínati. „Pravda osvobodí vás,“ dí Spasitel. (Jan 8, 32.)

„I dána jest pravda v zapomenutí.“ (Isai. 59, 15.) Která pravda? Ta, o níž výslovně a často učil Boží Syn, (Luk. 16, 28, Mar. 9, 43, 45, 47, Mat. 25, 6,) na niž vzpomínati nám odporoučí Duch svatý sám, (Sirach 7, 40,) totiž výstražná pravda o věčných trestech duší, které stihnou ty, již se minuli cílem života pozemského. Také v umění výtvarném „dána jest tato pravda v zapomenutí.“

Ptáš se, proč tak málo se zabývá v moderní době umění výtvarné touto pravdou? — Činí to často jen z lidských ohledů. Bojí se lidských řečí. Vzdyť k takové kresbě patří charakter rozhodně povznesený nad lidské úsudky, zdaž se to bude komu líbit čili nic, nenazve-li to někdo kresbou „nepřiměřenou modernímu smýšlení“ — „fanatickou zaujatostí“ a pod. —

Hluboký myslitel, krajan náš, před jehož krásnými rysy se s úctou skloní nejen století dvacáté, nýbrž i věk budoucí, znázornil bez bázně lidské věčnou pravdu, proti níž nejvíce předsudků mívají ti, kteří žijí ve sporu s milosrdenstvím Božím a se svým vlastním rozumem.

Z místné kresby Führichovy vane na nepředpojatého člověka osvěžující dech soucitné

lásky k bližnímu, jarní dech lásky vpravdě apoštolské, která touží zachrániti duše včasným upozorněním.

Chceš varovati se hříchu? „Miluj — a čiň, co chceš!“ — dí sv. Augustin. Nemáš-li však k Bohu tolik lásky, abys láskou Boží přemohl pokušení, v té nouzi uposlechni rady Ducha svatého (Sirach 7, 40,) — a zamysli se nad klasickou kresbou věřícího veleducha.

II.

Sv. Augustin upřímně doznává: „Záleželo by mně na tom stejně jako vám, abych totiž popřel věčnost trestů — kdyby to jen bylo možno. Cítím, že i pro mne plyne z toho nebezpečí. Ale jsem věřící: chci se dáti přemoci pravdě!“

Nejsou všichni lidé tak upřímní jako on. Mnozí mají s velikým biskupem hipponským sv. Augustinem to společné, že by rádi popřeli peklo. Nemají však tolik duševní síly, aby mohli upřímně s ním dojati: „*Ale ... chci se dáti přemoci pravdě.*“

Proto se před pravdou skrývají za bariádami lichých námitek a říkají, že „nevěř v peklo.“

Nadmíru zajímavo jest zkoumati, proč my lidé vlastně tak rádi pochybujeme o pekle.

Jest ovšem mnoho způsobů, kterými ztrácíme my ubozí lidé víru. Někdy to bývá pýcha rozumu,

jindy nedostatek dobré vůle. Dosti často se vyvinou námitky také touto cestou:

1. Když se člověk odevzdá vášni, nemůže se dobře modliti. I vzpomínka na Boha stane se mu obtížnou. Proto se vyhýbá slovu Božímu.

2. Aby zapomněl, vrhne se do víru zábav.

3. Dosti brzy však se přesvědčí, že není možno, aby trvale žil takovým způsobem. Musí-li býti o samotě, cítí dvojnásob svá muka. Co učiní? Začne rozumovati proti pravdám náboženským, snaží se je zviklati před soudnou stolicí svého rozumu.

4. Proti kterým pravdám rozumuje? Snad, že Bůh jest milosrdný, že duše je určena k tomu, aby žila ve věčném nebi dále? — Nikoliv! Ty pravdy se mu líbí. — Které se mu nehodí? Na př., že Bůh jest spravedlivý, že věčné tresty stihnou nekající hříšníky. Tyto pravdy jsou nepohodlné lidským vášním. Proto si začne vymýšleti mravouku pohodlnější.

Tak znova povstávají tytéž klamné soustavy filosofické, které tu na světě již stokrát byly. Proč? Poněvadž zloba některých lidí se pohybuje ustavičně jako obruč kola. Přichází právě teď zas tam, kde již byla. Tak jako není nic nového v lidské zlobě, tak není nic nového v bludech.

Jenže každá filosofie a theologie, kterou si člověk zhotovil pro své pohodlí, uspokojí jen na čas. Rozum jest silnější než kterýkoli vymyšlený blud. A pokud má nevěrec ještě

rozum, dostává od svého vlastního rozumu občas nové pokárání.

Co tedy činí?

Hanbím se to říci — ale je to denní zkušenost. — „Hledí se vyžít“ — jak radí jeden z nejúhlavnějších nepřátel a svůdců našeho národa. Hledí upříti, že vyniká nad zvyř, jedná tak, aby klesl až ke zvířeti, poněvadž takový nemůže to již snést, aby zůstal člověkem. — Po případě řekne, že všechno, co činí, jest „božské“; „božské“ jsou jeho vášně, „božský“ jeho rozum, který si vymýšlí nová jména filosofickým soustavám, kterými hodlá zbožniti své vášně.

Odtud si vysvětlíš, proč ustavičně vznikají „nové“ názory životní. Starý, zkušený blud lstivě dává si rozličná nová jména právě tak, jako si mění jména svá staří zkušení zločinci.

Tak pod jmény „materialismus“ — „pantheismus“ — „naturalismus“ — „kult humanity“ — „mravní autonomie“ — „náboženství kultury“ — a mnohými jinými skrývá se odvěká snaha, zůstatí otrokem zbožňovaných vášní. To vše se děje návodem toho, jenž v ráji řekl našim prarodičům : „Budete jako bohové.“ (I. Mojž, 3. 5.) Tenkrátě lhal — a obelhává lidstvo dosud, neboť „pravdy v něm není“ (Jan 8, 44,) a když „mluví lež, z vlastního mluví.“

To jsou ty úskoky, kterých užívá neřest, aby

zbavila se nepohodlné víry a s věrou i výčitek rozumu.

Tu se zamysli, bratře! Nečti s chvatem, nýbrž užij rozumu ke klidné, ale upřímné úvaze!

Pohled' rozjímavě na duchaplnou kresbu! Viz onoho muže, jehož sílu, krásný vzrůst a jiné přirozené vlastnosti umělec tak výstižně znázornil v dolní části obrazu. Dokud žil na světě, vynikal mnohým skvělým činem v životě soukromém i veřejném. Rád slýchal ku podivu sličné fráze, které lícily v nejkrásnějších barvách jeho zásluhy o vlast, lidstvo, snad i o církev. —

Smrt ostrým srpem podřála jeho život. Spravedlnost Hospodinova, u níž „není sláva osoby“ (Ekkli 35, 15), kteráž „bez přijímání osob soudí podle skutků jednoho každého,“ (I. Petr. 1, 17), zvážila jeho skutky.

Ukázalo se, že ony skvělé činy nevážily pranic. Byly poskvrněny morem hnusného sobectví.

Byl-li průmyslníkem, sobecky zneužíval zdraví i svědomí svých dělníků. Byl-li otcem rodiny, opouštěl krb rodinný, aby sobecky hledal radosti tam, kde neměl. (Nic není tak hnusně a mrazivě sobeckého jako hříchy proti věrnosti v manželství.)

V životě veřejném vyvolil si pohodlné zásady liberalismu (nepravé svobodomyslnosti), aby pod tou škraboškou mohl jednati polovičatě, bezcharakterně. Když zvalo jej náboženské pře-

svědčení, aby se vzepřel křivdě, spáchané na církvi Kristově, pohodlně mlčel. Bázeň lidská pošlá ze sobectví, učinila jej aspoň skrytým apostatou od ideálů víry. Ještě možná říkal sice: „Pane, Pane!“ — ale i víra měla býti jen podstavcem jeho zájmům. Byl-li knězem, ztratil vlastní vinou vznešený pojem o sv. církvi a kněžství, který mu byl původně vštípen. Před křížem se skláněl, ale na sebe kříž nevzal. Konečně jej vyhnal z církve bič, který sám na sebe si upletl ze svého sobectví a neukřižovaných vášní svých. Žil, jako by v peklo nevěřil, až ve stopách Jidášových do pekla přišel. — Byl-li učencem, vymýšlel „nové“ soustavy na zbožňování vášní, aby se líbil. Jeho nezřízené „Já“ („Ego“) vyučilo jej, aby říkal: „Hledám Boha!“ — ve skutečnosti však, aby bloudil vzdalován jsa vzdornou pýchou od Hospodina, aby žebřal o lásku a chválu tvorů, aby napínal sluch, zdaž snad kdesi by zaslechl novou theorii o lidském štěstí — bez Boha.

Tak s veškerou svou „civilisací,“ „osvětou“, „bohatstvím“, „slávou“ — přece zůstal sobeckým barborem. — A to vše podle receptu: „Budete jako bohové!“ — — —

Viz, jak proto jeho skvělé činy zdvihly se na soudné váze Hospodinově jako pestrý motýl. Nevážily pranic — neměly lásky k Bohu.

Sklonila se tudíž miska jeho vin. Hříchové jeho vyčítají mu teď hadím sykotem bez-

charakternost a zradu jeho, spáchanou na jasných ideálech víry. —

*

Teď vzpomíná si s pozdním žalem na ono vlídné světlo, které mu občas v duši rozžehl Hospodin, aby se vzpamatoval a našel cestu k Bohu. Tenkrát úmyslně zhasínal světlo Boží v duši, byloť mu nepohodlné. Když Bůh mu knihou neb ústy přítele či knězem domlouval — „urazil se.“

Teď vzpomíná na příležitost, kdy se mohl raditi s horlivým zpovědníkem — zanedbal jí. — Nyní vědomí viíny — „červ, který neumírá“ — hlodá v jeho srdci. Kdyby byl upřímnou lítostí a svátostným vyznáním vyvrhl viny své ze svědomí, neměl by jich v duši. Ale miloval až do posledního dechu hříchy své. Zůstaly mu. Jeho vlastní vůle jest mu nyní peklem.

Teď úskoky neřesti nepomáhají. Jest takořka ukován sobě samému tváří v tvář, ve dne v noci musí patřiti do své vlastní bytosti. Vidí, jak vlastní vinou proměnil svou duši v hroznou poušť, v níž černají se hroby všech vznešených ideálů: Jest donucen patřiti, jakou obludu učinil ze své duše, plazí se v duši jeho neřesti a volají mu vstříc: „Jsme dílo tvé!“ —

Nyní vzpomíná na příležitosti ke hříchu, o nichž předvídal, že jestliže se jich podle rozkazu Páně (Mat. 5, 29, Mar. 9, 44,) nevzdálí,

vzplane a zahoří celé srdce jeho hříšným ohněm nezřízených žádostí. — Čím hřešival, tím nyní jest trestán*).

Místo Boha hledal sebe. Tedy Boha ztratil na věky vlastní vinou. Chtěl žíti ve sporu s úmysly a zákony Krále králů, proto jest vyloučen z království lásky Boží. Tedy vlastně jeho vůle jest jeho peklo.

Zásady zlých spolků přijal za své, pro ně pracoval. Teď mezi zlými dlí. Peklem jest mu jeho vůle, kterou za živa sám si hanobil hříchy, zotročoval sobectvím, znesvěcoval nevěrou. — Nezapomeň, že ve všech výrocích Spasitelových, které se vztahují na peklo, vždy nerozlučně připojeno jest slovo aneb aspoň pojem „věčnost.“

Největším trestem těch, kteří se minuli cílem života, jest: že ztratili Boha — *na věky*. Pro-

---

*) Písmo sv. Starého i Nového zákona často mluví o neuhasínajícím, věčně trestajícím ohni (na př. Mat. 25, 41, 46; Mar. 9, 43. 45. 48). Povrchní čtenář Písma sv. snad pokrčí rameny. Ale ať jen se zeptá sebe sama, může-li říci dnes, kdy vědy tolik prozkoumaly, co vlastně jest „ohněň?“ — Nezdá se ti příliš domýšlivým posuzovati výroky Syna Božího, když ani vlastně nevíš, co ohněň jest? To víme: že ohněň jest živel, jehož rány bolí nad míru. Když tedy Písmo sv. označuje tresty za znesvěcení tvorů a zneužívání smyslů, slovem „ohněň“, užívá velmi příhodného, pravého výrazu. — Podrobnější výklad najdeš v Lidovém katech. Spira-gově vyd. 3., str. 240—241.

marnili časný život, k němuž vrátiti se už nelze. Proto také nemohou napravití své viny*) Odtud jejich zoufalý, pozdní, věčný pláč.

Snad by nepřítel duší lidských zasyčel někomu v srdci tuto *námítku*:

„O Boha jsi se nestaral za živa, nezatoužíš po něm ani po smrti!“

Bratře můj, buď upřímný sám k sobě! Vzpomínáš si na podobenství o magnetce v úvaze o soudu? — Hleď, v duši každého člověka jest vrozená touha po svrchovaném Dobru, po věčné Kráse a Pravdě. Často se ovšem stává, že v tomto životě věci časné jsou jako popel, pod nímž se často dusí jiskra lásky k svrchovanému Dobru, vrozená touha po Bohu.

Ale smrt zamete všecky věci pozemské, smete ten popel. A proto — jakmile vyjde duše ze své schránky, z těla smrtelného, znova

---

*) Bohočlověk ovšem dostiučinil za nás všecky. Avšak dostiučinění jeho lze užiti jen v tomto životě (svatými svátostmi, zvláště sv. křtem a pokáním). — Ten, kdo těžkými hříchy minul se svým cílem životním na světě, již se nevrátí na svět, aby doplnil zanedbané povinnosti. Zákon Boží dán mu byl pro tento život. Když zanedbal své povinnosti, na př. jako otec, kterak doplní je po smrti? Většina povinností předpokládá tento život, to jest spojení duše s tělem na světě, na př. čistota, milosrdenství, „Nepokradeš!“ „Nezabiješ!“ a pod. Smrt však jest rozdělení těla od duše tu na světě.

probudí se v ní neodolatelná potřeba, dojíti svrchovaného Dobra, Boha. Vždyt duše zavrženého jest právě tak nesmrtelná jako duše spravedlivého, duši zůstane mohutnost vůle s jejími tužbami. Proto rozhoří se v ní ta jiskra touhy po Bohu. Ale místo Boha — najde své bídné, znesvěcené „Já.“

Duše hladoví a žízni po Bohu — *věčně!* — Tu otvírá se před námi nový pramen zoufalých slz — věčný pláč nad ztraceným, zneuznaným Bohem. „Žíznila duše má po Bohu silném, živém: když přijdu a ukáži se před tváří Boží? Byly mi slzy mé dnem i nocí: když mi říkají každého dne: Kde jest Bůh tvůj?“ (Žalm 41, 3, 4.)

Řekni: co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši tuto škodu utrpěl?

Než slyšel jsi nebo četl's tuto námitku: „Jakže? Bůh, jenž jest Láska sama, byl by schopen trestati vzdorující své tvory věčnými tresty? Taková představa o Otci nebeském jest hanbná! Člověku modernímu, který aspoň poněkud pocítil, co jest láska, jediná odpověď k takovým představám o nebeském Otci prý jest: „Styď se!“ Tak tedy namítají.

Příteli! Raději chci život ztratit, než abych ti vzal pravý pojem o nevýslovném milosrdenství Božím. Věřím se sv. církvi, že až *do posledního dechu* i největší hříšník, (byť i zhřešil tolik, co všichni lidé dohromady,) může dojíti

pro zásluhy Ježíše Krista *odpuštění* — *lituje-li hříchů za živa*. Bůh nechce věčné smrti hříšníkovi, nýbrž, aby se obrátil a živ byl. Toť jisto — ale dál to možno není. Rozvaž sám, milý příteli, zdaž nebývá to v podstatě jen nešlechtná hra, kterou my ubozí lidé si zahráváme s milosrdenstvím Božím.

Rci, jak se stal první hřích? Přišlo pokušení a řeklo: „Co by ses bál? Vždyť Bůh jest milosrdný, netrestá hned, dá ti čas na pokání.“ — Svědomí tvé lkalo nad tvou křivdou. Pokušení řeklo zas: „Co ses tak polekal? Zhřešils — a co se ti zlého za to přihodilo? Vždyť vidíš, že Bůh jest milosrdný.“ — Upokojil ses. Potom dodal pokušitel: „To už jest jedno, zhřešils již jednou, učiň to zas!“ — A člověk zhřešil zas proto, „že Bůh jest milosrdný.“ Tak navykl si hřešiti beze studu, po léta a při tom si říká: „Vždyť Bůh jest milosrdný — Bůh jest láska!“

Víš, kdo bude v pekle? Ti, kteří stále hřešili na milosrdenství Boží a ještě v poslední nemoci se těší: „Však není mi ještě tak zle, k čemu spěchati se sv zpovědí, Bůh jest milosrdný.“ A „den Páně tak přijde, jako zloděj v noci,“ (1. Thes. 5, 2,) smrt je překvapí. „Nebo když budou říkati: Pokoj (jest) a bezpečnost! — tedy rychle přijde na ně zahynutí.“ (1. Thes. 5, 3,)

Tedy Bůh jest milosrdný, Bůh jest láska, ale ty můj bratře, važ si shovívavostí Boží,

nezahrávej si s milosrdenstvím Hospodinovým, odplať Bohu lásku láskou, užij milosrdenství jeho k dobrému vyznání svátostnému! Kdy? „Dnes, uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých!“ (Žalm 94, 8.)

„Vždyť by se mi lidé vysmáli, kdybych věřil v peklo a žil podle toho.“

Vyvol si: buď tu na zemi vysmějí se ti lidé zlí, kteří nesouhlasí s tím, abys živ byl podle pravd Božích — anebo bude tvou duší bodati výsměch nepřitele duší na věky. Vyvol si: buď výsměch časný neb věčný!

Víš, na čem nejvíce záleží pavouku? Aby mouchy létaly, jako by pavučin vůbec nebylo. Tím uvízne v pavučinách nejvíce much. — A víš, na čem nejvíce záleží nepříteli duší lidských? Aby co možná lidé žili v přesvědčení, že peklo jest pouhým výmyslem, směšnou pohádkou. Tak nejvíc duší oplakávati bude věčně, že se nerozumně smávali s druhými věčné pravdě. Pros tedy o milost víry a rci: „Věřím, Pane, pomoz nedověře mé!“ (Mar. 9, 23.)

„Ale život podle této pravdy vyžaduje, abych se vzdal této... hříšné příležitosti, této... vášně. Kterak to učiním? Nemohu, věru nemohu!“ —

Ubohý příteli, jak osudně se klameš! Vymlouváš se: „Nemohu!“ Snad ani dosud nepřemýšlels o tom, že když Spasitel tě volá, abys opustil tu... příležitost, že tvá výmluva „Nemohu!“ — jest vlastně sebeklam. Dokud

žiješ, můžeš i ty říci se sv. Pavlem : „Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje.“ (Filip. 4, 13.) Ale bojím se, že kdybys setrval v tom obelhávání sebe sama, že bys tím byl trestán, čím hřešíš.

V pekle, ano tam už bys nemohl pranic konati pro spásu své duše, tam by ta lživá výmluva stala se pravdou.

Rci tedy nyní Kristu Pánu: „Spasiteli můj, pomoz mi, ať tuto — příležitost ke hříchu z lásky k Tvému milosrdenství od sebe vzdám, ať toto — pouto přetrhnu a od sebe odvrhnu! Jako Šavla jsi poslal a vedl k Ananiášovi, tak veď i mne k moudrému vůdci duchovnímu, aby spadly šupiny s očí duše mé!“

III.

„Ale když ta pravda jest tak nemilá!“ vzdychneš snad na konec.

Rád uznávám tu obtíž. Také já hříšník „cítím nebezpečí,“ jemuž jsem vydán v té příčině. Ale, drahý křesťane, má u nás nad pravdou rozhodovati pouhý cit, předsudek, vášeň? Proč ne rozum? Proč bychom dusili ten dar Boží v sobě? Proč chceš zhasínati světlo, které nám Bůh dal, abychom došli k němu?

Vím, že víru ti nedají slova sebe krásnější. Tu ti může darovati jedině Duch svatý. Proto psal sv. Pavel Korintským (I. Kor. 2, 45,) : „Řeč má a kázání mé nebylo v důvodných slovech

lidské moudrosti — kteráž jest bláznovstvím u Boha (I. Kor. 1, 20,) — ale v dokázání ducha a moci, aby víra vaše nebyla založena na moudrosti lidské, nýbrž na moci Boží.“ A proto jsem tu pravdu jen tvému rozumu a tvé dobré vůli a lásce předložil a prosím Ducha svatého, aby nám dal pokornou víru. Kdo nechce věřit, toho nikdo nenutí. Ani Duch sv. člověka k víře nenutí. Spíše dopustí, aby někdo nevěrou si život otrávil, a duši zkazil, než aby mu bral svobodné rozhodnutí. Toť právě důvod, proč všemohoucí Bůh — aspoň na čas — ponechává i padlým andělům i převráceným lidem jakousi volnost, takže zdánlivě působí proti jeho vůli.

Jak se rozhodneš? Výmluvy nemáme, že bychom té pravdy neznali. Sv. Pavel píše: „Pakli ještě zakryto jest evangelium naše“ (také tato pravda), „tedy zakryto jest před těmi, kteří hynou, ... jejichžto mysli oslepil bůh tohoto světa“ (II. Kor. 4, 34,) totiž pýcha a smyslnost.

Proč nedbáš slov Syna Božího, jenž tě varuje před onou propastí? Či chceš se přesvědčiti o její skutečnosti, až se tam octneš?

Slyš Jana Zlatoústého: Žádný z těch, kteří povrhují peklem, neunikne pecku“, (Hom. in 2. epist. ad Thessal. n. 4.)

Řekněme tedy velkodušně se sv. Pavlem: Víím, komu jsem uvěřil.“ (II. Tim. 1, 12.) A k tomu dodej pokorně: „Věřím, Pane,

spomoz nedověře mé“ (Mar. 9, 22,) a dej, ať všechno mohu v Tobě, kterýž mne tou pravdou v pokušení posílíš. „*Chci se dáti přemoci pravdě Tvé!* Amen.

Modlitba za neřátele svaté víry.

Otče odpusť jim — neboť nevědí, co činí!

Bože Otče, jenž jsi láska, odpusť nepřátelům svaté víry — vždyť nevědí, co činí.

Vtělený Synu Boží, vlastními slovy Tvými Tě prosíme : odpusť odpůrcům sv. církve Tvé — nevědí věru, co činí.

Duše svatý, mírná holubice, odpusť těm, kteří Tě urážejí nevěrou a lhostejností k pravdám zjeveným — odpusť jim — patrně nevědí, co činí.

Bráním se myšlence, že by snad z pohnutky horší, než jest pouhá nevědomost, olupovali sebe i druhé o štěstí pravé víry. Domnívají se asi, když se vzdálí — jako marnotratný syn — na perutích vášní nevěrou z náručí Božího, že dojdou osvěty, pokroku a blaha pro sebe i pro svůj národ. —

Bože, jenž jsi láska, smiluj se nad bratry našimi, obelstěnými týmž závistivým lhářem, který obelhal Adama.

Pane Ježíši, božský Mistře můj, pravdo věčná, sestup na trůn jejich myšleňek a ynukni jim obětavou lásku k pravdě!

Světlo a sílo srdcí našich, Duše svatý, daruj

těm, kteří mají pochybnosti u víře, pravou moudrost, aby v srdcích všech opět trůnila milost Tvá!

Jestliže snad pýcha aneb jiná vášeň je zaslepuje, prosím Tě, rač je nejen jako Šavla pokořiti, nýbrž zároveň uděl jim síly duševní, aby setřásli pouta lidské bázně a přiznali se k sv. církvi Tvé bez lidských ohledů. Vnukni jim touhu rozmlouvati s Tebou v modlitbě o spáse vlastní duše své. Jako jsi Šavla poslal k Ananiášovi, tak veď je k služebníkům svým! A ústy zpovědníkovými dopověz jim vše, odpusť jim všechny jejich hříchy a přiviň je i všecken národ náš český i veškeré člověčenstvo k Srdci Svému láskou planoucímu! — Dej, ať sloužíme Tobě, trojjediný Hospodine, v pokorné odvaze a s láskou až do smrti! Bože, jenž jsi láska, kraluj nám všem láskou v této vlasti pozemské i nebeské! Amen.

LI. O věčném království lásky Boží.

„Jenom ten může býti ušlapán, kdo jest nižší. Avšak nikterak není nižší — čili „inferiorní“ — ten, jenž sice mnoho trpí na zemi, srdcem však zakotven jest v nebi.“ (Sv. Augustin, Výklad horské řeči P. l. 1, c. 6, t. 4.)

I.

Co soudíš o tyranu, jenž sám pozbyv zraku, snaží se oslepiti také druhé?
Jak nazveš jednání toho, jenž sám jsa slepý, chce, aby s ním

co možná všichni takorška se propadli do strastiplné, zoufalé noci slepoty?

Takovému tyranu podobni jsou ti, kteří lidstvu *berou víru v nebe*. Neboť přestane-li některý člověk — aneb celý národ — býti zakotven srdcem v nebi, stane se nízkým, „inferiorním“ a bude ušlapán.

*

Víro, svatá Víro, *strážný anděle* všech lidí i všech národů, buď zdráva!

Ty, která zaháníš ze všech srdcích příšery zoufalství a vzpružuješ nás šlechetnou nadějí k energickému úsilí o spásu duší: neopouštěj nikdy národa našeho, vždyť bez tebe byl by ušlapán!

Ty, kteráž v průvodu *Lásky Boží* vítězně kráčíš po stopách *Naděje*, zasviť nyní vlídným světlem svým rozumu našemu, jenž touží rozímáním *zakotviti se v království věčné jlásky Beránka Božího*.

*

Nad bránu nebeskou vhodně by se napsati mohla tato slova sv. Augustina:

„Nebe oceniti náležitě nemůžeš — můžeš však si nebe získati.“

II.

Učenci, kteří zkoumají oběhy hvězd, nazvali od pradávna některé z hvězdných skupin

zvláštními názvy — na př.: „Lev“, „Váha“, „Vůz“.

Proč užívají dosud tak divných názvů? Vždyť přece dobře vědí, že po obloze nechodí lvi, nepohybují se tam vozy a váhy.

K tomu je přiměla hlavně snaha po vzájemném dorozumění. Proto dali skupinám různá jména podle jejich zevnější, někdy nepatrné podoby.

Asi tak i my, ubozí lidé, chceme-li rozjímati o nebi, nazýváme nebe „rájem“, „městem z drahých kamenů“ a podobně.

Proč to činíme? Jen z nedostatku slov a vlastních pojmů o nebi, jehož nevýslovná krása ani na mysl lidskou nevstoupila.

Pokud totiž duch náš žije na světě v schránce těla, nepadno rozjímá o věcech nadsmyslných. Poměrně ještě nejsnadněji můžeme rozjímati o nebeské blaženosti duší, když ji srovnáme s oněmi radostmi, které duše mívá tu na zemi pomocí smyslů. Tak na př. radujeme se z krásy barev, z ušlechtilých zvuků, z věrného přátelství, z pokroku. Rozum náš s jakousi pravděpodobností soudí, že pokud některá radost pozemská jest pravá a schopna oduševnění a dokonalosti, potud může oblažovati duši také v nebi, jenže v míře větší a v kráse ideálnější.

Srovnáme-li tedy blaženost nebeskou s radostmi pozemskými, činíme to asi tak, jako kdybychom přirovnali slunce, zářící na obloze,

k jeho matnějšimu odrazu, kterým zrcadlí se v kalužině.

To chtěl vyjádřiti sv. Pavel, když napsal, že nyní vidíme jen „skrze zrcadlo a podobenství.“ (I. Kor. 13, 12.)

Tuto naši nouzi a nedostatečnost znal vtělený Syn Boží. Aby se učinil nám pochopitelným, „otevřel v podobenstvích ústa svá.“ (Mat. 13, 34. 35.) Vynalézavá, božská láska vložila Kristu Pánu na rty různá přirovnání, aby nám podobenství byla pojmem pomocným. Na př. srovnával Spasitel nebe se svatební hostinou, s domem otcovským, kdež připravil nám příbytky mnohé. (Mat. 22, 2.) Tak se snížila Moudrost věčná k naší nedostatečnosti, aby se mohl povznést duch lidský k jasnějším pojmům o nebi.

Vychovatelská moudrost Páně učí nás podobenstvími, jak si máme takořka vystavěti pevný pojem o nebi.

Co činíš, chceš-li si postaviti dům? Nejdřív kopeš základy, pak obklopíš staveniště pomocným lešením, za nímž se zvolna k výšinám zdvihne stavba polozakrytá lešením. Na konec strháš lešení — vídíš stavbu v plné kráse.

Čím vznešenější pojem toužíš míti o nebi, tím hlouběji pokoř se před Bohem, tím pokornějším rozumem polož základy k pojmu nebe! Správný pojem o nebi jest dar milosti Boží a Hospodin pokorným dává milost svou.

Potom z podobenství, analogií a přirovnání postav si takořka pomocné lešení, aby po něm duch tvůj stoupal výš a výše k jasnějšímu pojmu o království lásky Boží. Ale nezapomeň, že žádné, sebe krásnější přirovnání nevystihne skutečnosti.

Tedy se aspoň pokusme pomocí přirovnání vystoupiti k poznání nebe!

*
*
*

Snad jsi již slyšel tuto dávnou báj některých národů. Kdys ukázala prý se na světě bytost tak krásná, že králové dali se do boje o — pouhou šlépěj, kterou ona bytost v písku zanechala.

Co jest tento viditelný svět než pouhá stopa všemohoucí lásky Stvořitelovy?

Synové lidští, proč skrápíte hroudu zemskou krví bratří svých? Proč vydáváte se pro tuto hroudu v nebezpečí ztratiti spásu svou, nebe, Boha?

Vizte, když tento svět — pouhá šlépěj a stopa Všemohoucího — jest tak krásný, že proň svádíte bitvy, jak teprve hodný boje a přemáhání jest Bůh sám!

Když pozemské toto bojiště jest tak krásné, jak teprve nevýslovně krásná jest trůnní síň nebeská, v níž láskou korunuje Tvůrce duše věrné.

Kdo může tedy nebe oceniti náležitě? —

*

Tu na zemi jedno slovo dotýká se ducha lidského zvláštním kouzlem: slovo „pokrok.“

A jaký jest pokrok světa? Z nevědomosti k vědomostem, ze tmy k světlu, z nemoci ku zdraví, z hanby ke cti, z bídy k bohatství. Při tom všem má i k nejpokročilejším přístup omyl, klam, lež, vrátkost a na konec smrt.

Avšak v království Pravdy Boží nabývá slovo „pokrok“ významu neskonalé vznešenějšího. Tam jest pokrok ne ze tmy k světlu, nýbrž z poznání nesmírného k poznání ještě dokonalejšímu, z neskonalého bohatství duševního k bohatství ještě většímu, ze života k životu čím dál tím vznešenějšímu. Neboť u Boha „jest studnice života.“ (Žalm 35, 10.) Zamysli se nad tím a řekni sám: Může člověk oceniti království Pravdy a Lásky Boží?

* * *

Tu na zemi někdy radost z rozkoše povstala působí, že člověk zapomene na vše a zradí svoje ideály. A přece tolik pozemského prachu lpí v tomto údolí slz na každé takové radosti a ztrpčuje ji!

Ale Hospodin, všemohoucí Tvůrce lidských srdcí, nejlépe ví, čím může radost oduševniti, čím možno očistiti rozkoš, aby byla úplně prosta veškerého prachu ponižující smyslnosti a pozemskosti.

A taková ryzí, čistá, vznešená radost prýštiti se bude v nebi z Boha do duší věrných: „Proudem rozkoše své napájeti je budeš“

(Žalm 39, 9,) takže budou míti radost Boho-
člověka naplněnou v sobě (Jan 17, 13,) ti,
kteří Boha na světě milovali.

Ó nebe, království radostí nevýslovných, kdo
tebe ocení náležitě?

*

Co více těší duši lidskou než přátelství?
Ale jak nestálé bývá na světě přátelství! Dnes
plno vřelosti a plno slibů — zítra začíná
chladnouti, až zhasne docela. Snad neopatrným
slůvkem jsi urazil, snad kabát ti ošuměl, snad
nemoc tě nějak pozměnila — a jest po
přátelství!

Ale Hospodin Bůh náš jest nanejvýš věrný.
Proto v nebi nahlíží duše jasně, že jako na
dně květinových kalichů třpytívá se rosný
diamant, tak že v každém přikázání Božím
skrývá se láska Boží k lidstvu. Tu na zemi
snad duše nechápe, proč křížovala se cesta
její s cestou těch lidí — právě jako nechápeme
vzorec výšivky, díváme-li se na její rub. Ale
v nebi pozná, že otcovská láska Boží pro-
tkávala celý život náš svým prozřetelným ří-
zením.

Kdo ve tmách kráčel podle propasti a při
východu slunce vidí, čemu ušel, nebývá někdy
ani schopen vysloviti svůj dík jinak než vděčnými
slzami.

A když nad duší zachráněnou rozední se
blažená věčnost, až duše uvidí ve světle Slunce
spravedlnosti, podle jakých propastí došla do

království lásky Boží, — jak zajásá Bohu díkem za milost sv. víry za všechny důkazy lásky, kterými ji zahrnuje Srdce Spasitelovo! —

Teď však, Duše svatý, posilni víru naši zvláštní milostí! Máme vystoupiti v rozjímání ještě výše.

Máme odvrhnouti všechna podobenství jako pomocné lešení. Máme rozjímati o tom, že duše naše může a má Boha viděti v nebi tváří v tvář. (I. Kor. 13, 12.) Máme viděti tváří v tvář toho, jenž jest Král slávy, plný milosti a pravdy — „neboť viděti jej budeme tak, jak jest.“ (I. Jan. 3, 2.)

Má na věky chápati krásu, pravdu, věrnost Boží tak, jak jest.

Duše má, tys k tomu určena, bys v nebi patřila na toho, jenž milostí a láskou vybojoval srdce Šavlovo, jenž ze sobeckého srdce fanatického farizea učinil srdce šlechtné a obětavé — ba apoštolské. Máš žíti věčně v království Kristově, na výsluní lásky Srdce Spasitelova! Zdaž zamyslíš ses již někdy opravdu nad tou pravdou, že můžeš a máš patřiti v nebi věčně na zářící rány Beránka Božího, jimiž sňal hříchy světa? Uzříti smíš i onu milostnou ránu v boku Páně, která lidstvo očistila, vyléčila, spasila? Avšak nejen patřiti máš na otevřené Srdce toho, jenž jest plný milosti a pravdy: V nebi smíš se na věky

spojiti s trojjediným Bohem, jenž jest pravda, krása, láska sama. —

Ale, Bože můj, co to činím? Ty, jenž jsi Láska, promiň tvoru svému, jenž odvážil se rozepsati o tom, čeho oko nevidalo, co na mysl lidskou nevstoupilo, co ani vysloviti (II. Kor. 12, 4), ani oceniti nelze. Promiň i tomu, jenž kresbou nastítni se snažil duše v nebi. Vždyť stalo se to jenom z vděčné lásky k Tobě a z lásky k duším bližních.

III.

Tedy nebe oceniti nelze.

Avšak, zvěstuji ti radost velikou: *To neocenitelné království lásky Boží můžeš si získati.* To dosvědčuje sám učedník, kterého miloval Ježíš. Sám sv. Jan praví: „Dal jim *moc* býti syny Božími, těm, kteří věří ve jméno jeho.“ (Jan 1, 12.)

Chápeš obsah těchto slov? Pán mluví k tobě, jenž věříš. V tvé ruce dal jednorozený Syn Boží moc, aby ses stal synem Božím. „A jestliže synové, (tedy) i spoludědicové Kristovi.“ (Řím. 8, 17.)

O kom pravíme, že má nad něčím moc? O tom, jenž může konati to, co chce, a může nekonati, co nechce. Tedy v naší moci jest státi se dědici království nebeského. Chceš-li jen, nebe bude tvoje na věky.

Slyšíš to, lide prostý? Není podmínkou přístupu do nebe, abys byl urozený neb. učený. Svět, shnilý nevěrou, odmrštil tě, Bůh nikoliv. Dal ti moc státi se dědicem nebe. Pamatuj si to, kdož jsi chudobný; tobě, chudobnému dělníku a rolníku se hlásá evangelium: „Vy, kteříž nemáte stříbra . . . , pojdte, kupujte bez stříbra,“ (Isaiáš 55, 1,) neboť těm, kteří věří ve jméno jeho, dal Bůh moc, aby se stali dědici nebe. Nezapomínejte na to slovo, vy, kteří jste nemocní a nešťastní: do nebe není potřebí míti protekci lidí a zdraví. Jen jedné věci jest potřebí: opravdové vůle, kterou milost Boží zocelila. A tu nemůže ti nikdo vzíti, nevzdáš-li se jí dobrovolně bludem, nevěrou.

Jobovi mohl vyrvati zlý duch zdraví, bohatství. Ale tuto moc vyrvati mu nemohl.

Tyrani chtěli vyrvati tu moc mučedníkům — nemohli. Pamatuj si: Onen . . . nespravedlivý soudce, ten nemilosrdný zlosyn může ti vzíti majetek, čest, život — ale tuto moc odnítí nemůže. Zkrátka: „Jenom ten může býti ušlapán, kdož jest nižší. Avšak nikterak není nižší — čili inferiorní — ten, jenž sice mnoho trpí na zemi, srdcem však zakotven jest v nebi.“

To plní se na jednotlivcích i na celých národech.

Jednotlivcům i národům Kristus Pán „dal moc býti syny Božími, těm, kteří věří ve jméno jeho.“ Ubohý národ ten, jenž svěsti se dá k tomu, aby vzpomínku na vlast nebeskou

zatlačil láskou k vlasti pozemské.“ V takovém národě brzy zneužito bude slova „vlast“ — a pravá láska k vlasti zanikne v něm docela. *Národ, nezakotvený v nebi pravou věrou, zanikne v hanbě.*

„Rozuměli jste všemu tomu?“ (Mat. 15, 51.)

*   *

Člověk kterýsi v horské vísce, dozvěděl se, že se stal dědicem velkého bohatství.

Vydal se tedy hned pro ně. na cestu do hlavního města. Za nějaký čas došel k bystré řece.

Doma vídal jen lesní bystřiny a luční potůčky, jež časem sice se rozvodňovaly, ale zas opadly. Teď po prvé v životě stál na břehu mocného proudu.

„U nás naříkáme na sucho,“ vzdechl si, „a tu jest vody, že jsem jaktěživ tolik neviděl. Co učiním? Voda odtéká prudce, už neprší, tedy počkám, až ta voda odteče.“

V té myšlence utvrzovala jej okolnost, že — dívaje se proti proudu — viděl řeku až k záhybu, kdež zdánlivě proud její vyvěral.

Proto pochválil si svůj důvtip, rozvázně si sedl a trpělivě čekal.

„Chceš na druhý břeh“? volal naň převozník. „A já mám času dost. Nepospíchám tolik, abych vydal život v nebezpečí. Počkám, až ta voda odteče.“ —

„Jak chceš!“ — řekl rozhorlený lodník. Zatím sedali do lodky jiní pocestní. Náš hrdina

se divil jejich odvážnosti, varoval je, radil jim, aby si vzali příklad z jeho trpělivosti a počkali, až voda odteče.

Jaksi udiveně se naň podívali a nedbali. Večer, nežli usnul, těšil se: „Však zítra jest času dost!“

Ráno mnul si oči údivem: vody nebylo! Když po několika dnech mu docházely zásoby, řekl si: „To je divné! Vždyť už neprší, vlny ubíhají a vody jest pořád stejně. Vidím, že to dědictví pro mne není. Patrně mi někdo učaroval!“ — dodal pověřčivě.

V té rozmrzelosti vrátil se domů a postoupil právo své na dědictví jinému příbuznému. Ten přepravil se přes řeku a stal se pánem dědictví.

A původní dědic?

Ze svého bývalého dědictví dostal jen název „zpozdilý dědic.“ — Pozdní výčitky a zoufalá závist ztrpčovaly mu jeho nouzi až do smrti.

* * *

Tu se asi na mne rozhorlíš a ptáš se s nedůvěřivým úžasem: „Což jest možno, aby někde žil člověk tak pošetilý? Toť není ani víře podobno!“ —

Kéž bys měl pravdu! Avšak, což neslýcháš sám: „Počkám, až budu starší, až vyhasne žár vášní mých, potom se odevzdám službě Boží. — Až dojdu pokojnějšího postavení — jen co dokončím tuto . . . záležitost, potom,

ano, potom začnu usilovati o nebe, o svou spásu.“

Nač vlastně takoví lidé čekají? Čekají, až všechny překážky spásy pominou. Sedí na břehu tohoto života, ruce složili do klína a dívají se „trpělivě“ na proud překážek, který je dělí od břehu věčnosti blažené. — Snad i tebe varují, že je škoda věnovati mládí péči o spásu, abys vzal si příklad z nich, oni že také jsou křesťané, touží po nebeském dědictví — ale čekají, až překážky všechny pominou, odplynou.

Ty však se tu zamysli a v duchu viz, že překážka nepřetržitým proudem se hrne za překážkou jako vlny nevysýchajícího veletoku.

„A nyní co prodléváš? Vstaň!“ (Skut. ap. 22, 16,) vzchop se, co odkládáš? Vzhůru, bratře, přes všechny překážky pojďme do království lásky Boží! Vrhni se do proudu, rvi se s nepříznivými okolnostmi o korunu nehynoucí, neboj se, že ti dá Kristus Pán zahynouti. Milost jeho jako člun chce tě dopravit na břeh blahé věčnosti — působ s ní.

Právě pomocí těch překážek musíš vpřed, musíš, Bůh to chce.

Bůh, jenž jest láska, tvůj Bůh to chce! Viz, kolik se jich vrhá do proudu, následuj nejpodnikavějších, nejhrdinnějších! Bůh to chce!

Viz, jak obrácený Šavel stojí před tebou na břehu dravých vln tohoto světa! Hleď, jak jest vysílen únavou, prací noční (I. Thessal. 2, 9,

II. Kor. 4, 10 a 12, 10) — ale nedbá, přece jde k nebeskému cíli. Jde krupobitím kamení (II. Kor. 11, 25) — ale honosí se ranami, které mu způsobil apoštolát (Galat. 6, 17). Pluje na troskách lodi pěnou rozbouřených moří, jde prachem a slinami fanatických odpůrců (Skutk. ap. 22, 23). Pevně kráčí řadou metel (Skutk. ap. 22, 24; 16, 22) dvouhodinovým křikem podrážděných pohanů (Skut. ap. 19, 34. Nedbá nevděku, šlape po zradě (II. Kor. 11, 26), spěchá v šatě rozervaném od zuřivců (Skut. ap. 16, 22), je v poutech ukován — tiše však si šeptá: „Ale slovo Boží není přivázáno!“ (II. Tim. 2, 9.)

Viz, bratře můj, jak ve všech obtížích hoří oko Pavlovo láskou ke Kristu Pánu, slyš, jak jeho rty z plnosti radostného srdce si vroucně šeptají: „Nestydím se za evangelium! — nebo vím, komu jsem uvěřil.“ (Řím. 1, 16, II. Tim. 1, 12.) Srdce Pavlovo cestou zpívá velepíseň lásky ke Kristu, velepíseň zaznamenanou v listě k Římanům: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zdali soužení? aneb úzkost? nebo hlad? zdali nahota? čili nebezpečení? zdali protivenství? čili meč? — Ale v tom ve všem přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval.“ (Řím. 8, 35, 37.) Tedy vzpomínka na lásku Srdce Páně byla sv. Pavlu pobídkou, aby všechny dravé proudy překonal. Čím dále tím více poznávati Ježíše Krista jest mu odměnou za každé utrpení. (Filip. 3, 8.)

Ejhle, tvůj ideál! Ideál bojovníka uvědomě-
lého, energického, v němž milost Boží marna
nebyla (I. Kor. 15, 10), a proto došel koruny
spravedlnosti. (2. Tim. 4, 8.)

A k tobě se obrací a vlídně vybízí: „Protož
prosím vás, buďtež následovníci moji, jako i já
jsem Kristův.“ (I. Kor. 4, 16.) „Pospěš, abys
ke mně brzo přišel.“ (2. Tim. 4, 8.)

Či odkládáš? Čekáš na příležitost lepší?
Nerozumný dědici království nebeského! Přijde
druhý na tvé místo, a ty v bídě věčné viděl
bys, žes přišel o dědictví, poněvadž jsi čekal:
„až ta voda odteče.“

„Drž, co máš, aby žádný nevzal koruny
tvé!“ (Zjev. 3, 11.) „Kteří doufají v Hospodina,
síly nabudou, dostanou peruti jako orlice...
půjdou a neustanou.“ (Isai. 40, 31.)

Až tedy přistoupí k tobě závistivý tyran,
aby buď slovem, buď knihou vyrval ti z duše
světlou pravdu o nebi, až ti namítne: „Není
nebe vůbec — jen kněží si je vymyslili“ —
odvrať se od závistného slepce s odporem a
vzpomeň: Ano, ten velekněz, jenž na kříži za
pravdu svého učení zemřel, umírajícími rty
kajícímu lotru hlásal nauku o nebi. — Tedy
kněží Kristovi následují v té nauce evangelium
ukřížovaného Syna Božího.

Rád bys kráčel za božským Spasitelem ve
stopách sv. Pavla? Pohleď, jak důmyslně vě-
řící veleduch znázornil životní boj o království
lásky Boží. Kresba jeho vydává svědectví

nejen o neobyčejné znalosti duševních bojů a pokušení, nýbrž i o vzácné mravní síle, která uschopnila umělce, aby povznesl se nad lidské úsudky. Z kresby zřejma jest i mužná upřímnost, která se nebojí zobraziti vlastní vnitřní pokušení. Viz, jak proti světlu víry soustřeďuje nepřítel duší svou odvěkou zlobu.

Jakými bouřemi prochází Víra, kráčejíci v průvodu Lásky přes trní ve stopách Naděje! Když nezastraší tvé Víry krákorání časových frází, snažiti se bude nepřítel duší, aby mrazivým vichrem nevěrecké lhostejnosti ovanul tvé srdce. Ví dobře, že tím vadne v duších láska k Bohu právě tak, jako když na jaře spálí, mráz květy. V to mísí se lstivý sykot hada, jenž otrávil pochybovačnými poznámkami duše prarodičů našich v ráji.

A když duše nedbá nevěreckých frází ani terorismu ani lsti: tedy aspoň záplavou nejhnusnějších potup a lží a kalem hnusných rozkoší hledí nepřítel uhasiti v duši požehnaný plamen víry.

Než, pojďme přece všemi bouřemi, pojďme za světlem Víry! Viz, jak Naděje kyne ti palmou vítěznou! Zakotvíš-li se energickou touhou v nebi, nemůžeš býti ušlapán.

Vždyť sám Pán náš stal se z lásky k nám poutníkem, aby nám ukázal cestu do nebe. Pohleď v jeho vlídnou tvář! Dívá se na tebe, jako by tobě znovu připomínal: „Toť jest to vítězství, kteréž přemáhá svět: víra vaše.“

(I. Jan. 5, 4.) Spasitel patří nyní s nebe tobě do srdce, jak se rozhodneš. A ty bys váhal? — Co učiníš?

*

Zadívej se rozjímavě na obraz duše v nebi! Řekni, co uškodilo té blažené duši, že byla od zlomyslných pronásledována na světě? Hle, jak ten směšně nepatrný svět jest vítězné duši podnoží. Zdaž fráze, pomluvy, ba sama smrt zabrániti mohly, aby nedošla nebe? Právě utrpení vložilo jí do ruky palmu vítěznou. „Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě.“ (Zjev. 3, 1.) „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti nebude více ani kvílení ani křiku ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ (Zjev. 21, 4.)

Zdaž nenutí tě pravda sama, abys řekl se svým Spasitelem: „Blahoslavení, kteří proti-venství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“ (Mat. 5, 10.)

Tedy jen energicky, bez lidské bázně chtěj — a nebe jest tvoje.

*

Chceš viděti na příkladě, jak sílí člověka i pouhá vzpomínka na nebe?

Viz člověka z české krve, jako jsi ty, hrdiného Karla Spinolu!*)

) Kolébka jeho stála v Praze (1564). Matka jeho byla česká šlechtična, otec jeho Oktavián hrabě Spinola byl komořím a nejv. podkoním císaře

Jest 10. září r. 1622 v sobotu. Jsme v Japonsku, u města Nangasaki. Oddíl vojska svírá planinu, na níž trčí řada kolů, zaražených do země. Jako obrovský prsten obklopuje koly pásmovitá hranice, která jest v takové vzdálenosti od kolů, aby mučedníci k sloupům přivázaní nevzplanuli ihned požárem hranice, nýbrž jen zvolna byli žárem vysoušeni.

Aby mučedníci spíše podlehli pokušení zraditi víru, jsou přivázáni jen úplně tenkými provázky a v pásmu hranice ponechán jest úmyslně východ.

Právě přivádějí první sbor mučedníků. Za zpěvu žalmů kráčí Spinola v jejich čele. Dospěl až popravnému kolu, kleče objal dřevo a s úctou políbil.

„Chyalte Hospodina všichni národové“, zapěl vroucně hrdinný krajan náš — a statní mučedníci pozdvihše ruce k nebi zpívali s ním *).

---

a krále Rudolfa II. Viz: Ekert „Církev vítězná“ III. 677. — M. Tanner: „S. J. usque ad sang. et vitae profus. militans“ (str. 289).

Zachoval se historický obraz děje, který vyprávíme, jak jej hned po umučení japonský křesťan nakreslil. Viz Cornely S. J., Život blah. Spinoly r. 1868.

*) Consalvo Martero z Carvallio, současný svědek, píše ve svých „Vzpomínkách“, že od dětinství se zabýval hlavně hudbou, ale tak úchvatného, oduševnělého a vznešeného zpěvu nikdy před tím ani potom neslyšel. (Cornely tamže 2.)

Spinola obrátil se k soudcům, kteří s dřevěné věže dívali se na popravu, a řekl: „Teď můžete poznati, co jsme hledali v Japonsku. Z lásky k Bohu jen duše vaše a štěstí vaše jsme hledali. A poněvadž šťastni býti můžete jen, když poznáte pravého Boha a plniti budete jeho zákon, proto hlásali jsme vám víru Kristovu. Nedivte se, projeví-li někdo z nás bolest. Nejsme z kamene, cítíme jako vy, ale doufáme, že Bůh nás posilní. Z prachu našeho povstanou noví apoštolové, kterým bude opět nevýslovným štěstím položit život pro Boha, jenž neopustí věrných svých v posledním boji.“

V poslední chvíli dal ještě rozhřešení svým druhům. Potom však upřel oči neodvratně k nebi. Klidně stál v plamenech a po příkladě nebeského Mistra svého obětoval život za spásu přátel i vrahů svých.*)

Po půl druhé hodině nevýslovných muk, v nichž ho sílil pohled na nebe, zanesl mu vítr jiskru na prsa. Ihned celý vzplanul zárem. A potom — potom už neviděl ničeho. Jen ve výši uzřel asi okem víry Ježíše, plného milosti a pravdy. Tého Krista Ježíše, v jehož tovaryštvu se Spinola pro duše upracoval, v jehož řádě od noviciátu toužil vypustiti duši svou jako mučedník.**)

---

*) Zajímavou kresbu Karla Škréty ze Závěřic najdeš v uvedené knize M. Tannera T. J. str. 290.

***) Jeho jitřní modlitba, kterou si sám složil; končí slovy: „Vezmi si, Pane, vše, co se Ti na

A za Ježíšem viděl svou [věčnost, svou krásnou, jasnou věčnost — nebe! Iklesl blahoslavený mučedník na kolena a odevzdal Kristu Pánu apoštolskou duši svou. —

Po dlouholetém vězení, po hladu, chudobě umřels na hranici, blahoslavený Spinolo, ale ušlapán jsi býti nemohl a nebyl. Pohled k nebi ti dostačil k vítězství.

Věřu, kdo zakotven jest v nebi srdcem svým celým, ten vítězí. „A to jest to vítězství, které přemáhá svět : víra vaše.“

IV.

Zdaž nejsme i my obklopeni plameny pokušení a nezřízených vášní? Které jsou to plameny? Sv. Pavel je jmenuje : Zjevně pak jsou skutkové těla, jež jsou : smilství, ... modloslužba, ... nepřátelství, svárové nenávisti, ... opilství, ... a těm podobné věci, o kterýchž vám povídám, ... že kdo takové věci činí, království Božího nedojdou.“ (Galat. 5, 19.)

A přece v tomto palčivém okruhu pokušení jest každý z nás. Co zbývá nám jiného než pokorná prosba : „Neuvoď nás v pokušení!“ — a rozjímavý pohled k nebi. Ten tě posilní, i kdybys měl projíti vlnami, ohněm.

---

mně nelíbí a dej mi vše, co se Ti líbí. Naplň srdce mé útěchou Ducha svatého, abych Tebe ve všem nacházel. A líbí-li se Tobě, dej, ať dojdu k Tobě smrtí mučedníků!“ (Viz Život blah. Sp.)

Pros Boha o energickou vůli! Pros, abys chtěl nejen nebe, nýbrž abys chtěl i to, co k nebi vede.

„Chceš-li však vejíti do života, zachovávej přikázání!“ (Mat. 19, 17.)

Tedy Bůh ti dal právo na nebe. Ale nečekej, že když ti Bůh v lásce své to nebe otevřel, že tě tam donese i bez tvého spolupůsobení. Vzchop se, jdi, nečekej, že překážky samy zmizí, nýbrž bojuj proti nim. Milost Boží na tě čeká jako lodník, aby tě přepravila vlnami překážek na břeh věčné blaženosti, všemohoucí milost Páně tě vítězně chce doprovodit plameny pokušení až na Srdce Spasitelovo. Nutno však, abys spolupůsobil s milostí tak, aby v tobě nebyla marná.

Když tedy Bůh s tebou tak šlechetně smýšlí, rozhodni se i ty velkodušně, že celým srdcem sloužití chceš Hospodinu. Nebe jest království, na němž podíl máme podle míry práce.

Pracuj tedy o spáse duše vlastní, pracuj o záchránění duší druhých.

Král slávy tvou šlechetností se překonati nedá. Čím více tu na světě Bohu obětuješ, tím štědřejší bude k tobě Všemohoucí v království věčné lásky své.

Odlož knihu, zamysli se a pověz Bohu, co tedy pro Něho — co pro duši svou — co pro duše bližních učiníš?

Modlitba za moudrost.

Pane Ježíši, Králi pravé šlechtnosti! Ty víš všechno, víš také to, jak toužím po věrném přátelství s Tebou, Bože srdce mého! —

Ale věrné přátelství může být jen mezi srdci podobnými. Ty Král moudrosti — já — právě v té příčině jsem věru žebrák.

Bože, jenž jsi láska, zapřísahám Tě v pokore tvora Tvého: daruj mi moudrost, abych Ti byl podobnější a Tvého přátelství schopnější.

Dej mi dar pravé moudrosti, která nade vše váží si věcí nebeských a vše považuje jen jako za smetí, aby Tebe, Kriste, získala.

Uděl mi daru pravé moudrosti, ať se mnou myslí, touží, cítí a miluje. Ať se mnou mluví, radí a jen k vůli Tobě energicky pracuje až do dosledního úderu srdce mého.

Daruj mi moudrost, aby mne naučila pravé svobodě ducha, aby mne osvobodila od pokrytství i bázně lidské, odnaučila mne sobectví a světské zchytralosti, aby mne očistila od pýchy a smyslnosti.

Dej, Pane Ježíši, ať moudrost Tvá mne naučí rozeznávat vliv duchů dobrých a zlých. Ať zocelí mou duši v boji za Tvou pravdu a dá mi vytrvalost ve svaté službě Tvé.

Zkrátka, ať moudrost tvá vyučí mne svatému umění milovati Tebe srdcem celým a neroz-

děleným, tak abych jen pro Tebe žil, k vůli Tobě se přemáhal, upracoval se, na Tvém Srdci umíral a zvítězil.

Pane Ježíši, pohleď mi do srdce, že jen z lásky k Tvému Srdci prosím Tě o dar pravé moudrosti. Dej tedy, ať za tu milost děkuji Ti v království věčného přátelství Tvého na věky. — Amen.

LII. O dvou myšlenkách, které jsou nám strážnými anděly.

Bůh jest láska.

(I. Jan 4, 8.)

Ve všech svých skutcích
pamatuj na poslední své
věci a na věky nezhřešíš.

(Sirach 7, 40.)

1.

„*Bůh jest láska.*“ Z tohoto nevýslovně krásného slova Božího jako by dech jara osvěžoval lidské srdce na pouť životem. Ó vzpomínko na lásku Boží! Ty věru jako dobrý anděl přistupuješ k nám, vlídně nás podpíráš, vedeš nás podle všech pokušení vítězně až do bran království nikdy nehynoucího.

Přiložená kresba velikého umělce více nám objasní tuto vznešenou pravdu!

Cestou životní kráčí klidně hoch v plné kráse nevinnosti. — V jeho tváři obrácené k nebi zračí se duše proniknutá oblažujícím, ideálním vědomím: „Mám v nebi Boha — k tomu smím volati: Otče! Jeho láska překlenula propast mezi mnou — tvorem — a jím —

Stvořitelem. Ten Bůh tak mne miloval, že svého jednorozeného Syna poslal na svět, aby mně byl učitelem a vůdcem k nebi. Proto Syn Boží stal se člověkem jako já. „Člověčenství naše ráčil vzít na se . . . radujme se!“ — Božské Srdce jeho zahořelo nevýslovnou láskou k duši mé, takže dosvědčil smrtí na kříži pravdivost své božské nauky. Abych však nezapomněl na tu pravdu, že *Bůh jest láska*, zjevil svou lásku, znázorněnou obrazem Srdce ozdobeného křížem. My lidé ovšem často se odměňujeme Spasiteli jen trním nevděku. Ale jako z hořícího keře na Horebu mluvil Hospodin Mojžíšovi, tak trnovou korunou, již jest Srdce Páně ovinuto, proniká mocný hlas, jenž nám hlásá: *Bůh jest láska*.

A já bych neměl býti toho pamětliv ve všech svých skutcích, že ideální pohnutkou veškerého mého jednání má býti láska k Bohu? — Tedy z lásky k Bohu budu plnit své povinnosti. Svě nezřízené vášně a pokušení přemohu z lásky k tomu, jenž jest láska.

Chápeš, jakým bohatstvím, útěchou a silou jest ideální věřící duši vzpomínka na božské Srdce Kristovo? Zdaž není taková vzpomínka každé duši šlechetné takřka strážným andělem, který ji vlídně podpírá na cestě k nebi?

Ale ta vzpomínka nás nejen podpírá, nýbrž i vede nás vítězně pokušeními. To znázornil umělec třemi postavami.

1. V prohlubni podle cesty vidíš postavu, která mladistvému poutníkovi svůdně nabízí zapovězené ovoce hříšných rozkoší. Jedovaté hádě, které se plazí mezi ovocem, prozrazuje, že v srdci, které by se otrávil takovými hříchy, zbyly by jen výčitky, nevýslovná hořkost a rozervanost.

2. O něco dále snaží se upoutati oči poutníkovy „Svět“. Pokouší tím, že slibně vyjímá z rohu hojnosti zlato, aby je sypal na cestu. Chodec, jenž by pro samou péči o věci časté oči své upíral jen k zemi, zapomněl by snadno na svůj věčný cíl a snížil by se do prohlubně lakoty.

Avšak pohled, jak náš poutník — tvůj vzor — „zakotven jest srdcem svým v nebi.“ „Kde jest poklad tvůj, tam jest i srdce tvé.“ (Mat. 6, 21.)

3. Pozoruj, jak ke hněvu dráždí nepřítele duší lidských, když vidí, že křesťan z lásky k nebeskému cíli přemáhá pokušení těla i světa. Proto se snaží lákati nás k pýše lživými slovy, která má napsána na štítě: „Budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.“ (I. Mojž. 3, 5.)

To jsou slova, kterými se podařilo lháři od počátku otrávit srdce Adamovo a Evino a vyhnati je z ráje. Běda, kdybys lži jeho uvěřil! Klesl bys na cestě, raněn jsa jedovatým oštěpem pýchy, jenž se úkladně skrývá pod lesklým štítem pýchy a sebezbožňování.

Avšak pohled k nebi, vzpomínka na lásku Kristovu, jenž se ponížil k vůli nám, klade na rty poutníkovy pokornou prosbu: „Ať jsem tak živ, jak chce Bůh můj. — Tělo — svět — ďábla ať přemáhám — na Tvá vnuknutí pozor dám!“

Věřu, kdybychom vždy dbali toho, co nám vnuká v pokušeních láska Boží, kráčeli bychom z vítězství do vítězství na cestě k nebi jako tento mladý poutník. Řekli bychom se sv. Pavlem: „Všechno mohu v tom, kterýž mne posiluje.“ (Filip. 4, 13.)

II.

Než Bohu žel! My lidé nejsme vždy tak ideální, aby nás jediné láska k Bohu vedla k dobrému a zdržela od urážky Boží.

Důkazem toho jest druhý poutník. Jaký neklid jeví! Kolísá, div se nesmekne jeho nejistá noha do prohlubně pokušení.

Co toho příčinou? — Což nepozoruješ v jeho tváři stopy probouzejících se vášní? Odvrátil oči své od lásky Boží, zapomněl na svůj cíl. Srdce jeho jest rozděleno, nespolepůsobil s milostí. Jen pohleď, k čemu jej svádí nezkrocený zrak.

Ptáš se, zda může jej něco zachrániti? Jest ještě něco s to, aby vzkřísilo v jeho srdci lásku Boží?

Ano, jest to rada, kterou dává sám Duch svatý v Písmě sv.: „Ve všech svých skutcích pamatuj na poslední své věci a na věky nezhřešíš.“ (Sirach 7, 40.) Kdo tuto radu poctivě zachová, vzpamatuje se zas, neklesne, nesníží se k vášním, nebude ušlapán neřestmi; Duch svatý ujišťuje sám, že kdo té rady poslechne, na věky nezhřeší!

Tak jest i tato rada Ducha sv. podobna andělu strážnému, jenž přistupuje mocně k člověku, takřka klade pravici svou na rámě pokoušeného, s přátelským důrazem vybízí jej, aby zrak i srdce své povznesl z prachu k výšinám, aby hledal svou sílu ve vzpomínce na pravdy věčné. Uvažovali jsme podle rady té o posledních věcech svých v předcházejících člancích. Měls příležitost přesvědčiti se, že poctivou úvahou o smrti a soudu, upřímným rozjímáním o pekle a o nebi probouzí se nebo aspoň posiluje v nás bázeň Hospodinova, která jest začátek moudrosti. (Přisl. 1, 7.)

Ale Bůh, jenž jest láska, více touží po naší lásce než po naší bázni synovské. Chce, abychom se nespokojili pouhým začátkem moudrosti, nýbrž z bázně Boží postoupili výš a výše až k samému vrcholu moudrosti.

Ptáš se, čím dostoupíš vrcholu pravé moudrosti? Tím, že milovati budeš Pána Boha vytrvale celým srdcem. K tomu vybízí tě Bůh sám a přislíbil, že ta srdce, která se mu vě-

nují docela a vytrvale, prozářena budou štěstím a osvícena pravou moudrostí. „Kteříž se bojíte Pána, milujte ho, a budouť osvícena srdce vaše.“ (Sirach 2, 10.) — Jak se to stane, o tom ti povědí další řádky.

LIII. Dej Kristu Pánu celé srdce! — toť pravá moudrost a netušené štěstí.

„Milovati budeš Pána Boha
svého z celého srdce svého!“
(Mat. 22, 37.)

hledal ses, milý příteli, již někdy
se srdcem v pravdě obě-
tavým ?

Není-liž pravda, každý člo-
věk šlechetného ducha cítí se
při takovém setkání takořka
uchvácen vnitřní krásou obětavosti.
V hloubi duše vzklíčí mu nevýslovná
důvěra k srdci obětavému a ta mu neod-
olatelně radí, aby i on nějak projevil svou
lásku k takovému srdci.

Vždyť i na rtech lidí, kteří již dávno pozbyli
všech vyšších ideálů mravních, v přítomnosti
obětavého srdce umlkají všechny námitky. Srdce
obětavé odzbrojuje i nepřátele a má znak
budoucího vítěze.

Teď však si pomysli, že by možno bylo ze
všech krásných myšlenek učiniti jednu jedinou —

co myslíš, jakou as moc měla by nad každým ušlechtilým srdcem !

A což teprv kdybys mohl soustřediti veškerou šlechtnost a obětavost všech srdcí lidských v místo jediné. — Rci, mohl bys pohlédnouti na takové moře mravní krásy, aniž by ses cítil puzen k obětavosti ?

A přece, bratře můj, kdyby ze všech obětavých srdcí lidských učiněno bylo srdce jediné, věř, nebylo by ani matným stínem té lásky, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem. Neboť širokost, výše a hloubka lásky Kristovy převyšuje všelikou vědomost — jak dí sv. apoštol. (Efes. 3, 19.)

V těchto úvahách dlels návštěvou u Srdce ze všech nejobětavějšího. Přesvědčil ses s milostí Boží, že Srdce Páně obsahuje vše, co učinil ten, jenž jest láska, aby lidstvo hříchem zbědované, pozdvihl z okovů, vyléčil z mravní hniloby, posilnil — zkrátka spasil.

Viděls, jak Král slávy stvořil sobě srdce lidské, aby tě miloval nejen láskou božskou, nýbrž i lidskou — že se vmýšlí v slabé, chudé srdce lidské — že tedy plným právem každý z nás může si zašeptati v opuštěnosti a v utrpení: „Když nikdo z přátel — aspoň Srdce Páně mi rozumí.“ Jediné Kristus Pán má takové srdce, jakého právě já, jakého můj národ potřebuje. Když se tedy všichni věrně přivineme k božskému Srdci a v lásce k němu zakotvíme, není možná, abychom zahynuli!“

Co z toho následuje ?

Že vděčnost srdce tvého položití má na tvé rty podobnou otázku, jakou vložila mladému Tobiášovi. Když viděl, kolik dobrodiní prokázal mu jeho průvodce archanděl Rafael, ptal se otce svého : „Co můžeme dáti tomuto muži svatému?“ (Tob. 12, 1.)

Tak asi ptáš se i ty v duši: „Pane, co chceš, abych učinil? Co chceš, abych ti dal, Pane Ježíši, za tolik důkazů nezištné lásky tvé?“ —

Odpověď na to — aspoň částečnou — slyšel jsi již na počátku této knížky. Víš, že Král srdcí praví ti: „Dej mi, synu můj, srdce své!“ Víš, že kdybys Kristu Pánu dal všechno, co máš, ale kdybys mu nedal srdce, řekl by k tobě s žalem totéž, co pravil o farizejích: „Srdce jejich daleko ješť ode mne — nadarmo mne ctí.“ (Mat. 15, 8.)

Abys však neměl ani nejmenší pochybnosti o tom, jaké srdce máš dáti největšímu Dobrodinci a Spasiteli lidstva, proto jasněji ještě, s veškerou určitostí výslovně žádá Kristus Pán tvé srdce celé a nerozdělené. Slyš jeho vlastní slova: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého!“ (Mat. 22, 37; Mar. 12, 30; Luk. 10, 27.)

II.

Ptáš se: „Co znamená milovati Boha z celého srdce svého?“ —

Slovy „z celého srdce“ zřejmě nám přikazuje Kristus Pán, že se máme rozhodně odříci polovičatosti ve službě Boží. A poněvadž hlavně nezřízené vášně nás svádějí k polovičatosti, máme právě tyto nezřízené vášně přemáhati a tak je obětovati Bohu.

„A kterou vašeň hlavně nutno obětovati?“ — ptáš se dále. Především tu vašeň, která bývá nejčastěji takořka vůdkyní vášní ostatních ve vzpouře proti zákonu Božímu. Tato převládající vašeň jest — láska k sobě samému.

Avšak dobře tomu rozuměj! Ne každý druh lásky k sobě samému jest zlý. Když na př. moudře pečuješ o zachování svého zdraví, vede tě také k tomu láska k sobě. Ale pokud to činíš proto, abys mohl plniti dobře své povinnosti k Bohu, jest tento druh sebelásky spořádaný, a proto dobrý a Hospodinu milý. Rovněž smíš, ba máš milovati svou duši tím způsobem, že ji povzbuzuješ, aby své schopnosti z lásky k Bohu zušlechtila a vynikala vědomostmi a vzděláním. Toť láska k tělu i duši spořádaná, moudrá, k spáse prospěšná.

Jen nezřízená sebeláska jest nepřítelkyní spásy tvé. Nezřízená sebeláska jeví se dvojím způsobem: pýchou a smyslností.

Pýcha jest vlastně — jak jsi seznal z poučení o pokoře — vzpourou ducha, jest smetím a nečistotou rozumu.

Šmyslnost jest vzpoura a pýcha těla. Tato nezřízená náklonnost k smyslným příjemnostem

činí člověka přístupným, aby hověl pudům tělesným ve všem. Jeví se na př. leností, dovoluje smyslům vše a podobně. Ve své nejhorší podobě zve se nečistotou. Tuto nízkou, zvířecí vášeň nelze spojit s důstojností rozumné bytosti.*)

Tedy z pýchy a smyslnosti skládá se vlastně sobectví, úhlavní nepřítel spásy, příčina polovičatosti ve službě Hospodínově.

2. Chceš viděti, co všecko učinil Bůh, aby nás naučil, kterak máme vítěziti nad nezřízenou sebeláskou?

K spáse naší vepsal Stvořitel do duší našich zákon přirozený. Ale když člověk tento zákon ve svém srdci čísti nechtěl, napsal Bůh zákon svůj na deskách kamenných na hoře Sinai. Kámen však zůstává srdce lidské chladným; může naplniti bázní, avšak nerozohní. A proto Bůh poslal proroka většího, než byl Mojžíš, s výšin nebe. Tak Bůh miloval svět, že Syn jeho

---

*) S. Thom. Aq. Summa th. 2, 1, q. 81. — Poznámka: Z katechismu znáš, kterak hříchem prvotním porušeno bylo pokolení lidské, takže zkáza mravní vnikla i v onen poměr muže a ženy, jehož nejušlechtilejším projevem má býti manželství. Kristus vzkřísil ztracený ideál manželství, uvedl čistotu i do myšlenek a povznesl manželství do řádu nadpřirozeného milostí svátostnou. — Známo však jest rovněž, že některé duše radou zve Syn Boží, z čisté Panny vtělený, k následování ctnosti ustavičné čistoty, kterou vynikal sám.

jednorozený sestoupil, aby pomohl k vítězství zákonu lásky Boží. Místo desek kamenných přinesl a zjevil nám své božské Srdce, aby člověk z lásky k Bohu přemáhal ve svém srdci sobectví a polovičatost. A kdežto Mojžíš, když viděl rouhání smyslného a pyšného lidu pod Sinajem, rozbil desky zákona, Kristus Pán z plnosti Srdce svého volá k sobeckému lidstvu: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Nejen slovem, nýbrž celým životem dával světu nejskvělejší příklad, kterak máme vítěziti nad sobectvím i smyslností a milovati Boha celým srdcem.

A poněvadž Kristus, Moudrost věčná, ví, že člověk dostoupí vrcholu moudrosti a štěstí jen tehdy, když odřekne se polovičatosti a věnuje Bohu srdce sobectvím nerozdělené, proto řekl nejen: „Dej mi, synu můj, srdce své,“ nýbrž dodal také: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého!“

Onť jest Stvořitel tvůj, jemu patříš celý, on chce tě učiniti šťastným v míře nejvyšší. Chce tě zachrániti před bídným koncem, k jakému přivedla polovičatost Jidáše, farižeje a mnohé jiné za dnů našich, kteří sice mají jména „křesťan — katolík“ — ale řídí se dvojím svědomím: jedno svědomí mají pro život veřejný — jiné zas pro soukromý.

3. Srdce rozděleného Bůh tvůj nepřijme. Chceš snad viděti tuto pravdu poněkud znázorněnu na příkladě? — Vzpomeň na to, co

Písmo svaté vypráví v III. knize Královské (hl. 3, 16).

Před králem Šalamounem stály kdysi dvě matky. Jedna z nich z neopatrnosti zadusila ve spánku své dítě. V noci však se probudila, ukradla druhé matce, jež s ní v téže světnici bydlela, její dítě živé a svého syna mrtvého položila k boku druhé matky. Ale pravá matka hlásila se k svému synáčkovi — a tak se ocitly obě matky před soudným trůnem krále Šalamouna. Král — podle moudrosti, kterou mu dal Hospodin — aby se přesvědčil o pravé matce, řekl: „Přineste mi meč!“ A když přinesli meč před krále, řekl: „Rozdělte dítě živé na dvě a dejte polovici jedné a polovici druhé!“ Tu hnulo se v pravé matce srdce mateřské a zvolala: „Prosím, pane, dej jí dítě živé a nezabíjej ho!“ Druhá, podvodná matka volala: „Ať není ani mé ani tvé, ale buď rozděleno!“

A král Šalamoun z toho moudře poznal, že ta matka, která nechce, aby půleno bylo dítě, jest pravá matka. A proto rozkázal jí vrátiti syna jejího živého.

Četls na počátku, jak Hospodin se zajímá o chudé srdce lidské. Nediv se, vždyť Stvořitel tvůj jest otec srdce tvého, naučil tě, abys volal z plna srdce: „Otče náš!“

Ale o srdce naše zajímá se také nepřítel Boží. Kolik srdcí lidských zardousil již nevěrou

a jinými hříchy ten starý had, lhář a podvodník od počátku!

A on to právě jest, jenž tobě radí, abys půlil srdce své. Duch zlý spokojil by se ovšem se srdcem rozpůleným. Víš proč? — Poněvadž ví, že nebeský Otec náš jako ona matka pravá srdce rozpůleného nepřijme. A tak by nepřítel tvůj na konec přece byl pánem celého srdce tvého. — Bůh chce, aby srdce tvé žilo, žilo na věky a proto volá: „Dej mi, synu můj, srdce své!“ (Příslloví 23, 26.) A proto praví určitěji: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého!“ (Mar. 12, 30.) — Koho posléchneš?

4. „Ale co bys z toho měl, kdybys celé srdce Bohu věnoval?“ — tak snad namítá v tvém srdci ten, jež v ráji svedl prarodiče naše k přestoupení rozkazu Božího.

Co bys z toho měl? — Ó, kéž bych mohl svolati s výšin nebes i ze všech krajů tohoto slzavého údolí vás všechny, vy duše velkodušné, kteréž jste Bohu daly a dosud dáváte srdce celé! Jak oněměly by všechny takové námitky před hlasem velikým, kterým byste dosvědčovaly, že ze všeho nejmoudřejší a nejprospěšnější jest milovati Krista Pána srdcem celým! Aspoň tedy ty veliký apoštolé národů, jménem těchto nečíslných zástupů rci nám, jaký prospěch má duše, když miluje Boha z celého srdce.

„Dokud jsem nevěděl — tak asi odpovídá souhrnem svých listů sv. Pavel — dokud jsem neznal, jaká to moudrost a jaké štěstí, milovati Krista z celého srdce, vzpíral jsem se. Ale jakmile jsem přilnul celou duší k božskému Mistru, ve všelikém soužení svém oplýval jsem blahem. Svět ovšem volal mne zpátky ve své jho. Volal mne tížádostí, pronásledováním, ostnem těla, lidským nevděkem. Na pamět mi uváděl krásu Sionu, slávu areopágu, zlatý Kapitol, paláce Aventinu, které jsem viděl. Ale to všecko zmizelo mi jako bídný stín proti štěstí, že jsem poznal Krista, v němž přebývá tělesně plnost božství, krásy, moudrosti a lásky. A proto jsem si řekl, že vše budu považovati za pouhé smetí, jen abych Krista získal, jej čím dále, tím více poznával, nezištněji mu sloužil a celým srdcem jej miloval. Láska ke Kristu pudila mne, abych nenáviděl sobectví, polovičatost a lež ve službě Boží — (I. Kor. 9, 18; II. Kor. 11, 8; I. Thessal. 2, 2; II. Thessal. 3, 8,) — abych objímal láskou celý svět — ale jen v Kristu. A proto nic jiného neznám nežli Ježíše Krista, a to ukřižovaného.“ (I. Korint. 2, 2.) Tak asi svědčil by sv. Pavel, tak nesčíslný zástup s ním. „Pavel stál vysoko na vrcholu ctnosti,“ dí sv. Jan Zlatoústý, „ale nad veškerým plamenem těchto ctností jako ohnivý sloup zdvihal se plamen jeho lásky.“ (S. Chrysostom. Hom. III. de laudib. s. Pauli.)

„Kdo vypoví mocné skutky Hospodinovy?“ (Ž. 105, 2) ptá se dále se žalmistou sv. Jan Zlatouústý, „žes Pavla nenechal v skrytošti, nýbrž takového muže jsi světu ukázal?“ (Sermo IV. in ep. ad Phil. c. 1.)

Ejhle, na sv. Pavlu, jenž věru jest ideálem pravého ctitele Srdce Páně, vidíš, co z toho má člověk, když celé srdce své věnuje Kristu Pánu.

Chceš snad také slyšeti, jaké divy ještě působí ve vnitřním životě láska k Bohu, která nejen podrobí si sebelásku, nýbrž ji takořka zapřáhne ve službu ctnosti? Toužíš zvědět tajemství pokroku ve ctnosti?

Víš, že jsou síly v přírodě, které často člověku škodí, dokud jsou nespoutány. Spoutáš-li však na př. elektřinu a zapřáhneš ji ve svou službu, stane se ti vydatnou pomocnicí.

A podobně to jest s vášněmi. Vášně nezřízená škodí, spoutáš-li ji však, stane se ti pomůckou na cestě spásy. Neboť vášně mívají také něco dobrého, jenže obyčejně to bývá mnohým skryto. Tak na př. při vášni smyslnosti nejeví se hned na první pohled, jakou výhodou ti bude, zapřáhneš-li ji ve službu lásky k Bohu. Zamysli se tedy nad tím a zkoumej sám.*)

---

*) Tyto myšlenky jsou podle knihy P. Meyera T. J. „Erste Unterweisungen in der Wissenschaft der Heiligen.“ I. str. 84. a násl.

Hleď, přednost lidí k smyslnosti nakloněných jest neobyčejná vnímavost pro bolest nebo radost. Tato jejich citlivost jest schopna zušlechťení i zhoršení. — Když takový člověk hovi své smyslnosti, znenáhla ztrácí smysl pro vše, co neslouží jeho osobní rozkoši. Srdce jeho čím dál tím sobečtěji hledá rozkoše, zatvrzuje se k jiným, stává se hrubým, až konečně nachází rozkoš v tom, když může se pásti na útrapách jiných lidí. Vzpomeň na pohanský Řím!

Naproti tomu, čím více láska k Bohu učí člověka odpírati smyslnosti, tím více začíná oplývati dobrotivostí a soucitem. Toť jsou ony štědré ruce, které otvírají rády své bohatství nuzným. Toť jsou jemné dlaně, které dovedou upravovati podušky nemocným, chladiti čelo rozpálené horečkou, stírati slzy. Toť jsou ony soustrastné oči, které vlídně vítají kajícího hříšníka, toť šlechetné duše, které krvácejí soucitem nad bídou lidskou.

„Kdo jest nemocen, abych já s ním nebyl nemocen?“ — ptá se z plna srdce sv. Pavel (II. Kor. 11, 29). Rozumíš tomu? Ejhle srdce, které se s láskou vmýšlí v utrpení, nebezpečí, pohoršení bližních. Láska ke Kristu oduševnila srdce dříve tak vášnivé, takže se stalo všem vším, aby je získalo Kristu. Proto s takovou obětavostí sbíral Pavel almužny pro ochuzené křesťany, ale pro sebe od nikoho nechtěl peněz, nýbrž živil se prací rukou svých.

Uvaž i o druhém prvku sobectví: o pýše. Také v pýše skrývá se něco dobrého: totiž ono šlechtictví duše, které působí, že člověk všechno, co vykonal, byť to bylo i sebe větší, považuje za nepatrné, kdykoliv se může snažiti po větším.

Takové duše se sv. Pavlem zapomínají na to, co již vykonal, neohlížejí se s marnivým zalíbením dozadu (Filip 3, 13), nýbrž s rostoucí energií chvátají vpřed, k podnikům, které leží před nimi, které pro Boha ještě rády by vykonal.

Tak bývalá pýcha ustupuje pokoře, a to podnikavé pokoře, která se nespokojí s líným sebezalíbením na vykonané práci. Vzpomeň, že v úvodu jsi slyšel Alexandra Velikého, jenž prý pravil s výčitkou: „Ke mně bylo štěstí tak skoupé, že mi dalo jen jeden svět, a ten ne zúplna!“

A v duchu pojd' na pustý ostrov Sancian. Proč pohlíží ten bledý muž zpod bídného přístřeší tak toužebně směrem k Číně? — To svatý apoštol Indie, umírající sv. Xaver, s apoštolskou láskou se dívá k národům a zemím, do nichž už nemohl nésti světlo a štěstí víry Kristovy. Tato šlechetná touha vyloudila umírajícímu odevzdaný povzdech k Hospodinu: „A Čína, Pane? — Té již tobě nezískám? Kéž bych mohl získati tobě ještě aspoň Čínu, přesvatá Trojice!“

Alexander upřel oči na svět, jemuž věnoval své srdce a umírá v zoufalství. Sv. Xaver apoštolskou láskou objímal celý svět, ale tak, že celým srdcem lnul jen ke Kristu Pánu. Proto poslední slovo jeho jest plno radosti a vítězné důvěry: „V Tebe, Hospodine, jsem doufal, nechť nejsem zahanben na věky!“ (Žalm 30, 2.) Jeho život končil týmiž slovy jako hymnus „Te Deum.“ —

Hleď tedy, jaký prospěch z toho duše má, když Bohu věnuje celé srdce a podrobí službě Boží i svou smyslnost i pýchu. Z lidí vnímavých a cituplných stávají se tím *hrdinové křesťanské lásky* k bližnímu, ze ctižádostivých stávají se obětaví *apoštolové* pro spásu bližních.

5. „*Ale k čemu potřebuje Bůh srdce mého?*“

Bůh byl od věčnosti svrchovaně blažený bez tebe, a když někdo nedá svého celého srdce Hospodinu, proto Všemohoucí nebude méně blažený. Jen tvé vlastní dobro má na mysli Bůh, když chce, abys mu sloužil nerozděleným srdcem. My toho ovšem někdy neuznáváme, poněvadž nás vášně zaslepují a jako slepé vedou nás, bychom hledali štěstí bez Boha.

„A přece, jak neodolatelná touha po štěstí dřímá v srdci každého člověka!“ — pravíš. „Snad svět dá mi štěstí!“ —

Na tuto předůležitou otázku výborně odpověděl veliký umělec *) duchaplným obrazem, jenž znázorňuje bezohledný shon lidstva za štěstím.

V pozadí obrazu vidíš ruch velkých měst, dýmající komíny továren, dědiny. Vpředu strmí vysoká skála. — Nad jejím vrcholem v oblacích usměvavě kyne lidstvu vzdušná postava — „Štěstí“. — Zve všechny, aby se přiblížili.

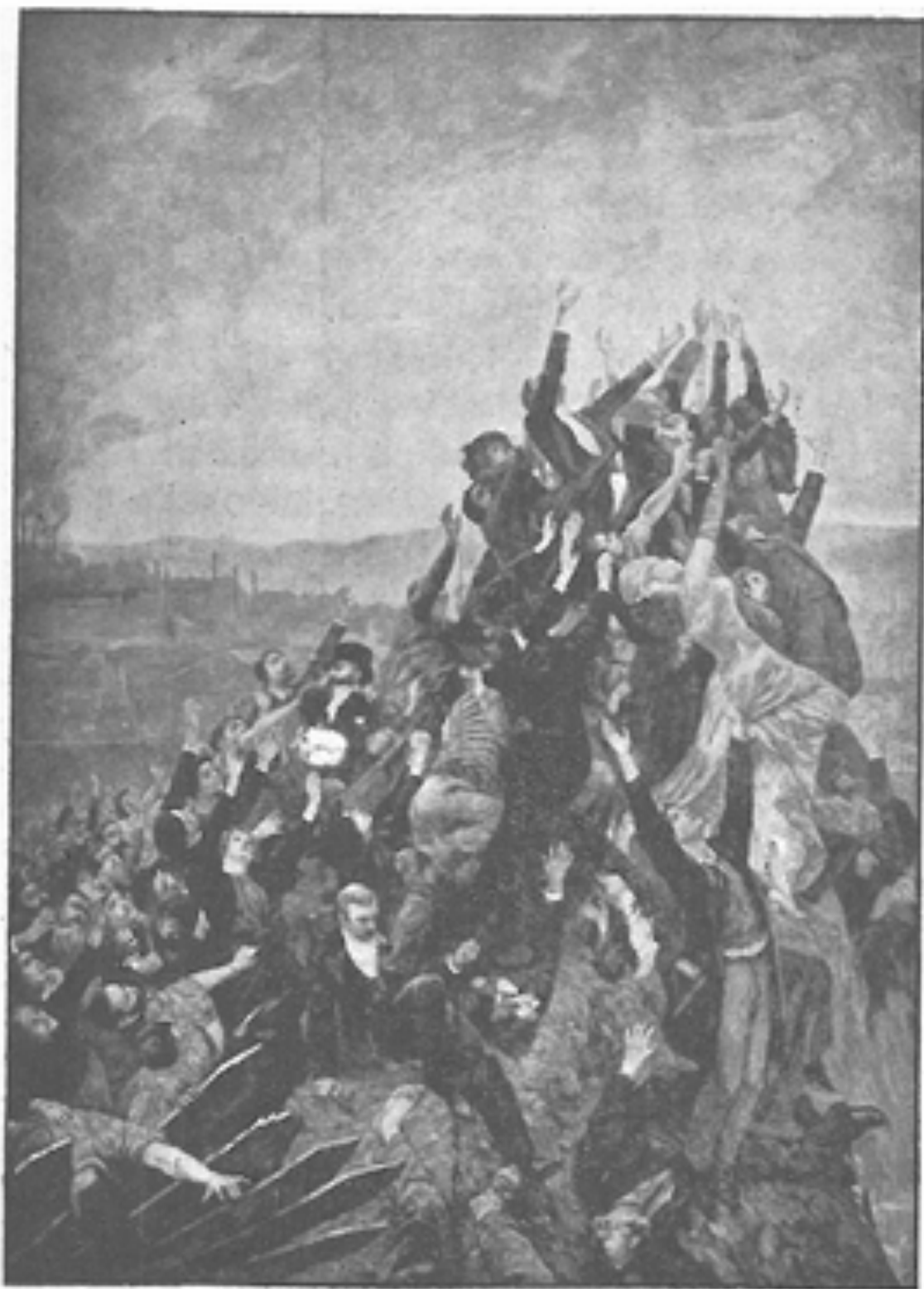
Láska Boží postavila sice vůkol nebezpečné skály ohradu. Tou ohradou jest desatero přikázání Božích, která upomínají člověka na to, že štěstí možno najíti jedině v plnění vůle Boží, nikoliv v přestupování zákona Hospodina.

Lidstvo však chvátá slepě „za štěstím“ — poráží ohradu přestupuje zákon Boží a dere se vzhůru „blíže ku štěstí“. Vidiš v očích davu výraz neupokožené touhy — ruce křečovitě vz ažené vzhůru, v srdci závist: „Ach, proč já nejsem tak blízko štěstí, proč se na mne neusmívá jako na onoho člověka!“

Výborně znázorněn jest sobecký boj. Vidiš vydřiducha, bezohledně loktem srážejícího ty, kteří jej „zdržují“ na cestě ke štěstí. Jiný zas, aby se vyšplhal dřív ku štěstí, necitelně šlape po zkrvácených prsou člověka, jenž v tom zoufalém shonu se zastřelil. — Ani lidé bohatí, urození nejsou spokojeni — touží ještě výš.

---

*) C. Rohegrosse: „Boj o štěstí.“

A tak zuří na skále sobecký boj síly s nadáním, boj lsti s poctivostí, pravdy se lží. A mnozí, přemnozí leží ušlapáni, dřív než dospěli vrcholu.

Ale největší zápas jest na vrcholu. „Hle, můj soused jest blíže štěstí než já — nutno jej odstraniti“ — tak myslí si mnohý. Na starou rukou se vzpíná, hledí uchopiti štěstí — vždyť jest tak blízko! A „Štěstí“ — usmívá se, kyne, ale od nikoho se uchopiti nedá. A ti, kteří stojí dole, závidí těm, kteří jsou na vrcholku, protože si myslí, že štěstí jistě mají. A proto stále více se jich sbíhá, vzhůru se derou. A tím neodolatelným nátlakem vystupují dolejší vrstvy vzhůru — a tak ti, kteří stáli štěstí nejbliže, řítí se s vrcholu podle příkré skalní stěny do hlubiny.

A dole viděti jest hřbitov, jehož náhrobní kameny ještě trochu připomínají, že ten či onen býval na vrcholu štěstí — ale... „tu odpočívá.“

III.

„V čem tedy najdu nezkalené štěstí?“

Na to ti odpoví toto přirovnání. Dejme tomu, že by ses díval do zrcadla. Vidíš v něm překrásný drahý kámen, jenž sice umístěn jest vlastně za tebou, ale zrcadlí se v ploše zrcadla před tebou. — Co myslíš, když vztáhneš ruku k zrcadlu, blížíš se onomu démantu? Řekneš, že se blížíš jen zrcadlu,

ve skutečnosti však se vzdaluješ od drahého kamene. Kdyby ses chtěl opravdu zmocnití dýmantu, nesmíš ho hledatí v zrcadle, nýbrž směrem opačným.

A což nevíš, že celý tento svět jest jako zrcadlo, v němž zrcadlí se krása, dobrota a blaženost, která jest v Bohu? „Nyní vidíme v zrcadle a v podobenství.“ — (I. Kor. 13, 12.) Chápeš? Proč tedy marně bys hledal pravého štěstí v zrcadle tohoto světa? — Víš, že světu nás táhnou vášně, radí, abychom hledali štěstí v něm. Avšak rozumná úvaha krotí splašené vášně, učí nás, abychom hledali blaha směrem opačným, to jest v Bohu samém. Jinými slovy: rozum sám nás učí, abychom své vášně zapírali, ve službu Boží je zapřáhli, zkrátka hledali a milovali Boha celým srdcem.

V tom jest tedy pravá moudrost, netušené štěstí a mír, když dáš Bohu celé srdce své.

Praviš sám, že cítíš v srdci neodolatelnou touhu po štěstí. Bůh o té touze ví, on ti ji vložil do duše. V Písmě sv. slíbil ti, že tu touhu splní — praví o sobě, „i dá tobě žádosti srdce tvého!“ — A jaká jest podmínka?

Z ní nejlépe poznáš, jak láskyplně, šlechetně, božsky smýšlí s tebou Hospodin. Koho taková láska Boží nepohne, toho opustilo světlo rozumu. Bůh láska jest, a proto podmínkou pravého blaha učinil, abychom radovali se v Hospodinu. Může býti podmínka blaženější? Může býti náboženství krásnější?

Dejme tedy Kristu Pánu srdce své, celé srdce pro vždy. „Hledej svého potěšení v Hospodinu, i dá tobě žádosti srdce tvého.“ (Žalm 36, 4.) Nic není moudřejšího, nic blaženějšího!

2. „Jak rád bych dal Kristu Pánu své srdce pro vždy — ale toto své chudé, hříchů zne-
svěcené srdce stydím se podati Králi srdcí.“ —

Nezoufej, i kdyby se tvé srdce od Spasitele bylo vzdálilo sebe víc! Týž Bůh, který volal k lásce Šavla, volá i tebe. Sv. Pavel byl si dobře vědom, že jest z hříšníků první. (I. Tim. 1, 15.) Ale vzmužil se důvěrou v milosrdenství Pána Ježíše a všecko mohl v tom, kterýž jej posilnil, takže milost Boží v Pavlovi marná nebyla. (I. Kor. 15, 10.) Abys pak došel milosti, obrať se s důvěrou k Matce milosrdenství!

Matka syna nezavrhne navždy, byť na ni po léta zapomínal. Bloudí-li v cizině — ví: matka na mne vzpomíná. Vráti-li se bled, všecek zničen pustým životem — když všecko se od něho odvrací, matka obejmě jeho uštvanou hlavu. A což teprv Panna Maria, kterou nám umírající Syn Boží z plnosti Srdce svého dal za matku: „Hle matka tvá!“ Žádné srdce mateřské nemůže míti k tobě tolik lásky, jako milosti plné srdce Bohorodičky. Víš, proč? Proto, že tam, kde láska mateřská tkví ve víře, jest schopna největších obětí. — Které srdce bylo kdy větší měrou zakořeněno ve víře než srdce Panny Marie? Mimo to vzpomeň, že tvor je Bohu tím podobnější, čím více má

milosti. Maria Panna jest plná milosti — tedy po Kristu Pánu jest Bohu nejpodobnější. A Bůh jest láska. A proto srdce Matky Boží miluje tě více než srdce všech matek schopno jest milovati.

Hleď, jak zobrazila vděčná láska věřícího umělce touhu Panny Marie, aby mohla býti všem nám Matkou milosrdenství. Jak soucitně patří na ty, které svírá a rdousí hřích jako hroznýš svou oběť. Vidí také tebe, jak rád bys odmrštil daleko od sebe nezřízenou sebe-lásku, která tě tísní jako had.

Nezatvrzuj srdce svého k těmto slovům, která jen láska k tvé duši psala. Obrať se bez předsudku k nebeské Matce své, jež hoří touhou pomoci tobě. V duchu podej jí pokorně své ubohé srdce celé, popros ji, ať je podá svýma čistýma rukama božskému Synu svému. Pros ji, aby tebe a všechnen národ náš naučila pravé lásce k Srdci Páně a vyprosila nám milost vytrvalosti.

Obětování celého srdce.

Milosti plná Bohorodičko, pozdě, příliš pozdě začínám celým srdcem milovati Krále srdcí lidských, božského Syna tvého!

Nyní však doškl se mne milostí Srdce svého, v duši ozval se mi jeho hlas, pochopil jsem, že pravá moudrost a netušené štěstí jest dáti Hcspodinu srdce nerozdělené.

Obrať tedy ke mně, nebeská Matko má, své milosrdné oči, viz chudé, hříchů znesvěcené srdce mé! Odříkám se pro vždy nezřízené sebelásky a se sv. Augustinem pokorně prosím:

„Zde jest srdce mé, Hospodine můj! Co dříve obával jsem se ztratiti, toho se odřící jest mi nyní radostí. Dej, co poroučíš a poruč, co chceš! — Přijmi tedy do svých čistých rukou, Panno nejmoudřejší, srdce mé a obětuj je Kristu Pánu celé, pro vždy. Ty sama vyuč mne obětavé a vytrvalé lásce k božskému Mistru, dej, abych raději umřel, než abych své srdce — byť jen částečně — bral zpět.

A po tomto putování ukaž nám Ježíše, požehnaný plod života svého, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria! Amen.

LIV. Bůh nechce lásky tvé bez apoštolské lásky k bližnímu.

„Láska jesti přední zákon víry,
který ze rtů Kristových k nám vane;
láska k bytosti té svrchované,
ježto neviditelná svět širý
vine v pláště blankytného lemy;
láska k lidem, bratřím na té zemi.
A kdo přináší tu lásku dvojí,
sám jsa křestěn v jejich svatém zdroji,
ty dvě čarovonné, rajske růže:
zdaž mu srdce odolati může? ...

Sv. Čech: Dagmar.

I.

„Milovati budeš bližního svého
jako sebe samého.“ (Mat. 22, 39.)

Bůh nepotřebuje nás lidí.

Avšak ve svém milosrdenství nalézá na důkazech naší lásky zalíbení a dává lidem příležitost i radost, aby mu byli nástroji.

Proto Syn Boží, když se vtělil, aby nás spasil, vyvolil si apoštoly a těm dal moc i rozkaz, aby učili všechny národy a řídili církev, kterou založil. (Math. 28, 19.) Jenom svým apoštolům

a jejich nástupcům — biskupům a kněžím — dal Kristus Pán výlučné právo, aby objasňovali a neomylně rozhodovali o pravém smyslu pravdy od Boha zjevené a řídili království Boží na zemi. Toť apoštolát v původním slova smyslu, apoštolát biskupů a kněží, apoštolát církevní.

II.

Ale milosrdné Srdce Spasitelovo projevilo vřelou touhu ještě po jiném apoštolátě, který by pomáhal apoštolátu církevnímu.

Když totiž Spasitel z plnosti Srdce svého vypravoval podobenství o milosrdné lásce Samaritánově k poraněnému poutníku. korunoval toto podobenství slovy: „Jdi, a čiň i ty podobně!“ (Luk. 10, 37.)

Přemýšlel jsi již, křesťane, o tomto slovu Syna Božího? — Hleď, tys byl poraněn na duši hříchem, kterým zlý duch poranil a o milost oloupil v ráji praotce našeho Adama, „v němž jsme všichni zhřešili.“ (Řím, 5, 12.) A proto sestoupil s nebeského Jerusalema Kristus Pán, a jako Samaritán z Písma sv. milosrdenstvím jsa hnut obvázal rány tvé duše při křtu sv., donesl tě do církve své a přikázal představeným církve: „Mějte o něj péči, vynahradím vám, až se vrátím k soudu.“

Proto božský Učitel dal nám nejen veliké přikázání, že máme milovati Boha celým srdcem, nýbrž pravil: „Druhé pak (přikázání) jest po-

dobné tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.“ (Mat. 22, 39.)

Rozumíš, proč sv. Augustin výslovně učí: „Nikdo nepronásleduje Krista více, než kdo mu loupí vykoupené duše. A nikdo nemiluje Krista více, než kdo mu přivádí duše.“

Chápeš, proč praví křesťané již od počátku církve vztahují na sebe slova nebeského Samaritána: „Jdi, a učň i ty podobně?“ Víš, proč sv. Pavel sám o sobě svědčí, že láska Kristova pudí jej k apoštolským námahám o spásu duší?

Výrok Kristův poučil lidskou rodinu, že po lásce k Bohu největší záležitostí lidstva jest milosrdná láska k bližnímu. Ta slova nebeského Samaritána probudila v srdcích všech stoupenců Kristových — i těch, kteří nejsou kněžími — apoštolskou lásku k duším bližních. — Zkrátka, ta slova Páně založila apoštolát v širším smyslu, apoštolát věřících čili laiků.

Srdce Páně žádá také od tebe, abys byl apoštolem v tomto smyslu. Máš býti podporou apoštolátu kněžského, a máš přiváděti Kristu duše, s kterými kněz nemá příležitosti se stýkati. Neboť mnoho jest těch, kteří loupí duše Kristu Pánu. Mnoho jest těch, kteří úctou a důvěrou ke kněžím, Kristovým podrývají, kteří tiskem, pohoršením, řečmi, spolky a jinak otročí nepříteli duší lidských. Tak se stává, že přístup k některým lidem jest kněžím znemožněn, a jenom apoštolské lásce věřících jest možno přivésti takové

duše do Kristova ovčince. A proto i od tebe žádá Spasitel, abys měl apoštolskou lásku k bližnímu; bez ní by tvé lásky nepřijal. — Budeš-li však apoštolsky činný, zachráníš-li duši bratra svého, splní na tobě Duch svatý to, co slíbil v listu sv. apoštola: „Bratři moji, pobloudí-li kdo z vás od pravdy a někdo jej obrátí, máš věděti, že kdo odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho a přikryje množství hříchů.“ (Jak. 5, 19.)

III.

„Ale, kde najdu k apoštolátu čas a příležitost? Vždyť od rána do večera jsem v práci a starostech!“

Křesťane, tato námitka se jenom zdá odůvodněncu. Bůh ti dává v každém povolání příležitostí dost, abys apoštolsky působil právě na to okolí, do něhož tě postavil.

Na příklad jsi otcem rodiny. Máš tedy děti, snad tovaryše a učně, anebo chodíš do práce. Hleď, kolik příležitostí dává tobě Hospodin! Neboť otec, který svým dětem dává příklad křesťanského života, který není křesťanem jenom v rodině a při volbách liberálem, který bez lidských ohledů plní své povinnosti náboženské, otec, který se dobře modlí, který každou neděli obcuje celé mši svaté a často se posilňuje sv. přijímáním, který svou rodinu chrání od špatných časopisů a knih, který hledí uchrá-

nití své děti zlých spolků a těch chyb, do nichž snad sám v mládí upadl, takový otec jest apoštolem ve své rodině. — A když mistr ve své dílně anebo dělník v továrně zabíání zlým novinám, řečem a skutkům tovaryšů a učňů, když hledí je přátelským slovem povzbuditi, aby vstoupili do katol. spolků, šli do kostela, na mši sv. aneb ke zpovědi, ten věru zaslouží jména apoštola dílny a továrny. Ó, kdybys věděl, kolik duší čeká jen na vlídné slovo — a nikdo jich nepovzbudí, protože si mnozí myslí: „Co jest mi do jeho spásy, rozmluva o zbožných věcech jest výlučná povinnost duchovních; — možná, že by se mi jen vysmál atd.“ A tak s ním mluví o všech možných zbytečnostech, jenom ne o tom, čeho ty opuštěné duše nejvíc potřebují. Kdyby tvé srdce bylo naplněno láskou, díkem, soucitem k Srdci Páně, mluvila by tvá ústa z plnosti srdce a sdílel bys zásobu křesťanských pravd s bližním. Jsou lidé, kteří jsou tak nevědomí, že vědí méně o Kristu Pánu, než bys myslil. A přemnozí vůbec nevědí, k čemu jsou na světě, co jest hřích smrtelný atd. Taková opuštěná duše jest jako slepec, bloudící v kraji plném bažin a propastí. Často duchovní o nich ani neví — čí vinou, to nechať posoudí Bůh v den soudu. — A ty máš právě takovou osobu v sousedství, snad bydlíš s ní pod jednou střechou. Máš ještě jiskru lásky, že necháváš toho slepce

na kraji propasti — a nevaruješ, nenavštívíš, nepoučíš ho?

Ostatně jsou křesťané, kteří sice jakž takž znají nejnmutnější pravdy, ale zanedbávají sv. svátosti, žijí ve zlých zvycích... Na kázání nejdou, anebo kázání neobsahuje právě to, čeho by potřebovali. Mnozí zase čtou špatné noviny a tím ztrácejí víru.

Jen trochu odvahy — a dosáhneš s pomocí Boží úžasných výsledků. — Tím však nikterak není řečeno, že se máš důvěrně spřáteliti s člověkem zkaženým, abys jej získal. Mohl by tě samého zkaziti. V tom případě jest nejbezpečnější rada zpovědníková.

Rovněž tak manželka, která se modlí za svého manžela a děti — jestliže při tom vzorně plní své povinnosti, skoro vždy zachrání svou rodinu. Bůh miluje nadmíru takový apoštolát.

Jen přemýšlej, čím bys mohl přivést duše ke Kristu Pánu, a shledáš, že máš příležitostí více než tušíš. Vždyť můžeš zachraňovati *apoštolátem tisku*, *apoštolátem slova*, *apoštolátem milosrdenství*, *příkladem* v rodině, v dílně, na ulici, ve spolku. A kdybys jinak nemohl, vždycky můžeš aspoň své *utrpení* položit na oltář Hospodinův s apoštolským úmyslem, můžeš *apoštolátem modlitby* šířiti na zemi království Boží. Chceš se o tom přesvědčiti? Rozevři knihu Skutků apoštolských a čti, co tam zaznamenal Duch svatý o sv. Štěpánu. Viz, jak pro svou neohroženou řeč

plnou moudrosti a síly (Skutk. ap. 6, 3 a 8) vyvržen byl za brány Jerusalema, aby byl ukamenován.

Ti, kteří chystali se ubíti sv. jáhna, „složili roucha svá u nohou mládence, který slul Šavel“ (Skutk. 7, 57) — aby měli paže volnější ke kamenování. Šavel pak nejen „přivolil k usmrcení jeho“, (Skutk. 7, 50) nýbrž hlídal roucha vrahů sv. Štěpána, aby jim zločin usnadnil.

Vmysli se v srdce sv. prvomučedníka! Sv. Štěpán viděl, že Šavel a druzí tím hřeší. Bolelo jej, že Kristus Pán hříchem jest urážen. Vzpomínka na křivdu, tímto hříchem na Spasiteli páchanou, ovládla tou měrou veškero myšlení Štěpánovo, že takořka úplně zapomíná na své utrpení, a z jeho úst slyšíš modlitbu: *„Pane, nepokládej jim toho za hřích!“* — Viz apoštolát modlitby a utrpení v jeho nevýslovné kráse a moci! Pozoruješ, že poslední slova sv. Štěpána obsahem úplně jsou podobna slovům Krista Pána na kříži: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí“? — Chceš viděti ovoce této modlitby sv. prvomučedníka? Svou prosbou odzbrojil sv. Štěpán Boží hněv, obětoval krupobití kamenů náhradou za hříchy Šavlovy. Nevěřící Šavel nedotkl se Srdce Páně jako nevěřící Tomáš — ale místo Šavla dotkl se šlechetným apoštolátem modlitby sv. Štěpán Srdce Páně. Ze Srdce Páně vyšla milost — Šavel se obrátil.

„Ale k apoštolátu jest nutno, abych uměl vyvracetí námitky a pochybnosti. Mimo to vyžaduje apoštolát veliké energie. Kde se tomu naučím?“

Jiskru víry nésti dále — toť dáno těm, které posilnil Duch sv. biřmováním. Dbáš-li na chuť nebo nechuš k práci, nikam nedojdeš. Pevná vůle, aby ses líbil Bohu a přiváděl mu duše, ta jest věru spolehlivější než sebe větší chuť.

A duchovní cvičení (čili exercicie sv. Ignáce) naučí tě nejen energii (viz str. 113), nýbrž naplní tě i duchem apoštolským. Neboť vykonáš-li dobře duchovní cvičení, nejen sám se obrátíš, nýbrž zahoříš touhou, abys mohl pomoci i druhým. Kdyby to nedokázaly exercicie, nebyly by hodny ani úcty, kterou jim vzdává církev, ani nesmiřitelného záští, kterým je pronásledují všichni zlí. Z duchovních cvičení mají vyjítí duše apoštolsky činné. Neboť ne nadarmo dí se o nich, že duchovní cvičení zplodila tolik světců, kolik mají písmen. — Abys pak mohl jasně vyvrátiti námitky a pochybnosti, abys mohl odůvodniti své nadšení pro pravdu Páně, k tomu nejvíce ti prospěje, když se budeš ve volném čase vzdělávati dobrou četbou. A proto dej si předčítati na př. v neděli od svých dítek dobré knihy, a když posíláš syna do vojenské služby anebo dceru z domu, předplať jim dobrý časopis, abys je tak provázel dobrou četbou.

„Ale i když si umíním pracovat o spásu bližních ze všech sil — *co zmohu já sám?*“

Rád bys tedy věnoval své síly tak vznešenému cíli — ale cítíš se osamocen a proto sláb? Pravdu díš, že na bojiště vystupuje zlo společně, zorganizované, proti němuž jednotlivec zmůže málo. Ale což nemá právě tato okolnost nám býti pohnutkou, abychom proti společnému zlu bojovali společným dobrem?

Hleď, jak svatí apoštolové vycházejí z večerádky jako dokonalá společnost, sjednocená pod jedinou hlavou, spravovaná sv. Petrem.

Tím více shoduje se apoštolát věřících se svým ideálem, čím více se mu podobá svým společenským zřízením čili organizací.

Proto též Duch sv., který zorganizoval práci sboru sv. apoštolů, též Duch Boží organizoval i práci apoštolátu věřících.

Proto vnukl některým apoštolským duším velkolepou myšlenku, aby založili katolické spolky, které mají apoštolský úkol. Tak na příklad 300 leté dějiny Mariánských družin jsou jasným důkazem, jak lze spojit zdokonalení sebe s apoštolskou činností.*)

---

*) Četl jsi již výbornou knihu P. Jos. Svobody T. J., nadepsanou „Katolická reformace a Mariánská družina v král. Českém?“ Vyšla nákladem rajhradské knihtiskárny. — Mimo to vychází v Praze (Ječná 2.): Věstník Marián. družin, nazvaný „Ve službách Královny.“ Předplatné na rok 8 Kč.

Vždyť dobře vědí členové Mariánských družin, že Panna Maria jest Královna apoštolů. Proto poslední zmínku činí Duch sv. o Panně Marii, když ve Skutcích apoštolských dosvědčuje, že Maria, matka Ježíšova, jednomyslně trvala ve večeřadle s apoštolý na modlitbách. S požehnáním P. Marie rozešli se sv. apoštolové do světa za svou prací, jsouce navzájem spojeni jednotnou správou. Toužíš-li tedy pracovati apoštolsky, cítíš-li jiskru apoštolského ducha v sobě a nadšení pro pravdu Kristovu, vstup do Mariánské družiny Královny apoštolů, která touží viděti pod svým praporem apoštolý. Čeho nezmůžeš sám, to zmohou druzí s tebou.*) To málo, co zmůže jeden, stane se důležitým, trvalým a velikým ve spolku s druhými. Mimo to má církev sv. tolik různých spolků (na př. sv. Vincence z Pauly atd.). Nevolá tě snad Bůh do řádu apoštolského? Porad se se svým duchovním vůdcem!

„Ale již jsem se pokusil býti apoštolsky činný — ale zklamal jsem se.“

Příčina toho může býti dvojí: Snad Bůh tě zkoušel, jako zkoušel sv. apoštolý. Vzpomeň si, že farizeové na apoštolý vztáhli ruce, vsadili

---

*) R. 1853 ke cti sv. Frant. Xav. založil zámečník v Caloeu spolek řemeslníků a dělníků, jehož účel je záchrana duší zabráněním hříchu. Nyní má tento spolek více než 342 družin (celkem 82.000 mužů). Zachránili více než 13 tisíc nešťastných nevěrců a zničili 12 milionů výtisků špatných časopisů.

je do žaláře, s pohružkou jim zakázali mluvit o Kristu Pánu. (Skutk. ap. 4, 3) A když hrozby nepomohly, zmrskali sv. apoštolů. (Skutk. ap. 5, 40.) Oni pak šli z toho shromáždění radující se, že hodni učinění jsou trpěti pohánění pro jméno Ježíšovo. A nepřestávali na každý den... i po domích učiti a zvěstovati Krista Ježíše.“ (Skutk. ap. 5, 41.)

Druhá příčina by mohla býti ta, že tvé energii nedostávalo se buď lásky, buď pokory anebo moudrosti (viz o energii str. 113.) Jen se rozpomeň, s jakou láskou na př. sv. Pavel — vzor apoštolského ctitele Krista Pána — pracoval o spáse duší. Jak plakal z lásky nad nekajícími, jak pro ně snášel hlad, únavu, bdění, okovy. S jakou pokorou trpěl pomluvy, nedůvěru, kamenování. S jakou moudrostí všem stal se vším, jen aby Kristu získal všecky. A proto mohl psáti: „Chci však, bratři, abyste věděli, že postavení moje vyšlo spíše na prospěch evangelia.“ (Filip. 1, 12.) Proto neklesej na mysli! Až opravíš na sobě, co se Bohu na tobě nelíbí, potom budeš pracovati s tím větším požehnáním.

Apoštolát správně pochopený jest plný energie — ale nezapomíná, že církev podle vůle Krista samého nešíří se jinak než obětavou láskou a rozumnou pokorou.*)

---

*) Viz pojednání o energii str. 113. a násl.

Apoštolský křesťan tedy jest trpělivý, dobrotivý; nezávidí úspěchu druhým, nenadýmá se, není ctižádostivý. Nemíchá se bez rozvahy do vnitřních záležitostí církve, nýbrž doprovází řešení časových otázek modlitbou, předkládá své služby a zkušenosti své matce církvi, ale ne aby ji mistroval, nýbrž aby v synovské pokoře jí posloužil. Nechce spoluvládnouti s církví na způsob veřejného mínění, nehledá sobecky svého prospěchu, nýbrž jediné spásu duší. Člověk apoštolský nemaří času neúčinnými stesky, hledá nové cesty k cíli, neříká jako Kain : „Zdaliž strážným bratra svého jsem já?“ „Co jest mi po duši bližního!“ Apoštolská jeho láska neleká se překážek a vzdoru nepřátel, neboť je očekává — a přemáhá. Nedá se přemoci zlému, nýbrž přemáhá zlé dobrým. (Řím. 12, 21.) Neboť na konec vždy vítězí upřímná, pokorná, pravá láska k bližnímu. Zkažený člověk může se sice zevně tvé lásce posmívati, ale v hloubi duše, potají, nemůže se ubrániti úctě, kterou vzbuzuje nezištnost a obětavost.

V tomto smyslu úplně správně klade básník na rty Hilarionovy slova :

„Já svolal jsem vás, ne však pro svou slávu,
jen abyste byli svědky slávy Boha,
jenž velký, svatý, jeden, kterým vloha
„být dobrým“ každému jest v duši vsela.
Jen touto dobrotou lze dobýt světa,
ne násilím; a důkaz míti máme:

Co spěje ke zlu, rozpadne se v kusy
a zmizí s tváře země vše, co škodí.
Bůh břehem jest, — být dobrým — k Němu lodí.“

Vrchlický: Hilarion 14.

IV.

Naše doba jest podobná době prvních křesťanů v tom, že církev zřídka bývá upřímně podporována. Ba některým se zdá, že církev koná příliš mnoho dobrého, a proto olupují království Kristovo na zemi o časné prostředky, aby nemohla lidstvu tolik prospívati. Proto zvláště v naší době jest nutný apoštolát věřících. Neboť málo bývá zasedání v radnicích a ve sněmovnách, kde by nepřátelé církve nedávali věřícím příležitost, aby se zastali pošlapaných práv své matky církve.

Mimo to jest apoštolát věřících nutným doplňkem kultury. Všeobecná a oprávněná jest výtka, že moderní kultura zanedbává vzdělání srdce. Proto kultura moderní jest taková, jakou našel sv. Pavel u mnohých svých vrstevníků, honosících se důvěrou. Byli totiž „bez lásky, bez milosrdenství, plni závisti, smilstva, vraždy, pyšní, utrhační, plni nešlechtnosti.“ (Řím. 1, 31; — 2. Tim. 3, 3.) Toť byla kultura pohanů, kterou teprve křesťanství zušlechtilo zákonem milosrdenství, čistoty a lásky.

Nepřátelé církve svaté vyčítají nám katolíkům často „inferioritu“ (česky by se řeklo asi: nízkost, nevyspělost). Zdali tak činí právem,

nutno posouditi nikoli z množství hmotných statků, ani ne z rozmachu beznáboženské nebo světské vědy, nýbrž ze statků vyšších, a ty jsou nábožensko-mravní. Kdyby výše ušlechtilosti (superiorita) toho kterého národa závisela jen na množství statků druhého a třetího řádu, — totiž na bohatství a na vědomostech — pak ovšem by stál na výši kultury Řím pohanský za doby císařů!

Zkoumej, zdaž věda sama, hmotné statky, sláva a jiné věci toho druhu jsou samy o sobě s to, aby uchránily národ před inferioritou?

Na to velmi srozumitelně odpovídá slavný obraz Führichův, tlumočící jeho přesvědčení. Viz obraz Říma! V dolní části obrazu zříš Řím pohanský s veškerou jeho vyspělostí „antiky,“ nyní tak vychvalovanou. Tenkrát Řím soustředil v sobě bohatství téměř celého světa, honosil se velkým počtem učenců a umělců. Avšak umělec dobře znázornil jej jako bytost zlou, která šlape zpupnou nohou po zeměkouli podmaněné. Záblesk tyranské pýchy v očích zřejmě praví, k čemu užíval pohanský Řím své moci, znázorněné ničivými blesky. V čem záležela jeho sláva? V tom, že ničil samostatnost a právo druhých národů. V čem jeho humanita? V tom, že k zoufalství doháněl své otroky, že pásl se s rozkoší zvířecí na ukrutnostech, jimiž pronásledoval nevinné křesťany. Zdaž tedy bohatství, rozvoj obchodu, válečná sláva, umění, davy učenců, básníků a

filosofů, státníků, úředníků zachránily pohanský Řím před inferioritou ducha? Hle Řím pohanský, jehož znakem byla vlčice, kojící dva bratry, z nichž jeden stal se vrahem druhého!

Jsou zajisté statky vyšší než hromady zlata neb množství světských vědomostí. Jsou to hlavně *statky náboženské*, které zušlechťují nejen rozum, ale i vůli a srdce.

A právě těmito statky vynikají katolíci. Viz Řím křesťanský!

S jakou láskou pozdvihla církev katolická svět, jenž pohanstvím byl snížen a zašlapán! *Církev osvítila národy světlem pravé osvěty — Lumen Christi — světlo Kristovo šířila a šíří, posílajíc do pochmurných temnot pohanství věrozvěsty své s olivovou ratolestí míru Páně v ruku.* Tak matka církev *zahřála apoštolskou láskou celý svět, zavlažuje jej* sedmerým proudem svátostných milostí Kristových, napájí poutníky, žíznící po pravdě. Proto s posvátným zanícením pohlízejí učenci i vavřínem ověncení umělci k Římu křesťanskému a k uměleckým výtvorům, jež jeho láska k pravdám víry vykouzila a zbudovala na zříceninách pohanství.

Hle Řím, pokorně trůnící pod tiarou papežskou, Řím znázorněný Beránkem Božím, jenž snímá hříchy světa a obohacuje lidstvo statky nejvznešenějšími, totiž náboženstvím a mravností. Proto právem apoštolát laiků, jenž se snaží tyto statky prohloubiti a rozšířiti,

chrání člověka před mravním úpadkem čili inferioritou srdce. Apoštolátem nejlépe se odnaučí lidské srdce sobectví. Když vidíš, že bídy hmotné i duchovní jest na světě tolik, téměř samoděk zamiluješ si obětavou lásku k bližnímu. Obětavost, která jest nejvznešenější ctností života vnitřního, stane se ti takořka samozřejmou povinností. Naučíš se této nebeské vášni, která člověka nadmíru získává pro Boha a ctnost. Bolelo by tě, kdyby ti uplynul den, v který bys neučinil aspoň jednoho člověka šťastným. Apoštolská láska odnaučí tě sobectví, stane se ti zásadou, že by tvůj život byl neúčinný, kdybys nehleděl zachrániti duše bližních. A máš-li pravou lásku k Bohu a k bližnímu, přičiníš se ze všech sil, abys dřív se nerozloučil s tímto životem, dokud bys nevykonal aspoň něco opravdu významného pro spásu duší a ku blahu lidstva.

Hle, jak správně pochopený apoštolát věřících jest nutným doplňkem mělké moderní kultury, která bude souzena podle pravidel apoštolátu, až zazní z úst milosrdného Samaritána duší lidských: „Pojďte, požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, připraveným vám od ustanovení světa . . . Amen, pravím vám, pokud jste to (totiž skutky milosrdné a apoštolské lásky k bližnímu) učinili jednomu z nejmenších těchto bratří mých, mně jste učinili.“ (Mat. 25.)

A kdyby se ti zdálo, že miluješ Boha více než jeho serafové, ale kdybys neměl apoštolské lásky k bližnímu, podléhal bys sebeklamu.

Tu pravdu vystihl náš přední básník, jenž líčí Boha, an takto vytyká nedostatek apoštolské lásky :

„Vše měls, vše sny jsi objal svými,
vše hotov byl jsi dáti v sázku —
a jedno neměls — neměls lásku.
Ne onu k Bohu plamennou,
jež vzlétá křídly ohnivými
nad země rmut, skrz blesk a dýmy,
jíž celý vesmír ozvěnou;
leč onu tichou, účinnou,
jak dítě smavou, co květ snivou,
tu, která divy působí
a zasahá až za hroby.
Tu lásku k lidem apoštolskou,
jíž nenahradíš tajným žářem
aneb moudrostí kmetů školskou:
tu, která s žebrákovým cárem
se v přízni bratra spřátelí
a chudiny krb zveselí.“

Vrchlický: Hilarion, část II. 1.

A proto jako první křesťané za dob pronásledování s dovolením církve nosili Tělo Páně do vězení a k nemocným, tak ty roznášej zásady Kristovy a rozšiřuj je svým příkladem, tiskem, životem spolkovým, rodinným i veřejným! *Kaž Krista křesťanskými mravy, milosrdenstvím a láskou apoštolskou v dílnách, v továrnách, ve sněmovnách, ve školách obecných i na universitách!* Obětuj své utr-

pení s apoštolským úmyslem za svatou církev a pochopuj Kristovo království modlitbou!

Jen sobec, Kain a Jidáš se vymlouvá: „Co jest mi po spáse duší bližních mých!“ Takoví mají možná ještě jméno „křesťan, katolík“ — ale duch Páně je odsuzuje těmito slovy: „Známt skutky tvé, že máš jméno, jako bys byl živ a jsi mrtev.“ (Zjev. 3, 1.)

Za našich dnů se právem zdůrazňuje, že nejenom smíme milovati národ, z něhož jsme podle vůle Boží se zrodili, nýbrž že máme od Boha zákonem přirozeným i příkladem Kristovým uloženou povinnost milovati vlastní národ zvláště vroucně a účinně. V této lásce k vlasti jsou však možny různé stupně. Z nich nejvznešenější jest: milovati svůj vlastní národ láskou apoštolskou. Buď dobrodincem duší svých spolurodáků! Přičiň se, bys učinil svůj národ ctnostným, Bohu milým a tím šťastným ve vlasti pozemské i ve vlasti věčné. Hle, toť nejušlechtilejší duch vlastenectví!

Bez apoštolské lásky k rodině, k národu, k lidstvu neučinil by ses hodným jména katolického křesťana, ani jména pravého vlastence. Tvůj apoštolát u sourozenců, u soukmenovců i spolubližních jest nutný právě v naší době, a proto jest vůle Boží: „Jdi a čiň i ty podobně!“ Bůh to chce!

Modlitba Lva XIII. za obrácení
sekty „svobodných zednářů.“

Pane Ježíši Kriste, jenž zvláště projevuješ svou všemohoucnost milosrdenstvím a shovíváním a jenž jsi řekl: „Modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhnou vám“ — vzýváme dobrotu tvého nejsvětějšího Srdce za duše, které jsou stvořeny k obrazu Božímu, a přece čím dál tím více spěchají do zkázy, poněvadž jsou zrádně oklamány lstivým svůdnictvím svobodných zednářů.

Ó nedopouštěj, aby ještě dále křivdili svaté církvi, nevěstě tvé! — Rač usmířiti se přímlovou nejsvětější Panny Marie, Matky své a modlitbami spravedlivých! — Buď pamětliv neskončeného milosrdenství svého! Zapomeň na zlobu svobodných zednářů, učiň, aby se vrátili k tobě, aby potěšili církev pokáním co možná dokonalým, aby napravili své zločiny a mohli dojítí věčné spásy. Jenž žiješ a kraluješ na věky. Amen.

100 dní odp. denně. Lev XIII. 16. srpna 1898.

LV. „Budiž stálý!“

(Slova Kristova k sv. Pavlovi. —
Skutk. apošt. 23, 11.)

I.

Písmo svaté dosvědčuje, že Hospodin rád udílí moudrost lidem, když za ni upřímně prosí.

Vzpomeň, že pravil Bůh sám ke králi Šalomounovi: „Žádej, co chceš, abych dal tobě.“ (3. Král. 3, 5.) Prosil tedy král: „Bože otců mých a Pane milosrdenství... dej mi trůnu tvému přistojící moudrost!“ (Kniha Moudr. 9, 1—4.) I řekl Bůh k Šalomounovi: „Hle, učinil jsem tobě vedle řečí tvých a dal jsem tobě srdce moudré a rozumné.“ (3. Král. 3, 12.) — „I přicházeli ze všech národů poslouchat moudrosti Šalomounovy.“ (3. Král. 4, 34.)

A přece — po takovém začátku — jak bídně skončil! Nevytrval totiž v moudrosti, nýbrž „když již byl stár, nakaženo jest srdce jeho.“ (3. Král. 11, 4.)

Hleď tedy, milý bratře, moudrost nestálá nemá ceny. Nutno prositi o vytrvalost v moudrosti.

„Kdo setrvává až do konce, ten spasen bude“ — praví moudrost věčná. (Mat. 10, 22.)

Proto Kristus Pán, jako vybízel Pavla, tak z plnosti Srdce povzbuzuje i tebe a praví ti:

„Budiž stálý!“

Abys tedy neustával prositi Srdce Páně o milost vytrvalosti, ke konci této knížky aspoň poněkud se zamyslíme nad touto pravdou, že *vrchol a koruna pravé moudrosti záleží jedině ve vytrvalé lásce ke Kristu Pánu a jeho svaté církvi.*

II.

Začme vzpomínkou do Quito, hlavního města republiky ecuadorské! Jest 6. srpna r. 1875 k poledni. Po schodišti vládního paláce stoupá muž, v jehož neobyčejně ušlechtilé tváři zračí se nejen rázná vůle a veliký duch, nýbrž i vzácná dobrota srdce a lidumilnost. Jest to šlechtný president republiky, jenž získal si nesmrtelnou slávu a lásku u všech dobrých lidí hrdinnými oběťmi, kterými povznesl svou vlast, a skutky dokázal, že katolická víra činí národ spořádaným, bohatým a spokojeným. Na schodech kdosi k němu přistoupil, pozdravil a šel několik kroků s ním. U sloupů rychle jako blesk vytasil dýku a zasadil smrtelnou ránu do sněhobílé hlavy presidentovy. Tři jiní zrádci vypálili na poraněného rány z revolverů.

Jen dvě slůvka zašeptal umírající. Ale jsou to slova tak významná, že život lidský jest příliš krátký, aby promyšlením je vyčerpal:

„*Bůh neumírá.*“ —

Toť věru slova důstojná tvých rtů, veliký *Gabrieli Garcio Moreno!**) Ta slova jsou hodná úst, která téhož dne posvěcena byla sv. přijímáním.**) Zdaž mohl život toho, jenž

---

*) Dr. Gabriel Garcia Moreno (nar. 22. pros. 1821, zemřel 6. srpna 1875). Republiku ecuadorskou povznesl z nejděsnějších zmatků, z bídy a z bratrovražedných bojů na vrchol vzdělanosti a spokojenosti tím, že pomáhal důsledně k vítězství zásadám církve katolické. — Kdo byl příčinou jeho zavraždění, vysvítá z posledního listu, který poslal sv. Otci, prose o požehnání, „Dnes, kdy zednářské lože sousedních států potají se radí o prostředcích, jak by mne měly zavraždit, když dříve drzé urážky a hnusné pomluvy na mne vychrlily, jest mi potřebí více než kdy jindy božské ochrany, abych žil a zemřel háje našeho svatého náboženství a této drahé republiky, nad níž vládnouti Bůh mne povolal. Jaká větší čest mne může potkati, Svatý Otče, než když jsem pro lásku k božskému Spasiteli povrhován a pomlouván. Ale oč většího štěstí by se mi dostalo, kdyby mi Vaše požehnání zjednalo milost s nebe, abych prolil krev svou pro toho, který — ač Bůh — proliti chtěl krev svou za nás na kříži.“

Garcia Moreno pracoval za deset lidí, a přece denně našel si čas na mši sv. a půlhodinku na rozjímání. — O svých zásluhách nikdy nemluvil, aby nemařil času.

***) Zavražděný prezident byl téhož dne u sv. přijímání. Byl totiž první pátek v měsíci, božskému

božskému Srdci Ježíše Krista zasvětil národ svěřený, zdaž mohl takový život korunován býti slovem významnějším?

„Bůh neumírá!“

Proti nesmrtelnému Bohu a proti jeho církvi bouří se na této nepatrné zeměkouli někteří tvorové. Ubozí domnívají se, když budou popíratí Boha ve spisech, ve školách, v životě veřejném, že jej tím odstraní a církve Boží zničí.

Ale toť pouhý sebeklam a lež. Jak často zdá se nezkušeným ještě plavcům na rozbouřeném oceáně, že právě ta divá vlna, která jimi zmítá, tentokrát jistojistě svou pěnu vmete ve tvář samému slunci! Tak divoce ječí vody kolem nich, zlostně pění, kypí, vzdouvají se a dostupují úžasné výše — zří však, jak vlny zase klesají, tříští se a mizejí.

Co jsme my, nepatrní lidé, v oceánu času než pouhé stéblo, které se houpá na vlnách. Často se klameme tím, že posuzujeme díla lidí a díla Hospodinova se svého příliš nízkého stanoviska. Vystup výše z té píďe času a prostoru — kterou nazýváme „lidský život“ — na

---

Srdci zvláště zasvěcený. — Podrobnější zprávy najdeš, milý čtenáři, v zajímavém životopise G. Moreny, který prof. Kosina vydal ve spise: „Několik vynikajících katolických povah XIX. století.“ (Vyšlo ve „Vzdělávací knihovně katolické“ r. 1901 svazek XXIII.)

perutích rozumu a víry povznes se výše — k pojmu věčnosti!

Ovšem, duch lidský, jenž směle zkoumá cesty hvězd i blesků, v myšlence na věčnost cítí svou nicotu. To je příčinou, proč mnozí se té myšlence vyhýbají. Ty však z lásky k pravdě, vystup z pídě času k Bohu, který neumírá, jehož život měřen jest ne časem, nýbrž nesmírnou věčností. A se stanoviska Boha, který neumírá, rozhlédni se po dějinách světových!

Vidíš bojiště. Kam dohlédneš, boj se zdvíhá za bojem. Vidíš porážky i vítězství — střídají se jako vlny oceánu. Avšak ty vlny pomíjícího času zmizejí, století za stoletím položí se jako vlny do svých hrobů — přestane čas, nastane věčnost. Boj dozuří, nepřátelé zmizejí — na bojišti stane věčný vítěz — Bůh, jenž neumírá. A s věčným Králem slávy sdíleti se budou o věčné vítězství ti, kteří věrně bojovali s ním. Ani jediný z těch, kteří dali Bohu celé srdce své, nebude scházeti na konec boje — v den Hospodinův — až vesmír velikým hlasem pěti bude „Te Deum!“ věčnému Vítězi. Proto Syn Boží povzbuzoval z plnosti srdce svého sv. Pavla: „Budiž stálý!“ (Skutk. 23, 11.) Proto dí tobě Spasitel: „Kdo setrvá až do konce, ten spasen bude.“ (Mat. 10, 22.) Jen vytrvej, zvítězíš!

Proto nezoufej, když zdá se na chvíli, že pravda Boží a svatá víra podléhá. Toť jen jediný úkon boje, ještě není konec. Neboj se,

když vidíš, že mocní tohoto světa vstávají, jako vlny se dmou, vzdorují Bohu a sv. církvi v té pídi času a prostoru, v nichž žijí. Vlny jdou, jak chce Hospodin — a ten jest tak svobody milovný, že ponechává svobodu vůle i nepřátelům. Ale jako příboj vln se láme o skálu, tak jejich vzdor ztroskotá se o tu pravdu živou a věčnou, že Bůh neumírá.

„Ale vždyť trpí tolik, že zdá se její záhuba neodvratná!“ — tak myslíš si.

Něco jiného jest trpěti, a něco jiného jest v utrpení zahynouti.

Ovšem může se státi, a jak sám víš — děje se vsuktu, že také za našich dnů zrazována bývá svatá církev katolická nejedním políbením jidášským. Stává se, že někteří ze sobectví neb vášně sv. církev opouštějí. Podnes se děje, že bývá církev katolická postavena na soud veřejného mínění, jako božský její Zakladatel. Obžalována bývá z panovačnosti a jiných neřestí, proti nimž nikdo nebojuje s takovým napětím všech sil jako právě naše církev. Po-směšně bývá trním korunována — ač do každé rány lidstva nalévá balsám dobrodiní. Na Golgotu bývá vlečena, o její majetek diplomaté metají kostky — a bázlivi katolíci stojí opodál, jakoby se za svou matku styděli.

Kolem ní se zdvíhá pustý křik zlého tisku, kamením předsudků bolestně bývá raněna i od svých vlastních dítek svedených zlou četbou.

To všechno možno jest, ba vskutku se děje, jak sám víš.

Ale jako Kristus, vstav´ z mrtvých, již ne-umírá, tak ani církev katolická v utrpení ne-umírá. Na katolické církvi se plní to, co předpověděl Kristus Pán sv. Petrovi: „*Ty jsi Petr, na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné jí nepřemohou.*“ (Mat. 16, 18.) Pohleď, jak znamenitě malíř znázornil tato slova Páně obrazem! Viz Skálu církve, pevně stojící v oceánu času. Boj proti skále Petrově lze pozorovati v celých dějinách světových. Podle věrných podobizen vymaloval umělec některé z úhlavních nepřátel sv. církve. Na pravo od církve Boží vidíš v přítmí ztroskotanou loď, s jejíž paluby řítí se do moře římský císař. Tři století marně bojovalo *římské císařství* proti katolické církvi lživou filosofií, ohněm, mečem, vyhnanstvím. Pronásledování skončilo se tím, že Církev, bojem omládlá, vyšla z katakomb krásná jako jitřenka.

Ale aj, již nový nepřítel povstával. Po 38 sektách Gnostiků Arius a jiní učili více než 50 nových bludů (podle svědectví sv. Augustina). Mocí státní rozšířil se blud tak, že se *zdálo*, jako by již celý svět byl ariánský. — Avšak ani tyto bludy neuškodily skále Petrově, ani když východní patriarcha *Michael Caerularius* odštěpil se jako suchá větev od pravé révy Kristovy a založil hynoucí církev východní.

Zatím zástupové *pohanských národů* se přistěhovali do Evropy. Hospodin však řídil svou církev tak, že pohanské vítěze přivedl k apoštolům církve pravé, by sami prosili o sv. křest a vzdělanost.

Sotva utuchly tyto bouře, bylo církvi zápasiti s Islamem, jenž snil o vyhubení jména křesťanského. Již dobyli Turci Afriky, Arabie, Malé Asie, podmanili Balkán, Sicilii, Španěly, část Francie — ale zakřivený jejich meč otupil se o skálu Petrovu.

Potom povstali proti své Matce církvi ti, kteří chtěli opravovati všecko vůkol sebe, ale sebe oprávniti zapomněli. Tak zvaní „*reformátoři*“ začali „opravovati“ učení sv. apoštolů, odchýlili se od výkladů sv. Otců a učitelů církevních a hlásali o sobě, že teprv oni sami, po šestnácti stech letech, pochopili pravý smysl Písem svatých. Za tím účelem spojili se proti své Matce, církvi katolické, se státní mocí. (Na obrázku jest viděti vedle Luthera podobu švédského krále Gustava Adolfa s mečem v ruce.) Státy, lákané hrabivostí po církevním majetku, nutily své poddané „ *pryč od Říma.*“ Jakým způsobem chápali sami tito reformátoři „svobodu“, známe z dějin. Hle, Kalvin za to, že Servet učil jinak, odevzdává jej plamenům.

Ovšem mnozí z jinověrců, kteří celým srdcem hledají pravdu, zachraňují se každoročně na skále Petrově. Avšak dlouholeté obtíže v ži-

votě *konvertitů* dosvědčují, že to někdy vyžaduje velikých obětí. — Hle, jak se namáhá onen muž, jenž opustil koráb protestantský, by se chopil železného kruhu, upevněného na skále Petrově. Často jediný článek víry, pevně uchopený a správně pochopený, pomáhá jino-

věrcům, by došli znenáhla celé pravdy a vrátili se do pravé církve*). Modli se za ně!

---

*) Srvn. na př. Ruville, Zpět k svaté církvi.

Z reformace vyvinula se *revoluce* a moderní nepřátelé církve katolické. Zbraň jejich: peníze, lež, lživěda, školy bez Boha, tisk, umění, chytrost státnická. Proto důmyslný umělec znázornil zapřísáhlé nepřátele křesťanství na kolísavém člunku. *Voltaire* vrhá své hnusné knížky proti skále, by splnil, co světu sliboval: „Chci dokázat světu, že stačí jediný filosof, by vyhubil křesťanství.“ U jeho nohou spojenými silami útočí obrovským perem, jako beranem, proti skále *Strauß*, *Renan* a jiní.

Plachtu jejich člunu vzdouvá odvěký nepřítel spásy a v přítmi plachty vidíš dvě temné postavy: *svobodného zednáře* s kladivem a *revolucionáře* se smolnicí v ruce. Oba halí se v temnotu, kteráž znázorňuje nejen jejich tajemnůstkářství, nýbrž temný hrob hanby, do do něhož beze vší pochyby klesnou.

Splní se slovo sv. Augustina: „*Nepřátelé církve neustále předpovídají církvi zkázu a zatím sami padají do hrobu.*“

III.

Sv. církvev potud není mrtvá, pokud trvá boj proti ní. Avšak tento boj se rozvíjí čím dál tím úporněji, svět rozstupuje se čím dál tím zřetelněji na dva tábory: tábor duší Bohu věrných a tábor nepřátel. Rozdíl jest proti minulým věkům pouze v tom, že kdežto

dříve odpůrci pokrytecky říkali, že bojují jen za očistu víry proti církvi, nyní doznávají, že bojují proti Bohu samému, proti víře v Krista vůbec. Účelem jejich jest, *odkřesťanit* svět. Ejhle: Bůh, který neumírá, nikomu není lhostejný. Buď dobrovolně vydávají lidé svědectví Bohu *věrou* — anebo jsou od Všemohoucího donuceni, aby *existenci* Boží vyznávali ve své zlobě *bojem* proti Bohu.

Neboj se, když v táboře nevěry mocní tohoto světa vstávají a v pídi času a prostoru vzdorují Bohu. Toť směšný boj. Boha neobsáhnou, unaví se, padnou. Hospodin půjde přes jejich prach — Bůh neumírá.

Viš, kteří dojdou nebe? Ti, kteří v plnění zákona Božího se dovedli učiniti *nezávislými na svém okolí*, byť bylo sebe zkaženější.

Kdo nemá odvahy snést odpor, zneuznání, podezření, kdo si myslí, že musí žít *v míru se lží*, ten nic opravdu velikého nevykoná ani pro Boha, ani pro spásu duše své, ani pro bližního.

Jenom ten může mít svět za podnož, jenom ten může se cítit svobodným i v poutech, jenom ten kráčet může vztyčený řadami svedených a syčících davů, kdo dal Kristu Pánu srdce celé, které bez lidských ohledů plní zákon Boží.

Takový katolík nemůže být ušlapán — poněvadž srdce jeho jest ve všemohoucí pravici Vítěze věčného. Takový křesťan jistě zvítězí,

neboť „toť jest to vítězství, kteréž přemáhá svět: *víra* vaše.“ (I. Jan 5, 4.) „Jest-li Bůh s námi, kdo proti nám?“ (Řím. 8, 31.) Všichni jsou proti nám. Ale poněvadž proti Bohu pranic nezmohou, *nikdo* vlastně není proti nám. Na Kristově straně jest právo. Když s Kristem bojujeme, na naší straně jest právo. Může nezvítězit *Všemohoucí, jenž neumírá?* Nech tedy lidi mluvíti, od nich nezávisí tvoje spása. *Když jen desátý díl toho, cos vytrpěl pro svět. vykonáš pro nebe, království věčné lásky bude tvoje.*

Dějiny úcty Srdce Páně jsou toho důkazem, že vytrvalá láska k božskému Srdci a k církvi svaté na konec slaví věčné vítězství.

Co pomohlo nepřátelům psaní, překrucování, zuřivost, potupné lži? Jak slunce vychází nad mořem po bouři, tak jako by se nic před tím nebylo stalo, právě tak vládne úcta k Srdci Páně, až dovrší své vítězství v den soudu. Kolik lidí obětovalo život, aby tato úcta rozkvetla! Jednu *radost* měli: když se církvi sv. dobře dařilo. Jednu *obavu* měli: aby nezemřeli dříve, dokud by něco významného nevykonali pro tu církev, která Srdce Páně ctí. Jeden *bol* je svíral: když viděli, že láska k božskému Srdci od mnohých není pochopena. Ale jejich bol nebyl takový, jaký svírá duše, Srdci Páně odcizené. Nebyl to bol zoufalý, bezútěšný, nýbrž bol oduševnělý

nadějí ve vítězství, *prozářený jistotou v konečný triumf Srdce Spasitelova na věčnosti.*

Ó vítězná vzpomínko na Krista, jenž neumírá! Myšlenko vpravdě královská, kteráž jako vlídný anděl strážný pozdvihuješ člověka, když umdlen jsa bolem klesá v prach země, a nový život naléváš do ran utrpěných pro víru.

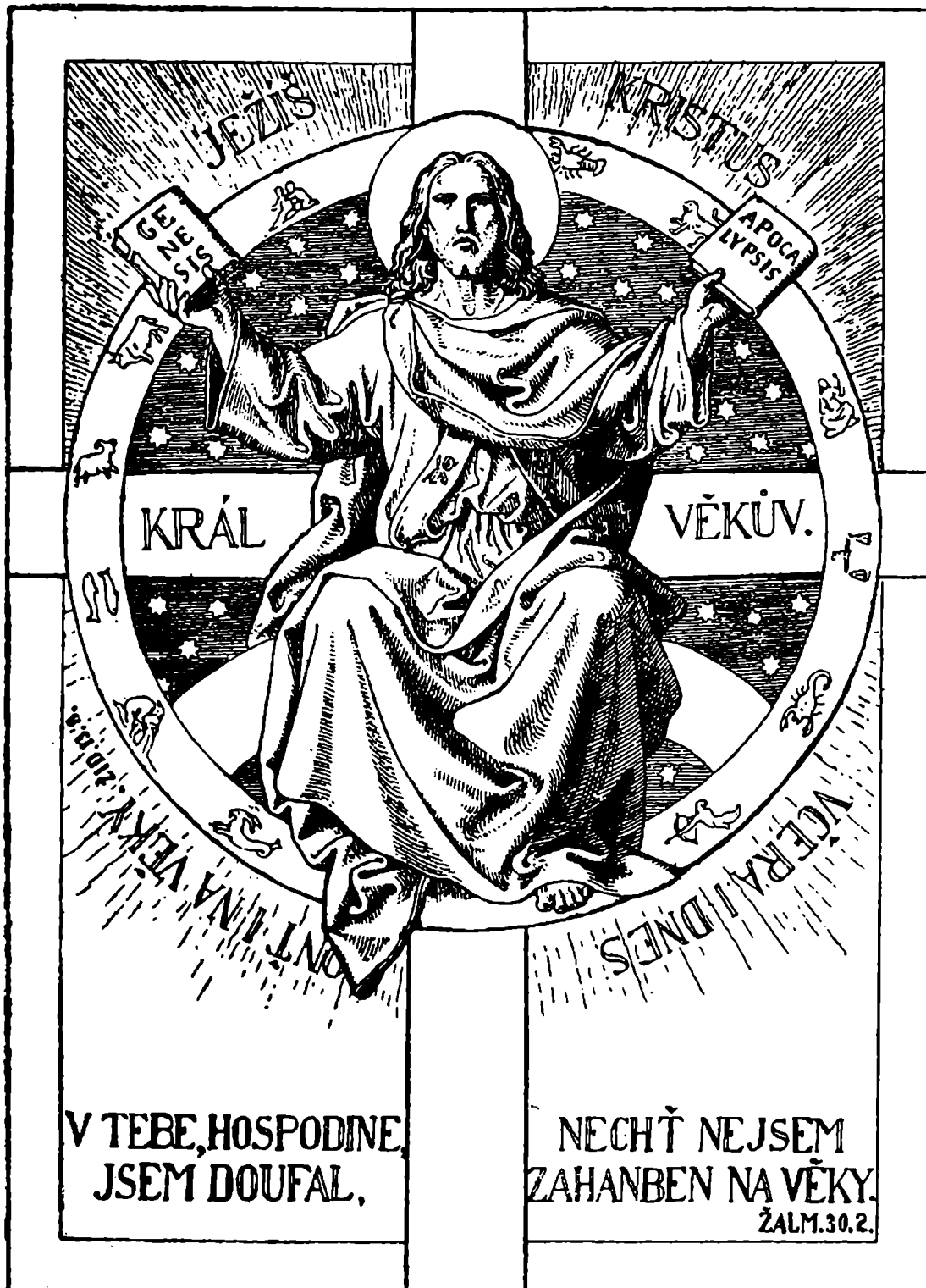
Ó věčnosti, kde vítězné jitro nikdy neustoupí večeru. S jakou radostí si řeknou ti, kteří sloužili Kristu srdcem celým: „*Pro Boha, jenž neumírá, nebylo škoda obětovati mládí, krev i život. Hle i toto utrpení mé přispělo k vítězství. Věčný Vítěz dotkl se mých ran žezlem své všemohoucnosti a ze všeho utrpení zbyla jen radost nehynoucí.*“ —

Abychom tedy, milovaný bratře, navykli si nepočítati své oběti pro Krista, abychom nebáli se poranění v boji za pravdu, abychom vytrvali v lásce k božskému Spasiteli a jeho církvi, k tomu nám pomůže rozjímavý *pohled na Vítěze věčného.*

Tím pohledem se posiloval sv. Pavel, k tomu sám nás vybízí: „Složivše všeliké břímě i obkličující nás hřích *), v trpělivosti běžme k ulože-

---

*) Hleď, to právě jest účelem duchovních cvičení, o nichž byla již zmínka. Ve sv. exerciciích složíš se sebe na krátko břímě světských starostí, svalíš se sebe ve sv. zpovědi obkličující tě hřích, nabudeš nové trpělivosti a síly k boji, protože v duch. cvičeních jasněji zas patříš na Ježíše Krista, Boha svého. Proto duch. cvičení jsou mocnou pomůckou k vytrvalosti. Kdy si je tedy zas vykonáš?

nému sobě boji, *patříce na původce a dokonavatele víry, Ježíše.*“ (List k Žid. 21, 1.)

Ano patř v duchu na Krále slávy, Ježíše Krista, původce svaté víry katolické, jenž nad malichernými vlnami nevěry a lidského nevděku slavně jako slunce spravednosti vzejde nad bojištěm světovým.

Ne-li dřív, tedy jistě v den soudu odpor zaslepených nepřátel Boha i církve bude překonán. Duha míru sklene se vítězně nad bojištěm a trůnem Spasitelovým. Vítězný kříž, jenž stkví se za nesmrtelným Králem věkův, obklopen jest zářivým kruhem souhvězdí, „kteráž s veselostí svítí jemu, jenž učinil je. Tenť jest Bůh náš.“ (Bar. 3, 35.) A proto celý vesmír zpívá Kristu, „kterýž vstav z mrtvých, již neumírá“ (Řím. 6, 9), věčný chvalozpěv „Bože chválíme tebe!“ —

V tomto smyslu úplně dle pravdy dí veliký náš básník o Hospodinu :

„Ty z hlasů země všech, všech jásoťů a stonů sám stále chvalozpěv si skládáš hřímavý“ —

— — — — —
 „všechny zlozvuky i kletby blasfemie
 pro tebe splývající v proud jedné harmonie
 jak s výše vřava měst ve snivý moře šum;
 sám sarkastický smích mělkého atheisty
 i důkazů klid jistý
 ve slovech myslitele,
 jenž popírá tě směle,
 tvé slávě slouží jen v tom velkém“ „Te Deum!“
 (Svatopluk Čech.)

Patř tedy v duchu často s velikou důvěrou na původce sv. víry katolické, Ježíše Krista. Viz v jeho probodených rukou knihu knih, *Písmo svaté*, nejdražší poklad předků našich.

Vše, co tam psáno o stvoření světa (v knize zvané „Genesis“) i co prorokováno ve Zjevení sv. Jana („Apocalypsis“), vše vyplnilo se a naplní se na Kristu Pánu, Vítězi věčném. „Ježíš Kristus včera i dnes, onť *i na věky*.“ (Žid. 13, 8.)

Na tváři božského Spasitele vidíš paprsek vítězství a míru; slyš, jak z jeho úst zní tvé duši vstříc slova útěchy: „*Neboj se, nebo já jsem s tebou*“ ... Aj zahanbeni budou a zastydí se všichni, kteříž bojují proti tobě: budou, jako by nebyli, a zahynou muži, kteří odporují tobě. Nebo já jsem Hospodin Bůh tvůj ujímaje tě za ruku tvou a řka tobě: *Neboj se, já spomohu tobě*.“ (Is. 41, 10—13.)

„*Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi*.“ (Mat. 28, 18.) „*Nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou*.“ (Mat, 24, 35.) „*Kdo setrvá až do konce ten spasen bude*.“ (Mat. 10, 22.) „*Budiž stálý!*“ (Skut. 23, 11.) — stálý jako sv. Pavel. —

Modlitba za národ.

Králi věků, Kriste Ježíši, pro lásku božského Srdce tvého prosíme, uděl našemu národu tu milost, aby i u nás *víra svatováclavská stala*

se a zůstala náboženstvím národním a národ československý stal se a zůstal věrně katolickým. Vzbud' mu *vůdce* plné moudrosti a plné víry, neboť jen takoví rozníceni budou svatováclavskou láskou k vlasti a národu.

Jediné v tvém božském Srdci možno jest *sjednocení Slovanů* v pravé víře. Proto jen od tvého Srdce tu milost doufáme a o ni úpěnlivě pro tvou lásku k vlasti i celému člověčenstvu prosíme.

„Tvá jest, Hospodine, velebnost i moc i sláva i *vítězství*.“ (I. Par. 29, 11.)

Nesmrtelný Králi věků, dej, ať za *splnění* všech těchto proseb se *svatými ochránci* děkujeme Tobě v onom království, kde *kraluješ láskou věčnou*. Amen.

1. Přehled článků k duchovním cvičením*).

- A. O cíli člověka: I., II., LI.
O věčných pravdách: XLVIII., XLIX., L., LII.
Poučení o sv. zповědi: XVII.—XXIV.
Poučení o sv. přijímání: XXVIII.—XXXI.
- B. Následování Krista Pána: III., VII., IX., X. (srdce zbožné), XIV. (energické), XXXVI. (pokorné), XXXVII. (tiché), LIV. (apoštolské).
O volbě stavu: XXXIX.
O stavu kněžském: XL.
- C. Utrpení Páně. — Křížová cesta: XXXVIII.
Počátek úcty k božsk. Srdci Páně: IV.
- D. Oslava Krista Pána v konečném vítězství jeho církve: LV.
O lásce k Bohu: LIII.

---

*) Kniha jest, jak patrně, volnou čítankou duchovní. Na název systematické příručky duchovního života nároku nečiní. Zvěčnělý spisovatel sleduje jediný cíl: vésti duši k dokonalosti křesťanské. Poučení o duchovním životě podává tedy na tom místě a tím způsobem, kde a jak je toho právě zapotřebí, a dává mu většinou vyznění vhodnou modlitbou. Pro praktickou potřebu sestavil jsem tudíž tyto přehledy.

Připojuji tu dodatečně, že jako jsem sestavil čl. III. dle výslovného přání zesnulého spisovatele (viz str. 31), tak jsem také zpracoval články XXXVI., XXXVII. a XL. dle jeho intencí a používaje s pietou zanechané látky a přichystaných vyobrazení.

F. K.

2. Přehled článků vysvětlujících úctu k božskému Srdci Páně.

- Čl. IV.—IX. Počátek, vývoj, předmět, požehnání,
způsob úcty k božskému Srdci Páně.
Čl. XXXVI. a XXXVII. Pokora a tichost božského
Srdce Páně.
Čl. XLI. Novena k božsk. Srdci Páně.
Čl. XLII. Spolek božského Srdce Páně a měsíční
pobožnost.
Čl. XLIII. Výklad velkého zaslíbení.

3. Přehled modliteb, jež jsou v knížce vhodně připojeny k některému pojednání.

	Str
Jitřní modlitba	91
Střelné modlitby odpustkové a povzdechy	345
Večerní modlitba	101
Mše svatá	141
Modlitby k sv. zpovědi	193
Modlitby k sv. přijímání	229
Křížová cesta	272
Modlitba za dobrou volbu stavu	300
Modlitba o kněze podle Srdce Božího	309
Devítidenní pobožnost k Srdci Páně	313
Měsíční veřejná pobožnost k božskému Srdci Páně (litanie, zasvěcení, odprošení a přípověď)	319
Modlitby po čas nemoci	332
Modlitby za umírajícího	365
Modlitba za nepřátele sv. víry	413 a 486
Modlitba za moudrost	437
K Panně Marii	396, 437 a 465
Modlitba za národ	502

O B S A H.

	Str.
Předmluva	5
Věnování	16
I. O pohanu, „jenž měl štěstí úplně ve své moci“	17
II. „Hledám Boha!“	22
III. O dvou národech	31
IV. Počátek úcty k božskému Srdci Páně	43
V. Dějinný vývoj úcty k Srdci Páně	49
VI. Co se rozumí slovem: „božské Srdce Spasitelovo?“	60
VII. Úcta k obrazu Srdce Páně zušlechťuje charakter	63
VIII. Některá z nejdůležitějších zaslíbení, jež Kristus Pán učinil těm, kteří s důvěrou a vytrvale uctívají jeho božské Srdce	72
IX. Sv. Pavel — ideál ctitelů božsk. Srdce	76
X. Dej Kristu Pánu srdce, které se modlí v duchu a vpravdě	81
XI. „Přeji ti ducha svobody“	85
XII. Švítá mně zase nový den — nový život!	88
XIII. Modlitba večerní	98
XIV. Dej Kristu Pánu srdce energické	109
XV. Skrytý poklad	120
XVI. Mše svatá	141
XVII. O dvou léčivých bystřinách	166
XVIII. Dej Hospodinu srdce šlechetně kající	168
XIX. Nedbej zlého příkladu ani řeči proti svaté zpovědi	170
XX. Jak liché jsou námitky proti časté svaté zpovědi	172

	Str.
XXI. „Nebud' malomyslný“	178
XXII. Co činiti mají ti, kteří jsou úzkostlivé povahy?	183
XXIII. Co zachrání toho, jenž po dobrém začátku opět klesá?	185
XXIV. Co ti usnadní dobrou sv. zpověď?	187
XXV. Modlitby před sv. zpovědí	193
XXVI. Modlitby po sv. zpovědi. Díkůvzdání nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu	200
XXVII. Několik slov na povzbuzenou tomu, jenž miluje Srdce Páně a přece odchází ze zpovědnice se srdcem stísněným	203
XXVIII. Čím lid svatováclavský vítězil a čím zvítězí?	208
XXIX. Čím vypěstujeme ze svých duší zdravé, čisté, vítězné údy Kristovy?	215
XXX. Za jakých podmínek dovoluje svatá církev, abychom častěji za týden přijímali nejsv. Tělo Páně?	221
XXXI. Jak liché jsou námitky proti častému sv. přijímání	226
XXXII. Modlitby před svatým přijímáním	229
XXXIII. Jak děkovati po sv. přijímání	234
XXXIV. Modlitby po sv. přijímání	238
XXXV. Několik slov na potěšenou křesťanu, jenž miluje božské Srdce a přece trápen jest vnitřní opuštěností při sv. přijímání	245
XXXVI. Dej Kristu Pánu srdce vpravdě pokorné	251
XXXVII. Dej Kristu Pánu srdce tiché	265
XXXVIII. Pobožnost křížové cesty, posila v životě podle božského Srdce Páně	272
XXXIX. Když si volíš stav, rad' se s Bohem	293
XL. Spasiteli světa, dej nám kněze podle Srdce svého	302
XLI. Jak mám konati novenu k božskému Srdci Páně?	312

	Str.
XLII. Mám vstoupiti do spolku Srdce Páně?	316
XLIII. Vytrvám v dobrém?	325
XLIV. Jak nevýslovně těší a silí úcta k Srdci Páně v nemoci	332
XLV. Zvláštní pomůcky proti rozličným po- kušním nemocných	349
XLVI. Co nutno připravit k sv. pomazání nemocných	355
XLVII. Na Srdci Páně se dobře umírá . . .	359
XLVIII. Čím člověk začíná býti moudrým? . .	371
XLIX. Kterak jednou obstojíš před soudcem přísným?	377
L. Chci se dáti přemoci pravdě	397
LI. O věčném království lásky Boží . . .	415
LII. O dvou myšlenkách, které jsou nám strážnými anděly	439
LIII. Dej Kristu Pánu celé srdce, toť pravá moudrost a netušené štěstí	446
LIV. Bůh nechce lásky tvé bez apoštolské lásky k bližnímu	467
LV. „Budiž stálý!“	487
Přehled článků k duchovním cvičením	505
Přehled článků vysvětlujících úctu k božskému Srdci Páně	506
Přehled modliteb	506

Seznam vyobrazení.

	Str.
Božské Srdce Páně. (Titulní list).	2
Koho hledáte?	24
Kámen, který byl zavržen od stavitelů a stal se kamenem úhelním	34
Svatí Cyril a Metoděj	37
Probodení boku Páně . .	45
Panna Maria pod křížem	47
Duše pronásledovaná vášněmi obrací se ke Kristu Pánu .	66
Božské Srdce Páně	71
Obrácení sv. Pavla . .	77
Kristus Pán, rozsévač	81
Smrt Páně David opěvuje a poustevník o ní rozjímá . . .	84
S Bohem do práce!	89
K večerní modlitbě	98
Anděl se sklání k usínajícímu	100
Hra o duši	103
Mše svatá — oběť na kříži	121
V té noci, ve které byl zrazen. (Felsburg, Vin- centinum v Brixenu)	123
Mše svatá, náhrada za ztracený ráj. (Felsburg, Vincentinum v Brixenu) . .	126
Svatá Rodina na cestě do chrámu .	131
Memento za zemřelé	157
Lítost Petrova a lítost Jidášova	179
Návrat marnotratného syna	194
Dobrý pastýř	196
Večeře Páně	209
Kristus Pán na kříži	214

	Str.
Pane, nejsem hoden	230
Adorace před nejsvětější Svátosti oltářní .	235
Narození Páně	239
Kristus Pán tiší bouři na moři .	246
Vtělení Syna Božího	252
Pán Ježíš myje apoštolům nohy .	254
Učte se ode mne	258
Zdráv buď, králi židovský	266
Kristus Pán zve k cestě křížové .	272
Kristus Pán klesá pod křížem .	276
Sv. Vendelín před volbou stavu .	294
Nebeský zahradník	337
Poslušný Abraham a tipělivý Job .	350
Archanděl Michael vede duši k nebi .	360
V lůně Abrahamově .	368
Smrt zametá	372
Vzkříšení z mrtvých	378
„Pojďte, požehnaní otce mého“ .	385
„Odejděte ode mne, zlořečení!“ .	389
Koukol podpálen	397
Pamatuj na poslední věci své .	403
Cesta do nebe	415
Víra, naděje a láska .	430
Dva andělé strážní .	440
Boj o štěstí	460
Matka milosrdenství	464
Řím pohanský a křesťanský .	481
Církev na skále	495
Kristus Pán, vítězný král věků .	500
Sláva Otci, i Synu, i Duchu sv. .	503